

Den Europæiske Unions Tidende

C 143

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

55. årgang

22. maj 2012

Informationsnummer

Indhold

Side

I Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser

BESLUTNINGER OG RESOLUTIONER

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

478. plenarmøde den 22. og 23. februar 2012

2012/C 143/01	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs Resolution om Den økonomiske og sociale situation i Den Europæiske Union vedtaget på EØSU's 478. plenarforsamling	1
---------------	--	---

UDTALELSER

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

478. plenarmøde den 22. og 23. februar 2012

2012/C 143/02	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse: Hvordan kan civilsamfundet inddrages i reguleringen af finansmarkederne? (initiativudtalelse)	3
2012/C 143/03	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om vækst og statsgæld i EU: To nyskabende forslag (initiativudtalelse)	10
2012/C 143/04	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om et borgerorienteret og menneskeligt perspektiv i det indre marked (initiativudtalelse)	17

DA

Pris:
8 EUR

(Fortsættes på omslagets anden side)

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
2012/C 143/05	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om de sociale konsekvenser af lovgivningen om den nye økonomiske styring (initiativudtalelse)	23
2012/C 143/06	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Latinamerikas socialøkonomi (initiativudtalelse)	29
2012/C 143/07	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Landbrug og håndværk — en vindende kombination for landdistrikterne« (initiativudtalelse)	35
2012/C 143/08	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om EØSU's holdning til forberedelserne til FN's konference om bæredygtig udvikling (Rio+20) (tillægsudtalelse)	39

III *Forberedende retsakter*

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

478. plenarmøde den 22. og 23. februar 2012

2012/C 143/09	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen (2014-2020) — KOM(2011) 608 endelig — 2011/0269 (COD)	42
2012/C 143/10	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets direktiv om en fælles ordning for beskatning af renter og royalties, der betales mellem associerede virksomheder i forskellige medlemsstater (omarbejdning) KOM(2011) 714 endelig — 2011/0314 (CNS)	46
2012/C 143/11	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af et handlingsprogram for told og beskatning i Den Europæiske Union for perioden 2014-2020 (Fiscus) og om ophævelse af beslutning nr. 1482/2007/EF og nr. 624/2007/EF KOM(2011) 706 endelig — 2011/0341 (COD)	48
2012/C 143/12	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget Årlig vækstundersøgelse 2012 — KOM(2011) 815 endelig	51
2012/C 143/13	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om grønbog om onlinedistribution af audiovisuelle værker i Den Europæiske Union: Muligheder og udfordringer hen imod et digitalt indre marked — KOM(2011) 427 endelig	69

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

BESLUTNINGER OG RESOLUTIONER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

478. PLENARMØDE DEN 22. OG 23. FEBRUAR 2012

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs Resolution om Den økonomiske og sociale situation i Den Europæiske Union vedtaget på EØSU's 478. plenarforsamling

(2012/C 143/01)

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar 2012, følgende resolution med 157 stemmer for, 30 imod og 12 hverken for eller imod.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) udtrykte sin store bekymring over Unionens tilstand, rettede en indtrængende appel til EU-institutionerne og medlemsstaternes regeringer om at gøre alt, hvad der står i deres magt, for gennem handling at bekræfte, at europæisk enhed er en absolut og ufravigelig værdi, og vedtog følgende resolution:

1. EØSU

— bifalder initiativet fra de 12 regeringer stilet til Rådet og Kommissionen.

— beklager de forhalinger og den uenighed mellem Den Europæiske Unions medlemsstater, der forekommer på et tidspunkt, hvor EU netop bør vise beslutsomhed, enighed og solidaritet,

2. EØSU konstaterer den stigende tvivl i befolkningen over for EU's institutioner, og dermed selve EU, som borgerne samtidig tillægger skylden for de dårlige tider.

— udtrykker imidlertid tilfredshed med Eurogruppens aftale mandag den 20. februar om den anden støtteplan til Grækenland, men beklager forsinkelserne og trægheden i forsøget på at finde en endelig løsning,

3. EØSU mener ikke, at tiltag til budgetmæssig og fiskal disciplin vil være nok i sig selv, men mener, at styringen af den økonomiske politik i euroområdet og i EU bør være bredere og mere ambitiøs.

— er dog foruroliget over de økonomiske og sociale konsekvenser og anmoder Det Europæiske Råd om at støtte foranstaltninger til atter at sætte skub i økonomien, især i de lande, der er hårdest ramt af krisen,

4. EØSU fremhæver den centrale rolle, som Kommissionen skal spille som talerør for Europas generelle interesser, især ved iværksættelse af tiltag inden for den økonomiske politik og pengepolitikken, herunder dem, som der lægges op til i den nye mellemstatslige traktat.

— minder om det nødvendige i at investere i realøkonomien, navnlig via en egentlig industripolitik, for at få bugt med den aktuelle recessionsspiral,

5. EØSU finder det i denne forbindelse nødvendigt at sætte skub i 2020-strategien, og især foranstaltninger til støtte for

unge, forskning og innovation og den grønne økonomi. EØSU udtrykker over for Kommissionens formand, José Manuel Barroso, tilfredshed med de nye tiltag, som han bebudede på Det Europæiske Råds møde den 30. januar 2012 om at fremme unges adgang til beskæftigelse og opfordrer til umiddelbar iværksættelse af konkrete initiativer på dette felt. Endvidere er EØSU tilhænger af støttetiltag over for små og mellemstore virksomheder i fuld overensstemmelse med gældende EU-ret.

6. EØSU fremhæver, at EU under forhandlingerne om de fremtidige flerårige finansielle overslag for 2014-2020 bør tildeles et betydeligt og forøget budget. EØSU støtter her Kommissionens forslag om at finde nye, egne midler til at finansiere EU's budget og benytte forskellige former for offentlige og/eller private investeringer. EØSU vil for sit vedkommende udarbejde en rapport om omkostningerne ved et "ikke-Europa", hvor der vil blive sat fokus på de forventede fordele ved øget europæisk integration. EØSU fremhæver ligeledes, at der ikke må finde forskelsbehandling sted over for de lande, som har tilsluttet sig EU siden 2004 med hensyn til støttetærskler og -kriterier for adgangen til EU-fondene.

7. EØSU går ind for tanken om at tillægge Den Europæiske Centralbank en større rolle med det sigte at stabilisere situationen i euroområdet samt finansieringstekniske mekanismer, som trækker på privat opsparing og markederne (euroobligationer) til finansiering af lovende projekter til at puste nyt liv i den økonomiske aktivitet.

8. EØSU opfordrer derfor EU-institutionerne og de nationale myndigheder til:

- at undgå på nogen måde at svække de gældende traktater og de heri etablerede institutioner;
- at gennemføre fællesskabsforanstaltninger, som fremmer væksten, støtter infrastrukturudviklingen og de små og mellemstore virksomheders indsats, forbedrer de unges adgang til beskæftigelse og styrker udviklingen af en effektiv og miljøvenlig energipolitik i Europa;
- at vedtage et ambitiøst budget med henblik på at gennemføre disse foranstaltninger og styrke samhørigheden i EU;
- at tale med én stemme over for EU-borgerne og over for resten af verden;
- at udsende et positivt budskab til de unge i Europa, så Den Europæiske Union fremstår som en løsning over for krisen og som bringer dem fremtidsudsigter;
- at sikre, at de beslutninger, der træffes på alle niveauer, er baseret på reel deltagelse af borgerne ved hjælp af procedurer, der reelt inddrager Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter, omfatter en egentlig høring af de organisationer, der repræsenterer civilsamfundet, og drager fordel af det, som en uafhængig social dialog kan bidrage med.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

UDTALELSER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

478. PLENARMØDE DEN 22. OG 23. FEBRUAR 2012

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse: Hvordan kan civilsamfundet inddrages i reguleringen af finansmarkederne? (initiativudtalelse)

(2012/C 143/02)

Ordfører: **Peter MORGAN**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 20. januar 2011, under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, at afgive en initiativudtalelse om:

Hvordan kan civilsamfundet inddrages i reguleringen af finansmarkederne?

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som vedtog sin udtalelse den 2. februar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar, følgende udtalelse med 66 stemmer for, 53 stemmer imod og 41 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 En af årsagerne til finanskrisen skal findes i den mangelfulde og utilstrækkelige regulering og overvågning af finansmarkederne. En af de udfordringer, der er forbundet med reguleringen af finansmarkederne, er at sikre, at forskellige og modsattede holdninger bliver hørt på lige fod. Civilsamfundets engagement udgør ingen betragtelig modvægt til den legitime repræsentation af finanssektorens interesser. Den politiske diskussion udspiller sig hovedsageligt mellem lovgiveren på den ene side og den berørte finanssektor på den anden side.

1.2 Netop i forbindelse med reguleringen af finansmarkederne er det oplagt, at EØSU spiller en fremtrædende rolle og kompenserer for civilsamfundets manglende deltagelse. EØSU rummer nemlig både repræsentanter for sammenslutninger fra finanssektoren på den ene side og forbrugerbeskyttelsesorganisationer og fagforeninger på den anden side. EØSU hverken kan eller vil dog erstatte civilsamfundsorganisationernes direkte deltagelse. Den civile dialog er en demokratisk og offentlig meningsdannelsesproces, som alle relevante aktører bør deltage reelt i.

1.3 Fra EØSU's side skal der dog ikke herske nogen tvivl om, at finanssektorens egen medvirken i meningsdannelsesprocessen

er legitim. Finansvirksomhederne berøres af reguleringen, og de skal opfylde betingelserne og efterkomme de lovmæssige forpligtelser. EØSU anerkender også, at de fleste brancher og virksomheder i finanssektoren handler seriøst og korrekt og ikke bærer nogen skyld for finanskrisen.

1.4 Detailreguleringens kompleksitet taget i betragtning er det afgørende, at organisationerne ikke bare opstiller overordnede mål og kræver generelle stramninger, men også kommer med gennemtænkte og formålstjenlige forslag og argumenter. For at det kan ske, skal der gøres en betydelig indsats for at bringe organisationerne "i øjenhøjde" med de lovgivende myndigheder og de andre organisationer, der deltager i debatten.

1.5 Kommissionen, Europa-Parlamentet, Rådet og medlemsstaterne skal selv iværksætte initiativer for at inddrage bredere dele af civilsamfundet i reguleringen af finansmarkederne.

1.6 Den Europæiske Centralbank, Det Europæiske Udvalg for Systemiske Risici samt de netop etablerede europæiske tilsynsmyndigheder bør involvere civilsamfundets organisationer i deres arbejde, så vidt det er hensigtsmæssigt. De lovbestemte

interessentgruppers arbejdsmetoder i forhold til finanstilsynsmyndighederne bør tage hensyn til civilsamfundsorganisationernes særlige karakteristika.

1.7 Det kan i visse tilfælde være hensigtsmæssigt at give civilsamfundets organisationer finansiell støtte fra EU-fonde for at opveje den manglende repræsentation af vigtige interesser. Man bør imidlertid sikre, at der er fuld transparens i forbindelse med finansielle bidrag, lige som man bør garantere organisationernes uafhængighed og iværksætte foranstaltninger for at undgå, at de begunstiges i forhold til sammenslutninger, der ikke har modtaget støtte, i deres forbindelser med Kommissionen.

1.8 Udover forbrugerorganisationerne og fagforeningerne er der en række andre grupperinger, der ville kunne yde et vigtigt bidrag til debatten om finansmarkederne. Det drejer sig bl.a. om velgørende organisationer, små og mellemstore virksomheder, sammenslutninger af institutionelle investorer, produktions- og servicevirksomheder, der foretager større finansielle transaktioner samt disses brancheorganisationer, finansielle formidlere og selv kreditvurderingsinstitutterne. På grund af konkurrencesituationen på markedet vil også repræsentanter for andre brancher end de, der er umiddelbart berørt af reguleringen, kunne komme med nyttige bidrag.

1.9 Det er ikke altid lige oplagt, at civilsamfundets organisationer kommer med udtalelser om et bestemt emne. Spørgsmål vedrørende forbrugerbeskyttelse, anvendelse af skatteindtægter til redning af finansinstitutter eller beskatning af finanssektoren er særligt relevante, mens tekniske detaljer om f.eks. solvensberegning eller regnskabsaflæggelse er mindre egnede.

1.10 Det er ikke nok bare at fremlægge unuancerede og udifferentierede krav om strammere regler. Det hjælper ikke de lovgivende myndigheder videre. Udover at komme med så konkrete forslag som muligt, bør man også selv foretage en afvejning af de fordele og ulemper, strengere krav kan medføre.

1.11 EØSU opfordrer de europæiske og nationale civilsamfundsorganisationer til at beskæftige sig mere indgående med reguleringen af finansmarkederne, end det hidtil har været tilfældet. Det er oplagt for en række af disse organisationer at definere fremme af stabiliteten på finansmarkederne som et selvstændigt – og i nogle tilfælde nyt – mål for organisationen, og udvide deres interesse- og aktivitetsområde på tilsvarende vis.

1.12 Efter EØSU's mening ville det være en fordel, hvis organisationerne brugte deres engagement i reguleringen af finansmarkederne til at foretage en bred og positiv formidling af EU's vellykkede aktiviteter på dette område, både internt i deres organisationer og over for offentligheden.

1.13 Den europæiske finansindustri er, trods sin beviseligt fejlagtige adfærd i specifikke tilfælde, også selv offer for

krisen. Derfor opfordres den til at yde sit bidrag til en effektiv regulering af finansmarkederne. De enkelte brancher bør ikke udvise nogen falsk beskedenhed, når det drejer sig om at kommentere reguleringen af andre brancher for at sikre stabiliteten på finansmarkederne.

1.14 Finansindustrien bør også selv åbne op for en dialog med civilsamfundets organisationer. Med den store offentlige opmærksomhed, som finanssektoren tiltrak i forbindelse med finanskrisen, ville det nok gavne sektoren at indgå i en dialog med civilsamfundet, udveksle argumenter og høre deres forslag.

1.15 Medierne spiller i sagens natur en fremtrædende rolle for meningsdannelsen i Europa. Også her ville det være en fordel, hvis civilsamfundsorganisationernes anskuelser blev formidlet i større målestok.

1.16 EØSU vil fortsat beskæftige sig indgående med forslagene om regulering af finansmarkederne, diskutere dem bredt og afgive velunderbyggede udtalelser, hvor der lægges særlig vægt på at inddrage de anskuelser, som udvalgets repræsentanter for civilsamfundet står for. I forbindelse med konsultationsprocessen vil EØSU inddrage civilsamfundets organisationer stærkere og mere direkte i meningsdannelsesprocesserne gennem høringer i underudvalgene og studiegrupperne.

1.17 I forbindelse med tilrettelæggelsen af arbejdsprogrammet, plenarforsamlingerne samt møderne i de faglige sektioner og arbejdsgrupperne vil EØSU sørge for, at der er rigelig mulighed for en intensiv debat om reguleringen af finansmarkederne. I forvaltningen af sine finansielle og menneskelige ressourcer vil udvalget sikre, at medlemmerne får tilbudt kvalificeret faglig rådgivning om reguleringen af finansmarkederne.

2. Sigte med og baggrund for udtalelsen

2.1 Siden 2008 har krisen på finansmarkederne ⁽¹⁾ haft graverende negative konsekvenser for borgerne i hele verden, navnlig i EU. EØSU har flere gange beskæftiget sig indgående med emnet. Den utilstrækkelige og mangelfulde regulering og overvågning af finansmarkederne var en af årsagerne til sammenbruddet på finansmarkederne, den forudgående spekulation samt handlen med finansielle højrisikoprodukter.

2.2 En af udfordringerne i forbindelse med fastsættelsen af regler på dette område har tidligere været og består den dag i dag i at sikre, at forskellige og modsatrettede holdninger bliver hørt på lige fod i den pluralistiske og demokratiske meningsdannelsesproces. På nuværende tidspunkt udgør civilsamfundets engagement ingen betragtelig modvægt til den legitime repræsentation af finanssektorens interesser. Med den nye regulering af de finansielle markeder skal denne skævhed fjernes.

⁽¹⁾ Krisen – der blev udløst af uholdbart store offentlige underskud – behandles ikke i denne udtalelse, selv om man også her kunne spørge, hvorfor civilsamfundet ikke på et tidligere tidspunkt og med større eftertryk insisterede på at reducere gælden.

2.3 Som europæisk institution, der repræsenterer civilsamfundet, ser EØSU det som sin opgave – udover at afgive udtalelser – at fremme en bred og omfattende inddragelse af alle berørte parter i lovgivningsprocessen i EU. Det er derfor med bekymring, at EØSU må konstatere, at det på visse politikområder ofte ikke lykkes at bringe en velafbalanceret dialog i stand.

2.4 Målet med denne initiativudtalelse er derfor at analysere civilsamfundets deltagelse i reguleringen af de finansielle markeder, samt at fremsætte anbefalinger om at øge inddragelsen af civilsamfundet.

3. Mangler og hindringer i forbindelse med civilsamfundets deltagelse

3.1 Reguleringen af finansmarkederne er hidtil først og fremmest blevet fulgt af de berørte parter i finanssektoren. Dette indtryk blev i høj grad bekræftet af den høring, EØSU gennemførte den 28. november 2011. Det skyldtes ikke, at der ikke var åbenhed fra EU-institutionernes side. Emnet har hidtil ganske enkelt ikke vakt den store interesse hos organisationer, der ikke tilhører finansindustrien. Det kan man også udlede af den ringe deltagelse i Kommissionens og Europa-Parlamentets høringer samt af den offentlige debat.

3.2 Den politiske diskussion om direktiver eller forordninger for finanssektoren udspiller sig stadig hovedsagelig mellem lovgiveren på den ene side og den berørte finanssektor på den anden side. På andre temaområder, derimod, er politiske uoverensstemmelser – også mellem civilsamfundets organisationer – netop i Bruxelles et centralt element i den pluralistiske konflikt, f.eks. mellem arbejdsgiverne og fagforeningerne om socialpolitik, mellem industrien og miljøorganisationerne om miljøpolitik eller mellem erhvervslivet og forbrugerorganisationerne om forbrugerpolitik.

3.3 Efter EØSU's mening ligger der flere årsager til grund for de mangler, der præger reguleringen af finansmarkederne:

3.3.1 Målet for reguleringen af finansmarkederne er at opretholde sikkerheden og stabiliteten på finansmarkederne, og dermed bevare et meget abstrakt og u håndgribeligt offentligt gode, der tilmed i lang tid slet ikke virkede truet. At borgerne havde konkrete og håndgribelige interesser, der burde have været varetaget, var ikke umiddelbart til at få øje på. Uden for finansmarkederne var der således ringe tilskyndelse eller anledning til ensige motivation for at beskæftige sig med spørgsmålet.

3.3.2 Finansmarkederne er yderst komplekse, og kan være svære at gennemskue for lægfolk. De forskellige aktører, de komplicerede produkter og de komplekse årsags-/virkningssammenhænge gør det vanskeligt for organisationerne uden for sektoren at deltage i debatten med den fornødne sagkundskab.

3.3.3 Det kan være vanskeligt at overskue de direkte og frem for alt de indirekte konsekvenser, som en regulering kan få for medlemmerne af en civilsamfundsorganisation, navnlig når det ikke drejer sig om direktiver og forordninger, men om komplicerede gennemførelsesbestemmelser og tekniske normer.

3.3.4 Det er forholdsvis svært at gennemskue reguleringsprocessen på finansmarkederne. På grund af Lamfalussyproceduren, som man brugte tidligere, og det nuværende system med delegerede retsakter, gennemførelsesretsakter og bindende tekniske normer med en lang række proceduremæssige trin og mange forskellige deltagende institutioner og myndigheder er det ofte vanskeligt at afgive målrettede udtalelser på det rigtige tidspunkt. Derudover bliver retsakternes indhold i stadig stigende omfang dikteret af internationale institutioner som G20, Baselkomiteen for Banktilsyn eller IASB (International Accounting Standards Board), hvis arbejde ikke præges af transparens.

3.3.5 Set i lyset af de mange regulerings tiltag, de hurtige lovgivningsprocesser og det store antal interessenter har beslutningstagerne i institutionerne nået grænsen for, hvor mange diskussioner de kan føre, hvor mange positionspapirer de kan arbejde sig igennem og hvor mange konferencer de kan deltage i.

3.3.6 Den stærke globale integration af de finansielle markeder, kapitalens internationale bevægelighed og den følsomhed, der præger handlen, er længe blevet brugt som vandtætte argumenter imod indgreb på markederne i Europa. Konkurrencen om den flygtige kapital til investeringer i vækst og til at skabe arbejdspladser fik strategien om en ringe grad af regulering til at virke fornuftig, og i lang tid så det ud som om det var nok.

3.4 Det var også disse vanskeligheder, der lå til grund for oprettelsen af Finance Watch, hvor forskellige europæiske og nationale organisationer efter initiativ fra flere medlemmer af Europa-Parlamentet har sluttet sig sammen om at holde et vågent øje med lovgivningen vedrørende finanssektoren.

3.5 Tilsyneladende findes der lignende problemer i medlemsstaterne. Det er ikke umiddelbart til at se, at civilsamfundet skulle have opnået særlig stor indflydelse på reguleringen af finansmarkederne.

3.6 Det er tilsyneladende vanskeligt at tage hensyn til de interesser, som små og mellemstore virksomheder fra finanssektoren måtte have, samt til civilsamfundets deltagelse. Adskillige mindre finansinstitutioner beklager sig over de store administrative byrder og de komplekse regler, som de har svært ved at gennemføre.

4. Generelle bemærkninger

4.1 Deltagelsesdemokratiet er en fast bestanddel af den europæiske samfundsmodel og de europæiske styreformer. Det repræsentative deltagelsesdemokrati er fastlagt i Lissabon-traktaten. Her fastlægges imidlertid kun forpligtelsen til, at institutionerne giver "borgere og repræsentative sammenslutninger mulighed for at give udtryk for deres opfattelser" (artikel 11 i EUF-traktaten). Det er altså op til de europæiske organer selv at tage initiativet, hvis et forslag kun udløser en ensidig – eller slet ingen – reaktion i civilsamfundet.

4.2 Her er det en selvfølge, at de demokratisk legitimerede institutioner træffer beslutningerne, og at den civile dialog kun har forberedende og vejledende karakter.

4.3 EØSU er det førende forum for det organiserede civilsamfunds repræsentation samt udveksling og ytring af synspunkter, og udvalget udgør en uundværlig bro mellem EU og de europæiske borgere. Denne rolle varetager EØSU frem for alt i forbindelse med lovgivning.

4.4 Netop i forbindelse med reguleringen af finansmarkederne er det oplagt, at EØSU spiller en fremtrædende rolle og kompenserer for civilsamfundets manglende deltagelse. EØSU rummer nemlig både repræsentanter for sammenslutninger fra finanssektoren på den ene side og forbrugerbeskyttelsesorganisationer og fagforeninger på den anden side. Forpligtelsen til at afgive udtalelser om Kommissionens forslag betyder, at medlemmerne automatisk arbejder med de retlige tekster, og ikke skal opfordres eller motiveres til at gøre det.

4.5 Siden finanskrisen begyndte har EØSU således flere gange fungeret som talerør for civilsamfundsorganisationerne og har siden midten af 2008 afgivet omkring 30 udtalelser om krisen i almindelighed og lovgivningsinitiativer i særdeleshed.

4.6 Set i lyset af civilsamfundets manglende deltagelse opfordres de europæiske institutioner på dette område så meget desto mere til at skænke EØSU's udtalelser opmærksomhed.

4.7 EØSU hverken kan eller vil dog erstatte civilsamfundsorganisationernes direkte deltagelse. Den civile dialog er en demokratisk og offentlig meningsdannelsesproces, hvor flest mulige aktører bør deltage på forskellig vis.

4.8 Fra EØSU's side skal der dog ikke herske nogen tvivl om, at finanssektorens medvirken i meningsdannelsesprocessen er lige så legitim som andre organisationers deltagelse. Finansvirksomhederne er selv berørt af reguleringerne, og de skal opfylde betingelserne og efterkomme de lovmæssige forpligtelser. Det er også nødvendigt at inddrage finansindustriens organisationer, fordi branchen naturligtvis selv har en enorm interesse i, at der hersker finansiell stabilitet. Desuden skal man trække på branchens ekspertise, når der skal foretages pålidelige konsekvensanalyser.

4.9 EØSU anerkender også, at de fleste brancher og virksomheder i finanssektoren handler seriøst og korrekt og ikke bærer nogen skyld for finanskrisen. En generel fordømmelse af finanssektoren – som man undertiden oplever – er efter EØSU's mening ikke berettiget. De fleste virksomheder i denne sektor har ikke draget fordel af finansmarkedernes umådeholdenhed, men er selv blevet ofre for krisen og dens konsekvenser. Antallet af kunder i finansinstitutter, der har lidt tab, har – bl.a. takket være statsstøtte – været begrænset.

4.10 Alligevel er det den enkelte borger som skatteyder, arbejdstager og forbruger, der er hårdest ramt af den finansielle

og økonomiske krise. Borgerne opfordres til – inden for rammerne af civilsamfundets organisationer – at engagere sig stærkere i udarbejdelsen af nye regler for finanssektoren for at sikre, at vi ikke oplever flere kriser i denne størrelsesorden.

4.11 Detailreguleringens kompleksitet taget i betragtning er det afgørende, at organisationerne ikke bare opstiller overordnede mål og kræver generelle stramninger, men også kommer med gennemtænkte og formålstjenlige forslag og argumenter. For at det kan ske, skal der gøres en betydelig indsats for at bringe organisationerne "i øjenhøjde" med de lovgivende myndigheder og de andre organisationer, der deltager i debatten.

5. Detaljerede henstillinger

5.1 Kommissionen, Europa-Parlamentet, Rådet og medlemsstaterne skal selv tage initiativet til at inddrage bredere dele af civilsamfundet i reguleringen af finansmarkederne.

5.1.1 Det er afgørende, at de direkte og umiddelbare følger, som reguleringstiltagene får for civilsamfundet, bliver formidlet klart, åbent og præcist, så organisationerne har mulighed for at overskue konsekvenserne for borgerne.

5.1.2 Hvis det – som så ofte før – viser sig, at høringer om finansmarkederne ikke giver fyldestgørende svar fra civilsamfundets side, bør man målrettet opfordre enkelte organisationer til at deltage. Om nødvendigt skal man forlænge høringsfristerne i overensstemmelse med Kommissionens initiativ om "smart regulering". I udarbejdelsen af høringerne bør man ikke udelukkende fokusere på tekniske aspekter, men også målrettet spørge ind til civilsamfundets vurderinger. Der bør tages hensyn til civilsamfundsorganisationernes specifikke modtagerperspektiv.

5.1.3 Kommissionens og Europa-Parlamentets offentlige høringer bør fra første færd inddrage relevante organisationer. Institutionerne bør trods tidspresen være åbne over for drøftelser med civilsamfundets organisationer og deltage i deres arrangementer.

5.1.4 Kommissionens og Europa-Parlamentets ekspertgrupper bør ikke kun omfatte repræsentanter for finansindustrien, men også repræsentanter for andre grupper. Her skal man dog sikre sig, at man udvælger personer, der har den ekspertise, der er nødvendig for det pågældende tematiske område. Hvis den faglige kompetence kommer til kort, er man lige vidt.

5.1.5 Det kan i visse tilfælde være hensigtsmæssigt at give civilsamfundets organisationer finansiell støtte fra EU-fonde for at kompensere for den manglende repræsentation af vigtige interesser. Det strider imidlertid mod princippet om selvorganisering og selvfinansiering i forbindelse med civilsamfundets interesser, og det kan påvirke organisationernes uafhængighed og føre til loyalitetskonflikter på begge sider. Man bør under alle omstændigheder sikre, at der er fuld transparens omkring finansielle bidrag, lige som man bør garantere organisationernes

uafhængighed og iværksætte foranstaltninger for at modvirke, at de begunstiges i kontakten med Kommissionen i forhold til sammenslutninger, der ikke har modtaget støtte.

5.2 Andre EU-institutioner, der beskæftiger sig med reguleringen af finansmarkederne – f.eks. Den Europæiske Centralbank, Det Europæiske Udvalg for Systemiske Risici samt de tre europæiske tilsynsmyndigheder for banker, værdipapirer og forsikringer, bør skænke civilsamfundets organisationer den opmærksomhed, der tilkommer dem.

5.3 Når det gælder finanstilsynsmyndighederne, bør arbejdsproceduren i de interessentgrupper, som skal inddrages, tage hensyn til civilsamfundsorganisationernes særlige forhold, muliggøre tilbagemeldinger til de relevante organisationer og på den måde udbygges til endnu en kanal til inddragelse af civilsamfundet. Det er i øjeblikket ikke altid tilfældet, især på grund af kravene om fortrolighed i forbindelse med håndteringen af dokumenter og rådgivning, der – set ud fra et transparensperspektiv – forekommer overdrevne.

5.4 Abstrakte politiske krav alene er ikke nok til at øge civilsamfundets inddragelse i reguleringen af finansmarkedet. Der er behov for mere konkrete forestillinger om, hvem der skal udtale sig om hvilke temaer vedrørende finansmarkedet, og hvornår de skal gøre det.

5.4.1 Udover forbrugerorganisationerne og fagforeningerne er der en række andre grupperinger, der ville kunne yde et vigtigt bidrag til debatten om finansmarkederne. Det drejer sig bl.a. om velgørende organisationer, små og mellemstore virksomheder, sammenslutninger af institutionelle investorer, produktions- og servicevirksomheder, der foretager større finansielle transaktioner, samt disses brancheorganisationer, finansielle formidlere og selv kreditvurderingsinstitutter. Også repræsentanter for andre brancher end de, der umiddelbart berøres af reguleringen, vil kunne komme med nyttige bidrag.

5.4.2 Det er ikke alle tilfælde, hvor det er lige oplagt, at civilsamfundets organisationer kommer med udtalelser om emnet.

5.4.2.1 Spørgsmål vedrørende forbrugerbeskyttelse, anvendelse af skatteindtægter til redning af finansinstitutter eller beskatning af finanssektoren er særlig relevante, mens tekniske detaljer om f.eks. solvensberegning eller regnskabsaflæggelse er mindre egnede.

5.4.2.2 Organisationerne bør dog ikke kun beskæftige sig med bestemmelserne, når de bliver vedtaget, men i stedet betragte hele spektret af reguleringen, herunder gennemførelsesbestemmelserne og de tekniske normer, også selv om det generelt virker besværligt.

5.4.2.3 EØSU erkender imidlertid, at langsigtet stabilitet og bæredygtighed på finansmarkederne er et resultat af samspillet mellem en lang række særlige bestemmelser, som hver især vil

blive drøftet separat. Hvis organisationerne ikke er i stand til at beskæftige sig med alle dokumenter, må civilsamfundet i det mindste behandle de temaer, der overordnet set er afgørende for, om reguleringen lykkes. Det drejer sig ikke kun om forbrugerlovgivningen, men også om f.eks. tilsynslovgivningen, om størrelsen af egenkapital eller om virksomhedsledelsen.

5.4.2.4 Det drilske ved sagen er desuden, at problemer, der ved første øjekast virker ekstremt tekniske, ofte dækker over meget politiske spørgsmål, der angår borgerne direkte. Fastlæggelsen af den rente, der bruges i beregningen af henlæggelser til private pensionsopsparinger, har f.eks. store konsekvenser for forsikringsselskabernes mulighed for at afgive langsigtede garantier for pensionsbeløbet.

5.4.2.5 Det er ikke nok at komme med unuancerede og udifferentierede krav om strammere regler. Det hjælper ikke de lovgivende myndigheder videre. Man bør ikke kun komme med så konkrete forslag som muligt, men også selv afveje de fordele og ulemper, som strengere krav kan medføre. I den forbindelse skal der tages hensyn til aspekter som omkostningerne for virksomhederne, især SMV'erne, privatpersoners og virksomheders adgang til kredit samt markedernes funktionsdygtighed.

5.4.3 Civilsamfundet bør så vidt muligt give sin mening til kende i alle faser af beslutningsprocessen. Ofte bliver der truffet beslutninger om grundlæggende spørgsmål på et tidligt tidspunkt, f.eks. efter Kommissionens første høringer eller mens finanstilsynsmyndighederne udarbejder af forslag. Organisationerne skal gøre sig bekendt med og følge de ovennævnte komplicerede procedurer, der afviger fra standardprocedurerne.

5.5 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg opfordrer de europæiske og nationale civilsamfundsorganisationer til at beskæftige sig mere indgående med reguleringen af finansmarkederne, end det hidtil har været tilfældet.

5.5.1 Det er oplagt for en række af disse organisationer at definere fremme af stabiliteten på finansmarkederne som et selvstændigt og i nogle tilfælde nyt mål for organisationen og udvide deres interesse- og aktivitetsområde tilsvarende.

5.5.2 Set i lyset af finansmarkedernes kompleksitet og den hertil knyttede regulering er det nødvendigt at opbygge og videreudvikle de nødvendige personalemæssige ressourcer med den fornødne ekspertise. Det kan også blive nødvendigt at oprette nye organer, forstærke samarbejdet med de nationale organisationer og inddrage eksterne eksperter.

5.5.3 I den forbindelse hilser EØSU grundlæggelsen af Finance Watch velkommen, en ny europæisk organisation, der har til formål at fremme den finansielle stabilitet. Det alene er imidlertid ikke nok til at sikre en omfattende inddragelse af civilsamfundet.

5.5.4 I den forbindelse bør organisationerne også deltage i offentlige debatter på europæisk og nationalt niveau og på den måde yde et politisk bidrag til reguleringen af finansmarkederne.

5.5.5 Efter EØSU's mening ville det være ønskeligt, hvis organisationerne brugte deres engagement i reguleringen af finansmarkederne til at foretage en bred og positiv formidling af EU's vellykkede aktiviteter på dette område, både internt i deres organisationer og over for offentligheden.

5.5.6 På dette område får samarbejdet mellem nationale og europæiske organisationer særlig stor betydning. For det første supplerer de europæiske og nationale lovgivningsniveauer hinanden, netop når det gælder reguleringen af finansmarkederne. For det andet har de nationale organisationer ofte flere ressourcer til rådighed end de europæiske paraplyorganisationer, der navnlig på dette område bør anvendes til det europæiske arbejde.

5.5.7 Netop fordi kapital så let kan flyttes overalt i verden, skal reguleringen af finansmarkederne i hele verden bringes op på et sammenligneligt niveau. Her kan især organisationer, der har internationalt fokus eller internationale forbindelser, yde et bidrag. De kan på globalt niveau slå til lyd for en effektiv regulering af finansmarkederne på et sammenligneligt højt niveau for at dæmme op for den globale konkurrence om placering af virksomheder med lavest mulige standarder. I alle finanscentre i verden skal der kæmpes med samme intensitet til gavn for det globale finansmarkeds stabilitet.

5.6 Den europæiske finansindustri er, trods sin beviseligt fejlagtige adfærd i specifikke tilfælde, også selv offer for krisen. Derfor opfordres den til at yde sit bidrag til en effektiv regulering af finansmarkederne.

5.6.1 De enkelte brancher bør ikke udvise falsk beskedenhed, når det drejer sig om at kommentere reguleringen af andre brancher for at sikre stabiliteten på finansmarkederne.

5.6.2 Efter EØSU's mening er det en selvfølge, at finansbranchens interesser repræsenteres over for beslutningstagerne på transparent, korrekt og respektfuld vis. De organisationer, der repræsenterer industrien, opfylder regelmæssigt disse forventninger. Nogle få aktiviteter i enkelte virksomheder har ikke altid gjort det tidligere.

5.6.3 Finansindustrien bør også selv åbne op for en dialog med civilsamfundets organisationer. Med den store offentlige opmærksomhed, som finanssektoren tiltrak i forbindelse med finanskrisen, ville det nok gavne sektoren at indgå i en dialog med civilsamfundet, udveksle argumenter og høre deres forslag. Det ville være et stort skridt hen mod at skabe tættere kontakt med samfundet som helhed. Hvis finanssektoren gennem selv-

regulering vil forpligte sig til en bestemt adfærd, er det oplagt, at civilsamfundet deltager i forberedelsen af sådanne regler.

5.6.4 Af hensyn til en fair og transparent dialog bifalder EØSU oprettelsen af et fælles register over lobbyister, som Europa-Parlamentet og Kommissionen har iværksat, og anerkender resultaterne af det arbejde, som Buzek-gruppen i Europa-Parlamentet har opnået. Imidlertid understreger EØSU, at skærpelsen af reglerne ikke må besværliggøre eller hindre organisationernes deltagelse. Det gælder navnlig praktiske spørgsmål som let adgang til EU's tjenestegrene og deltagelse i offentlige møder.

5.7 Den akademiske verden samt samfundets institutter og tænketanke bør bruge deres faglige kompetence og deres erfaringer til at bidrage til debatten. Selv om denne type institutioner sjældent er indrettet til at deltage i konkret lovgivningsarbejde, bør de udnytte muligheden for at bruge deres kompetence til at modvirke fremtidige kriser.

5.8 Medierne spiller i sagens natur en fremtrædende rolle for meningsdannelsen i Europa. Også her ville det være ønskeligt, hvis civilsamfundsorganisationernes anskuelser blev mere synlige. I den henseende kan det blive nødvendigt at opfordre de relevante organisationer til at bidrage til meningsdannelsen i forbindelse med et bestemt spørgsmål, da der på nuværende tidspunkt kun er få repræsentanter, der deltager i den offentlige debat på eget initiativ.

5.9 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg agter selv at øge sit engagement i debatten om planerne vedrørende regulering af finansmarkederne.

5.9.1 EØSU vil fortsat beskæftige sig indgående med forslagene om regulering af finansmarkederne, diskutere dem bredt og afgive velunderbyggede udtalelser, hvor der lægges særlig vægt på at inddrage de anskuelser, som udvalgets repræsentanter for civilsamfundet står for.

5.9.2 Udvalget vil sørge for, at repræsentanter for alle tre grupper kommer til orde i debatten på lige fod og deltager i alle faser af processen.

5.9.3 I forbindelse med samrådet vil EØSU inddrage civilsamfundets organisationer stærkere og mere direkte i meningsdannelsesprocessen gennem høringer i de faglige sektioner og studiegrupperne.

5.9.4 I tilrettelæggelsen af arbejdsprogrammet, plenarforsamlingerne samt møderne i de faglige sektioner og arbejdsgrupperne vil EØSU sørge for, at der er rigelig mulighed for en intensiv debat om reguleringen af finansmarkederne.

5.9.5 EØSU vil også yde sit bidrag til, at de af udvalgets medlemmer, der kommer fra de relevante civilsamfundsorganisationer, beskæftiger sig indgående med spørgsmålene vedrørende regulering af finansmarkederne og påvirker deres organisationer tilsvarende.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

*Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg*

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om vækst og statsgæld i EU: To nyskabende forslag (initiativudtalelse)

(2012/C 143/03)

Ordfører: **Carmelo CEDRONE**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 14. juli 2011, under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, at udarbejde en initiativudtalelse om:

Vækst og statsgæld i EU: To nyskabende forslag (initiativudtalelse).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som vedtog sin udtalelse den 2. februar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 23. februar, følgende udtalelse med 121 stemmer for, 46 imod og 11 hverken for eller imod.

1. Vigtigste henstillinger

J. Monnet: Europa vil udvikle sig og blive én i krisetider.

1.1 Problemerne med euroen er ifølge EØSU først og fremmest politiske og ikke økonomiske. Tilliden til euroen er blevet undergravet, fordi vurderingsinstitutionerne mistede troen på, at regeringerne ville gribe resolut ind for at afværge, at gældsplagede medlemsstater misligholdt deres betalingsforpligtelser. Nyere tiltag som Kommissionens forslag om stabilitetsobligationer søger kun at opnå stabilitet og ikke vækst⁽¹⁾, mens Rådets udkast til aftale om koordinering og styring⁽²⁾ lider under et betydeligt demokratisk underskud, fordi Europa-Parlamentet og de øvrige EU-institutioner ikke er blevet hørt.

1.2 EØSU mener desuden ikke, at det, der er en systemisk krise i euroområdet, vil blive løst med en tilbagevenden til national egoisme eller indskrænkning af rettigheder, men ved at ændre de økonomiske politikker, styrke konkurrenceevnen og skabe større rimelighed, solidaritet og samhørighed. Dette ville genoprette borgernes tro på det europæiske projekt og på, at den europæiske sociale model kan genskabes. Hvis krisen derimod ikke løses, løber vi alle risikoen for, at selve idealet om Europa får dødsstødet.

1.3 EØSU advarer mod, at EU-institutioner falder for fristelsen til udelukkende at reagere i forhold til vurderingsinstitutionerne, selvom disse undertiden identificerer markedssvagheder. Institutionerne har en forpligtelse over for borgerne til at angive en vej ud af krisen, der dels omfatter en plan for EU's fremtid, der kan skabe tillid og optimisme, dels styrker følelsen af at høre til og deltage i virkeliggørelsen af et fælles ideal om

sociale fremskridt og høj beskæftigelse. I særdeleshed må vælgerne se, at stabilitet ledsages af vækst og ikke kun af nedskæringer, og samtidig kan solid økonomisk vækst genskabe finansmarkedernes tro på og tillid til euroområdet.

1.4 I den sammenhæng glæder EØSU sig over de europæiske institutioners skridt i retning mod en fælles budget- og finanspolitik, selvom der indtil videre kun er iværksat delvise og begrænsede foranstaltninger. Det mener imidlertid, at der er behov for hurtigst muligt at udforme to praktiske forslag, der kan løse vækstproblemet (euroobligationer) og stabilisere gælden (EU-obligationer)⁽³⁾; dette må dog ikke påvirke den øjeblikkelige aktivering og anvendelse af den europæiske finansielle stabilitetsfacilitet (EFSF) og efterfølgende den europæiske stabilitetsmekanisme (ESM). Disse forslag ville gøre det muligt for visse lande og for EU at forsvare euroen ikke kun ved hjælp af økonomiske stramninger, som forværrer de sociale forhold, hæmmer væksten og indebærer en risiko for recession.

1.5 For hurtigt at få sat gang i væksten er det navnlig nødvendigt at opstille en økonomisk, social og kulturel genopretningsplan, en slags "ny europæisk pagt" lig den amerikanske "New Deal", der kan bane vej for solid og bæredygtig

⁽¹⁾ Kommissionen. Muligheden for at indføre stabilitetsobligationer. Grønbog. COM(2011), 23. november.

⁽²⁾ Det Europæiske Råd, udkast til aftale om stabilitet, koordinering og styring i Den Økonomiske og Monetære Union. 10. januar.

⁽³⁾ Det skal bemærkes, at den definition af "euroobligationer", der anvendes i denne udtalelse, ikke nøjagtigt svarer til definitionen i andre kilder. Kommissionens grønbog analyserer muligheden for at indføre "stabilitetsobligationer" defineret på en måde, der er lig de "EU-obligationer", der stilles forslag om i denne udtalelse, men med den forskel, at der ikke skal udstedes hverken fælles eller flere garantier for disse obligationer. I andre forslag, herunder dem fremsat af Lorenzo Bini Smaghi, anvendes betegnelsen "euroobligationer" i sammenhæng med at skabe stabilitet, mens der med euroobligationer i denne udtalelse menes nettoudstedelse af obligationer for at sætte gang i og fastholde den økonomiske genopretning. Se også Von Weizsäcker, J. og Delpla, J. (2010). The Blue Bond Proposal. Bruegel-institut. Policy Brief 2010:3. Schmidt, C. M m.fl., (2011). Proposal for a European Redemption Pact, 9. november. Sachverständigenrat zu Begutachtung der gesamtwirtschaftlichen Entwicklung.

udvikling baseret på konkurrencedygtighed, produktivitet, beskæftigelse, velfærd, velstand og allervigtigst demokratisk konsensus i medlemsstaterne. Dette ville også skabe betingelserne for at gennemføre effektiv fælles økonomisk og finanspolitisk styring.

1.6 Adskillige former for obligationer er blevet foreslået som mulige løsninger på den aktuelle krise i kombination med de nødvendige strukturelle reformer ⁽⁴⁾, som medlemsstaterne skal opfordres og tilskyndes til at sætte i gang. Men en svaghed ved dem alle, også dem Kommissionen foreslår i sin grønbog, er, at de skal bakkes op af enten fælles eller flere garantier fra medlemsstaterne, hvilket er uacceptabelt for visse centrale regeringer, ikke mindst den tyske.

1.7 EØSU mener derimod ikke, at sådanne garantier og overførsler er nødvendige, hverken for at konvertere en del af de nationale obligationer til EU-obligationer eller for nettoudstedelse af euroobligationer. Det tror heller ikke, at finansiering ved hjælp af obligationer vil fremme en lemfældig forvaltning af de offentlige finanser, hvis den konverterede nationale gæld indestår på en debetkonto i stedet for en kreditkonto. Nettoudstedelse af obligationer vil ikke være finansiering af underskud, men derimod omdanne opsparing, herunder globale overskud, til investeringer, der kan styrke samhørigheden og øge konkurrenceevnen.

1.8 EØSU går derfor ind for, at der indføres to komplementære, men særskilte obligationer: **EU-obligationer** til stabilisering af gælden og **euroobligationer** til genopretning og vækst. EØSU anbefaler endvidere, at en del af nettotilstrømningen til euroobligationer anvendes til at finansiere en **europæisk venturekapitalfond**, som var et af målene, da Den Europæiske Investeringsfond (EIF) blev oprettet ⁽⁵⁾.

1.9 EU-obligationer – gradvist konverteret national gæld svarende til højst 60 % af BNP til EU-obligationer – kunne indestå på en konsolideret, ikke-omsættelig debetkonto ⁽⁶⁾. Da de ikke handles, ville de være sikret mod spekulation fra vurderingsinstitutternes side. Det ville ikke være nødvendigt med budgetoverførsler. Medlemsstater med gæld konverteret til EU-obligationer ville afdrage deres del. Konverteringen ville også betyde, at de fleste landes statsgæld ville være nedbragt så meget, at de ville opfylde kravene i Maastrichttraktaten. Grækenland ville fortsat være et særligt problem, men så heller ikke mere og ville derfor kunne håndteres.

1.10 Det ville ikke være nødvendigt at revidere vækst- og stabilitetspagten for at nå dette mål, men tilliden til pagten, som for øjeblikket ikke er til stede på markedet og blandt vælgerne, ville blive genoprettet, da man ville få stabilitet uden økonomiske stramninger. Desuden kunne konverteringen af en betydelig del (indtil 60 %) af EU's gældstyngede landes gæld foregå efter proceduren om "forstærket samarbejde", således at de medlemsstater, der foretrækker at beholde deres egne obligationer, har mulighed for det ⁽⁷⁾.

1.11 Modsat EU-obligationer ville euroobligationer udstedt til at finansiere genopretning og vækst kunne handles og trække kapital til EU. BRICS-landene – Brasilien, Rusland, Indien, Kina og Sydafrika – bekræftede igen i september 2011, at de er interesserede i reservebeholdninger i euro for at hjælpe med at stabilisere euroområdet. Anvendelsen af euroobligationer i stedet for nationale obligationer kunne styrke euroen som international reservevaluta og hjælpe vækstøkonomierne med at få deres ønske om et system med flere internationale reservevalutaer opfyldt.

1.12 Euroobligationer behøver ikke belaste Tysklands eller andre medlemsstaters statsgæld eller bakkes op af fælles eller flere statsgarantier. Den Europæiske Investeringsbank har i over 50 år udstedt obligationer uden nationale garantier med så stor succes, at den allerede er dobbelt så stor som Verdensbanken.

1.13 Investering af globale overskud i euroobligationer ville sætte gang i væksten, hvilket er den mest effektive metode til at få nedbragt gæld og underskud, som bevist under Clintons anden periode som præsident, hvor der hvert år var overskud på forbundsbudgettet. De kunne være med til at finansiere EIB's investeringer, som afdrages via de modtagende medlemsstaters indtægter, i stedet for via budgetoverførsler mellem medlemsstaterne.

⁽⁴⁾ Med opfyldelsen af det indre marked som første skridt som foreslået i Montirapporten.

⁽⁵⁾ Holland, Stuart (1993). *The European Imperative: Economic and Social Cohesion in the 1990s*. Forord ved Jacques Delors. Nottingham: Spokesman Press.

⁽⁶⁾ Private ejere af obligationer ville således få betydelige fordele i forhold til risikoen for bankerot, eftersom de nationale værdipapirer ville blive konverteret én til én til EU-obligationer til den oprindelige kurs.

⁽⁷⁾ Medlemsstater, der ønsker at indføre et forstærket indbyrdes samarbejde inden for rammerne af Unionens ikke-eksklusive kompetencer, kan anvende Unionens institutioner og udøve disse kompetencer ved anvendelse af de relevante bestemmelser i traktaterne med de begrænsninger og efter de procedurer, der er fastsat i artikel 20 (EUF) og artikel 326-344 (TEUF). Et forstærket samarbejde tager sigte på at fremme Unionens mål, beskyttes dens interesser og styrke integrationsprocessen. Det er til enhver tid åbent for alle medlemsstater. Afgørelsen om bemyndigelse af et forstærket samarbejde vedtages af Rådet som en sidste udvej, når det fastslår, at de hermed tilstræbte mål ikke kan nås inden for en rimelig frist af Unionen som helhed, og på den betingelse, at mindst ni medlemsstater deltager deri. Retsakter, der vedtages inden for rammerne af et forstærket samarbejde, er kun bindende for de deltagende medlemsstater. De betragtes ikke som gældende ret, der skal accepteres af stater, der søger optagelse i Unionen. Alle Rådets medlemmer kan deltage i dets forhandlinger om et forstærket samarbejde, men kun medlemmer af Rådet, som repræsenterer medlemsstater, der deltager i et forstærket samarbejde, deltager i afstemningen (artikel 330 i TEUF).

1.14 Med en sådan vækst finansieret af obligationer og baseret på investeringer under det konvergens- og samhørighedsmandat, som EIB-Gruppen har haft siden 1997, hvor det særlige Amsterdam-aktionsprogram blev udformet, kunne det makroøkonomiske niveau for budgetoverførsler nås

1.15 **Samhørigheden** ville blive øget. Euroobligationer kunne være med til at finansiere EIB's investeringsprojekter, idet EIB allerede i 1997 fik mandat til at fremme samhørigheden og konvergens i følgende sektorer: sundhed, uddannelse, byfornyelse, miljø, grønne teknologier og støtte til små og mellemstore virksomheder og nystartede virksomheder i den nye teknologisektor.

1.16 **Konkurrenceevnen** ville blive styrket, idet en del af den kapital, der tiltrækkes med udstedelsen af euroobligationer, kunne finansiere en kapitalfond for små og mellemstore virksomheder. Dette kunne skabe forudsætningerne for en europæisk *Mittelstandspolitik* (SMV-politik), hvilket var et af målene med etableringen af Den Europæiske Investeringsfond, som nu indgår i EIB-Gruppen.

1.17 Mens Den Europæiske Centralbank vogter over stabiliteten, kan EIB-Gruppen sikre vækst, hvis dets investeringsprojekter samfinansieres med euroobligationer. Efter den finansielle krise i 2008 blev EIB spurgt, om den ville have beholdninger af og udstede obligationer med henblik på gældsstabilisering. Det afslog den, hvilket dengang var forståeligt. Men det andet mål med etableringen af Den Europæiske Investeringsfond var, at den skulle udstede EU-obligationer som foreslået af Jacques Delors i Kommissionens hvidbog fra 1993 om *Vækst, Konkurrenceevne, Beskæftigelse*. Som en del af EIB-Gruppen kunne Den Europæiske Investeringsfond ved at trække på Den Europæiske Investeringsbanks gode erfaringer med udstedelse af obligationer påtage sig nettoudstedelse af euroobligationer (se også udtalelsens punkt 5.2-5.8).

1.18 Euroobligationer kunne således være med til at finansiere en europæisk vækstplan og en "europæisk vækstpagt", hvor alle de mest dynamiske aktører – virksomheder, fagforeninger og sammenslutninger – samles i en pagt, der er et kraftcenter for udklækning af praktiske løsninger til imødegåelse af den aktuelle krise. Dette ville være en europæisk "New Deal" i stil med det amerikanske fortilfælde, i stand til at skabe vækst og beskæftigelse, nedbringe gælden, genoprette tilliden og håbet for fremtiden i EU – og især mindske ungdomsarbejdsløsheden.

1.19 Samtidig vil der skulle etableres en mekanisme til hurtigst muligt at løse de meget vanskelige spørgsmål, som EU står over for: de finansielle og **økonomiske aspekter**, som blev drøftet på topmødet i Bruxelles den 8.-9. december 2011, som også bør indebære en styrkelse af ECB som garanti for finansiell stabilitet; de **sociale aspekter** og de **politiske aspekter** for at rette op på det nuværende demokratiske underskud og fremskynde beslutningsprocessen. Helt konkret betyder dette fjernelse af alle de restriktioner og begrænsninger (særligt restriktioner i beslutningsprocessen og den politiske svaghed), som har hindret og stadig hindrer EU i at handle hurtigt og effektivt dels for at understøtte euroen, dels for ikke at bringe sin egen eksistens og sit eget formål i fare ved at forværre tilbagegangen.

2. Baggrund

2.1 Det primære sigte med denne udtalelse er således en handlingsplan, der kan gennemføres med det samme, uden at det kræver nye institutioner eller traktatændringer, og opstille et grundlag for en fælles forvaltning af gælden i euroområdet. Udtalelsen anerkender, at det er nødvendigt at nedbringe den uholdbart store statsgæld, og supplerer således udtalelser, som EØSU allerede har udarbejdet eller er i gang med at udarbejde, om emnerne vækst, industri- og finanspolitikker, produktivitet og konkurrenceevne.

2.2 Efter finanskrisen i 2007-2008 håbede man, at det værste var ovre. Overvindelsen af krisen havde haft store omkostninger for borgerne i Europa, og den offentlige gæld var som et resultat deraf vokset. Men to år senere er det ikke længere den private, men offentlige gæld, der får skylden, og det til trods for at statsgælden på kort sigt er steget som følge af omkostningerne ved at redde bankerne.

2.3 Angrebet på de lande, der ansås for de svageste, har blotlagt euroområdets skrøbelighed, selvom den samlede statsgæld i området – som stadig skal nedbringes og bringes under kontrol – er mindre end USA's. De foranstaltninger, der er blevet – sent – iværksat, er et stort skridt i den rigtige retning, men rækker ikke, da der er tale om en systemisk krise, som ikke udelukkende afhænger af et bestemt lands gæld.

2.4 Dette har klart udstillet et fundamentalt problem for såvel euroområdets som selve det europæiske projekts overlevelse, nemlig "hvem bestemmer, og hvem har det sidste ord?". Det europæiske civilsamfund har efterhånden forstået, at det ikke længere er de valgte regeringer, der kontrollerer situationen, men i stedet de ikke-valgte organer, som har taget deres plads. Det er derfor ikke kun de enkelte regeringers legitimitet, men også den demokratiske proces på EU-niveau, der er truet.

2.5 Indtil 2008 havde der ikke været valutauro omkring euroen. Den var styrket i forhold til dollaren og stod til at blive den næstvigtigste internationale reservevaluta. En af grundene til, at dette ændrede sig, og euroen kom under angreb, var, at vurderingsinstitutterne indtil den græske krise havde antaget, at Unionen ikke ville lade et euroland bukke under. Da der ikke hurtigt blev fundet en løsning på den græske krise, røg risikoen (spread) på nyudstedte obligationer i vejret. Det var manglen på politisk vilje til at finde en løsning på statsgældskrisen i Europa igennem to år, som fik vurderingsinstitutterne til at nedgradere en række eurolandes gæld, hvilket nu rammer både de centrale lande og de mere perifere.

2.6 Helt bortset fra behovet for gældskonsolidering (hvilket må ske gradvist, så den "skyldige" patient ikke dør, men i stedet bliver rask) bør EU handle mere beslutsomt. Medlemsstaterne (og ikke kun de mest forgældede) har været lammede, fordi de ikke har kunnet bruge flere offentlige midler, og svækkede af den langsomme vækst, og derfor har de ligesom EU intet foretaget sig eller i hvert fald været længe om at træffe beslutninger.

Heller ikke obligationsmarkederne er blevet beroliget af en politik bestående af tilbageholdenhed, stramninger og nedskæringer, da dette skaber risiko for lav eller negativ vækst.

2.7 Et aspekt heraf er, at vi må gå bort fra opfattelsen af, at overskud i et land er ensbetydende med underskud i andre. Et andet aspekt er den fejlagtige opfattelse af fortrængningen af investeringer (crowding out) og tilsvarende den misforståelse, at nedskæringer i de offentlige investeringer og udgifter uundgåeligt vil "fremtvinge" (crowd in) private investeringer og udgifter. Man har også overset det forhold, at den økonomiske genopretning, som fulgte i kølvandet på økonomiske stramninger i nogle mindre medlemsstater, skete på en baggrund af voksende eksportefterspørgsel i EU som helhed og i flere tilfælde var ledsaget af devalueringer, hvilket ikke længere er en mulighed for eurolandene.

2.8 Det, EU har brug for, er at få genskabt de europæiske borgeres tro på, at den fælles valuta er til alles fordel. Dette forudsætter et økonomisk, socialt og kulturelt handlingsprogram og en "ny europæisk pagt" i stil med den amerikanske "New Deal", hvis succes fik præsident Truman til at støtte Marshallplanen, der dels fremmede genopretningen i efterkrigstiden, dels banede vej for vedvarende udvikling baseret på konkurrencedygtighed, produktivitet, beskæftigelse, velfærd, velstand og allervigtigst konsensus (deltagelse og socialt partnerskab) i alle lande i Europa.

2.9 En sådan tilgang baseret på både stabilitet og vækst ville sikre politisk enighed om yderligere instrumenter til fælles økonomisk og finanspolitisk styring. Det er imod al sund fornuft at have en fælles valuta, men 17 forskellige politikker for forvaltning af den nationale gæld. En stram budgetpolitik er imidlertid ikke nok til at rette op på denne situation. På en og samme tid er der brug for strategier for gældsforvaltning og fælles finansielle instrumenter, der kan finansiere europæisk vækst i en tid, hvor den alt for store nationale gæld er ved at blive bragt ned.

2.10 EU's løsning på krisen kan ikke blot lyde på "indskrænkninger, stramninger, nedskæringer, ofre" uden hensyntagen til konsekvenserne. For ikke at tale om vurderingen af og sondringen mellem "artige" og "lydige", som ofte ikke afspejler sandheden og det reelle ansvar. En sådan tilgang skaber vrede, egoisme, nag og bitterhed, herunder kulturel, og fører til smålige hævnakter og en for Europa farlig populisme. Grundlæggende er der tale om en fejl diagnose, et moralistisk syn på krisen, som hindrer de såkaldte "artige" lande i at hjælpe de andre.

2.11 Kombinationen af stramninger og vækst er et dilemma, som EU må få løst med opbakning fra borgerne ved samtidig at sætte ind på to områder som beskrevet i de følgende punkter.

2.12 På den ene side må der udarbejdes et nyt, mere progressivt forslag vedrørende statsgælden, som er baseret på fælles solidaritet og principperne i traktaten og indeholder bestemmelser om nedbringelse af gælden, fastholder medlemsstaterne på deres ansvar og samtidig afværger spekulationsangreb. Forsvaret af euroen, der først og fremmest er et politisk spørgsmål, ville gavne alle landene og især de rigeste, og undgå den paradoksale situation, at den oprindelige drøm om en fælles valuta udvikler sig til et mareridt for EU's borgere.

2.13 Det andet forslag bør sigte mod at skabe tillid hos EU's borgere. Der bør derfor iværksættes en økonomisk, social og kulturel handlingsplan for at gennemføre målsætningerne i den europæiske økonomiske genopretningsplan frem til 2020, og den bør understøttes af de nødvendige finansielle midler. EU har også brug for en storslået idé, en slags "ny pagt for Europa", f.eks. i stil med den amerikanske "New Deal". Som bekendt bidrog Marshallplanen til genopbygningen i efterkrigstiden, men gav også alle de europæiske lande mulighed for vedvarende udvikling baseret på konkurrenceevne, produktivitet, beskæftigelse, velfærd, velstand og frem for alt konsensus (deltagelse og socialt partnerskab).

2.14 EU bør derfor gøre sit yderste for at svare med én stemme på spørgsmål fra markederne, som har vist deres begrænsninger ved at handle uden regler og uden kontrol. Dette afhænger dog ikke af enstemmig støtte fra alle medlemsstaterne til nye finansielle instrumenter. Princippet om "forstærket samarbejde" kan bringes i spil på dette område. I stedet for at reducere euroområdet til en "hård kerne" af lande, der følger risikerer at lide tab, bør lande, som er udsat for spekulationsangreb, have lov til at overføre en væsentlig del af deres gæld til en EU-debetkonto, hvilket vil være til fordel for alle medlemsstater.

3. EU-obligationer til stabilisering af statsgæld

3.1 I EU er statsgæld ikke længere et suverænt nationalt anliggende. EU og de enkelte medlemsstaters begrænsninger og fejltagelser har sammen med manglen på en effektiv ramme for overvågning af og tilsyn med de finansielle institutioner befordret spekulationsangreb mod de nationale valuter⁽⁸⁾. Man har bl.a. udnyttet den dårlige forvaltning af de offentlige finanser, hvilket er gået ud over nogle sårbare medlemsstaternes suverænitet.

3.2 EØSU finder det afgørende at konsolidere disciplinen på de offentlige regnskaber i visse lande, først og fremmest ved hjælp af retfærdige og konsensusbaserede strukturreformer. På længere sigt kunne der skabes en finanspolitisk union med en minister med ansvar for økonomi og skat i euroområdet. Det strider imod al sund fornuft at have en fælles monetær (og finans-) politik og 17 forskellige gældspolitikker. Men her

⁽⁸⁾ Jf. EØSU's udtalelse om "Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1060/2009 om kreditvurderingsbureauer", EUT C 54 af 19.2.2011, s. 37.

og nu er der brug for hasteforanstaltninger, der kan stabilisere statsgælden, og en fælles forvaltning af medlemsstaternes budgetter ved hjælp af EU-tilsyn.

3.3 Der bør også sættes større politisk fokus på den kendsgerning, at selvom nogle medlemsstater er dybt forgældede, har EU selv næsten ingen gæld. EU havde inden maj 2010 og begyndelsen på statsgældsovertagelserne slet ingen gæld. Selv efter gældsovertagelserne og bankredningsaktionerne udgør EU's gæld kun godt én procent af EU's BNP. Det er mindre end en tiendedel af USA's offentlige gældskvoté i 1930'erne, da Roosevelt-administrationen begyndte at flytte opsparingsmidler over til investeringer ved at udstede nye amerikanske statsobligationer ⁽⁹⁾. **Sammenlignet med USA har EU den fordel at have taget obligationer i brug på et sent tidspunkt.**

3.4 EU kan genskabe suveræniteten ved at sætte regeringerne ved roret i stedet for finansmarkederne. Dette kan understøttes med skrappe tilsyn og vurdering af det ansvar, der påhviler deltagerne på det finansielle marked, herunder kreditvurderingsbureauer. Det kan i øvrigt godt lade sig gøre uden gældsovertagelser, kollektive statsgældsgarantier eller fiskale overførsler. I forbindelse med finansieringen af New Deal overtog Roosevelt-administrationen f.eks. ikke gælden fra medlemmerne af den amerikanske union og krævede hverken, at de skulle stille garanti for amerikanske statsobligationer eller forlangte fiskale overførsler fra dem. USA finansierer sine statsobligationer med føderale skatter, hvorimod EU ikke har nogen fælles skattepolitik. Medlemsstater kan dog godt finansiere den del af deres nationale obligationer, som er konverteret til EU-obligationer, uden indbyrdes fiskale overførsler.

3.5 Ved at følge en strategi med stramninger som reaktion på de finansielle markeder er EU's økonomiske genopretningsplan blevet kørt ud på et sidespor. De fleste af vælgerne er ikke engang klar over EU's forpligtelser i den forbindelse, men er godt klar over de ofre, de bliver bedt om at bringe for at redde banker og hedgefonde. Der er i den brede befolkning faktisk meget lidt kendskab til den europæiske økonomiske genopretningsplan, EERP.

3.6 Konverteringen af en del af statsgælden til EU-gæld kunne også ske gennem et forstærket samarbejde, hvor de vigtigste medlemsstater, inklusive Tyskland, beholder deres egne obligationer. Ifølge Lissabontraktaten foregår det forstærkede samarbejde mellem et mindretal af medlemsstater. Indførelsen af euroen var dog eksempel på et de facto forstærket samarbejde mellem et flertal. Bruegel-instituttet har foreslået en ny institution som samlingspunkt for de landes statsgæld, der er konverteret til EU-gæld ⁽¹⁰⁾. Men der er ikke brug for en ny institution.

⁽⁹⁾ USA begyndte først at finansiere statsunderskuddet i Roosevelts anden embedsperiode. Det vigtigste middel til at komme ud af Den Store Depression i såvel hans første som anden embedsperiode var dog obligationsfinansierede sociale og miljømæssige investeringer, hvilket Europa nu også kunne gøre for at komme på ret køl igen.

⁽¹⁰⁾ Von Weizsäcker, J. and Delpla, J. (2010), *The Blue Bond Proposal*, Bruegel Policy Brief 2010/03.

3.7 Den del af landenes statsgæld, der konverteres til EU-obligationer, kunne opføres på en særlig konverteringskonto hos den europæiske finansielle stabilitetsfacilitet (EFSF) (og efterfølgende hos den europæiske stabilitetsmekanisme – ESM) i stedet for at blive omsat ⁽¹¹⁾. Det ville beskytte de konverterede obligationer mod spekulation. Investorerne ville beholde deres aktiver til den gældende rente indtil obligationernes udløb. Dermed ville man også undgå den moralske risiko, da obligationer på en debetkonto ikke ville kunne bruges til at skabe nettokredit. Fordelen for såvel regeringer som obligationsindehavere er, at risikoen for misligholdelse fra visse medlemsstaters side dermed reduceres væsentligt.

4. Euroobligationer som middel til at skabe genopretning og bæredygtig vækst

4.1 Den seneste udvikling har understreget, at EU for bedre at kunne løse de tiltagende makroøkonomiske ubalancer er nødt til at forfølge en fælles økonomisk og social styring i tråd med den samhørighed, der er skabt takket være den fælles valuta. Hidtil har Kommissionen og Rådet imidlertid kun rettet fokus mod stabilitet og tilsidesat behovet for at genskabe væksten.

4.2 Dermed tages der hverken hensyn til de sociale eller de globale konsekvenser af langvarige stramninger til trods for, at det er vigtigt for de nye vækstøkonomier, at der er en stabil europæisk efterspørgsel efter deres eksportvarer. Der tages heller ikke hensyn til, at ny vækst ikke nødvendigvis skal finansieres med fiskale overførsler mellem medlemsstaterne, men i stedet kan ske gennem en ny anvendelse af vækstøkonomiernes overskud.

4.3 I flere af de forslag, der er kommet frem i pressen, og som gentager Bruegel-instituttets forslag og det tidligere forslag fra 1993 fra Delors om EU-obligationer, argumenteres der f.eks. kraftigt for, at nettoudstedelser af euroobligationer ville tiltrække overskud fra vækstøkonomiernes centralbanker og statsejede investeringsfonde og dermed sætte gang i en multiplikatoreffekt.

4.4 Tilstrømningen af finansielle midler til euroobligationer kunne føre medlemsstaternes og Europa-Parlamentets løfte fra 2008 om en europæisk økonomisk genopretningsplan ud i livet. Selvom udstedelsen af obligationerne i første omgang ville ske gradvist, ville den kumulative tilstrømning af en del af det næsten 3 mia. USD store overskud hos vækstøkonomiernes centralbanker og statsejede investeringsfonde være betragtelig.

4.5 Tilstrømningen kunne meget vel komme op på linje med eller overstige Kommissionens egne ressourcer og det endda uden de fiskale overførsler, som Tyskland og visse andre medlemsstater modsætter sig. Disse midler kunne også samfinansiere EIB-gruppens investeringer på samhørighedsområderne sundhed, uddannelse, byfornyelse og miljø.

⁽¹¹⁾ Private ejere af obligationer, der ikke kan handles på markedet, kunne om nødvendigt sælge til ESM til nominel kurs, indtil det fastsatte loft er nået.

4.6 Det særlige Amsterdam-aktionsprogram fra 1997 gav EIB et mandat vedrørende samhørigheds- og konvergensmålene, og det er siden da lykkedes banken at firedoble omfanget af sine lån til finansiering af investeringer. En yderligere firedobling af EIB's investeringer ville svare til USA's Marshallhjælp i efterkrigstiden.⁽¹²⁾ I modsætning til Marshallplanen og strukturfondene ville EIB's finansiering dog ikke være baseret på tilskud, men overflytning af midler fra opsparing til investeringer. Disse investeringer ville takket være økonomiske multiplikatorer skabe vedvarende efterspørgsel i den private sektor og stigende beskæftigelse. Det ville genskabe tilliden både på markederne og blandt befolkningen til, at stramninger kunne afløses af højere levestandard og velfærd. Vækst og fremgang i beskæftigelsen ville også generere direkte såvel som indirekte skatteindtægter, der kunne være med til at nedbringe gæld og underskud.

5. De juridiske og institutionelle rammer for forslaget

5.1 EU-obligationer og den europæiske finansielle stabilitetsfacilitet (EFSF)

5.1.1 Den europæiske finansielle stabilitetsfacilitet kunne have den del af landenes statsgæld, der konverteres til EU-obligationer, stående på en særlig konverteringskonto. Det ville stemme overens med EFSF's stabiliseringsmandat. Den kunne godt påtage sig denne opgave, selvom den efter planen skal erstattes af den europæiske stabilitetsmekanisme, ESM, i juli 2012. Den konverterede gæld kunne derefter overtages af ESM.

5.1.2 Princippet om ikke at handle gæld konverteret til EU-obligationer ville have sikret EFSF mod at blive nedgraderet af kreditvurderingsbureauer og obligationsmarkeder. Anbringelsen af obligationerne på en debetkonto burde forsikre Tyskland og andre medlemsstater om, at nationale statsobligationer, der er konverteret til EU-obligationer, ikke vil kunne bruges til kreditkabelse.

5.2 Den Europæiske Investeringsfonds (EIF) opgaver og euroobligationerne

5.2.1 ECB behøver ikke at blive inddraget i nettoudstedelsen af obligationer. Den oprindelige plan var, at EU-obligationerne skulle udstedes af Den Europæiske Investeringsfond, som blev oprettet i 1994 og har været en del af EIB-gruppen siden 2000. EIF's opgave var i første omgang at sørge for, at den fælles valuta blev fulgt op af fælles obligationer. I anden omgang skulle den yde finansiell støtte til små og mellemstore virksomheder og højteknologiske nystartede virksomheder, hvilket har været dens eneste rolle siden 1994⁽¹³⁾.

5.2.2 Den oprindelige udformning af EIF tog højde for, at den fælles valuta ville fratage medlemsstaterne muligheden for

at devaluere for at rette op på betalingsbalancen, og at der ikke var politisk opbakning til fiskale overførsler i det omfang, det blev anbefalet i MacDougall-rapporten⁽¹⁴⁾. Men i lyset af erfaringerne fra New Deal anerkendte den også, at euroobligationer kunne finansiere stuktur-, social- og regionalpolitikker, hvilket havde været hensigten med Spaak-rapporten fra 1956 om et fælles marked⁽¹⁵⁾. Dette faldt også i tråd med MacDougall-rapportens målsætning om "strukturelle, cykliske, beskæftigelsesmæssige og regionalpolitiske foranstaltninger til at mindske regionale forskelle i kapitalforsyning og produktivitet".

5.3 Venturekapital og EIF's rolle

5.3.1 Anbefalingen fra 1993 om, at EIF skulle støtte små og mellemstore virksomheder handlede ikke kun om egenkapitalgarantier og lån til SMV, men også om en europæisk venturekapitalfond med et budget på op til 60 mia. ecu og et særligt mandat til at finansiere højteknologiske nystartede virksomheder.

5.3.2 Fondens midler skulle finansieres med EU-obligationer og investeres over en årrække, men de ville have et makroøkonomisk potentiale. En forsvarlig forvaltning af fonden i samarbejde med nationale kreditorganer og regionale udviklingsinstanser med viden om lokale SMV'er skulle sikre, at obligationerne kunne finansieres med afkastet af egenkapitalen, i det omfang resultaterne i de pågældende virksomheder tillod det.

5.3.3 Sigtet var at kompensere for manglen på privat venturekapital i Europa i forhold til USA, gøre SMV'erne mindre afhængige af fastforrentede lån, som stækkede nyopstartede virksomheder, før de kunne finde fodfæste på markedet, og dermed styrke innovation og konkurrenceevne på det mikroøkonomiske plan, hvilket ville have positive makroøkonomiske og sociale følgevirkninger.

5.3.4 Siden oprettelsen af EIF i 1994 har dens rolle som garant for venturekapital snarere end lånegarant været tilsidesat med det resultat, at da den blev indlemmet i EIB-gruppen i 2000, havde den kun stillet garantier for 1 mia. ecu til SMV'erne. Den oprindelige tanke om et mikroøkonomisk instrument med makroøkonomisk virkning blev først genoptaget i september 2008, da Økofin-rådet på et møde i Nice vedtog at støtte SMV'erne med 30 mia. EUR, om end stadig i form af lån og ikke indskud af egenkapital.

5.3.5 Man bør i forbindelse med nettoudstedelserne af euroobligationer igen overveje at lade EIF spille en rolle som venturekapitalfond og ikke kun som lånefond som supplement til konverteringen af en del af medlemsstaternes gæld til EU-gæld.

⁽¹²⁾ I en opinionsundersøgelse, der blev gennemført i midten af 1950, interviewede man 2 000 personer fra Frankrig, Norge, Danmark, Holland, Østrig og Italien. I alt kendte 80 % af de adspurgte til Marshallhjælpen, og mellem 25 % og 40 % havde en idé om, hvad den gik ud på.

⁽¹³⁾ Holland, Stuart (1993). The European Imperative: Economic and Social Cohesion in the 1990s. Op.cit.

⁽¹⁴⁾ Mellem 5 % og 7 % af BNP – Kommissionen (1977). Rapport fra studiegruppen om de offentlige finansiers rolle i den europæiske integration.

⁽¹⁵⁾ Mellemstatsligt regeringsudvalg om europæisk integration (1956). Rapport om det almindelige fællesmarked (Spaak-rapporten).

5.4 Den Europæiske Centralbank (EIB)

5.4.1 EIB har altid udstedt sine egne obligationer og har klart givet udtryk for, at den foretrækker at holde deres identitet adskilt fra EU-obligationerne. Det er berettiget. For det første udsteder EIB primært sine egne obligationer i forbindelse med projektf finansiering og ønsker at fastholde denne specifikke identitet. For det andet var der en formodning om, at finansieringen af euroobligationer ville kræve fiskale overførsler, hvorimod EIB finansierer sine egne obligationer med indtægter fra projektf finansieringen. For det tredje blev det antaget, at fiskale overførsler ville kræve en forhøjelse af Kommissionens egne ressourcer, hvilket var usandsynligt. EIB var også bekymret for, at bankens egen kreditvurdering ville blive nedgraderet, hvis den blev involveret i gældsstabilisering.

5.5 Overlapning mellem EIB's og EIF's roller

5.5.1 Disse forbehold ville dog ikke gælde EIF's nettoudstedelser af euroobligationer. Selvom EIB og EIF tilhører den samme gruppe, er det to forskellige institutioner. Som sådan ville EIF's euroobligationer adskille sig fra både EIB's obligationer og EFSF's beholdning af EU-obligationer til stabilisering af gælden.

5.5.2 EIF's udstedelser af euroobligationer kunne bruges som supplement til EIB's obligationer i forbindelse med fælles projektf finansiering. Rentebetalingen på obligationerne kunne finansieres med indtægter fra investeringsprojekter i stedet for fiskale overførsler. EIB kunne bevare kontrollen ved at forbeholde sig ret til at godkende og lede projekterne og dermed bevare sin stilling på projektledelsesområdet.

5.5.3 Skulle der være brug for bidrag fra lokale partnere, hvilket er vigtigt for banken, kunne EIB opnå dette ved at samarbejde om projektledelsen med nationale kreditinstitutter som *Caisse des Dépôts et Consignations*, *Cassa Depositi e Prestiti* og *Kreditanstalt für Wiederaufbau*.

5.6 EIF's forvaltning af obligationer

5.6.1 EIF ville have brug for en ny forretningsplan for at kunne styre udstedelser af obligationer på et åbent marked, hvilket stod i centrum for bankens oprindelige udformning. Det ville kræve et team med høj faglig kompetence, men fonden kunne i den sammenhæng trække på EIB og samarbejde med de nationale gældsagenturer. Eftersom fondens udstedelse af euroobligationer ville ske gradvis, ville den også kunne opbygge det nye team over tid.

5.6.2 EIB-gruppen styres af Økofin-rådet. En beslutning om at lade EIF udstede euroobligationer **ville ikke kræve en revision af traktaten**, ligesom det heller ikke var nødvendigt for at oprette EIF i 1994.

5.7 Det kræver ikke en afgørelse fra Økofin-rådet eller et forslag fra Kommissionen at opstille kriterierne for en europæisk økonomisk genopretningsplan. EIB har siden det særlige Amsterdam-aktionsprogram og møderne i Det Europæiske Råd i Luxembourg 1997 og Lissabon 2000 fra Rådet haft mandat til at skabe både samhørighed og konvergens og investere i sundhed, uddannelse, byfornyelse, bymiljø, grøn teknologi, finansiel støtte til små og mellemstore virksomheder og højteknologiske nystartede virksomheder såvel som transeuropæiske transport- og kommunikationsnetværk.

5.8 EIB har siden 1997 haft held til at firedoble sine årlige investeringsfinansieringer, så de nu svarer til to tredjedele af Kommissionens egne ressourcer. Hvis man firedoblede dette beløb endnu en gang inden 2020, bl.a. ved hjælp af samfinansiering hidrørende fra investeringer i euroobligationer foretaget af overskudsøkonomiernes centralbanker og statsejede investeringsfonde, kunne den europæiske økonomiske genopretningsplan blive ført ud livet. Det er nemlig bevist, at multiplikatoreffekten af investeringer er tre, dvs. at investeringer er to til tre gange så virkningsfulde som fiskale multiplikatorer ⁽¹⁶⁾.

Bruxelles, den 23. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁶⁾ J. Creel, P. Monperrus-Veroni & F. Saraceno (2007). Has the Golden Rule of public finance made a difference in the United Kingdom? Det franske observatorium for økonomiske konjunkturer (Observatoire Français des Conjonctures Économiques), Arbejdsdokumenter 2007-13.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om et borgerorienteret og menneskeligt perspektiv i det indre marked (initiativudtalelse)

(2012/C 143/04)

Ordfører: **Jorge Pegado LIZ**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 20. januar 2011 under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, at afgive initiativudtalelse om:

"Borgerorienteret og menneskeligt perspektiv i det indre marked".

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 1. februar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar, følgende udtalelse med 118 stemmer for, 3 imod og 8 hverken for eller imod:

"Argumenterne for Europa er i konstant udvikling. Europa er et begreb, der bør tilpasses udviklingen af de politiske og økonomiske omstændigheder"

(Durão Barroso, Expresso, 19. november 2011)

1. Indledning

1.1 Der er nu gået 20 år siden Jacques Delors' store, europæiske indre marked uden nogen form for hindringer skulle have været en realitet. Det er derfor oplagt, at det organiserede civilsamfund, der er repræsenteret i EØSU, stiller spørgsmålene: hvor langt er vi nået, og hvor er vi på vej hen?

1.2 At gøre sig tanker om det indre marked i dag betyder samtidig, at man igen skal gøre sig overvejelser om det europæiske projekt i sin helhed. Der er god grund til at spørge sig selv, om Europa, således som det blev udformet af dem, der kæmpede så hårdt for at opbygge det, som andre igen har forsøgt at nedbryde igennem de seneste 60 år, stadig vil bestå i 2050 som en model for frihed, et kulturens fyrtårn, fredens forkæmper, fortaler for broderskab mellem folkeslag og ligestilling mellem mennesker i en verden fri for diskrimination og hindringer. Således formulerede kommissær Barnier for nylig spørgsmålet i en velstruktureret tale, som han holdt på Humboldt Universitet.

1.3 Det er så meget desto rigtigere i en tid med store omvæltninger, hvor Europa kæmper med en vedvarende krise, der snarere er systemisk end konjunkturbetinget og ikke blot økonomisk og finansiell, men også en krise i de sociale og kulturelle værdier, som den brede vifte af interesser, der er repræsenteret i EØSU, ikke ser nogen umiddelbar vej ud af.

1.4 Vi står over for en jobkrise. Situationen er den, at Europa ikke længere kan garantere sine borgere arbejdspladser. Den eneste vej ud af denne vanskelige situation består i at skabe vækst, og hovedmidlet til at opnå en sådan vækst må være fuld gennemførelse af det indre marked.

1.5 **Civilsamfundet stiller sig med rette skeptisk** over for, om den nuværende model for EU-institutionerne efter Lissabon-traktaten evner at takle krisen. Civilsamfundet **tvivler på**, at den nuværende økonomiske og finansielle model magter en effektiv og passende selvregulering og er dybt **bekymret** over manglende konsekvente og effektive regulerende foranstaltninger

samt udbredelsen af isolerede og indbyrdes modsigende beslutninger fra alle retninger. Civilsamfundet **rejser det spørgsmål**, hvordan man kan opnå en strengere og mere effektiv kontrol over det finansielle system på baggrund af de på hinanden følgende børskrak og de dermed uundgåelige sociale og økonomiske konsekvenser. Civilsamfundet **frygter**, at de dybereliggende symptomer på krisen betyder, at den europæiske model, sådan som vi kender den i dag, risikerer at kollapse som følge af den forestående risiko for en global lavkonjunktur. Civilsamfundet opfordrer derfor sine nuværende ledere til at udvise den nødvendige ambition og vision for med held at genskabe den europæiske økonomiske og sociale model i tråd med de i traktaten nedfældede værdier og principper.

1.6 Derfor var det særligt positivt, at Den Rådgivende EFTA-Komité fandt det nødvendigt samtidig med udarbejdelsen af nærværende udtalelse selv at udarbejde en udtalelse om det samme emne, og at det har været muligt at afstemme synspunkterne ved det fælles møde i Oslo ⁽¹⁾.

2. Det indre marked: hvad og hvorfor?

2.1 Idéen med et "indre marked" dukkede allerede op i Romtraktaten som et **redskab** til fremme af en harmonisk udvikling af den økonomiske virksomhed i Fællesskabet som helhed, en varig og afbalanceret ekspansion, en øget stabilitet, en hurtigere højnelse af levestandarden og snævrere forbindelser mellem de stater, som det forener (artikel 2). **Det indre marked var lige fra starten udformet til ikke at skulle fungere som en isoleret politik eller et simpelt frihandelsområde som EFTA, men snarere fungere som et led i en overordnet strategi.**

2.2 Konturerne for udviklingen af det, der skulle blive politikken for det indre marked, var således trukket op. Det var en politik, der med rette af visse blev betragtet som "kronjuvelen" i europæisk politik, som skulle gennemføres "gradvis" i løbet af en "overgangsperiode på tolv år" (artikel 8) og senest 15 år efter traktatens ikrafttræden.

⁽¹⁾ Se de fælles konklusioner fra Den Rådgivende EFTA-Komité og Observatoriet for Det Indre Marked: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.smo-observatory-smo-spotlight.21343>.

2.3 Til trods for disse instrumenter, der skulle realisere det indre marked, overskyggede de sociale og økonomiske realiteter idéerne fra 1957, og det måtte konstateres 15 år senere, at man langt fra havde opfyldt de målsætninger, der skulle medvirke til gennemførelsen af det indre marked.

2.4 Hvidbogen fra 1985 om gennemførelsen af det indre marked indeholdt klare målsætninger for opfyldelsen af målet i 1992. Samtidig var der en fornemmelse af, at Romtraktaten havde brug for at blive ændret, så man lettere kunne gennemføre de politiske målsætninger, hvidbogen indeholdt. Dette var udgangspunktet for den europæiske fællesakt ⁽²⁾, som i den del, der vedrører det indre marked, indfører vigtige ændringer, såsom:

- a) **Reglen om kvalificeret flertal** i stedet for enstemmighed for vedtagelse af foranstaltninger om tilnærmelse af lovgivningerne med henblik på gennemførelsen af det indre marked (artikel 8a og 100a);
- b) Den første reference til et **højt beskyttelsesniveau** for så vidt angår foranstaltninger om sundhed, sikkerhed og forbrugerbeskyttelse (artikel 100a, stk. 3);
- c) Den generelle vedtagelse af **princippet om gensidig anerkendelse** baseret på den velkendte "Cassis de Dijon"-sag fra EU-Domstolen (artikel 100, litra b);
- d) En klar opfordring til **økonomisk og social samhørighed** som en nøglemålsætning, der bør tages i betragtning i forbindelse med gennemførelsen af det indre marked (artikel 130, litra a og b).

2.5 Det var dog først i 1992, da Maastrichttraktaten indførte Den Europæiske Union ⁽³⁾, at de nye bestemmelser om gennemførelsen af det indre marked blev konkretiseret. Det var på det tidspunkt fuldstændig klart, at man var langt fra en opfyldelse af tidsplanen om en konkretisering af det indre marked i 1992 ⁽⁴⁾.

2.6 Hvad der blev tydeligt var en opblussen af lovgivningsmæssige og ikke-lovgivningsmæssige hindringer i de fleste medlemsstater samtidig med en liberal, eftergivende politik fra Kommissionens side, hvilket har sat processen for realiseringen af det indre marked på et virtuelt vågeblus på en række vigtige områder navnlig for så vidt angår tjenesteydelser.

2.7 Mange af de initiativer, der er truffet på området for gennemførelse af det indre marked, blev afspejlet i en **akkumulering af isolerede, ukoordinerede lovgivningsmæssige**

harmoniseringstiltag, adskilt fra en samlet politik, som fra medlemsstaternes side ofte blev blokeret ved gennemførelse af nationale politikker, der begrænsede den fri konkurrence, udbetaling af ulovlig statsstøtte, indførelse af nye kvantitative restriktioner eller lignende og ved på systematisk vis at nægte ethvert fremskridt på vigtige områder som industriel og skattemæssig integration eller økonomisk forvaltning.

2.8 Selv umiddelbart succesfulde initiativer såsom vedtagelsen af Schengenreglerne, indførelsen af Euroen og den seneste oprettelse af et område for frihed, sikkerhed og retfærdighed, samt integrationen af charteret om EU's grundlæggende rettigheder i den endelige udgave af Lissabontraktaten, som af alle blev hilst velkommen, har ikke kun haft begrænset effekt på grund af visse medlemsstaters manglende tilslutning eller forbehold, men deres anvendelsesområde og iværksættelse har været begrænset – og er til tider ligefrem blevet modarbejdet – og frataget andre vigtige supplerende foranstaltninger såsom en egentlig europæisk finanspolitik, hvilket var årsagen til **Europas manglende evne til at klare sig i den aktuelle krise**, som førte Europa "mod afgrundens rand" som Jacques Delors udtrykte det i et interview til aviserne Le Soir og Le Temps den 18. august 2011.

2.9 EØSU har igennem længere tid henledt opmærksomheden på, at der er behov for et klart paradigmeskift, der prioriterer kvalitet i gennemførelsen af det indre marked, og generelt gør borgernes og navnlig forbrugeres og arbejdstageres praktiske interesser og grundlæggende rettigheder til et centralt anliggende og sætter de sociale aspekter på lige fod med de økonomiske. En sådan humanistisk vision vil fungere som modvægt til den rendyrkede økonomiske tilgang, man indtil videre har fulgt, og som er ansvarlig for den herskende tøven, tilbageholdenhed og mistillid ⁽⁵⁾.

2.10 Ved indledningen på sit andet mandat, redegjorde Kommissionens nuværende formand for sin nye vision for det indre marked i det 21. århundrede ⁽⁶⁾, som fulgte i kølvandet på en tidligere udtalelse om "*En dagsorden for EU's borgere – et resultatorienteret EU*" ⁽⁷⁾. Det satte naturligvis forventningerne i vejret, at Kommissionen gav indtryk af at gå ind for et grundlæggende skift i sin politiske tilgang til det indre marked til fordel for borgere og forbrugere. Kommissionen opfatter ikke længere dette område som en særskilt politik, men snarere som del af en overordnet strategi, som indvarsler den efterfølgende 2020-strategi og erklærede derfor, at hovedmålsætningen med det indre marked er at øge forbrugernes tillid, fremme den økonomiske integration og sociale samhørighed samt udvikle et videnbaseret samfund i et bæredygtigt Europa i en globaliseret verden. Et grundlæggende instrument i denne nye tilgang var en stadig bedre regulering i et rationaliseret og forenklet lovgivningsmiljø ⁽⁸⁾.

⁽²⁾ EFT L 169 af 29.6.1987.

⁽³⁾ EFT C 191 af 19.7.1992, hvad der måtte betragtes som et ekko fra Spinelli-projektet, der forsøger at skabe enighed mellem føderalister og deres modstandere.

⁽⁴⁾ Meddelelse fra Kommissionen om "EF's indre marked efter 1992 – Opfølgning af Sutherland-rapporten" (SEC(92) 2277 af 2.12.1992) og EØSU's udtalelse (EFT C 201 af 26.7.1993, s. 59), hvis konklusioner stadig den dag i dag er aktuelle og fortjener nøje overvejelser.

⁽⁵⁾ Jf. blandt andet EØSU's vigtige udtalelser: EFT C 39 af 12.2.1996, s. 70, EUT C 255 af 14.10.2005, s. 22, EUT C 204 af 9.8.2008, s. 1, EUT C 347 af 18.12.2010, s. 8, EUT C 44 af 11.2.2011, s. 68, og informationsrapport om Lissabontraktatens indvirkning på det indre markeds funktion.

⁽⁶⁾ Meddelelse "Et indre marked for borgerne", COM(2007) 60 final af 21.2.2007.

⁽⁷⁾ COM(2006) 211 final af 10.5.2006.

⁽⁸⁾ EUT C 77 af 31.3.2009, s. 15.

2.11 For at konsolidere denne nye tilgang bad Kommissionen tidligere kommissær Mario Monti om at udarbejde en større rapport, der blev fremlagt i maj 2010 ⁽⁹⁾. Nogenlunde samtidig bad Rådet en "refleksionsgruppe" bestående af fremtrædende personligheder, herunder Mario Monti og under ledelse af Spaniens tidligere premierminister, Felipe González, om at forberede en rapport om perspektiverne for Europa frem til 2030 ⁽¹⁰⁾. Europa-Parlamentet vedtog for sin del også i maj måned 2010 Grech-betænkningen, som var grundlaget for dets beslutning den 20. maj 2010 om "Realisering af et indre marked for forbrugere og borgere" ⁽¹¹⁾.

2.12 I bund og grund gør alle disse vigtige dokumenter det klart, at det er nødvendigt at foretage et gennemgribende paradigmeskift i definitionen og gennemførelsen af politikken for iværksættelsen af det indre marked, da det vurderes, at den nuværende model er udtømt. Det fremhæves, at selvom der er opnået nævneværdige resultater på en række områder, så er der overordnet betragtet ikke det store kendskab til resultaterne, som ud fra flere betragtninger ofte er utilstrækkelige og skuffende på et tidspunkt, hvor Europa står over for uventede udfordringer og dystre fremtidsudsigter.

2.13 Disse bemærkninger og konklusioner er i øvrigt bredt dokumenteret gennem regelmæssige og på hinanden følgende "scoreboards" vedrørende med det indre marked ⁽¹²⁾, gennem detaljerede Eurobarometeranalyser af borgernes og virksomhedernes holdninger og erfaringer med det indre marked i medlemsstaterne, gennem identiske "scoreboards" for forbrugere i det indre marked ⁽¹³⁾, samt gennem Kommissionens årlige beretninger om anvendelse af EU-retten generelt ⁽¹⁴⁾, men især gældende EU-ret på det forbrugerretlige område ⁽¹⁵⁾. Når alt dette fortolkes på passende vis, analyseres omhyggeligt og underlægges en kritisk bedømmelse, bekræfter det fuldt ud de bekymringer og den tvivl, der kommer til udtryk i ovennævnte dokumenter.

2.14 Man havde håbet, at Kommissionen ville foretage reelle ændringer i sin politiske tilgang til det indre marked, der afspejler alle disse konklusioner, og i lyset af den nuværende finansielle krise ville anlægge en ny og anderledes synsvinkel på det indre marked for det 21. århundrede og således opfylde nogle af de forventninger, der er udtrykt af politiske personligheder. Dokumentet om "prioriteter for en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne" var derfor en skuffelse: Til trods for dets mange positive elementer opstiller det blot 50 isolerede tiltag uden nogen klart defineret strategi ⁽¹⁶⁾, og dets svagheder og mangler blev tydeligt fremhævet i Europa-Parlamentets beslutning af 6. april 2011 ⁽¹⁷⁾.

⁽⁹⁾ "En ny strategi for det indre marked – til gavn for Europas økonomi og samfund".

⁽¹⁰⁾ "En plan for Europa frem til 2030 – udfordringer og chancer", også offentliggjort i maj 2010.

⁽¹¹⁾ Europa-Parlamentets beslutning A/-A7 0132/2010.

⁽¹²⁾ SEC(2011) 372 final af 21.3.2011.

⁽¹³⁾ SEC(2011) 299 final af 4.3.2011, uforbeholdent bekræftet i Eurobarometer-rapporten om "husstandsundersøgelse om e-kommunikation" fra juli 2011.

⁽¹⁴⁾ COM(2010) 538 final af 1.10.2010.

⁽¹⁵⁾ EUT C 18 af 19.1.2011, s. 100.

⁽¹⁶⁾ EUT C 132 af 3.5.2011, s. 47.

⁽¹⁷⁾ Dokument A7-0072/2011 med udgangspunkt i betænkningen fra Europa-Parlamentets Udvalg om Det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO) om "Et indre marked for europæere" (2010/2278 (INI). PE 456.691v02-00 af 24.3.2011), ordfører: António Fernando Correia de Campos.

2.15 Det er en mangel, der ikke blev udbedret i Kommissionens seneste meddelelse om at udvælge 12 "løftestænger". Der findes ingen rød tråd i den underliggende politiske tilgang for at realisere det indre marked, der kunne have været baggrunden for at vælge disse 12 "løftestænger" frem for eksempelvis dem, der anføres i EØSU's udtalelse ⁽¹⁸⁾.

2.16 Adskillige indlæg, der for nylig er blevet fremsat af hhv. Kommissionens formand og kommissær Michel Barnier såvel som Kommissionens program, der siden er blevet fremsat ⁽¹⁹⁾, synes at bekræfte hensigten om et paradigmeskift i den fremtidige gennemførelse af det indre marked. I samme retning går også Krakow-erklæringen ⁽²⁰⁾ og erklæringen fra den europæiske styringsgruppe i tænketanken *Notre Europe*.

3. Et nyt paradigme for gennemførelsen af det indre marked

3.1 For så vidt angår fællesskabspolitikkerne og i henhold til de grundlæggende principper i Lissabontraktaten, er det vigtigt igen at understrege, at **gennemførelsen af det indre marked ikke er et mål i sig selv, men et virkemiddel eller et instrument** til at realisere en bred vifte af politiske målsætninger på tværs af forskellige områder ⁽²¹⁾.

3.2 Det er desuden vigtigt igen at understrege, at disse målsætninger **samtidig og på lige fod er af økonomisk, social og miljømæssig art**, og at det ultimative mål for dem alle er folks velfærd samt fremme af værdier som menneskelig værdighed, lighed, frihed, solidaritet, demokrati, retsstatsprincippet samt overholdelse af menneskerettigheder (artikel 2 og 3 i EU-traktaten) ⁽²²⁾.

3.3 Det bør derfor være i lyset af disse principper, værdier og målsætninger, at man nærmer sig foranstaltningerne til gennemførelse af det indre marked, hvis målsætninger i dag er langt bredere end i 1957.

3.4 Et indre marked, der lige fra starten helt klart var udtænkt som den økonomiske hjørnesten i et Europa af føderal karakter, skal i dag ses i lyset af de seneste 30 års udvikling og de daglige realiteter. Det er klart, at de nuværende omstændigheder i højere grad tenderer mod at gøre det indre marked til et frihandelsområde på linje med dets forløber, EFTA, og får det for eftertiden til at fremstå som **den mindste fællesnævner blandt de europæiske staters nationale interesser** i stedet for en naturlig følge af et politisk projekt af supranational karakter.

3.5 Det er derfor nødvendigt at bekræfte idéen om, at det indre marked skal fungere som **bindemiddel mellem disse nationale interesser i et fuldt ud integreret institutionelt**

⁽¹⁸⁾ EUT C 24 af 28.1.2012, s. 99.

⁽¹⁹⁾ COM(2011) 777 final af 15.11.2011.

⁽²⁰⁾ Efter afholdelsen – som vi bifalder – af Forummet for det indre marked den 3. og 4. oktober 2011.

⁽²¹⁾ EUT C 93 af 27.4.2007, s. 25.

⁽²²⁾ EUT C 182 af 4.8.2009, s. 1.

system af økonomisk og finansiel forvaltning, som man på kort sigt er nødt til at omdefinere og konkretisere modellen for.

3.6 Det er først og fremmest nødvendigt at forholde sig realistisk til **det indre markeds egne begrænsninger** og ikke foregive at gøre det til noget, det hverken kan eller bør være, og påtvinge regelmæssige og unødvendige foranstaltninger, som udelukkende tjener det formål at gøre det vanskeligere for erhvervslivet navnlig SMV'er, hvortil også de liberale erhverv kan regnes⁽²³⁾, at drive virksomhed. Til tider er tiltag om fuld harmonisering ikke berettigede, fordi andre værdier, eksempelvis kvalitetssikring, gør sig gældende, som når det drejer sig om visse områder inden for forbrugerrettigheder og forbrugerbeskyttelse. Her bør ledetråden og credoet om "styrke i mangfoldighed" igen spille en central rolle i EU's politik for det indre marked ved siden af harmoniseringsaspekterne.

3.7 Det er afgørende ufortrødent og uden hverken at gå på kompromis eller give indrømmelser at fortsætte **programmet "bedre lovgivning"**, som EØSU altid har været aktivt involveret i⁽²⁴⁾, ikke blot med henblik på at fremstille teknisk strømlinede tekster og skære unødigt og ødelæggende bureaukrati væk, men også mere grundlæggende for at indtage en **proaktiv holdning til lovgivning og administrativ praksis** og på effektiv vis inddrage civilsamfundet og berørte erhvervskredse på alle niveauer i udformningen og definitionen af lovgivning. Der bør lægges større vægt på **konsekvensanalyser (ex ante)** samt mere systematisk anvendelse af **forordninger frem for direktiver** som et redskab til om nødvendigt at opnå juridisk harmonisering og man bør vove at give sig i kast med nyere og mere egnede værktøjer end det nuværende komplekse lovgivningsmix samt muligheden for **nationale ordninger** under begrundede omstændigheder⁽²⁵⁾. Hvis fællesskabsbaserede initiativer er ineffektive og ikke giver nogen fordele, må man ligeledes finde modet til helt at se bort fra sådanne.

3.8 Det er ligeledes vigtigt at **revidere, forenkle samt kodificere fællesskabsretten og de administrative formaliteter**⁽²⁶⁾ og med kirurgisk præcision skære alt det overflødige, kontraproduktive og endda skadelige væk⁽²⁷⁾. Det bør naturligvis ske meget varsomt, da manglende koordinering kan føre til, at grundlæggende reguleringsaspekter, der er nødvendige på en række vigtige områder, går tabt.

3.9 **Mottoet bør være: lovgive uden at forgive.** Der vil således være behov for innovation og kreativitet, og man bør også genoptage de uafhængige eksperters forslag i den første

rapport om lovgivningsmæssig og administrativ forenkling, som for det meste ikke er blevet gennemført, men stadig er relevant, og forudsætter en omhyggelig gennemførelse⁽²⁸⁾.

3.10 **Standardisering** spiller en vigtig rolle i henhold til modellen for "nye tiltag", der finder anvendelse ikke blot for produkter men også tjenesteydelser⁽²⁹⁾. Imidlertid bør der også her gennemføres en detaljeret analyse af behovet for, effektiviteten og konsekvenserne af de påtænkte foranstaltninger, så der sondres mellem de forskellige tjenesteydelser til det indre marked, når de standardiseres.

3.11 Det vil ligeledes være nødvendigt at skabe ny fremdrift og større bredde i **informationssystemet for det indre marked (IMI)** samt udvide dets anvendelsesområde og styrke det administrative samarbejde på linje med de forslag og henstillinger, som EØSU har haft mulighed for at give udtryk for ved diverse lejligheder⁽³⁰⁾ og på samme måde gennemgå SOLVIT-netværket og udstyre det med nogle nye rammer og passende midler.

3.12 Det er også vigtigt at gøre sig fornyede overvejelser om **grundprincipperne for opbygningen af det indre marked**, navnlig principperne om gensidig anerkendelse⁽³¹⁾, subsidiaritet⁽³²⁾, proportionalitet⁽³³⁾ og forsigtighed, der i dag er begrænset til specifikke områder såsom fødevarersikkerhed, men som burde løftes til at være et alment gældende princip, og fastlægge nye rammer og måder at definere dem på, som er tættere på borgernes egentlige interesser.

3.13 Der er behov for at **opstille detaljerede prioriteter**. Det handler ikke om mere eller mindre tilfældigt at udvælge nogle flagskibsinitiativer, men snarere om at handle i overensstemmelse med veldefinerede kriterier for en klar politisk retning, som Europa stadig mangler, og som giver **absolut prioritet til personer**.

⁽²⁸⁾ COM(95) 288 final af 21.6.1995.

⁽²⁹⁾ Jf. EUT C 120 af 16.5.2008, s. 1, EUT C 376 af 22.12.2011, s. 69, og EUT C 68 af 6.3.2012, s. 35.

⁽³⁰⁾ EUT C 43 af 15.2.2012, s. 14, og de ovenfor nævnte udtalelser.

⁽³¹⁾ Navnlig under henvisning til Kommissionens rapporter om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse, der begyndte med Kommissionens meddelelse af 16.6. 1999 (COM(99) 299 final), men som senere blev opgivet. Jf. udtalelse EFT C 116 af 20.4.2001, s. 14.

⁽³²⁾ Under henvisning til Molitor-rapporten for at afkræfte den uberettigede beskyldning om "et skridt frem og to tilbage" (jf. Alexis Feral, "Le principe de subsidiarité, progrès ou statu quo après le Traité d'Amsterdam?" (Subsidiaritetsprincippet, fremskridt eller status quo efter Amsterdamtraktaten) i Revue du Marché Unique Européen, I, 1998, s. 95), som følge af den klodsede måde, Kommissionen havde anvendt det på og gjort det til en virkelig "ændringernes udfordring", som Jacques Delors drømte om.

⁽³³⁾ I den forbindelse bør der tages højde for diverse udtalelser fra EØSU om Kommissionens på hinanden følgende årlige rapporter i henhold til artikel 9 i protokollen om anvendelsen af subsidiaritets- og proportionalitetsprincipperne.

⁽²³⁾ EUT C 376 af 22.12.2011, s. 51.

⁽²⁴⁾ EUT C 24 af 31.1.2006, s. 39, EUT C 175 af 27.7.2007, s. 21, EUT C 48 af 15.2.2011, s. 107.

⁽²⁵⁾ EUT C 24 af 31.1.2006, s. 52, EUT C 175 af 28.7.2009, s. 26, EUT C 21 af 21.1.2011, s. 26.

⁽²⁶⁾ Henviser til det tiltag, som Kommissionen selv definerede i sin udtalelse: "Ajourføring og forenkling af fællesskabsretten" (COM(2003) 71 final af 11.2.2003), som EØSU klart støttede (EUT C 112 af 30.4.2004, s. 4), og som siden synes at være blevet glemt.

⁽²⁷⁾ Jf. udtalelserne EFT C 14 af 16.1.2001, s. 1, EFT C 125 af 27.5.2002, s. 105, EUT C 133 af 6.6.2003, s. 5, EUT C 309 af 16.12.2006, s. 18, EUT C 10 af 15.1.2008, s. 8.

3.14 **Tjenesteydelsessektorerne generelt⁽³⁴⁾ og navnlig de finansielle tjenesteydelser i detailledet⁽³⁵⁾** bør indtage en særlig plads blandt disse prioriteter, da det er her, manglerne på gennemførelse af det indre marked giver størst udslag, men det er også her, der er behov for størst innovation ikke blot for så vidt angår foranstaltninger, men også de anvendte redskaber. I særdeleshed opfordrer EØSU Kommissionen til jævnligt og åbent at overvåge og melde tilbage om gennemførelsen af tjenesteydelsesdirektivet, som er den eneste lovgivning, der indtil nu åbner op for grænseoverskridende handel med tjenesteydelser.

3.15 Et område, der fortjener særlig opmærksomhed, er den praktiske gennemførelse af et **indre marked for elektronisk handel på tværs af grænserne** på grund af de socio-økonomiske fordele, som det udgør for de europæiske borgere i al almindelighed, og især for indbyggerne i mindre tilgængelige områder eller personer, der er ramt af en eller anden form for handicap samt EU's virksomheder, navnlig SMV'er, da det vil løse en lang række problemer, som har eksisteret igennem længere tid, uden at man har udviklet de nødvendige instrumenter eller mekanismer til at vinde forbrugernes tillid og sikre deres beskyttelse samt skabe gunstige vilkår for virksomhederne og erhvervslivet⁽³⁶⁾.

3.16 Dette finder navnlig anvendelse for spørgsmål vedrørende fragmentering af markederne, forskelligartetheden i de gældende regler, uvisheden omkring databeskyttelse og datafortrolighed, sikkerhed for transaktioner, juridisk beskyttelse i tilfælde af tvister, forekomsten af ulovlige online-tjenester, pirateri og cyberkriminalitet. Disse områder bør behandles nærmere på tværs af de forskellige generaldirektorater i Kommissionen med henblik på at opnå en **sammenhængende retlig ramme for et egentligt digitalt indre marked**.

3.17 **En effektiv anvendelse af fællesskabslovgivningen** er et område, hvor der bør gøres en ekstra indsats, og hvor EU desværre ikke har opnået overbevisende resultater. Det er den eneste måde, man kan garantere, at lovgivningen overholdes, og reguleringen er effektiv⁽³⁷⁾ og ikke begrænses til den snævre ramme for "administrativt samarbejde"⁽³⁸⁾. For de europæiske borgere er **retten til gruppesøgsmål på europæiske plan** af altafgørende betydning, og denne bør snarest nedfældes

utvetydigt som en sidste mulighed for på tilfredsstillende vis at placere ansvaret for overtrædelse af EU-lovgivning og derved bidrage til den frivillige overholdelse⁽³⁹⁾.

3.18 Men det allervigtigste er imidlertid at definere **parametrene for et indre marked, hvor mennesket og borgeren står i centrum**. Det er en opgave, der ikke må overlades til nogen gruppe bestående af mere eller mindre oplyste vismænd, men tage udgangspunkt i direkte bidrag fra de enkelte borgere og civilsamfundet, så der lyttes til deres bekymringer og krav, men også deres frustrationer og skuffelser.

3.19 Selvom der findes et umiddelbart behov for tiltag, så er det vigtigt, at dette ikke foregår usammenhængende eller ligefrem impulsivt, og derfor foreslår EØSU, at man indleder en **tænkepause**, samtidigt med at vi kan fejre 20-året efter 1992. EØSU vil dertil gerne henvise til nogle parametre, som forekommer at være vigtige i forbindelse med sådanne overvejelser.

3.19.1 Der bør straks afholdes en debat om, hvordan politikken for det indre marked på en klar måde kan forvaltes gennem de grundlæggende principper og de centrale målsætninger, som udspringer af **EU's charter om grundlæggende rettigheder**, og navnlig de, der er indeholdt i afsnittene IV og V med særlig vægt på styrkelse af den sociale dimension og forbrugernes rettigheder⁽⁴⁰⁾.

3.19.2 Der er samtidig behov for, at man gør sig nogle overvejelser om, hvordan man kan **forbinde de sektorielle politikker i en fælles strategi**, der omfatter politikområder som økonomi, industri, handel, transport, energi, miljø, forbrugere og konkurrence **i en overordnet juridisk ramme, der fremmer integrationen og styrker tilliden blandt samfundets og arbejdsmarkedets parter** (forbrugere, husholdninger, arbejdstagere, virksomheder, ngo'er, osv.). Dette bør indebære, at man reevaluerer og sætter skub i 2020-strategien.

3.19.3 Der er tillige behov for en debat om, hvordan man kan styrke og sikre **personers fri bevægelighed og mobilitet** generelt og navnlig for arbejdstagere (både ansatte og selvstændige), for undervisere og studerende og sikre, at deres sociale rettigheder – social sikkerhed, juridisk beskyttelse, ulykkes- og sundhedsforsikring, pension osv. – under alle omstændigheder overholdes uden forskelsbehandling, og at man samtidig reviderer systemet for anerkendelse af kvalifikationer og eksamensbeviser. I den forbindelse skal høje kvalitetskrav, som garanterer EU-forbrugernes sikkerhed og sundhed, være målestokken.

⁽³⁴⁾ Jf. udtalelserne EUT C 221 af 8.9.2005, s. 113, EUT C 175 af 27.7.2007, s. 14, EUT C 318 af 29.10.2011, s. 109.

⁽³⁵⁾ Jf. udtalelserne EFT C 56 af 24.2.1997, s. 76, EFT C 95 af 30.3.1998, s. 72, EFT C 209 af 22.7.1999, s. 35, EUT C 157 af 28.6.2005, s. 1, EUT C 302 af 7.12.2004, s. 12, EUT C 221 af 8.9.2005, s. 126, EUT C 65 af 17.3.2006, s. 113, EUT C 65 af 17.3.2006, s. 134, EUT C 309 af 16.12.2006, s. 26, EUT C 318 af 23.12.2006, s. 51, EUT C 115 af 16.5.2006, s. 61, EUT C 100 af 30.4.2009, s. 84, EUT C 27 af 3.2.2009, s. 18, EUT C 100 af 30.4.2009, s. 22, EUT C 228 af 22.9.2009, s. 62, EUT C 228 af 22.9.2009, s. 66, EUT C 218 af 11.9.2009, s. 30, EUT C 318, af 29.10.2011, s. 133.

⁽³⁶⁾ Til trods for Kommissionens meddelelse af 22.10. af 2009 om "Om grænseoverskridende e-handel fra virksomhed til forbruger i EU" (COM(2009) 557 final).

⁽³⁷⁾ Jf. udtalelserne EUT C 317 af 23.12.2009, s. 67, EUT C 18 af 19.1.2011, s. 95.

⁽³⁸⁾ EUT C 128 af 18.5.2010, s. 103.

⁽³⁹⁾ EØSU er med rette blevet opfattet som mester i kollektive søgsmål, da det har afgivet en række udtalelser om dette emne, herunder: EUT C 309 af 16.12.2006, s. 1, EUT C 324 af 30.12.2006, s. 1, EUT C 162 af 25.6.2008, s. 1, EUT C 228 af 22.9.2009, s. 40, EUT C 128 af 18.5.2010, s. 97.

⁽⁴⁰⁾ Lige netop til dette punkt bør der tages højde for samt drages konsekvenser af resultaterne i Kommissionens rapport om "Fremskridt hen imod et effektivt unionsborgerskab 2007-2010" (COM(2010) 602 final af 27.10.2010) samt i Kommissionens rapport fra samme tidspunkt "Rapport om unionsborgerskab 2010 – Afskaffelse af hindringerne for unionsborgernes rettigheder" (COM(2010) 603 final af 27.10.2010).

3.19.4 Med henblik på at fremme social inklusion og beskæftigelse er der ligeledes behov for en **effektiv åbning af arbejdsmarkedet** for alle europæere og en fjernelse af uretfærdig forskelsbehandling og restriktioner med udgangspunkt i en grundig analyse.

3.19.5 Et aspekt, der fortjener særlige overvejelser er den for længst ventede definition af en **passende juridisk ramme for virksomheder i den sociale økonomi generelt** og navnlig europæiske stiftelser, gensidige virksomheder og sammenslutninger.

3.19.6 Der er ligeledes et presserende behov for en drøftelse af definitionen af en **juridisk ramme for tjenesteydelser af**

almen interesse og sociale tjenesteydelser generelt, der definerer kvalitetskriterierne for de vigtigste offentlige tjenesteydelser og klargør de gældende regler for offentlige kontrakter, konkurrence og statsstøtte ⁽⁴¹⁾.

3.20 Endelig er det nødvendigt at afsætte midler og ressourcer til en **effektiv kommunikationspolitik for det indre marked** inden for det bredere spektrum af en sammenhængende, integreret kommunikationspolitik om Europa, der involverer personer og tager nøje højde for den offentlige mening og europæiske sociale medier for at udbrede troværdig information til de europæiske borgere og navnlig forbrugerne gennem innovativ anvendelse af de digitale medier ⁽⁴²⁾.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁴¹⁾ Jf. EØSU's udtalelse, EUT C 161 af 13.7.2007, s. 80.

⁽⁴²⁾ Jf. EØSU's sonderende udtalelse, EUT C 27 af 3.2.2009, s. 152, og initiativudtalelse EUT C 44 af 11.2.2011, s. 62.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om de sociale konsekvenser af lovgivningen om den nye økonomiske styring (initiativudtalelse)

(2012/C 143/05)

Ordfører: **Gabriele BISCHOFF**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 14. juli 2011, under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, at udarbejde en initiativudtalelse om:

"De sociale konsekvenser af lovgivningen om den nye økonomiske styring" (initiativudtalelse).

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, som vedtog sin udtalelse den 25. januar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar, følgende udtalelse med 232 stemmer for, 8 imod og 9 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Europa skal tale med én stemme, handle hurtigere og mindre tøvende og gå efter de rigtige løsninger, hvis der skal findes et overbevisende svar på den alvorligste finansielle, økonomiske og tillidsmæssige krise i EU's historie.

1.2 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) bifalder regeringernes bestræbelser på at rette op på eurozonens medfødte skavanker og skabe forudsætninger for nye fælles regler om styring af økonomien i EU. Dette er nødvendigt, fordi de instrumenter og metoder, der er blevet anvendt hidtil, ikke har medført de ønskede resultater i form af reduktion af gæld og makroøkonomiske ubalancer. De nye regler for økonomisk styring i EU skal både tage hensyn til medlemsstaternes og deres folkevalgte parlamenters demokratiske rettigheder og arbejdsmarkedsparternes selvbestemmelse og ret til frie overenskomstforhandlinger.

1.3 Det er ganske vist den økonomiske politik, der er det primære sigte for styringen, men denne kommer frem for alt til at påvirke de sociale systemer pga. truslen om, at medlemsstaterne i kraft af (halv-)automatiske sanktioner vil blive tvunget til at gennemføre bestemte reformer. EØSU anbefaler en intelligent og bæredygtig budgetkonsolidering, som sikrer, at der bliver foretaget de nødvendige sociale investeringer, således at sociale asymmetrier undgås.

1.4 Visse af de allerede gennemførte eller planlagte spareforanstaltninger vil få negative konsekvenser f.eks. for borgere eller virksomheder, når sociale ydelser eller arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger til gavn for udsatte grupper reduceres, og den nødvendige sociale infrastruktur f.eks. til børnepasning eller uddannelse afskaffes. Dette kommer til at påvirke adgangen til tjenesteydelserne og ydelseernes kvalitet negativt, hvilket igen i alvorlig grad vil påvirke de udsatte gruppers livskvalitet.

1.5 EØSU gør opmærksom på den indbyggede konflikt mellem målsætningerne i Europa 2020-strategien og den økonomiske styring. Gennemførelsen af det europæiske halvår og pakken på de seks lovforslag (*Sixpack*) må ikke medføre, at målsætningerne f.eks. om reduktion af fattigdommen i Europa

som led i Europa 2020-strategien undergraves, og det bør for alle foranstaltningers vedkommende undersøges, om de øger fattigdommen.

1.6 EØSU bekræfter, at der er et stærkt behov for at vurdere de sociale konsekvenser af de nye bestemmelser om økonomisk styring og opfordrer navnlig til:

- 1) en social "investeringspagt";
- 2) rettidig og omfattende inddragelse i alle foranstaltninger af repræsentative civilsamfundsorganisationer, især arbejdsmarkedets parter på grund af deres specifikke opgaver og beføjelser;
- 3) indkaldelse af et konvent med det formål at finde et koncept, der sikrer sociale fremskridt i forbindelse med de forestående traktatændringer;
- 4) en "social redningsfond" via ligeværdig *social governance*;
- 5) værn om og fremme af arbejdsmarkedsparternes ret til frie overenskomstforhandlinger;
- 6) nye indtægtskilder til konsolidering af de offentlige budgetter;
- 7) større effektivitet i og målrettethed i de offentlige udgifter og øget bekæmpelse af skatteunddragelse.

2. Et nyt regelsæt til overvindelse af krisen

2.1 Lissabontraktaten bekræftede EU's sociale dimension, knæsatte den sociale markedsøkonomi som målsætning, fastsatte retligt bindende sociale grundrettigheder og foreskrev, at alle EU-projekter og -initiativer skulle ledsages af sociale konsekvensanalyser. EØSU har længe understreget, at en social markedsøkonomi i EU skal kombinere konkurrencedygtighed med social retfærdighed. En dynamisk økonomi og sociale fremskridt står ikke i noget modsætningsforhold til hinanden, men går tværtimod hånd i hånd⁽¹⁾.

⁽¹⁾ EØSU-udtalelse om Den nye sociale dagsorden, EUT C 182 af 4.8.2009, s. 65.

2.2 Udvalget har udtrykt glæde over, at EU med sin nye Europa 2020-strategi er blevet enig om at skabe intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst.

2.3 I mellemtiden er EU havnet i den værste krise, siden Unionen blev oprettet. Finanskrisen har i mange lande udviklet sig til en dyb økonomisk, gældsmæssig og social krise. Derudover er de europæiske institutioner mere eller mindre handlingslammede, og tilliden til dem er dalet. Europa skal tale med én stemme, handle hurtigere og mindre tøvende og gå efter de rigtige løsninger.

2.3.1 Det er spareprogrammer og redningsfonde, der er i fokus, mens de nødvendige foranstaltninger til bedre økonomisk styring (*economic governance*) og mere vækst er usammenhængende og lidet transparente, og debatten om argumenterne for og imod dybere integration udebliver.

2.3.2 Der gives i stigende grad udtryk for betænkelighed ved, at tillidskrisen kan udvikle sig til en krise for demokratiet, navnlig under indtryk af frykten for sanktioner. EØSU understreger, at de direkte valgte, nationale parlamenter i overensstemmelse med deres beføjelser og ansvarsområder frit skal kunne bestemme over budgetter og regeringernes sammensætning.

2.3.3 EØSU har allerede i flere udtalelser understreget, at den nuværende krise i særlig grad har sat EU-samarbejdet på en alvorlig prøve. De økonomiske stramninger skaber social uro i mange lande og fremmer antieuropæiske og/eller nationalistiske strømninger.

2.4 EU og de nationale regeringer har reageret med kraftige spareprogrammer på den såkaldte gældskrise, der bl.a. er opstået pga. den massive deregulering af finansmarkederne og som følge af finanskrisen gennem de seneste år, og har på den måde forsøgt at berolige de finansielle markeder. Udvalget har ved flere lejligheder udtrykt glæde over, at Kommissionen trods megen modstand har valgt at fremlægge forslag om en afgift på finansielle transaktioner og om stabilitetsobligationer⁽²⁾.

2.5 Samtidig er der blevet gjort bestræbelser på at rette op på eurozonens medfødte skavanker og skabe forudsætninger for nye fælles regler om styring af økonomien i EU. Sigtet er at opnå en bedre koordinering af den økonomiske politik, stram budgetpolitik og -kontrol samt forbedring af konkurrenceevnen⁽³⁾. I efteråret 2011 gav Europa-Parlamentet sin tilslutning til fem forordninger og et direktiv om en reform af den økonomiske styring i EU (*Sixpack*).

2.5.1 De seks retsakter om den økonomiske styring hviler på tre søjler:

- Styrkelse af den eksisterende stabilitets- og vækstpakke: I proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud indføres der supplerende, væsentligt skærpede regler om budgetkonsolidering og begrænsning af den statslige gældsætning, der forpligter medlemsstaterne til uafhængigt af konjunkturerne inden for de næste 20 år at reducere statsgælden til den i Maastricht-traktaten fastsatte grænse på 60 % af BNP. Foranstaltningen er procyklisk og er potentielt til fare for vækst og beskæftigelse.

- Indførelse af en "procedure i forbindelse med uforholdsmæssigt store ubalancer". Der er tale om en helt ny metode på EU-niveau, der skal sikre, at ubalancer, der kan være til fare for den fælles valutas stabilitet, opdages og korrigeres.

- Gennemførelse af stabilitetspagten og "proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store ubalancer" i kraft af sanktioner, der virkelig kan mærkes: EU-henstillinger om optimering af politiske beslutninger på nationalt niveau har allerede eksisteret siden undertegnelsen af Maastricht-traktaten. Som noget helt nyt skal disse henstillinger for eurozonelandenes vedkommende nu imidlertid kunne ledsages af sanktioner, der i vid udstrækning er automatiske. Dette skal ske i kraft af såkaldt omvendt flertalsafstemning, der er tvivlsom i hvert fald i det omfang, at der er tale om en fuldstændig ny procedure, der ikke hidtil har hjemmel i traktaten. Simpelt udtrykt betyder dette, at Kommissionens forslag om at pålægge medlemsstater, der ikke følger Kommissionens henstillinger, en bøde svarende til 0,1 til 0,2 % af BNP, vedtages, medmindre Rådets finansministre nedstemmer forslaget med kvalificeret flertal inden for en frist på ti dage. På den måde gøres sanktionsproceduren i vid udstrækning automatisk, og medlemsstaterne tvinges til alvorligt at overveje de politiske henstillinger.

2.5.2 Den 23. november 2011 supplerede Kommissionen pakken med de seks retsakter med to nye forordninger, nemlig én om styrket overvågning af medlemsstater, hvis finansielle stabilitet er i alvorlig fare, og én om kontrol med og indgreb i medlemsstaternes finanslovsforslag. Den første udvider, styrker og uddyber de landespecifikke henstillinger over for stater, der er omfattet af et makroøkonomisk tilpasningsprogram. Manglende overholdelse af henstillingerne medfører indfrysning af udbetaling af bevillinger fra EU's struktur- og socialfonde. Den anden giver Kommissionen vidtrækkende beføjelser til at overvåge de nationale budgetprocedurer, samtidig med at medlemsstaterne forpligtes til at indføre bindende regler om budgetunderskuddenes størrelse. Begge forordninger øger det gensidige pres og de indbyggede procykliske effekter med de velkendte resultater til følge.

2.5.3 Det såkaldte europæiske halvår, der løber over seks måneder, er indført med det formål at undgå modstridende budgetpolitiske krav fra medlemsstaterne og overvåge gennemførelsen af Europa 2020-strategiens målsætninger. Derved skal

⁽²⁾ EØSU-udtalelser om Afgift på finansielle transaktioner EUT C 44 af 11.2.2011, s. 81, og om Årlig vækstundersøgelse EUT C 132 af 3.5.2011, s. 26.

⁽³⁾ Jf. opregningen i EØSU's udtalelse om den årlige vækstundersøgelse, EUT C 132 af 3.5.2011, s. 26.

det sikres, at medlemsstaterne rent faktisk tager rettidigt hensyn til EU's overordnede mål i deres budgetplanlægning, dvs. før afstemningen i det nationale parlament om det efterfølgende års budget. Det er ganske vist den økonomiske politik, der er det primære sigte for styringen, men denne kommer frem for alt til at påvirke de sociale systemer pga. truslen om, at medlemsstaterne i kraft af (halv-)automatiske sanktioner vil blive tvunget til at gennemføre bestemte reformer af de pågældende systemer.

3. Sociale følger af de nye regler

3.1 Den finansielle og økonomiske krise har nu varet i fire år, og forværringen af de økonomiske og beskæftigelsesmæssige udsigter i Europa fortsætter. 23 mio. mennesker står uden arbejde, og iflg. de nyeste tal⁽⁴⁾ var ledigheden i september 2011 9,7 % i de 27 medlemsstater og 10,2 % i eurozonen, hvilket udgjorde en stigning i forhold til året før. Fra 2008 til 2011 steg ungdomsarbejdsløsheden fra 15,5 % til 21,4 %, og andelen af befolkningen uden for arbejdsmarkedet fra 55,6 % til 56,9 %. I Grækenland og Spanien er næsten hver anden ung arbejdsløs⁽⁵⁾. Det vil sige, at mere end fem mio. unge er uden arbejde eller står uden for uddannelsessystemet. Den fremgang i antallet af beskæftigede på 1,5 mio., der blev registreret frem til midten af 2011, har ikke kunnet udligne det massive tab af 6 mio. arbejdspladser under krisen. Væksten i beskæftigelsen skyldes hovedsagelig tidsbegrænset ansættelse og deltidsarbejde.

3.2 Tallene for den forventede økonomiske vækst er i lyset heraf blevet korrigeret i stærkt nedadgående retning, og i den for nyligt offentliggjorte efterårsprognose 2011-2013 fastslog Kommissionen, at "opsvinget i EU er standset", og at "arbejdsløsheden forventes at forblive på det aktuelle høje niveau"⁽⁶⁾.

3.3 Den globale bankkrise i årene 2007-2009 gik glidende over i den nuværende statsgældskrise, idet staterne afsatte betydelige midler til redning af bankerne og til statsgarantier for at holde valutasystemet kørende. Derved steg den gennemsnitlige gæld fra 60 % til 80 % af BNP, hvorved spillerummet for de automatiske stabilisatorer og andre anticykliske foranstaltninger blev indskrænket betydeligt. Det betyder, at det er beskæftigelses- og socialpolitikken, der bliver pålagt hovedbyrden ved tilpasningen. Det går som en rød tråd gennem EU's politiske initiativer, at det er lønningerne, der må holde for som primært tilpasningsinstrument, nærmere bestemt via lønnedskæringer og løndeflation.

3.4 EØSU mener, at denne udvikling indebærer betydelige farer både for en grundlæggende sund økonomisk udvikling og for den sociale sammenhængskraft i Europa. Som Udvalget for Social Beskyttelse har understøttet i sin rapport om den økonomiske krises sociale effekter, får de allerede gennemførte

eller planlagte spareforanstaltninger følger for den sociale inklusion, idet ydelser og tilbud til udsatte grupper, f.eks. handicappede, skæres væk. Dette vil påvirke adgangen til de offentlige tjenesteydelser og deres kvalitet negativt, med negative følger for befolkningen og virksomhederne⁽⁷⁾. De høje renter gør det nærmest umuligt for medlemsstaterne at nedbringe budgetunderskuddet og statens gældsætning. Eksempelvis har Grækenland siden foråret 2011 kunnet registrere et overskud på den primære balance i statens finanser, men alligevel bliver underskuddet ved med at stige med uformindsket styrke pga. den uholdbare rentebyrde.

3.5 Spareforanstaltninger, der bringer netop de sociale investeringer i fare, vil forstærke den nedadgående spiral. Eftersom der ikke er udsigt til nye vækstmuligheder, får nedskæringerne samtidig negative effekter på indtægtsiden og medfører f.eks. dalende skatteindtægter og stigende udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse. Der er risiko for stigende budgetunderskud, hvilket muligvis kan få katastrofale følger på de finansielle markeder, der holder nøje øje med tendenserne i samtlige medlemsstater.

3.5.1 Derudover kan spareforanstaltninger, der bevirker en nedgang i efterspørgslen i en medlemsstat, udløse kædereaktioner i andre stater, der kan sætte gang i en nedadgående spiral i værdiskabelseskæden i hele det indre marked eller via samhandelen. Pga. de spareprogrammer, der samtidig er blevet taget hul på i flere medlemsstater, forværres vækstudsigterne yderligere, og det er muligt, at der på den måde opstår en ond cirkel af usikkerhed, bl.a. i forbindelse med investeringer i uddannelse og efteruddannelse, forskning og innovation, beskæftigelse og forbrug.

3.6 Udvalget mener, at det i forbindelse med tilrettelæggelsen og gennemførelsen af styringsforanstaltningerne i EU bør undersøges nøje, om og i hvilket omfang en eventuel negativ økonomisk udvikling i medlemsstaterne og regionerne også kunne hænge sammen med markedsforvridninger, økonomiske koncentrationsprocesser og store koncerners misbrug af en dominerende markedsstilling. Efter udvalgets opfattelse bør dette imødegås på alle niveauer, f.eks. i kraft af effektive, koordinerede skattepolitiske tiltag, og dette bør indgå i konsolideringsforanstaltningerne. Parallelt hermed bør SMV'ernes konkurrenceevne og den eksportorienterede industriproduktion styrkes. Dette bør ledsages af de nødvendige strukturelle foranstaltninger til sikring af vækst og beskæftigelse.

3.7 EØSU beklager, at samtlige politiske foranstaltninger i denne sammenhæng hviler på et asymmetrisk grundlag og er strukturelt ensidige: Af en skrivelse fra medlem af Kommissionen Olli Rehn fremgår det, at Kommissionen i forhold til ubalancerne inden for euroområdet ganske vist erkender de problemer, der kan opstå som følge af store betalingsbalanceunderskud, men at den betragter store overskud på de løbende

⁽⁴⁾ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/3-31102011-BP/EN/3-31102011-BP-EN.PDF

⁽⁵⁾ Fælles rapport om beskæftigelsen 2011, KOM(2011) 815 endelig, s. 2 og s. 4.

⁽⁶⁾ <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/1331&format=HTML&aged=0&language=DA&guiLanguage=en>

⁽⁷⁾ Den fælles vurdering (2010) fra Udvalget for Social Beskyttelse og Europa-Kommissionen af de sociale virkninger af den økonomiske krise og de politiske tiltag, s. 9-10.

poster som uproblematisk for den fælles valutas sammenhængskraft⁽⁸⁾. Den nye definition af konkurrencevilkårene indebærer, at det er de lande, der påtager sig gældsbyrden for at finansiere et underskud på betalingsbalancen, der har et problem, mens de lande, der genererer overskud, bestyrkes heri.

3.8 Ved fastsættelsen, af, hvad der i de forskellige økonomiske sektorer udgør en "makroøkonomisk uligevægt", definerer Kommissionen indikatorerne på en sådan måde, at en dynamisk lønudvikling straks påpeges og undersøges, hvorimod medlemsstater, der satser på lønstagnation, simpelthen forsvinder ud af fokus. Det overvejes ligeledes at gennemføre "relative sammenligninger", hvor udviklingen i enhedsløn-omkostningerne sammenlignes med hovedkonkurrenternes. Sådanne sammenligninger kan kortlægge stigende skel i konkurrenceevnen, men må ikke resultere i, at lønstigninger automatisk vurderes negativt og løntilbageholdenhed automatisk vurderes positivt. I stedet skal produktivitetsudviklingen anerkendes som en rettesnor for lønstigninger.

3.9 EØSU beklager navnlig, at medlemsstaterne har forpligtet sig til foranstaltninger og adfældsregler, der er uden for deres rækkevidde, og som de ikke selv har indflydelse på. I artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer nævnes en varslingsmekanisme, hvis centrale komponent udgøres af en resultattavle (et såkaldt *scoreboard*). Vha. resultattavlens indikatorer fastsættes både de nedre og øvre grænseværdier for interne og eksterne makroøkonomiske ubalancer, der, hvis de overskrides, udløser proceduren i forbindelse med en uforholdsmæssig ubalance. I indikatorerne indgår også enhedsløn-omkostningerne, på trods af at disse i hovedsagen er et resultat af frie overenskomstforhandlinger mellem arbejdsmarkedsparterne og ikke er omfattet af regeringens økonomiske politik.

3.10 Derfor mener EØSU, at arbejdsmarkedets parter, både i hele euroområdet og på nationalt niveau, bør inddrages i gennemførelsen af forordningen. Udvalget understreger, at der ikke må skabes tvivl om arbejdsmarkedsparternes frie forhandlingsret, uanset hvordan deres medvirken i gennemførelsen institutionaliseres, og at ILO's konventioner nr. 87 og 98 skal overholdes fuldstændigt. Endvidere bør Unionens generelle mål, herunder navnlig om sociale fremskridt og harmonisering i opadgående retning af EU's socialpolitik, indgå som en væsentlig bestanddel, ligesom der skal tages hensyn til de sociale grundrettigheder, der følger af artikel 52, stk. 1, i EU's charter om grundlæggende rettigheder.

3.11 I økonomisk og socialt vanskelige tider præget af forandring er det vigtigt at inddrage de velgørende organisationer i de politiske processer og gennemførelsen af styrings- og konsolideringsforanstaltningerne. De yder et værdifuldt

bidrag til uddannelse, forebyggelse, beskæftigelse og social samhørighed baseret på respekt for menneskets værdighed og samfundsmæssig solidaritet.

4. Sociale følger af foranstaltningerne i medlemsstaterne

4.1 EØSU er særdeles bekymret over krisens sociale følger, der fremstår meget tydeligt i medlemsstaterne, og henstiller, at strukturreformerne tilrettelægges på en måde, der gavner vækst og beskæftigelse. At sikre og fremme lønmodtagerrettigheder og grundlæggende sociale rettigheder har en positiv effekt på den samlede økonomiske produktivitet. Principielt bør der sikres regeringerne handlekraft via tilstrækkelige skatteindtægter, og skattesvig bør bekæmpes.

4.1.1 Udvalget er bekymret over den stigende mangel på enighed på nationalt og regionalt plan. Den er en markant trussel mod integrationsprocessen, fordi den økonomiske og sociale samhørighed inden for Unionen for første gang er massivt aftagende. Tidligere var det kun midlertidigt i forbindelse med optagelse af nye medlemsstater, at uenighederne blev større.

4.2 Udvalget for Social Beskyttelse konkluderer i sin rapport med titlen "The Social Impact of the Crisis", at den sociale situation for store dele af befolkningens vedkommende, navnlig unge, midlertidigt beskæftigede og indvandrere, er blevet markant forværret pga. den finansielle og økonomiske krise, og at de arbejdsløse i alle medlemsstater er én af de grupper, der er mest fattigdomstruet⁽⁹⁾. Social uro og protester i lande som Grækenland, Spanien og i en lang række andre medlemsstater er konsekvensen.

4.3 Også den seneste Eurostat-undersøgelse fra 2011 viser, at EU-borgerne er bekymrede og konstaterer, at fattigdommen er voksende:

Et stort og stadigt stigende flertal af borgerne i EU mener, at fattigdommen breder sig. Adspurgte, hvorvidt fattigdommen i de seneste tre år er tiltaget eller faldet, svarer 87 % af EU-borgerne, at den er tiltaget. Den opfattelse, at fattigdommen i de seneste tre år er steget, er langt mere udbredt end i efteråret 2010. Kun 22 % af borgerne i EU mener, at der gøres nok for at bekæmpe fattigdom⁽¹⁰⁾.

4.4 EØSU er dybt bekymret for, at EU splittes endnu mere pga. kriseforanstaltningernes sociale følger og som resultat heraf mister borgernes opbakning. EU skal tværtimod generobre borgernes tillid.

⁽⁸⁾ Skrivelse til Jan Vincent-Rostowski af 4. november 2011 om håndteringen af under- og overskud på de løbende poster i sammenhæng med proceduren i forbindelse med uforholdsmæssig ubalance.

⁽⁹⁾ Jf. "Ajourføring 2010 af den fælles vurdering fra Udvalget for Social Beskyttelse og Europa-Kommissionen af de sociale virkninger af den økonomiske krise og de politiske tiltag", 26. november 2010 (16905/10, SOC 793, ECOFIN 786), s. 2.

⁽¹⁰⁾ Special Eurobarometer 377.

4.5 Udvalget mener, at alt bør sættes ind på at sikre, at spareforanstaltningerne ikke øger fattigdomsrisikoen. Der bør gennemføres en effektiv social konsekvensanalyse, der kan påvise, hvordan målsætningen om, at mindst 20 mio. mennesker i de kommende 10 år skal løftes ud af fattigdom og social eksklusion, kan opnås under de forandrede vilkår, og hvilke foranstaltninger dette kræver. Bagsiden ved den voksende fattigdom er stigende formuer og profitter, der fremmes af uhensigtsmæssige skatte- og afgiftsstrategier i nogle medlemsstater. Reglerne for styringen af Europas økonomi og gennemførelsen af det europæiske halvår må ikke må føre til øget fattigdom eller til, at målsætningen om at reducere fattigdommen som led i den overordnede Europa 2020-strategi må opgives.

5. Behovet for grundige sociale konsekvensanalyser

5.1 EØSU fremhævede i 2011, at den horisontale sociale klausul (EUF-traktatens artikel 9) er en væsentlig fornyelse, og at den er forpligtende for EU i forbindelse med gennemførelsen af Unionens politik ⁽¹¹⁾.

5.2 Udvalget har i denne sammenhæng allerede peget på, at den horisontale sociale klausul skal anvendes på hovedområderne og den generelle struktur i EU's samfundsøkonomiske styring i det nye Europa 2020, som Det Europæiske Råd fastlagde i 2010 ⁽¹²⁾. Dette omfatter både det europæiske halvår, den såkaldte *Sixpack*, europluspagten og redningsfondene.

5.3 EØSU gentager, at kriseforanstaltningerne under ingen omstændigheder må medføre, at de rettigheder, der garanteres i charteret om de grundlæggende rettigheder, overtrædes. På den anden side bør det fastlægges, hvilke foranstaltninger der træffes inden for en periode på et år for at sikre overholdelsen af de grundlæggende rettigheder ⁽¹³⁾.

5.4 Udvalget for Social Beskyttelse og Kommissionen fremsætter en fælles kritik af det forhold, at det hidtil kun er få medlemsstater, der har gennemført en analyse af de sociale virkninger af budgetkonsolideringsforanstaltningerne ⁽¹⁴⁾.

5.5 EØSU bekræfter, at der er et påtrængende behov for at vurdere de sociale konsekvenser af de nye bestemmelser om økonomisk styring. EU har forpligtet sig til at fremme den sociale inklusion og ikke kun kædet dette sammen med kvantitative mål, men også kvalitativt knæsat dette i traktaten i form af grundlæggende sociale rettigheder. Dette har umiddelbare konsekvenser for borgernes livskvalitet, og konsekvensanalyserne skal tage hensyn hertil og gøre rede herfor. Kun i

spredte tilfælde er der blevet gennemført konsekvensanalyser af lovforslag, og de sociale følger har ofte kun spillet en mindre rolle, hvortil kommer, at der i mange tilfælde ikke er blevet taget hensyn til resultaterne ⁽¹⁵⁾.

6. Europa har brug for en social investeringspagt

6.1 På baggrund af de i deres form og indhold hidtil usete direkte og indirekte indgreb i sociale rettigheder, strukturer og landvindinger er der behov for et omfattende koncept, som med udgangspunkt i grundige og uafhængige sociale konsekvensanalyser knytter følgende elementer tættere til hinanden:

6.1.1 Rettidig og omfattende inddragelse af arbejdsmarkedets parter i samtlige foranstaltninger

6.1.1.1 Alle hidtil trufne og i fremtiden planlagte foranstaltninger bør kun vedtages efter bred inddragelse af arbejdsmarkedets parter. Dette følger ikke mindst af EUF-traktatens artikel 152. Det gælder navnlig besparelsesmål, der erklæres som værende af rent økonomisk eller budgetmæssig karakter, og som sigter mod forringelser på det sociale område. Som eksempel kan der peges på nedsættelsen af EU's taskforce for Grækenland. Derudover bør sociale organisationer og ngo'er inddrages rettidigt og bredt i alle foranstaltninger.

6.1.2 "Social investeringspagt"

6.1.2.1 Principielt mener EØSU, at man ikke kan spare sig ud af en krise på linje med den i Grækenland – her hjælper kun vækst. Som led i den økonomiske styring foreslår EØSU derfor at foretage holdbare investeringer i kvalifikationer, infrastruktur og produkter og fremme investeringer i socialøkonomi, socialt iværksætteri og sociale tjenesteydelser ⁽¹⁶⁾.

6.1.2.2 Dette skal ske i kraft af en social investeringspagt. EØSU tilslutter sig derfor Frank Vandenbroucke, Anton Heme-rijck og Bruno Paliers opfordring hertil. De mener, at hovedopgaven består i både i medlemsstaterne og på EU-niveau at sikre, at langsigtede sociale investeringer og kortfristede budgetkonsolideringsforanstaltninger støtter op om hinanden. Rammerne herfor kan skabes via Europa 2020-strategiens målsætninger. Forudsætningen er, at EU's sociale investeringspagt forankres i en vækstorienteret budgetpolitik og i de finansielle bestemmelser. Dette indebærer, at den nye makroøkonomiske og budgetpolitiske overvågning skal ledsages af en social investeringspagt ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁵⁾ Iht. EAPN, 2011.

⁽¹⁶⁾ Socialt iværksætteri er et centralt element i den europæiske sociale model. EØSU støtter Kommissionens lancering af en politisk ramme og handlingsplan til fremme af socialt iværksætteri i Europa og fremhæver betydningen af tiltagenes fulde gennemførelse på såvel EU- som nationalt plan. EØSU-udtalelse om Socialt iværksætteri og socialt iværksætteri, EUT C 24 af 28.1.2012, s.1.

⁽¹⁷⁾ Vandenbroucke, Frank, et al., The EU needs a social investment pact, OSE No 5, 2011, S. 5.

⁽¹¹⁾ EØSU-udtalelse om "Styrkelse af samhørigheden og samordningen i EU på det sociale område", EUT C 24 af 28.1.2012, s. 29.

⁽¹²⁾ Ibid.

⁽¹³⁾ EØSU-udtalelse om "Strategi om chartret om grundlæggende rettigheder", EUT C 376 af 22.12.2011, s. 74.

⁽¹⁴⁾ Jf. fodnote 9.

EØSU er stærkt bekymret over de sociale følger navnlig af nedskæringer af de små pensioner som led i kriseforanstaltningerne. Udvalget skal igen henstille, at Kommissionen tager initiativ til at fastsætte en fælles EU-definition af, hvad en passende pension er ⁽¹⁸⁾.

6.1.3 Nye indtægtskilder til gavn for de offentlige budgetter

6.1.3.1 De offentlige budgetter vil ikke kunne finansiere alt fra bankredninger over stigende sociale udgifter til innovative investeringer og erhvervsfremme. Det er uomgængeligt, at staten må finde nye indtægtskilder. Dette skal imidlertid ske samtidig med, at der sikres større effektivitet og målrettedhed i de offentlige udgifter. EØSU har den opfattelse, at det er nødvendigt at styrke medlemsstaternes skattegrundlag, bl.a. ved at opkræve en afgift på finansielle transaktioner, lukke skatteoaser, sætte en stopper for kapløbet om at give de største skattelettelser og iværksætte foranstaltninger til bekæmpelse af skattesvig. Samtidig skal der sættes langt mere fokus på investeringernes kvalitet, når alle medlemsstater forpligter sig til at foretage sociale investeringer og konsolidere de offentlige budgetter via vækst og reformer. Det vil derudover være passende at give sig i kast med en generel nytænkning af hele skattesystemet, og i den forbindelse se nærmere på spørgsmålet om bidragene fra forskellige former for indtægter og former ⁽¹⁹⁾.

6.1.4 En "social redningsfond" via ligeværdig social governance

6.1.4.1 Uden en "social redningsfond" (Jean-Claude Juncker) er EU's arkitektur ufuldstændig, og udviklingen i Europa rulles tilbage. EU ville blive degraderet til en Union, der kun handler om økonomi og budgetter, og fjerne sig langt fra den sociale markedsøkonomi, som er dens grundlag. Dette advarer EØSU kraftigt imod.

6.1.4.2 EØSU går ind for ansvarlig statslig styring på det økonomiske og sociale område (*economic and social governance*). Konsolideringen på kort sigt skal i langt højere grad kædes

sammen med målsætningerne i Europa 2020-strategien om at opnå en styrkelse af den intelligente vækst, den sociale samhørighed og den sociale inklusion.

6.1.4.3 EU skal fortsat sikre, at alle foranstaltninger på det økonomiske og finanspolitiske område nøje overholder de sociale målsætninger i primærretten og de sociale grundrettigheder, herunder navnlig retten til kollektive overenskomstforhandlinger og strejkeretten, og at de rettigheder, der er opnået på det sociale område, ikke forringes.

6.1.5 Indkaldelse af et konvent med det formål at finde et koncept, der sikrer sociale fremskridt i forbindelse med de forestående traktatændringer

6.1.5.1 EØSU henstiller kraftigt, at der indkaldes et konvent. På baggrund af de omfattende traktatændringer, der er på dagsordenen nu, er der behov både for bred debat og demokratisk legitimitet. Ligesom i forbindelse med det sidste konvent skal både de nationale parlamenter, Europa-Parlamentet, arbejdsmarkedsparterne og EØSU deltage. I forhold til midtvejsrapporten og køreplanen bør det sikres, at traktatændringerne ledsages af ligeværdige sociale bestemmelser, og at resultatet indgår i den rapport om gennemførelsen af de vedtagne foranstaltninger, der foreslås offentliggjort i marts.

6.1.6 Værn om og fremme af arbejdsmarkedsparternes ret til frie overenskomstforhandlinger

6.1.6.1 EØSU bekræfter sin holdning om, at de forpligtelser, der følger af charteret om de grundlæggende rettigheder, gælder for alle EU's organer og institutioner, hvorfor indgreb i arbejdsmarkedsparternes ret til frie overenskomstforhandlinger er utilstedelige, og Kommissionen er forpligtet til ufortøvet at skride ind mod sådanne indgreb. Den kan under ingen omstændigheder selv rette henstillinger til medlemsstaterne, der indebærer overtrædelser af charteret om de grundlæggende rettigheder. Tværtimod er Kommissionen forpligtet til at gøre alt for ikke blot at værne om, men også fremme de grundlæggende rettigheder. Krisen er en test af, hvor rodfæstede de grundlæggende rettigheder er i Europas politiske kultur ⁽²⁰⁾.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁸⁾ EØSU-udtalelse om "Grønbog — Sikre, tilstrækkelige og bæredygtige pensionssystemer i Europa", EUT C 84 af 17.3.2011, s. 38.

⁽¹⁹⁾ EØSU-udtalelse om "Beskæftigelsestopmødets resultater", pkt. 3.4.2, EUT C 306 af 16.12.2009, s. 70.

⁽²⁰⁾ Jf. fodnote 13.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Latinamerikas socialøkonomi (initiativudtalelse)

(2012/C 143/06)

Ordfører: **Miguel ÁNGEL CABRA DE LUNA**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 18. januar 2011 i overensstemmelse med forretningsordenens artikel 29, stk. 2, at udarbejde en initiativudtalelse om

Latinamerikas socialøkonomi.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Eksterne Forbindelser, som vedtog sin udtalelse den 24. januar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar, følgende udtalelse med 141 stemmer for, 3 imod og 4 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Denne udtalelse vil se nærmere på socialøkonomien (SØ) i Latinamerika, som er en af de organiserede sektorer i civilsamfundet, der som regel er blevet holdt uden for EU's samarbejdsaktiviteter. Udtalelsen tager højde for de meget forskelligartede forhold i Latinamerika og erkender, at der er forskelle mellem de to regioner. Derfor anses betegnelsen "social og solidarisk økonomi" (SSØ) for at være den bedst egnede i denne tekst, uanset at andre betegnelser ville kunne anvendes.

1.2 FN har i sin resolution nr. 47/90 udvalgt den første lørdag i juli måned til international dag for kooperativer, og i resolution nr. 64/136 er år 2012 blevet udråbt til kooperativbevægelsens internationale år. ILO har ved forskellige lejligheder (navnlig i ILO's resolution nr. 193) anerkendt kooperativbevægelsens og SSØ's positive aspekter. IMF og Verdensbanken har også udtrykt deres interesse for denne sektor. EU har på sin side ved gentagne lejligheder udtalt sig anerkendende om kooperativbevægelsens og SØ's store betydning. EIB deltager i projekter med virksomheder, der indgår i Latinamerikas sociale og solidariske økonomi. Mercosur og andre latinamerikanske institutioner har givet udtryk for samme holdning. Denne udtalelse ligger på linje hermed.

1.3 Denne udtalelse vil være udgangspunktet for EØSU's forberedende arbejde til det syvende møde mellem civilsamfundsorganisationer i EU og Latinamerika, der skal afholdes i Santiago de Chile i 2012. Det er hensigten at indbyde repræsentanter for den sociale og solidariske økonomi fra såvel Latinamerika som EU til det forberedende arbejde og selve mødet for at gennemgå indholdet i denne udtalelse i en konstruktiv dialog. Det er også meningen, at det syvende møde skal tage stilling til resultaterne af denne dialog. EØSU understreger, at SSØ retter op på alvorlige situationer præget af mangel på social og økonomisk retfærdighed og krænkelse af grundlæggende rettigheder. Denne økonomi er et nøgleredskab i kampen for anstændigt arbejde og mod uformelle socioøkonomiske forhold og er dermed af væsentlig betydning for lokal udvikling og social samhørighed. SSØ giver grobund for pluralisme og økonomisk demokrati. Derfor anses det for afgørende vigtigt at styrke hele dette potentiale og mulige effekt og derigennem bidrage til en tiltrængt ændring af produktionsmodellen.

1.4 Det anses for meget nyttigt, at de forskellige tendenser i Latinamerikas sociale og solidariske økonomi kan eksistere side om side og samarbejde. På den ene side bør målet være at få den mere erhvervsrettede sociale og solidariske økonomi til at fokusere mere på solidaritetsprincipper i stedet for at prioritere udbyttetigning, således at den bidrager mere til opnåelsen af velfærd for alle. På den anden side bør den del af den sociale og solidariske økonomi, som lægger større vægt på sociopolitisk forandring, gøre sig det klart, at virksomhederne skal være effektive og give overskud ved at skabe netværk, som sætter dem i stand til at klare sig på markedet. Derfor bør SSØ ikke situere sig i fattigdommens, men i forandringens økonomi ved at kombinere udvikling, økonomisk effektivitet og social retfærdighed for at afskaffe skævheder af enhver art.

1.5 Den latinamerikanske sociale og solidariske økonomi har store problemer, som hæmmer dens udvikling: manglen på social og institutionel synlighed er et af de alvorligste. En af grundene hertil er manglen på præcise evaluerings- og kvantificeringsmetoder, hvilket gør det umuligt at fastslå dens omfang og vigtigste sociale indvirkninger. Det haster med at gøre en større indsats for at udarbejde internationalt godkendte statistikker i landene i Latinamerika i samarbejde med internationale organisationer såsom ECLAC, ICA Americas, Fundibes, Cicopa eller Ciriéc. Det forhold, at kooperativbevægelsens repræsentative organisationer ikke har en position blandt andre institutioner, er også et alvorligt problem, som bør løses ved, at den offentlige administration og øvrige kræfter i samfundet anerkender disse organisationer som dialogpartnere i de rådgivende organer vedrørende den sociale og økonomiske politik. De økonomiske og sociale råd og andre kanaler for samfundsdeltagelse er et godt redskab for deltagelse også for SSØ's organisationer.

1.6 Bortset fra nogle bemærkelsesværdige undtagelser er manglen på overordnede og deltagerbaserede offentlige politikker for SSØ en stor hindring for dens konsolidering og udvikling. Det er afgørende at gå bort fra tiltag, som alene tager sigte på direkte økonomisk støtte uden modydelser, og fremme foranstaltninger til løsning af problemet med denne økonomis finansieringskilder. Der bør tages fat på strukturpolitikker af almen interesse, hvori der indgår lovgivningsmæssige beslutninger, såvel som udvikling af uddannelse i innovation og

faglige kvalificering, også på universitetsniveau. SSØ bør inddrages mere i indsatsen for at udvikle social sikring via de sundhedssystemer, der samforvaltes af brugerne. Der bør udvikles egentlige fremadrettede statspolitikker, som kan overleve de skiftende regeringer.

1.7 Fagforeninger og andre sociale aktører, herunder SSØ, kan sammen spille en afgørende rolle i udviklingen af institutionelle mekanismer for at bekæmpe tilfælde af ureglementerede forhold og svig, som følger af den uformelle økonomi og fremkomsten af falske selvstændige. Også for at sikre anstændigt arbejde og offentlige serviceydelser af kvalitet for alle såvel som for at tilskynde til kapacitetsopbygningsaktiviteter.

1.8 De overvejelser og forslag, der fremføres i denne udtalelse, bør indgå i en EU-politik for internationalt samarbejde med Latinamerika vedrørende SSØ. Der bør tages fat på samarbejdsprojekter med henblik på at indføre rentabel långivning til SSØ, som kan medvirke til social samhørighed, lokal udvikling, pluralisme, økonomisk demokrati og omfattende formalisering af økonomi og arbejde. SSØ bør betragtes som prioriteret partner i EU's samarbejde med det mål at fremme konsolideringen af netværk, der kan fungere som aktører i gennemførelsen af politikker for økonomisk samarbejde og fælles udvikling. Samarbejdsprojekterne vedrørende SSØ bør fremme koordineringen af dens aktører og netværk og undgå opsplitning og overlapning: det er afgørende at nå frem til en indsats, som har et mere internationalt og strategisk perspektiv.

1.9 Endvidere er det i disse globale krisetider nødvendigt at styrke forretnings- og handelsforbindelserne mellem SSØ i EU og Latinamerika. De erfaringer med god praksis, som SSØ i Latinamerika har indhentet, kan være eksempler til efterfølgelse. Der peges på nødvendigheden af, at de handelsaftaler, der indgås med landene i Latinamerika, fremmer udviklingen af mellemstore og små virksomheder samt mikrovirksomheder og nærmere bestemt af SSØ.

2. Latinamerikas socialøkonomi

2.1 Begrebets to betydninger

2.1.1 Denne udtalelses tilgang til Latinamerikas sociale og solidariske økonomi (SSØ) er baseret på to klare præmisser: for det første accept af de eksisterende forskelle mellem de sociale realiteter i EU og Latinamerika. For det andet, at Latinamerika ikke er homogen. Denne analyse tager således udgangspunkt i den største respekt for disse forskelle. Men også i ønsket om at finde fællesnævnerne, som gør det muligt at samarbejde på lige fod og under hensyntagen til de forandringer, der er ved at ske i begge regioner ⁽¹⁾.

2.1.2 I Latinamerika bruges hovedsageligt disse to betegnelser: "social økonomi" og "solidarisk økonomi". Sidstnævnte er den mest brugte, og der er forskellige opfattelser af betydningen (for eksempel begrebet "folkeøkonomi"). Betegnelsen social økonomi har konsolideret sig i Europa i en betydning med klart forretningsmæssige konnotationer; denne økonomi indgår i systemet som en alternativ og anderledes måde at gøre tingene på, uden at "profit" ses som et problem i sig selv. Det afgørende spørgsmål her er, hvorledes det opnåede overskud skal fordeles, eftersom erhvervsaktiviteterne i den sociale økonomi skal være konkurrencedygtige og give udbytte. I EU er der bred enighed om betegnelsen "socialøkonomi" (SØ) og dens betydning ⁽²⁾. I Latinamerika er der mange forskellige kriterier.

2.1.3 I de seneste år, især som følge af de politiske og økonomiske forandringer, der er sket i Latinamerika, bruges normalt udtrykket "social og solidarisk økonomi" til at betegne denne sektor ⁽³⁾. Det vil vi også gøre i forbindelse med Latinamerika.

2.1.4 Indledningsvis kan det fastslås, at SSØ som helhed har det tilfælles, at den består af private foretagender, som er oprettet for at dække personlige og sociale behov og ikke for at give udbytte til kapitalinvestorer. Situationen for SSØ i Latinamerika er forskellig fra land til land, selv om nogle af modelerne tydeligvis findes i alle lande. Måske er det med udgangspunkt i disse fælles modeller muligt at formulere en mere dækkende definition af begrebet. SSØ i Latinamerika består grundlæggende af: andelsforetagender, gensidige selskaber, fonde, foreninger, arbejdstagerselskaber, solidaritetsorganisationer, medborgersammenslutninger og mikrovirksomheder af forskellig art. Disse virksomheder og foretagender støtter sig på solidariteten og det sociale ansvar. De fleste af dem opererer på markedet, men undertiden skaber de særlige markeder (fair trade), hvor der gælder andre principper end dem, konkurrenterne følger.

2.1.5 Organisationerne og virksomhederne i SSØ har træk, der adskiller dem fra offentlige og private kapitalselskaber, men de producerer også varer og tjenesteydelser. Derfor er SSØ-virksomhederne ikke udelukkende eller hovedsageligt velgørende foretagender og er heller ikke fri for at tilstræbe en vis profit: fortjeneste er nødvendig. Det centrale anliggende er fordelingen af overskuddet fra aktiviteten, som ikke kun skal måles i det finansielle udbytte og nytteværdien for medlemmerne og omgivelserne, men også i den sociale værdi, som det skaber.

⁽¹⁾ COM(2009) 647 om EU 2020-strategien. EUT C 347 af 18.12.2010, s. 48-54 om *Socioøkonomiske aspekter i forbindelserne mellem EU og Latinamerika*.

⁽²⁾ EØSU's udtalelse INT/447, EUT C 318 af 23.12.2009, s. 22-28, om *Forskellige virksomhedsformer*; Toia-betænkningen INI/2250/2008; EØSU's udtalelse om "Fremme af andelsselskaber i Europa" (EUT C 234 af 22.9.2005); EØSU's udtalelse om "Socialøkonomien og det indre marked" (EUT C 117 af 26.4.2000). Den nylige spanske og portugisiske lov om socialøkonomi fra 2011 samt andre regler i medlemsstaternes styrende organer i SSØ.

⁽³⁾ Det gør ILO for eksempel i det nylige arbejdsrapport fra 2010 udarbejdet af ILO's Internationale Uddannelsescenter (ITC-ILO) om "Social og solidarisk økonomi: opbygning af en fælles forståelse".

2.2 Dimensioner og kvantificering

2.2.1 Et af de store problemer, som hæmmer udviklingen af SSØ i Latinamerika, er vanskeligheden ved at systematisere information om denne sektor, hvilket gør denne økonomis samfundsmæssige betydning svær at få øje på. Det er nødvendigt at kende og ikke blot have en fornemmelse af SSØ's reelle betydning. Denne mangel på opgørelser gør det meget vanskeligt at pege på dens virkelige sociale betydning og dens særtræk i forhold til andre typer virksomheder mht. indvirkningen af dens økonomiske, sociale og solidariske aktiviteter. Det samme gælder i Europa for denne sektor: statistisk anerkendelse; oprettelse af troværdige offentlige registre; satellitkonti for hver institutionel sektor og branche for at opnå større synlighed ⁽⁴⁾.

2.3 Organisationer, der repræsenterer SSØ

2.3.1 Ligesom for mange EU-landes vedkommende er det også i Latinamerika en prioriteret opgave at afhjælpe manglen på en tilstrækkeligt konsolideret, integreret og effektiv repræsentation af SSØ. Skønt der er sket meget i de seneste år, er det nødvendigt, at de repræsentative strukturer for hver af de forskellige retninger inden for SSØ integreres ud fra kriterier for pyramideopbygning – nedefra og op, sektorielt og territorielt – idet man bør undgå opsplitning, indbyrdes konkurrence og korporatisme. Da disse organisationer er knyttet tæt til de lokale og regionale myndigheder, er der større tilbøjelighed til at betragte dem som samfundsnyttige centre for innovation og med kapacitet til at reagere på de største socioøkonomiske problemer.

2.3.2 Når organisationerne i SSØ ⁽⁵⁾ opnår positioner, der giver anerkendelse og reel dialog- og forhandlingskapacitet, opbygger de indflydelsessfærer, som giver mulighed for synergi på områderne kapacitetsopbygning, effektiv virksomheds-

drift, virksomhedernes sociale ansvar, nye forvaltningsmodeller, bekæmpelse af dårlig praksis og dermed et mere effektivt økonomisk system.

2.4 Offentlige politikker

2.4.1 En af de udestående opgaver for SSØ er at finde fremgangsmåder for indgåelse af aftaler og alliancer med de offentlige myndigheder på grundlag af gensidig respekt og uafhængighed. Det er således de offentlige politikker, som SSØ-virksomhedernes opmærksomhed især er rettet mod i Latinamerika. De politikker, som først og fremmest er baseret på direkte økonomisk støtte uden modydelse, er ukontrollerbare og uforudsigelige finansieringskilder og kan desuden udvikle sig til et pressions- og manipulationsmiddel. Politikker, som udelukkende er afhjælpende eller bistandsorienterede, giver grobund for dårlig praksis.

2.4.2 Det, der er brug for nu, er integrerede og deltagerbaserede politikker, som fremmer de centrale mål for SSØ og de regeringer, der interesserer sig for SSØ's kapacitet til at mobilisere ressourcerne i samfundet og på markedet til gavn for almenvellet gennem innovative løsninger på komplicerede problemer. Der er utvivlsomt sammenfald mellem de offentlige myndigheds og SSØ-virksomhedernes sociale mål om at tilfredsstille menneskers vitale behov ⁽⁶⁾.

2.4.3 For SSØ er adgang til finansiering et vedvarende problem, som bremser deres udvikling kraftigt. SSØ finansieres hovedsageligt af deres medlemmer og sponsorer – ikke af tredjeparters spekulationskapital. Samtidigt udbreder den fremgangsmåder, som gavner almenvellet. Generelt gøres der for lidt fra det offentliges side for at tilvejebringe reglementerede finansieringsformer gennem lovreformer og passende makroøkonomiske foranstaltninger for SSØ. Der er behov for statslige politikker, som inddrager SSØ i den generelle økonomiske planlægning, finansieringspolitikker for industrien med henblik på tilførsel af ny kapital med styrkelse af venturekapitalfonde, finansiering af arbejdstagernes og andelshavernes finansielle deltagelse, støtte til dannelsen af virksomhedsgrupper og tilskyndelse til SSØ's deltagelse i offentlige udbud. Det haster med at få omarbejdet de foranstaltninger, som lægger urimelige hindringer i vejen for etableringen af finansielle institutioner inden for SSØ's rammer, såsom etiske banker og mikrofinansiering.

2.4.4 De fleste stater har ikke nogen klare politiske retningslinjer for udarbejdelse af koordinerede programmer inden for forvaltningens forskellige niveauer, kompetenceområder og strukturer, og hvor SSØ har deres institutionaliserede plads og behandles tværsektorielt. De administrative procedurer er ikke tilstrækkeligt fleksible, og der er brug for en effektiv statslig og

⁽⁴⁾ I Latinamerika findes der ingen sikre statistikker, men af undersøgelser foretaget af Fundibes i 2009 kan man foreløbigt anslå, at der findes over 700 000 foretagender i SSØ med omkring 14 millioner medlemmer. Desuden gør omfanget af den grå økonomi i hele regionen det overordentligt vanskeligt at foretage en nøjagtig eller blot omtrentlig generel opgørelse. ICA mener for sin part, at Latinamerika er den region, hvor der er den største stigning i antallet af nye andelsselskaber og -medlemmer (2009); For Uruguay har INACOO oplyst nogle tal for 2008: 1 164 andelsselskaber, 907 698 aktive medlemmer med en årlig produktion på 1,708 milliarder dollars (3,2 % af den samlede produktion), 27 449 arbejdstagere. Stadig for 2008: Argentina: 12 760 andelsselskaber og 9 392 713 tilknyttede personer; 4 166 gensidige selskaber og 4 997 067 tilknyttede personer; 289 460 arbejdstagere (kilde: INAES). Chile: 1 152 andelsselskaber og 1 178 688 tilknyttede personer; 536 gensidige selskaber (kilde: Fundibes). Colombia: 8 533 andelsselskaber og 139 703 tilknyttede personer; 273 gensidige selskaber og 4 758 tilknyttede personer (kilde: Confecoop). Guatemala: 841 andelsselskaber og 1 225 359 tilknyttede personer (forskellige kilder). Paraguay: 453 andelsselskaber og 1 110 000 tilknyttede personer (kilde: Fundibes). For Brasilien – se fodnote 9. Der er også undersøgelser, som fremhæver SSØ's modstandsdygtighed over for krisen. Men alle disse data og vurderinger er mere gætværk og skøn end verificerbare.

⁽⁵⁾ Eksempler på repræsentative organisationer: Confecoop (Colombia), Conacoop (Costa Rica), Confecoop (Guatemala), Conpacoop (Paraguay), Confederación Hondureña de Cooperativas (Honduras), OCB (Brasilien), Conacoop (Dominikanske Republik), Cudecoop (Uruguay), Consejo Mexicano de Empresas de la Economía Solidaria y Cosucoop (Mexico). Internationalt: ICA Americas, Cicopa m.fl.

⁽⁶⁾ Offentlige institutioner med ansvar for SSØ: Infocoop (Costa Rica), Dansocial (Colombia), Incoop (Paraguay), INAES (Argentina), Senaes (Brasilien), Inacoop (Uruguay) og Insafocoop (El Salvador).

overnational harmonisering af de store retningslinjer for fremme af og støtte til SSØ. Der savnes offentlige politikker, som skal forhindre ødelæggelse af små sociale virksomheder og lokale, solidariske produktionsstrukturer, såvel som politikker for faglig uddannelse og uddannelse i driftsledelse, især på kommunalt plan⁽⁷⁾, samt politikker for tilpasning af lovgrundlaget til de forskellige virksomhedsformer inden for SSØ. Især skal der henvises til nødvendigheden af at indføre offentlige uddannelsespolitikker (ILO's henstilling nr. 193 fra 2002) rettet mod SSØ. De offentlige myndigheder, herunder universiteterne, og SSØ har ikke gjort nok for at samarbejde.

2.5 Økonomisk udvikling i Latinamerika og SSØ's rolle

2.5.1 Udvikling og retfærdig økonomisk vækst

2.5.1.1 Latinamerika er inde i en gunstig makroøkonomisk udvikling, når det gælder konventionel økonomisk vækst, om end med forskelle fra land til land. Men der er indbyggede svagheder, som gør, at denne vækst foregår på baggrund af ekstremt ulige sociale forhold med en massiv arbejdsløshed, som har hægtet sig fast i bestemte samfundsgrupper, generelt usikre ansættelsesforhold, lommer af social marginalisering og fattigdom. Imidlertid er der ved at udvikle sig et nyt syn på staten og dens proaktive rolle, og bevidstheden om, at et splittet samfund er uholdbart, synes at sætte skub i en mere retfærdig og miljøvenlig vækst⁽⁸⁾.

2.5.1.2 En konsolideret social og økonomisk økonomi i Latinamerika kan bidrage til styring af udviklingen ved at afhjælpe dyb fattigdom, ulighed, marginalisering, grå økonomi, udbytning, mangel på social samhørighed og udflytning af virksomheder og i sidste ende skabe en mere ligelig fordeling af indkomster og velstand ved at bidrage til en tiltrængt ændring af produktionsmodellen. Her kommer SSØ ind i billedet, idet den skaber et udbud af sociale velfærdsydelser og – sammenlignet med andre sektorer – frembyder komparative fordele hvad angår effektiviteten i tildelingen og produktionen af vigtige sociale goder og tjenesteydelser. SSØ's evne til at tilgodese brede dele af befolkningen og i egne, som normalt ligger langt fra magtens og økonomiens centrum, gør, at denne økonomi er som skabt til at opnå en mere retfærdig udvikling.

2.5.2 Uformel økonomi og sociale rettigheder

2.5.2.1 Den uformelle økonomi er allestedsnærværende i Latinamerika ligesom i nogle områder i EU (undergrundsøko-

nomi). Den er karakteriseret ved, at beskæftigelse og økonomiske aktiviteter foregår helt eller delvist uden social sikring og overholdelse af den relevante lovgivning. Arbejdsløshed, underbeskæftigelse og dårlige arbejdsvilkår strider mod ILO's holdning til anstændigt arbejde⁽⁹⁾. Dette er et alvorligt problem. Der er konstateret en direkte forbindelse mellem uformel beskæftigelse og underbeskæftigelse på den ene side og fattigdom på den anden, og det er især kvinder, unge, indfødte eller personer af afrikansk oprindelse og handicappede, som rammes heraf – både når det gælder uformel beskæftigelse, lønlighed og forskelsbehandling. Derimod er SSØ ved siden af andre aktører et effektivt redskab til bekæmpelse af uformelle forhold, idet den bringer virksomheder og personer over i lovlige rammer og bibringer social sikring. Desuden er denne økonomi med til at modvirke tendensen til den form for ekster-nalisering af offentlige tjenesteydelser, som i virkeligheden forringer deres kvalitet, ikke giver garantier for ydelserne og udhuler modtagernes sociale sikring. Fagforeninger og andre sociale aktører, herunder SSØ, kan sammen spille en afgørende rolle i udviklingen af institutionelle mekanismer til at bekæmpe tilfælde af ureglementerede forhold og svig, som følger af den uformelle økonomi og fremkomsten af falske selvstændige. Også for at sikre anstændigt arbejde og offentlige serviceydelser af kvalitet for alle såvel som for at tilskynde til kapacitetsopbygningsaktiviteter.

2.5.2.2 ILO anerkender SSØ's rolle, da de værdier og principper, som virksomhederne i denne økonomi bygger på, omfatter respekt for de grundlæggende principper og rettigheder på arbejdspladsen⁽¹⁰⁾. Denne økonomi har således vist, at den er i stand til at udvide de sociale sikringsydelser, så de også omfatter personer og forbrugere, der ikke er dækket af offentligt finansierede socialsikringssystemer, og til at rette op på skævhederne på arbejdsmarkedet og sikre ligebehandling.

2.5.2.3 Der er mange uformelle grupper af selvstændige erhvervsdrivende i SSØ, som ikke har muligheder for faglig uddannelse, finansiering og officiel anerkendelse. De bånd baseret på gensidighed og tillid mellem små producenter eller håndværkere ville kunne skabe grobund for formaliseringsprocesser gennem iværksætteri inden for SSØ, idet ikke-organiserede producenter praktisk taget ikke har nogen mulighed for at få adgang til det formelle marked. SSØ bør inddrages mere i indsatsen for at udvikle social sikring via de sundhedssystemer, der samforvaltes af brugerne. Det er yderst vigtigt at komme de uformelle forhold, der kan forekomme inden for selve SSØ, til livs.

⁽⁷⁾ Som anført for SMV'erne i EØSU's udtalelse REX/180 (15.2.2006), EUT C 88 af 11.4.2006, s. 85-93, om *Forbindelserne mellem EU og Mexico*.

⁽⁸⁾ Ifølge data fra ECLAC befinder mere end halvdelen af befolkningen (350 mio. mennesker) sig under fattigdomsgrænsen, og 22 mio. børn er nødt til at arbejde for at overleve. Det skal bemærkes, at Brasiliens regering i det seneste årti har taget eksemplariske skridt og har formået at løfte millioner af mennesker ud af den yderste fattigdom. SSØ i Brasilien har bidraget til at opnå disse resultater via Senaes, det nationale departement for socialøkonomi, og den strategi, der er udarbejdet af dets leder, Prof. Paul Singer, som for nylig sagde, at SSØ har brug for flere penge, større markeder og mere viden.

⁽⁹⁾ Ifølge kort over den solidariske økonomi i Brasilien (Mapa de la Economía Solidaria de Brasil) er der i dette land 22 000 virksomheder, hvoraf en tredjedel menes at være uformelle (www.fb.es.org.br). Endvidere: EØSU's udtalelse REX/232, EUT C 256 af 27.10.2007, s. 38-41, om *Forbindelserne mellem EU og Mellemamerika*, EØSU's udtalelse SOC/250, EUT C 93 af 27.4.2007, s. 38-41, om *Fremme af anstændigt arbejde for alle* og arbejdspapiret af 12.10.2009 om "Strategier for bevarelse og skabelse af beskæftigelse, især for kvinder og unge" fra den parlamentariske forsamling EU/Latinamerika.

⁽¹⁰⁾ Arbejdspapir 2011 "Social and solidarity economy: our common road towards decent work"; se: <http://socialeconomy.itcilo.org/en/2011-readers>. Se også punkt 3.2 i denne udtalelse.

2.5.3 Lokal udvikling og social samhørighed

2.5.3.1 Betydningen af at få fastlagt minimumsparametre for social samhørighed anses for væsentlig i enhver udviklingsstrategi ⁽¹¹⁾. Myndighederne på lokalt plan er ved at få øjnene op for betydningen af at støtte iværksætterne i SSØ for at puste nyt liv i land- og bysamfundene. Disse virksomheder skaber lokale arbejdspladser, og deres overskud sættes i omsætning i lokalområdet og fremmer derved en akkumulering af ressourcer, som reinvesteres i det samme område. På denne måde skabes der primære samhørighedsprocesser med lokal kontrol over investeringerne, produkterne og tjenesteydelserne samt omsætning af det overskud, som mobiliseres i den lokale og regionale økonomi, hvilket resulterer i økonomisk stabilisering.

2.5.3.2 SSØ har kapacitet til at skabe og udbrede iværksætterkultur og erhvervsstrukturer og sammenkæde den økonomiske aktivitet med de lokale produktionsbehov. SSØ sætter gang i landdistrikternes egen udvikling, reaktiverer industriområder i tilbagegang og puster nyt liv i nedslidte byområder. Dermed rådes der bod på store territoriale skævheder uden slavisk at følge én og samme model for lokal udvikling, men tillade sameksistens mellem forskellige fremgangsmåder, afhængigt af områdernes sociale og økonomiske behov.

2.5.3.3 SSØ fremmer lokal autonomi ved at lade civilsamfundet spille en særlig rolle i valget af udviklingsmodel for området og i styringen af vækst- og strukturændringsprocesserne. Andersbevægelsen i landbruget er et nøgleelement i disse processer. Politikkerne for social samhørighed bør have et lokalt fokus (land og by) for at sikre grundlæggende sociale tjenesteydelser, infrastruktur og uddannelse. SSØ er uundværlig til løsning af denne opgave.

2.5.4 Pluralisme og økonomisk demokrati

2.5.4.1 SSØ er ikke nogen marginal sektor, men et bærende element i det økonomiske system, som eksisterer side om side med den offentlige sektor og privatkapitalsektoren. Dermed opstår der en økonomisk pluralisme, som giver mulighed for at skabe en modvægt til de andre to sektorer. SSØ bidrager til bæredygtig udvikling, fremmer organisering og skaber lige muligheder via sine uddannelsesfremmende systemer. Den er af stor betydning for opnåelsen af social stabilitet, bæredygtighed i den økonomiske vækst, omfordeling af indkomsten og udvikling af økonomiske alternativer.

⁽¹¹⁾ Jf. blandt mange andre dokumenter: EØSU: 6. møde mellem det organiserede civilsamfund EU/Latinamerika i 2010. Arbejdspapirerne fra CEPAL til det iberoamerikanske topmøde mellem stats- og regeringschefer, Santiago de Chile 2007. EØSU REX/257 EUT C 100 af 30.4.2009, s. 93-99 om *Forbindelserne mellem EU og Brasilien*. EØSU REX/232, EUT C 256 af 27.10.2007, s. 138-143 om *Forbindelserne mellem EU og Mellemamerika*. EØSU: Partnerskabsaftale mellem EU og Mellemamerika. Topmøde i Guadalajara EU/Latinamerika. EØSU: 4. øde mellem det organiserede civilsamfund i EU, Latinamerika og Caribien i 2006. EØSU REX/210, EUT C 309 af 16.12.2006, s. 81-90 om *Forbindelserne EU/Andesfællesskabet*. EØSU REX/180, EUT C 88 af 11.4.2006, s. 85-93 om *Forbindelserne mellem EU og Mexico*. EØSU REX/135, EUT C 110 af 30.4.2004, s. 40-54 om *Aftalen om oprettelse af det amerikanske frihandelsområde*, CESE REX 13 (EUT C 169 af 16.6.1999). Ganske særligt EØSU REX/152, EUT C 110 af 30.4.2004, s. 55-71 om *Social samhørighed i Latinamerika og Caribien*.

2.5.4.2 SSØ baserer sig på princippet om demokrati og borgernes deltagelse i beslutningstagningen om de økonomiske processer og er dermed til stadighed en skole for demokrati og medborgerskab. Den opbygger sociale netværk og dens potentiale til at deltage succesrigt i løsningen af konflikter og til gavn for fred og social retfærdighed gør SSØ til en uerstattelig del af det økonomiske og sociale system i Latinamerika. Det er nødvendigt at styrke denne kapacitet.

3. Internationalt samarbejde om SSØ

3.1 Samarbejdets nødvendighed

3.1.1 SSØ følger principper og fremgangsmåder, som genfindes i såvel EU som Latinamerika. Disse fællestræk kan fremme samarbejdet mellem de to regioner til gavn både for den bæredygtige udvikling og for handels- og forretningsforbindelserne.

3.1.2 Som ved tidligere lejligheder peger EØSU endnu en gang på nødvendigheden af, at de handelsaftaler, der indgås med lande i Latinamerika, fremmer udviklingen af små og mellemstore virksomheder og mikrovirksomheder og nærmere bestemt af SSØ ⁽¹²⁾.

3.2 Netværk

3.2.1 De netværk, der opbygges af SSØ's repræsentative organisationer, sociale virksomheder og centre for information, statistikker/kvantificering og innovation samt uddannelse på universitetsniveau, kan skabe rammer, inden for hvilke der kan arbejdes på at overvinde ovennævnte store mangler. EU kan i særlig grad bidrage til opnåelsen af disse mål, men foranstaltningerne bør ikke udelukkende rettes mod lande og områder med de laveste indkomster, men også mod vækstlande med mellemindkomst, som har brug for at konsolidere deres sociale samhørighed og retfærdigt fordelte vækst. Tilstedeværelsen af en SSØ baseret på bæredygtige netværk kan hjælpe med til at indkredse de mest presserende behov og de mest effektive projekter og dermed gøre EU's internationale samarbejde mere selektivt. EU's indsats for at opbygge netværk mellem Latinamerika og andre udviklingsregioner (Afrika, Asien ...) baseret på SSØ kan få den allerstørste betydning ⁽¹³⁾.

3.3 Udviklingssamarbejde og fælles udvikling i SSØ

3.3.1 EU kan basere samarbejdet på gennemførelsen af **SSØ's virksomhedsplaner for bæredygtig udvikling** ⁽¹⁴⁾, hvori de respektive regeringer i Latinamerika deltager og

⁽¹²⁾ EØSU REX/277, EUT C 347 af 18.12.2010, s. 48-54 om *Fremme af de socioøkonomiske aspekter i forbindelserne mellem EU og Latinamerika*. Se desuden EØSU's udtalelser om de forskellige handelsaftaler med lande i regionen.

⁽¹³⁾ Her må man have den rolle in mente, som Kina spiller på verdensplan, og landets betydning i en lang række forskellige sammenhænge som aktør i strategiske alliancer. Der findes vigtige netværk i Latinamerika, såsom Det Sydlige Fællesmarked (Mercosur); Unisol (Brasilien) og FIDES-fonden (Mexico).

⁽¹⁴⁾ Det er kendetegnende for SSØ, at de brænder for miljømæssig bæredygtighed. Se i denne forbindelse kapitel 9 i dokumentet, hvortil der henvises i fodnote 10 i denne udtalelse, i forbindelse med de såkaldte "grønne job". Se også EUT C 48 af 15.2.2011, s. 14-20 og EUT C 48 af 15.2.2011, s. 65-71.

SSØ-organisationer på begge kontinenter medvirker gennem udarbejdelse af programmer for støtte og teknisk bistand til iværksætterne inden for rammerne af aktive beskæftigelsespolitikker. På denne måde vil EU's tilstedeværelse i Latinamerika blive set som værende af andet end blot kommerciel interesse.

4. 2012 som vendepunkt: det internationale år for andelsforetagender (FN); 7. møde mellem det organiserede civilsamfund EU/Latinamerika

4.1 FN's generalforsamling har i en resolution (64/136) erklæret **år 2012 for internationalt år for andelsforetagender**. Blandt de vigtige erklæringer i resolutionen, som frem-

hæver andelsbevægelsens bidrag til den økonomiske og sociale udvikling over hele verden, skal det nævnes, at FN tilskynder til aktivt at fremme SSØ i særdeleshed i løbet af år 2012. Nærværende udtalelse støtter indholdet af denne resolution i alle dens punkter og er enig i dens forslag.

4.2 I 2012 afholdes på sin side det **7. møde mellem det organiserede civilsamfund EU/Latinamerika**. Under dette møde og forberedelserne heraf vil der blive afholdt arbejds-møder om indholdet i nærværende udtalelse med repræsentanter for SSØ fra Latinamerika og EU for at fastlægge fælles henstillinger i slutdokumentet.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Landbrug og håndværk — en vindende kombination for landdistrikterne« (initiativudtalelse)

(2012/C 143/07)

Ordfører: **Adalbert KIENLE**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede på sin plenarforsamling den 22. september 2011 i henhold til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, at udarbejde en initiativudtalelse om:

"Landbrug og håndværk – En vindende kombination for landdistrikterne" (initiativudtalelse).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 20. januar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 23. februar, følgende udtalelse med 184 stemmer for og 8 hverken for eller imod:

1. Resumé og henstillinger

1.1 Med denne initiativudtalelse vil EØSU give Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet impulser til udformningen af politikker, særligt med henblik på videreudvikling af den 2. søjle i den fælles landbrugspolitik og strukturfondene i perioden 2014 til 2020. Initiativudtalelsen er ment som et bidrag til gennemførelsen af EU's Europa 2020-strategi, der udmønter sig i specifikke forslag til den fremtidige ELFUL- og EU-strukturstøtte samt anden EU-lovgivning. For civilsamfundsorganisationer fra landbrug og håndværk betyder dette en klar opbakning til det regionale element og til de regionale værdikæder, som er en vigtig støtte for deres aktiviteter. Samtidig håber EØSU, at udtalelsen også kan give vigtige impulser til de nationale debatter.

1.2 Set i lyset af de offentliggjorte lovforslag fra Kommissionen for støtteperioden 2014 til 2020 af 5. og 12. oktober 2011 omhandlende ELFUL- og strukturfondsstøtte har EØSU følgende henstillinger:

1.2.1 Med sigte på det regionale samarbejde mellem virksomheder i landdistrikter, og i den forbindelse særligt håndværk og landbrug, skal den foreslåede investeringsstøtte til SMV'er under ELFUL udvides og tilpasses. Med dette mål for øje bør regionale kommunikations- og mentornetværk for lokale erhvervsdrivende også opstartes og støttes.

1.2.2 EU-strategier for lokale initiativer inden for ELFUL og strukturfondene skaber en vigtig mulighed for at støtte regionale aktiviteter inden for håndværk, landbrug, turisme og handel. Denne støtte bør imidlertid fokusere på interesserne hos arbejdsmarkedets parter og de økonomiske aktører.

1.2.3 Overførsel af viden, information og innovation skal fremmes på bæredygtig vis i SMV'erne med det formål at

styrke beskæftigelsen i landdistrikterne og støtte ressource- og klimateffektive produktionsmetoder. Traditionel sagkundskab og erfaring må ikke glemmes, men bør bevares og udnyttes som en værdifuld erfaringsressource.

1.2.4 Regionale værdikæder udgør en stor chance for håndværk, landbrug, turisme, handel og landdistrikterne samlet set. Der bør i særlig grad fokuseres på disse værdikæder, hvad angår regionale paraplymærker samt fælles forarbejdning og markedsføring.

1.2.5 Håndværks- og landbrugsvirksomheder er afhængige af en passende erhvervsinfrastruktur. I den henseende skal først og fremmest strukturfondene skabe de nødvendige forudsætninger ved f.eks. at stille fleksible regionale budgetter til rådighed.

2. Indledning

2.1 Som sektorer, der er domineret af små og mellemstore virksomheder, præger landbrug og håndværk i vid udstrækning landdistrikternes økonomi og spiller en vigtig rolle for forsyningen af og det aktive samfundsliv i EU's landsbyer og mindre byer.

2.2 Inden for rammerne af den forestående videreudvikling af EU's støtte til landdistrikterne i perioden 2014-2020 vil initiativudtalelsen yde et bidrag til at sikre, at yderligere muligheder for, at landbrug og håndværk i landdistrikterne kan skabe velstand, bliver udnyttet. Kommissionens lovforslag vedrørende den fælles landbrugspolitik og samhørighedspolitikken efter 2013 giver en aktuel anledning hertil. Bl.a. kommer man i lovforslagene ind på en udvidelse af ELFUL-støtten til alle virksomheder, herunder små virksomheder, i landdistrikterne, hvilket er udtryk for en vigtig ændring. Hvad angår formidlingen af viden og kompetencer vil den aktuelle initiativudtalelse fremme den europæiske debat om en intelligent, inklusiv og

bæredygtig vækst. Derudover handler det om at forbedre forudsætningerne for, at integrerede og tværsektorielle foranstaltninger kan have en vedvarende indflydelse på livskvaliteten og det økonomiske potentiale i landdistrikterne og sikre forsyningsstrukturen med henblik på det faldende befolkningstal. Samtidig ønsker udvalget med initiativudtalelsen at give nye impulser til den offentlige debat om håndtering af virkningerne af de demografiske forandringer og de nationale debatter om sikring af landdistrikternes konkurrenceevne og levedygtighed.

3. Den aktuelle situation

3.1 De små og mellemstore virksomheder inden for håndværk og landbrug, der har hjemsted i landdistrikterne, repræsenterer pga. af deres økonomiske aktiviteter og samfundsmæssige engagement et stort potentiale, når det gælder om at styrke eksisterende økonomiske og sociale strukturer og håndtere fremtidens udfordringer. De påvirker umiddelbart livskvaliteten, og deres produkter og tjenester er med til at skabe regionale identiteter. De bevarer vigtige traditioner og fungerer samtidig som innovatorer. Håndværk og landbrug repræsenterer modernitet og bæredygtighed, kvalitetsprodukter, energisikkerhed, bæredygtig miljø- og naturbeskyttelse og bevarelse af kulturarv. De mennesker, som arbejder i håndværk og landbrug, er højt kvalificerede, selvstændigt aktive og evner i høj grad at tilpasse sig og lære nyt. Disse egenskaber udgør grundlaget for mange økonomiske og sociale succeshistorier i landdistrikternes landsbyer og mindre byer.

3.2 Næsten alle landdistrikter i EU har stadig et stort potentiale, hvad angår skabelse af en værditilvækst inden for håndværk og landbrug. Dette potentiale ligger i et samarbejde om produktion, forarbejdning og markedsføring på regionalt og overregionalt plan. Potentialet findes imidlertid også i en fair konkurrence mellem aktørerne og en afbalanceret deltagelse af kvinder og mænd.

3.3 Strukturen i EU's landdistrikter er yderst forskelligartet. Udover meget velhavende landdistrikter med lav arbejdsløshed og solid vækst intensiveres økonomiske problemer, fraflytning og aldring i andre områder. Der findes heller ikke altid uddannelses- og videreuddannelsesmuligheder inden for en acceptabel geografisk afstand. Der er en risiko for, at den sociale og økonomiske udvikling og infrastrukturen i stigende grad afkøles.

3.4 Især ældre mennesker er afhængige af korte afstande og en let tilgængelig lokal forsyningsstruktur. Unge har brug for en velfungerede basisinfrastruktur med internet, børnehaver og folkeskoler. Inden for rammerne af de demografiske forandringer står landdistrikternes infrastruktur og deres forsynings- og bortskaffelsessystemer over for store tilpasningskrav. I forbindelse med håndteringen af disse udfordringer udnyttes det lokale erhvervslivs kompetencer, dette gælder særligt SMV'er, ofte kun i utilstrækkeligt omfang, som situationen er nu. De socialt ansvarlige og lokalt engagerede virksomheder inden for håndværk og landbrug yder et vigtigt bidrag til den samfundsmæssige integration af handicappede.

3.5 For at kunne få økonomisk succes individuelt eller i fællesskab er håndværk, landbrug og andre regionale økonomiske aktører afhængige af, at der findes højhastighedsinternet i lokalområdet. Ofte er der imidlertid ikke en tilstrækkelig bredbåndsforsyning i navnlig perifere landdistrikter.

3.6 Det regionale aspekt præger i stigende grad samfundsdebatten. Det regionale element er udtryk for et ansvarligt og værdibaseret samfund og forudsætningen for en bæredygtig økonomisk produktion og et bæredygtigt fællesskab. Ofte mangler der imidlertid de nødvendige impulser i en region, eller incitamenterne til at øge det regionale potentiale for værditilvækst er for svage. Samspillet mellem virksomhederne i en region fungerer ofte ikke eller kun i utilstrækkelig grad.

3.7 Håndværk og landbrug står i fællesskab over for de voksende udfordringer, som er forbundet med en forbedret ressource- og klimabeskyttelse. Ressource- og klimaeffektivitet er for såvel håndværk som landbrug centrale begreber i en fremtidsorienteret virksomhedsstrategi. Gennem de to branchers samarbejde kan landdistrikterne give vigtige impulser til håndteringen af de samfundsmæssige udfordringer.

4. Mål

4.1 For EØSU er det en nødvendighed, at EU-institutionerne og de nationale regeringer og forvaltninger i højere grad får øjnene op for potentialet i håndværk og landbrug og udnytter dette politisk, så de dermed bidrager til at sikre landdistrikterne som områder med et fremtidsperspektiv.

4.2 EØSU støtter udtrykkeligt udnyttelsen af det yderligere fælles potentiale for værditilvækst i håndværk og landbrug.

— Man bør etablere eller styrke værdikæder for landbrug og håndværk i kombination med andre brancher som handel, turisme, sundhedssektoren eller skovbrug. I den forbindelse bør der gælde fair konkurrenceregler og også etableres strukturer, som gør det muligt at forbedre udnyttelsen af det regionale økonomiske potentiale vha. de lokale SMV'er.

— Bevarelse, diversificering, nyetablering og videreudvikling af SMV'er i landdistrikter og tværsektorielt økonomisk samarbejde bør støttes.

— Med henblik på at sikre en bedre støtte til mindre virksomheder i landdistrikter bør der udvikles lettilgængelige tilbud

om støtte til erhvervsaktiviteter, innovation og opgradering af kvalifikationer. I alle europæiske regioner er målet at skabe tilstrækkelige muligheder for uddannelse og videreuddannelse samt en praksisorienteret overførsel af viden om fremtidens afgørende højteknologi.

- Skolebørn skal lære traditionelle og moderne fremstillingsmetoder at kende hos lokale håndværkere og landmænd og få et indblik i de værdier, som ligger til grund for et selvstændigt arbejde under eget ansvar.
- Produktion, forarbejdning og markedsføring af regionale levnedsmidler og andre regionale råstoffer bør konsekvent afstemmes efter specifikke regionale krav og kvalitetsmæssige kendetegn. Derfor bør kvalitetssikringssystemer og mærkning samt markedsføring støttes.
- Man bør støtte ressource- og klimaeffektive produktionsmetoder.
- Forsyningssystemer, infrastruktur og samfundsliv skal sikres og styrkes i landdistrikterne.
- En central forudsætning for, at SMV'er kan udnytte potentialet for værditilvækst i landdistrikterne, er at tilkoblingen til moderne bredbåndsnet fremmes.
- Decentrale energiforsyningssystemer og energieffektivitetsforanstaltninger bør betragtes som en stor chance for yderligere værditilvækst.
- Set i lyset af den alvorlige demografiske udvikling skal landdistrikterne fastholde kvalificeret faglært arbejdskraft og sikre, at denne har et incitament til at påtage sig fremtidsorienterede opgaver i virksomhederne inden for håndværk og landbrug.
- Det er en nødvendighed, at institutioner, organisationer og virksomheder i landdistrikterne, først og fremmest inden for landbrug og håndværk, opmuntres til at indgå i en tættere civilsamfundsdialog og et styrket økonomisk samarbejde, samtidig med at man lærer af eksisterende gode eksempler.

4.3 Med henblik på en bedre partnerskabsbaseret udnyttelse af dette potentiale til fordel for den regionale økonomi vil EØSU særligt fremhæve tre mål:

4.3.1 "Det regionale aspekt og værditilvækst"

Et vigtigt potentiale hos landbrug og håndværk består i virksomhedernes lokale og regionale forankring. I en globaliseret

verden får det lokale og regionale aspekt større betydning. Ofte udgør lokal handling en nøgle til løsning af aktuelle problemer. Udbygningen af regionale værdikæder spiller derfor en stadig vigtigere rolle. Særligt på fødevarerområdet har mange regioner tradition for tætte forbindelser og et samarbejde mellem landbrug og håndværk, der skaber en vigtig merværdi for forbrugeren på disse områder. Her findes der mange positive eksempler, hvis videreudvikling og udbredelse til andre regioner bør være et mål. Disse eksempler bør også være et forbillede for andre produkt- og tjenesteydelsesområder, som f.eks. træindustri og turisme i landdistrikterne. Samtidig kan dette samarbejde yde et bidrag til sikring af lokale forsyningsstrukturer og begrænsning af transport, hvilket giver en bedre klimabeskyttelse.

Satsningen på værdikæder gennem et intensiveret samarbejde mellem de centrale aktører i landdistrikterne giver også mulighed for at afstemme produktion og markedsføring af fødevarer efter specifikke regionale krav og kvaliteter og skabe en unik lokal identitet. Udviklingen af regionale paraplymærker til fælles markedsføring er i tråd med forbrugernes voksende behov for at vide mere om produkternes kvalitet og oprindelse. Som det er tilfældet for fødevarer, bør der også for håndværksprodukter indføres kvalitets- og oprindelsesmærker.

4.3.2 "Energi og råstoffer"

Installeringen og gennemførelsen af decentrale energiforsyningssystemer og energispareforanstaltninger i landdistrikterne vil få en stigende betydning i Europa fremover, og der er tale om et ideelt samarbejdsområde for håndværk og landbrug. De miljømæssige fordele ved vedvarende energi og fornyelige ressourcer kan kun udnyttes fuldt ud, hvis forarbejdningen sker i de regioner, hvor ressourcerne forefindes. I den forbindelse har man brug for lokale eksperter.

Et yderligere fremtidsorienteret område i det regionale samarbejde er dyrkning, forarbejdning og markedsføring af fornyelige råstoffer og materialer.

4.3.3 "Sikring af udbuddet af faglært arbejdskraft"

Virksomhederne inden for landbrug og håndværk har på baggrund af de demografiske forandringer og den tydelige fraflytning fra perifere landområder til byområder i stigende grad vanskeligt ved at finde højt kvalificeret faglært arbejdskraft⁽¹⁾. Som allerede dokumenteret i en anden EØSU-udtalelse bør der i særlig grad fokuseres på kvinders beskæftigelsesmuligheder⁽²⁾. De "bløde" rammebetingelser fra livskvalitet over tilbud på bolig-, uddannelses-, fritids- og kulturområdet, og først og fremmest tilbuddene til unge familier, skal styrkes med det mål at sikre gunstige betingelser for erhvervslivet på lang sigt. De økonomiske aktørers indsats for tidligt at skabe opmærksomhed om fremtidsorienterede fag inden for håndværk og landbrug hos skoleelever og unge skal fra politisk hold støttes gennem arbejdsformidlingen og det offentlige uddannelsessystem.

⁽¹⁾ CESE 1704/2007, EUT C 120 af 16.5.2008, s. 47.

⁽²⁾ CESE 1175/2011, EUT C 318 af 29.10.2011, s. 43.

Beskæftigelsesegnetheden hos personer, som er uddannet i disse fag, er høj og særlig tydelig, når det drejer sig om nødvendigheden af at tilpasse sig nye udfordringer på arbejdsmarkedet ⁽³⁾.

5. Foranstaltninger

5.1 Med henblik på gennemførelse af de førnævnte mål anser EØSU det for påkrævet, at der på konsekvent vis tages udgangspunkt i Europa 2020-strategien til fremme af intelligent, inklusiv og bæredygtig vækst, at der i passende omfang tages højde for støtte til landdistrikter gennem ELFUL og fondens seks prioriterede støtteområder samt strukturfondene, og at der med integrerede politiske strategier udøves en vedvarende indflydelse på livskvalitet og økonomisk potentiale på landet. En tværsektoriel fremgangsmåde baseret på anvendelsen af flere fonde ville være til gavn for udviklingen af fælles værdikæder, en reduceret fraflytning og stabilisering af forsyningsstrukturer i landdistrikter og dermed være en fordel for alle lokale virksomheder og befolkningsgrupper.

5.2 Konkrete udgangspunkter for udformningen af EU's kommende strukturpolitik i landdistrikterne er ifølge EØSU særligt:

- Investeringer til fremme af diversificering, nyetableringer, virksomhedsoverdragelser og videreudvikling af SMV'er i landdistrikter.
- Fremme og opstart af tværsektorielle samarbejdsformer og platforme (f.eks. gennem etablering af regelmæssige "rundbordsdialoger").
- Fremme af regionale (traditionelle) økonomiske kredsløb med korte transportveje.
- Støtte til regionale paraplymærker til fælles forarbejdning og markedsføring af regionale produkter og tjenesteydelser.
- Fremme af kvalitet og kvalitetssikringssystemer som nøglen til en vellykket markedsføring af produkter.
- Støtte til ressource- og klimaeffektive produktionsmetoder.
- Støtte til en målrettet overførsel af viden og kompetencer til virksomheder inden for håndværk, landbrug og andre erhvervspartnere i landdistrikterne.
- Fremme af innovationspartnerskaber mellem forskning og erhvervsliv under særlig hensyntagen til anvendelses- og procesorienterede innovationer til SMV'er.
- Sikring og udbygning af erhvervsinfrastruktur i landdistrikterne (særligt bredbånd).
- Opfølgning af de foranstaltninger til sikring af fremtidens behov for faglært arbejdskraft, som arbejdsmarkedets parter og økonomiske interesseorganisationer har iværksat.
- PR-indsats vha. virksomhedsbesøg for skoler og borgere.
- Udbygning af den eksisterende "LEADER"-strategi med henblik på en betydelig større inddragelse af virksomheder og forøgelse af det økonomiske potentiale i landdistrikterne.
- Fremme af mentornetværk bestående af erhvervsdrivende fra SMV'er, særligt med henblik på ledsagelse af samarbejde.
- Etablering og videreudvikling af platforme til indsamling og formidling af "bedste praksis" vedrørende regional udvikling og samarbejde mellem arbejdsmarkedets parter og økonomiske interesseorganisationer i landdistrikterne.
- Støtte til landdistrikter gennem opstilling af fleksible regionale budgetter.

Bruxelles, den 23. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽³⁾ Ibid.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om EØSU's holdning til forberedelserne til FN's konference om bæredygtig udvikling (Rio+20) (tillægsudtalelse)

(2012/C 143/08)

Hovedordfører: **Hans-Joachim WILMS**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 17. januar 2012 under henvisning til gennemførelsesbestemmelserne til EØSU's forretningsorden, artikel 29, punkt A, at afgive en tillægsudtalelse om:

EØSU's holdning til forberedelserne til FN's konference om bæredygtig udvikling (Rio+20) (tillægsudtalelse).

På grund af sagens hastende karakter udpegede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar 2012, **Hans-Joachim Wilms** til hovedordfører og vedtog følgende udtalelse med 211 stemmer for og 3 hverken for eller imod:

1. Indledning

1.1 De Forenede Nationer har indkaldt til en konference om bæredygtig udvikling den 20.-22. juni 2012 i Rio de Janeiro, Brasilien. Efter det andet møde i komitéen, der forbereder denne konference, blev alle medlemsstater, relevante FN-organisationer samt relevante interessenter indbudt til inden den 1. november 2011 at indsende idéer og bidrag til sekretariatet, så de kan indarbejdes i en tekstsamling, som danner grundlag for forberedelsen af det første udkast til slutdokumentet, der blev fremlagt i januar 2012.

1.2 EØSU bidrog til EU's og medlemsstaternes fælles holdning med sin udtalelse om "*Rio+20: mod en grøn økonomi og bedre styring – Det europæiske organiserede civilsamfunds bidrag*" ⁽¹⁾, der blev vedtaget i september 2011.

1.3 Som nævnt i udtalelsens handlingsplan har EØSU yderligere engageret sig i en dialog med civilsamfundet i og uden for EU. På internationalt plan foregår denne dialog inden for rammerne af rundbordsdialogerne mellem civilsamfundet i EU og Brasilien samt EU og Kina, EØSU's møder med det russiske civilkammer samt den internationale sammenslutning af økonomiske og sociale råd (AICESIS). Derudover er der planlagt aktiviteter inden for rammerne af AVS-samarbejdet.

1.4 På europæisk plan har EØSU iværksat en bred dialog om de spørgsmål, som Rio+20-konferencen fokuserer på, herunder de umiddelbare reaktioner på det første udkast til slutdokumentet, der blev offentliggjort den 10. januar. Denne dialog var en del af forberedelserne til den store civilsamfundskonference "*Bliv bæredygtig, tag ansvar! Europas civilsamfund på vej mod Rio+20*", som EØSU afholdt den 7.-8. februar 2012, og målet med dialogen var at nå til enighed om et fælles budskab fra denne konference.

1.5 I nærværende udtalelse gentages de henstillinger og konklusioner, der blev fremsat i den foregående EØSU-udtalelse om "*Rio+20: mod en grøn økonomi og bedre styring – Det europæiske organiserede civilsamfunds bidrag*" ⁽²⁾. Nærværende udtalelse tilslutter sig desuden fuldt ud budskabet fra EØSU-konferencen "*Bliv bæredygtig, tag ansvar! Europas civilsamfund på vej mod Rio+20*".

2. Konklusioner og henstillinger

2.1 EØSU mener, at de igangværende økonomiske, sociale og miljømæssige kriser er tæt forbundet med hinanden, og at det ikke længere er muligt at lade alt blive ved det gamle.

2.2 EØSU understreger følgende budskab fra konferencen "*Bliv bæredygtig, tag ansvar! Europas civilsamfund på vej mod Rio+20*", som EØSU afholdt i Bruxelles den 7.-8. februar 2012:

2.3 På Rio+20-konferencen er verdens ledere nødt til at forpligte sig til en konkret handlingsplan, der fører til bæredygtig udvikling og bekæmpelse af fattigdom inden for de grænser, jorden sætter. At fremme en grøn økonomi skal være en del af den overordnede strategi for en bæredygtig udvikling, hvor man finder den rette balance mellem de sociale, økologiske og økonomiske aspekter og samtidig opnå større lighed i fordelingen af ressourcer og mellem generationerne.

2.4 At bekæmpe fattigdom og at sikre, at alle har adgang til nok mad, rent vand og bæredygtig energi, skal øverst på dagsordenen for Rio+20. For at kunne bekæmpe fattigdom og

⁽¹⁾ EUT C 376 af 22.12.2011, s. 102.

⁽²⁾ EUT C 376 af 22.12.2011, s. 102.

forbedre fødevarer sikkerheden er det uhyre vigtigt at fremme miljøvenligt, lokalt landbrug i udviklingslandene, og det er samtidig udslagsgivende for den økonomiske fremgang i landdistrikterne. Desuden skal man sikre, at kvinder har samme politiske, økonomiske og sociale rettigheder som mænd.

2.5 De politiske ledere skal indfri deres løfter om at opfylde millenniumudviklingsmålene, og de er nødt til at vedtage yderligere foranstaltninger for at sikre den nødvendige effektive finansiering. Navnlig de udviklede lande skal sørge for fuldt ud at indfri løftet om at afsætte mindst 0,7 % af deres bruttonationalprodukt til udviklingsbistand.

2.6 De europæiske forhandlere skal lægge langt større vægt på den sociale dimension af bæredygtig udvikling, end det fremgår af første udkast til slutdokumentet. De stigende sociale og indkomstmæssige uligheder inden for de enkelte lande og landene imellem kræver en hurtig indsats, fordi de hindrer bestræbelserne på at opnå bæredygtig udvikling og lige fordeling af ressourcer. Desuden skal en retfærdig omstilling sikre, at arbejdstagerne har adgang til anstændigt arbejde og job af høj kvalitet. ILO's grundlæggende arbejdsstandarder skal ratificeres og gennemføres, og ILO's initiativ om social mindstebeskyttelse skal have fuld opbakning.

2.7 De politiske ledere i Rio skal forpligte sig til en køreplan for grøn økonomi med klare mål og overvågningsmekanismer, der sikrer en økonomisk effektiv, socialt retfærdig og miljøvenlig omstilling til bæredygtige samfund. Omstillingsprocessen skal tage udgangspunkt i et vedvarende engagement i civilsamfundet, hvilket bl.a. indebærer en dialog med arbejdsmarkedets parter.

2.8 I Rio skal de europæiske lande og andre udviklede lande forpligte sig til kraftigt at reducere deres forbrug af jordens begrænsede naturressourcer. Europas ledere skal gennemføre de allerede vedtagne mål for EU og være indstillede på mere ambitiøse initiativer. De nye vækstøkonomier skal anvende naturressourcerne mere effektivt.

2.9 Ikke-bæredygtige forbrugs- og produktionsmønstre skal udfases ved hjælp af en bred vifte af politiske redskaber, herunder regulerende foranstaltninger, finanspolitiske redskaber, grønne og sociale offentlige indkøb, udfasning af miljøskadelige støtteordninger, forskning inden for miljøinnovation, internalisering af miljøomkostninger og andre markedsbaserede incitamenter, mens man samtidig fremmer bæredygtige livsformer og inddrager forbrugerne aktivt i omstillingen. Deltagerne i Rio bør desuden vedtage et 10-årigt arbejdsprogram om bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion.

2.10 I det første udkast til slutdokumentet anerkendes det, at BNP som metode til at måle trivsel har sine begrænsninger, og at civilsamfundet nu skal være med til hurtigt at udvikle supplerende indikatorer.

2.11 EØSU bifalder initiativet til inden 2015 at etablere en række globale mål for bæredygtig udvikling, der har en afbalanceret tilgang til alle tre aspekter af bæredygtig udvikling. Rio skal være udgangspunktet for en rummelig proces, der forbinder millenniumudviklingsmålene med målene for bæredygtig udvikling og fastlægger en strategi og indikatorer for bæredygtig udvikling ned klare mekanismer for ansvarsplacering.

2.12 Det er afgørende, at der opnås en ny global aftale i Rio for at sikre de nødvendige investeringer i en grønnere økonomi.

2.13 EØSU anerkender, at den private sektor spiller en central rolle og bærer et stort ansvar for at sikre omstillingen til bæredygtig udvikling. En grønnere økonomi er en erhvervsmæssig chance, som erhvervslivet og industrien bør gribe. De politiske ledere er nødt til at skabe klare, stabile og pålidelige rammer for en grøn økonomisk politik for at give erhvervslivet den tillid, de regulerende foranstaltninger og de incitamenter, der er behov for.

2.14 Der bør oprettes et nyt råd for bæredygtig udvikling, som skal erstatte Underudvalget for Bæredygtig Udvikling. Desuden bør man etablere et nyt miljøorgan i FN-regi, der tager udgangspunkt i UNEP. Begge disse organer skal sikre en effektiv inddragelse af civilsamfundet, som er repræsenteret af de større grupper.

2.15 EØSU bifalder forslaget om at indføre en ombudsmand for de kommende generationer.

2.16 De politiske ledere, der deltager i Rio+20-konferencen, skal vedtage yderligere foranstaltninger til en mere effektiv inddragelse af civilsamfundet og øget global, national og lokal indflydelse på omstillingen til bæredygtige samfund. Der skal etableres retlige og institutionelle rammer for at sikre, at befolkningen har adgang til information, dialog, demokratisk deltagelse og kontrol. Multiinteressentfora som f.eks. økonomiske og sociale udvalg og nationale råd for bæredygtighed skal fremhæves som modeller, der fremmer debatten i civilsamfundet. Desuden er der behov for flere oplysnings- og uddannelseskampagner om bæredygtig udvikling.

2.17 Civilsamfundet i hele verden bør fortsætte med at kræve, at konferencen giver resultater, der er i stand til at imødegå de udfordringer, vi står over for. Civilsamfundet skal påtage sig et globalt ansvar!

2.18 Det første udkast til slutdokumentet, som Rio+20-konferencens sekretariat har udsendt, er et godt udgangspunkt for de efterfølgende forhandlinger. Men det giver imidlertid ikke fyldestgørende svar på de udfordringer, vi står over for.

2.19 EU's statsoverhoveder bør udvise ansvarsfølelse for og engagement i Rio+20-konferencen. EU's forhandlere skal bestræbe sig på at udarbejde et dokument, der er mere ambitiøst hvad angår målsætninger, tidsplan, finansiering, retligt bindende forpligtelser og opfølgning. EU's overordnede strategi for bæredygtig udvikling skal revideres og tilføres ny dynamik efter Rio+20-konferencen.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

III

(Forberedende retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

478. PLENARMØDE DEN 22. OG 23. FEBRUAR 2012

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen (2014-2020)

KOM(2011) 608 endelig — 2011/0269 (COD)

(2012/C 143/09)

Ordfører: **Martin SIECKER**Medordfører: **Jean-Pierre HABER**

Kommissionen og Europa-Parlamentet besluttede henholdsvis den 24. oktober 2011 og den 25. oktober 2011 under henvisning til artikel 175, stk. 3, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen (2014 – 2020)

COM(2011) 608 final – 2011/0269 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer (CCMI), der vedtog sin udtalelse den 9. februar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 23. februar, følgende udtalelse med 158 stemmer for, 10 imod og 8 hverken for eller imod.

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU bifalder, at Kommissionen har fremsat et forslag om at fortsætte Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen (EGF). Dog er udvalget ikke overbevist om, at alle Kommissionens forslag vil løse problemerne med fonden. Antallet af ansøgninger om EGF-støtte har været og er stadig meget lavt, og EØSU mener ikke, at en udvidelse af fondens anvendelsesområde til landbruget er den rigtige måde at udbedre denne mangel på. I stedet foreslår udvalget nogle yderligere foranstaltninger, der kan forbedre udnyttelsen af EGF (f.eks. ved at sænke minimumsgrænsen og gøre proceduren hurtigere), da instrumentet har virket relativt godt i de tilfælde, hvor det er blevet anvendt.

1.2 En af årsagerne til underudnyttelsen er EGF's langsomme og bureaukratiske procedure, som skyldes fondens særlige natur. Kommissionen kan ikke træffe en beslutning uden at inddrage både Europa-Parlamentet og Rådet. Så snart budgetmyndigheden er involveret, kræves der visse særligt tidskrævende procedurer, som under alle omstændigheder har resulteret i, at

alle ansøgninger er blevet godkendt. Denne administrative godkendelsesprocedure er meget omkostningstung, og de dermed forbundne udgifter kunne anvendes bedre.

1.3 EØSU foreslår, at man nedsætter minimumsgrænsen for ansøgninger til 200 afskedigelser i stedet for de foreslåede 500. Udvalget foreslår også, at man øger EU's samfinansiering til 75 % for yderligere at forbedre udnyttelsen af EGF. EØSU bifalder desuden, at begrebet "arbejdstager" er blevet udvidet til også at omfatte personer med tidsbegrænsede kontrakter og vikaransatte. Udvalget er enig i, at EGF bør udvides til også at omfatte selvstændige. De er væsentlige og vigtige aktører på arbejdsmarkedet og blandt de første, der påvirkes af konsekvenserne af både globaliseringen og økonomiske kriser. Det var aldrig meningen, at EGF skulle fungere som støtte til arbejdsgiver, og derfor kan EØSU ikke støtte, at man udvider EGF til ejere/ledere af SMV'er. GD for Erhvervspolitik har en særlig afdeling, der tager sig af SMV-politik, med omfattende støtteprogrammer. EGF bør ikke gribe forstyrrende ind i disse programmer.

1.4 EØSU vil gerne pege på yderligere to muligheder for at forbedre EGF's effektivitet. Den første mulighed ligger i at informere SMV'er om mulighederne i EGF med en omfattende oplysningskampagne, og den anden i at inddrage arbejdsmarkedets parter helt fra starten, når der udarbejdes ansøgning til fonden. EØSU vil også gerne sige, at det er forundret over, at Rådet i december 2011 besluttede at sløjfe muligheden for at bruge EGF til at bekæmpe uventede sociale konsekvenser af den økonomiske krise i de resterende to år af fondens aktuelle løbetid (2012 og 2013). Ikke mindst eftersom oversigten over ansøgningerne viser, at fonden har opnået gode resultater på det felt. EØSU opfordrer derfor Rådet til at genoverveje denne beslutning, og vil gerne gøre det helt klart, at det ønsker, at dette område er med i videreførelsen af fonden fra 2014 til 2020.

1.5 EØSU kan ikke støtte forslaget om at udvide EGF til at omfatte landbruget, men erkender, at der skal gøres noget for branchen, når fremtidige handelsaftaler som f.eks. Mercosur-aftalen træder i kraft. Mercosur vil blive til gavn for EU samlet set, men inden for Unionen vil fordelene tilfalde industri- og servicebranchen, og landbruget vil skulle betale regningen. Kommissionen har oplyst, at den forventer, at fremtidige handelsaftaler kan få samme virkning. Det er retfærdigt at kompensere landbruget for den slags ulemper, men det bør gøres med en skræddersyet løsning til sektoren, f.eks. gennem strukturfondene koblet sammen med den fælles landbrugspolitik. EØSU opfordrer til, at EGF, som blev oprettet for at støtte afskedigede arbejdstagere ved genindslusningen på arbejdsmarkedet, også fremover forbeholdes dette formål.

1.6 EØSU understreger, at fonden også bør anvendes under kriser, og at den navnlig bør træde til i tilfælde af flytning af industrivirksomheder inden for EU.

2. Resumé af Kommissionens forslag

2.1 I marts 2006 fremlagde Kommissionen et forslag til en Europæisk Fond for Tilpasning til Globaliseringen (EGF). Det havde til formål at yde specifik engangsstøtte til fremme af arbejdstagernes tilbagevenden til arbejdsmarkedet i områder eller sektorer, der rammes af pludselige, alvorlige økonomiske forstyrrelser såsom udflytning af arbejdspladser til tredjelande, en massiv stigning i importen eller et gradvist fald i EU's markedsandel i en given sektor. Det største kriterium for EGF-støtte var 1 000 eller flere afskedigelser i en virksomhed eller en gruppe af virksomheder inden for den samme sektor i en eller to tilstødende regioner.

2.2 EGF blev etableret for programmeringsperioden 2007-2013. Fondens foranstaltninger omfattede omskoling, relokaliseringssøtte, støtte til opstart af virksomheder og supplerende indkomststøtte. EGF intervenserer på en medlemsstats foranstaltning. Det beløb, som EU yder, måtte ikke overstige 50 % af de samlede anslåede omkostninger for alle tiltag, medlemsstaten planlægger. I 2009 blev støttekriterierne tilpasset på grund af presset fra den økonomiske krise. Antallet af krævede afskedigelser blev sænket fra 1 000 til 500, og EU's bidrag til EGF-projekter blev forhøjet fra 50 % til 65 %.

2.3 I oktober 2011 fremsatte Kommissionen et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om at fortsætte EGF i programmeringsperioden 2014-2020 for at bidrage til Europa 2020-strategiens målsætninger samt at udvide støtteordningen til landbruget. For at sikre at EGF-støtten er tilgængelig for arbejdstagere uafhængigt af deres ansættelseskontrakt eller ansættelsesforhold, udvides begrebet "arbejdstagere" til at omfatte ikke bare arbejdstagere med ansættelseskontrakter af tidsubegrænset varighed, men også arbejdstagere med tidsbegrænsede kontrakter, vikaransatte og ejere og ledere af meget små, små og mellemstore virksomheder og selvstændige arbejdstagere (herunder landmænd). EU's bidrag til EGF-projekter vil ligge mellem 50 % og 65 %.

2.4 Kommissionen foreslog, at EGF fortsat placeres uden for den flerårige finansielle ramme (FFR) på grund af den uforudseelige og pludselige natur, der kendetegner de forhold, som udløser dens anvendelse. Udgifter på EU-niveau bør være resultatorienterede. For udgifter, der vedrører EGF, er det i den flerårige finansielle rammes målsætninger fastsat, at mindst 50 % af de arbejdstagere, der får hjælp gennem EGF, skal finde et nyt og stabilt arbejde efter 12 måneder. For at Kommissionen kan overvåge, om medlemsstaterne har held til at nå dette mål, skal medlemsstaterne indsende en midtvejsrapport efter 15 måneder.

3. Generelle bemærkninger

3.1 EGF blev oprettet som en slags førstehjælp, et instrument, der gjorde det muligt for EU at yde hurtig og fleksibel støtte til arbejdstagere, som mister deres job pga. globaliserings følger. EGF's disponible kapital var 3,5 mia. euro for hele den syvårige periode fra 2007 til 2013. I de første fem år fra 2007 til 2011 blev der brugt lidt over 364 mio. euro ud af de 2,5 mia. euro, der var til rådighed i denne periode. De vigtigste årsager til den begrænsede anvendelse af EGF var den langsomme og bureaukratiske administrative procedure, den høje minimumsgrænse på 1 000 arbejdstagere og den lave samfinansieringssats på 50 %. Udnyttelsen blev bedre i 2009, efter man sænkede ansøgningstærsklen fra 1 000 til 500 afskedigelser, forhøjede EU's samfinansieringssats fra 50 % til 65 % (i visse tilfælde) og tillod ansøgninger, der ikke blot kæmpede mod globaliserings virkninger, men også følgerne af den økonomiske krise.

3.2 Efter disse justeringer gik udnyttelsen af EGF op fra otte ansøgninger i 2007 og fem i 2008 til 29 i 2009 og 2010. I 2011 blev otte ansøgninger godkendt, og yderligere 18 er fortsat under behandling. EGF har i større grad været anvendt til at modsvare krisens konsekvenser frem for at kæmpe mod konsekvenserne af globaliseringen: der har været 53 kriseansøgninger på tre år (fra udvidelsen af EGF i 2009 til at dække konsekvenserne af krisen indtil november 2011) mod 26 globaliseringsansøgninger på fem år. De 53 kriseansøgninger dækkede 48 607 arbejdstagere og de 26 globaliseringsansøgninger 28 135 arbejdstagere, således at i alt 76 742 arbejdstagere fik hjælp til at bibeholde deres beskæftigelsesegnethed.

3.3 I forbindelse med midtvejsevalueringen af EGF har man undersøgt, hvor mange af arbejdstagerne under EGF fandt et nyt job inden for et år baseret på 15 endelige rapporter, der var tilgængelige på daværende tidspunkt, fra perioden 2007-2009. I gennemsnit fandt 41,8 % af arbejdstagerne et nyt job. Denne sats ligger over 50 % i 6 af de 15 første sager med samfinansiering fra EGF, mens den ligger under målet i 9 af de 15 sager. Der er opnået meget forskellige resultater mht. at sikre genansættelse: fra den højeste sats på 78,2 % i en sag fra Tyskland til betydeligt lavere satser på 4-6 % i sager fra Portugal, Spanien og Italien. For at opnå sammenlignelige effektivitetsniveauer bør det overvejes at koble en del af den tildelte støtte sammen med resultaterne af støtten. På mellemlang sigt (mere end 12 måneder efter modtagelse af EGF-støtte) steg satserne for genindtræden på arbejdsmarkedet i de fleste sager (hvor der var tilgængelige oplysninger) på trods af den globale økonomiske krises indvirkning på de lokale økonomier. Beskæftigelsesfrekvensen blandt modtagere af EGF-støtte steg med tiden i 8 sager og faldt i 3 sager. I gennemsnit steg genindtrædelsesgraden i disse sager med 7 procentpoint. Det synes rimeligt at konkludere, at resultaterne overordnet set er gode bortset fra den begrænsede udnyttelse af fonden.

3.4 Den tredje årsag til den begrænsede udnyttelse af EGF, som ikke er blevet behandlet, er, at fonden ikke har et selvstændigt budget. Derfor skal budgetmyndigheden, som i dette tilfælde er Europa-Parlamentet og Rådet, ved hver enkelt ansøgning bestemme hver for sig, om den fortjener støtte. Selvom modellen med et instrument uden for de eksisterende EU-strukturer gjorde en hurtig og fleksibel reaktion mulig, var den administrative procedure, som skulle følges af præcisionsgrunde, meget lang og bureaukratisk. Man bør være opmærksom på de store udgifter til godkendelsesprocessen, såsom oversættelse til 22 sprog, mødelokaler, mødedokumenter, deltagernes tid og tolkning, på de forskellige stadier i godkendelsesprocessen. Alle ansøgninger er blevet godkendt og der melder sig det spørgsmål, om de penge, der bruges på godkendelsesprocessen, ikke burde omdirigeres til gavn for de berørte arbejdstagere. Fordelen ved EGF's nuværende procedure er, at den er meget gennemsigtig og gør EU's engagement i bekæmpelsen af social eksklusion synlig. Selvom gennemsigtheden og synligheden er af afgørende betydning, må der gøres noget for at gøre proceduren hurtigere og nedbringe udgifterne.

3.5 Andre mulige modeller, som nævnes i forslaget og i de medfølgende dokumenter⁽¹⁾, er integration af EGF i ESF eller fortsættelse af EGF som et uafhængigt organ med eget budget. Der er fordele og ulemper ved begge modeller. Den største ulempe ved en integration af EGF i ESF ville være behovet for en klar tildeling af midler fra EU's budget, selvom det er umuligt at planlægge eller programmere masseafskedigelser. Klare fordele ville bl.a. være sammenhæng og komplementaritet med ESF, en mulig afkortning af beslutningsprocessen og en forenkling og strømlining af EGF-ansøgningerne. Den tredje mulighed, hvor EGF fortsætter som et selvstændigt organ med eget budget, har ud over en række ulemper kun én fordel: en større synlighed omkring europæisk solidaritet.

4. Særlige bemærkninger

4.1 For det første ønsker EØSU at udtrykke sin forbløffelse over Rådets afgørelse fra december 2011 om at fjerne muligheden for at anvende EGF til at bekæmpe uventede sociale følger af den økonomiske krise, hvor der er behov for førstehjælp, i de sidste to år af fondens nuværende levetid (2012 og 2013). Et overblik over EGF-ansøgninger frem til 17. november 2011 viser tydeligt, at fonden præsterede relativt godt på dette område og mindre godt i forbindelse med opfyldelse af fondens oprindelige mål om at bekæmpe følgerne af globaliseringen. I både 2009 og 2010 blev 23 ansøgninger om bekæmpelse af krisens følger godkendt mod seks ansøgninger om bekæmpelse af globaliseringens følger. Derfor anmoder EØSU Rådet om at overveje, at EGF også kan anvendes til at bekæmpe krisens følgevirkninger, så længe krisen ikke er ovre. EØSU ønsker at gøre det helt klart, at udvalget gerne ser, at forlængelsen omfatter bekæmpelse af følgerne af den økonomiske krise i fondens fortsatte virke, og at man yderligere sænker minimumsgrænserne for ansøgninger.

4.2 På trods af en stigning i antallet af ansøgninger siden 2008 er ansøgningsniveauet til EGF stadig meget beskedent. Det virker derfor logisk at sænke grænsen for ansøgninger mere end foreslået. I de indledende resultater af midtvejsevalueringen af EGF nævnes det i forbindelse med at nedsætte minimumsgrænsen for antallet af afskedigelser fra 1 000 til 500: "Dog vil dette sænkede antal stadig betragtes som værende for højt i visse tilfælde, da selv 200-300 afskedigelser kan have en betydelig indvirkning på lokalt og regionalt plan." Den nuværende minimumsgrænse (på 500 afskedigelser) er muligvis stadig for høj, hvis man ser på de nuværende tendenser til udflytning af arbejdspladser og outsourcing. EØSU foreslår derfor, at grænsen sættes ned til 200 afskedigelser.

4.3 EØSU vil gerne pege på yderligere to muligheder for at forbedre EGF's effektivitet. SMV'er er generelt for små og har for få ressourcer til at holde sig helt ajour med de muligheder, EU skaber i visse sammenhænge. Mange af de SMV'er, der slås med problemer, som EGF har en løsning på, ved sandsynligvis ikke, at fondens findes og kan derfor ikke drage fordel af den. EØSU tror, at der er meget at vinde ved gennem en massiv oplysningskampagne at oplyse ejere/ledere af SMV'er om mulighederne i EGF. En anden idé, der kunne tænkes at have en positiv indvirkning på EGF's effektivitet, er at involvere arbejdsmarkedets parter helt fra starten, når der udarbejdes ansøgning til fonden.

4.4 Indtil videre tyder evalueringen på, at medlemsstaternes stærke forbehold igennem den første fase af EGF's virke delvist skyldtes den høje egenbetaling. Af denne grund blev forholdet ændret i 2009, og det ser ud til at have en positiv effekt. Da den nuværende krise stadig kræver konkrete aktive arbejdsmarkedsinstrumenter, foreslår EØSU, at man hæver samfinansieringssatsen fra EU's side til 75 % med henblik på at forbedre udnyttelsen af EGF.

⁽¹⁾ SEC(2011) 1130, 1131 og 1133 final.

Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets direktiv om en fælles ordning for beskatning af renter og royalties, der betales mellem associerede virksomheder i forskellige medlemsstater (omarbejdning)

KOM(2011) 714 endelig — 2011/0314 (CNS)

(2012/C 143/10)

Ordfører: **Peter MORGAN**

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 20. december 2011 under henvisning til artikel 115 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Rådets direktiv om en fælles ordning for beskatning af renter og royalties, der betales mellem associerede virksomheder i forskellige medlemsstater (omarbejdning)

COM(2011) 714 final – 2011/0314 (CNS).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som vedtog sin udtalelse den 2. februar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar 2012, følgende udtalelse med 230 stemmer for, 4 imod og 10 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU bifalder anvendelsesområdet for det forslåede ændringsdirektiv, og at det ændrede direktiv og direktivet om moder- og datterselskaber nu bliver tilpasset hinanden. Især hilses tærsklen for en kapitalandel på 10 % til at fastslå, om selskaber er associerede, velkommen. Dette krav blev fremhævet af Kommissionen så langt tilbage som i juli 1998 ⁽¹⁾.

1.2 Udvalget bemærker, at skatteindtægterne i mange medlemsstater vil falde som følge af forslaget. I en tid med finanspolitiske kriser må man formode, at det vil tage tid at få alle 27 medlemsstaters godkendelse. Det tidligere direktiv blev først endeligt vedtaget af Rådet fem år efter forslagets offentliggørelse.

1.3 EØSU støtter forslaget og opfordrer medlemsstaterne til at godkende det jo før jo bedre, så indeholdelse af skat kan rationaliseres, og endnu en hindring for et velfungerende indre marked fjernes.

2. Indledning

2.1 I Den Europæiske Union er lovgivningen om afskaffelse af dobbeltbeskatning mellem moderselskaber og grænseoverskridende datterselskaber blevet udviklet som to parallelle, men separate lovgivningssæt. Direktiverne om moder- og dattersel-

skaber omhandlede dobbeltbeskatning af dividender, mens anden lovgivning sigtede mod at afskaffe dobbeltbeskatning af renter og royalties. Disse to sæt lovgivning har ikke været samordnet.

2.2 Det første direktiv om moder- og datterselskaber (90/435/EØF) blev vedtaget i 1990. Det væsentligste var, at moderselskabets andel af datterselskabets aktier skulle være på mindst 25 %, hvis fritagelse skulle være gyldig. Rådet vedtog i slutningen af 2003 et ændringsdirektiv (2003/123/EF), der frem til januar 2009 løbende reducerede minimumskapitalandelen påkrævet for at kunne få fritagelse til 10 %. Ændringsdirektivet opdaterede også listen over omfattede selskaber.

2.3 Der blev fremlagt et forslag om at sætte samme tidsramme for renter og royalties som i direktivet om moder- og datterselskaber, hvilket også var et af hovedemnerne i Rudin-grapporten fra 1992 ⁽²⁾. Imidlertid kunne man ikke komme til enighed, førend Kommissionen offentliggjorde sine forslag i 1998 (KOM(1998) 67), og selv da var det et omtvistet spørgsmål – der var både vindere og tabere blandt medlemsstaterne – og derfor var det først i juni 2003, at Rådet kunne vedtage direktivet (2003/49/EF). På grund af stridsspørgsmålene blev der indført overgangsperioder for både renter og royalties i Grækenland, Spanien og Portugal. Et yderligere direktiv i 2004 udvidede overgangsordningerne til visse ikke-medlemsstater (Tjekkiet, Letland, Litauen og Polen med en 2005-protokol for Bulgarien og Rumænien).

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse om forslag til Rådets direktiv om en fælles ordning for beskatning af renter og royalties, der betales mellem associerede virksomheder i forskellige medlemsstater, EFT C 284 af 14.9.1998, s. 50.

⁽²⁾ "Rapport fra Udvalget af Uafhængige Eksperters vedrørende Selskabsbeskatning", marts 1992.

2.4 EØSU godkendte forslaget om renter og royalties fra 1998 i sin udtalelse, der blev vedtaget på plenarforsamlingen i juli 1998 ⁽³⁾. Udtalelsen indeholdt fire specifikke bemærkninger: den ene var et forslag om at sætte tærsklen på 25 % ned til 10 %; de tre andre var præciseringer.

2.5 I juni 2006 offentliggjorde Kommissionen en høring om gennemførelsen af direktivet, og vedtog efterfølgende den 11. november 2011 et nyt forslag om at omarbejde direktivet med henblik på en udvidelse af dets anvendelsesområde. Det vil bringe bestemmelserne om renter og royalties i overensstemmelse med direktivet om moder- og datterselskaber.

2.6 Der blev udført en konsekvensanalyse af en række løsningsmuligheder, før Kommissionen besluttede at fremlægge den løsning, som tilpasser direktivet om renter og royalties til bestemmelserne om renteindtægter i direktivet om moder- og datterselskaber.

2.7 Ifølge konsekvensanalysen:

- vil tabet for rentebetalings vedkommende ikke overstige 200-300 mio. EUR, og det vil berøre de 13 EU-medlemsstater, som stadig indeholder skat på udgående rentebetalinger – Belgien, Bulgarien, Tjekkiet, Grækenland, Ungarn, Irland, Italien, Letland, Polen, Portugal, Rumænien, Slovenien og Det Forenede Kongerige,
- vil tabet for royaltybetalings vedkommende ikke overstige 100-200 mio. EUR, og det vil berøre de syv lande med de største negative royaltybalancer i forhold til BNP – Bulgarien, Tjekkiet, Grækenland, Polen, Portugal, Rumænien og Slovakiet. Denne løsning er den foretrukne blandt størstedelen af de interessenter, som svarede på den offentlige høring.

2.8 Ifølge konsekvensanalysen vil de initiativer, der er medtaget i dette omarbejdningsforslag for at afskaffe indeholdelse af skat i et større antal tilfælde, kunne give besparelser i efterlevelsomkostninger anslået til mellem 38,4 og 58,8 mio. EUR.

3. Forslagets indhold

3.1 Kommissionen har vedtaget forslaget af 11. november 2011 med henblik på at:

- ændre direktivets anvendelsesområde ved at udvide listen over selskaber, som det gælder for,

- reducere kravet om en direkte kapitalandel til at fastslå, om selskaber er associerede, fra 25 % til 10 %,

- udvide definitionen af "associeret selskab" til at omfatte indirekte kapitalandele,

- gøre det klart, at medlemsstater kun skal give indrømmelser i direktivet over for et relevant selskab i en medlemsstat, når de berørte betalinger af rente og royalties ikke er fritaget for selskabsbeskatning. Der er navnlig tale om en situation, hvor et selskab betaler indkomstskat, men samtidig nyder godt af en særlig national skatteordning, der fritager modtagne betalinger af udenlandske renter og royalties for skat. Kildestaten vil i sådanne tilfælde ikke være forpligtet til at fritage selskabet for den i direktivet omhandlede indeholdelse af skat.

- Overgangsperioden forbliver den samme.

3.2 Som det også er tilfældet med fusionsdirektivet og direktivet om moder- og datterselskaber, indrømmes fordelene i direktivet om renter og royalties kun til selskaber, som er undergivet selskabsbeskatning i EU, som er hjemmehørende i en EU-medlemsstat i skattemæssig henseende, og som har en af de retlige former, der er anført i bilaget til direktivet. Eftersom bilaget til direktivet kun omfatter de retlige former, der fandtes i de 15 medlemsstater, som allerede var medlem af EU pr. 1. maj 2004, har man med Rådets direktiv 2004/66/EF af 26. april 2004 tilføjet de selskabsretlige former i de nye medlemsstater.

3.3 Kommissionen nye ændringsforslag omarbejder alle disse direktiver og opdaterer listen over selskaber i bilaget til direktivet. Forslaget til den nye liste vil også omfatte:

- det europæiske selskab (Rådets forordning (EF) nr. 2157/2001 og Rådets direktiv 2001/86/EF), som har kunnet stiftes siden 2004, og

- det europæiske andelsselskab (Rådets forordning (EF) nr. 1435/2003 og Rådets direktiv 2003/72/EF), som har kunnet stiftes siden 2006.

3.4 Det reviderede direktiv træder i kraft den 1. januar 2013.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽³⁾ EFT C 284 af 14.9.1998, s. 50.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af et handlingsprogram for told og beskatning i Den Europæiske Union for perioden 2014-2020 (Fiscus) og om ophævelse af beslutning nr. 1482/2007/EF og nr. 624/2007/EF

KOM(2011) 706 endelig — 2011/0341 (COD)

(2012/C 143/11)

Ordfører: **Bryan CASSIDY**

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 20. december 2011 og Europa-Parlamentet den 14. december 2011 under henvisning til artikel 33 og 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af et handlingsprogram for told og beskatning i Den Europæiske Union for perioden 2014-2020 (FISCUS) og om ophævelse af beslutning nr. 1482/2007/EF og nr. 624/2007/EF

COM(2011) 706 final – 2011/0341 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som vedtog sin udtalelse den 2. februar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar 2012, følgende udtalelse med 231 stemmer for, 3 imod og 11 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU er overordnet enig i FISCUS-forslaget. Det vil dog fremhæve følgende:

— Det må sikres, at de nationale told- og skattemyndigheder har de rette redskaber til at tackle udfordringerne i det næste årti.

— Told- og skattevæsenet må kunne benytte sig af et moderne og effektivt it-system, som bl.a. omfatter den moderniserede toldkodeks.

— Udvalget efterlyser grundigere analyser af virkningerne for EU's og medlemsstaternes offentlige budgetter.

— Budgetsammendraget for FISCUS viser, at det samlede budget til skatte- og toldområdet er øget med 9 % i forhold til de nuværende aktiviteter. Det planlagte budget for toldområdet er på 479 622 792 euro (og det til skatteområdet på 23 692 892 euro). Det er en stigning på 13 % til toldområdet og et fald på 1 % til skatteområdet.

1.2 Udvalget er bekendt med medlemsstaternes forskellige holdninger i Rådets arbejdsgrupper. Det mener, at det er vigtigt, at Kommissionen kan påvise, at medlemsstaterne vil kunne indhente store besparelser på FISCUS-budgettet i forhold til ordningerne for de aktuelle aktiviteter. Udvalget tror, at det med stor sandsynlighed vil blive svært for Kommissionen at

få Parlamentet til at godkende en stigning i udgifterne på budgettet, hvis der ikke fremlægges information om kompenserende besparelser på medlemsstaternes budgetter.

1.3 Udvalget minder om sin bemærkning i udtalelsen "Handlingsprogram for toldvæsenet" ⁽¹⁾, hvor det efterlyste en større integration af toldpraksis under iagttagelse af Lissabonstrategiens mål, idet det understregede, at det dog ikke må ske via integration af toldmyndighederne.

1.4 Et væsentligt punkt i det nye program er bedre og mere effektiv uddannelse af embedsmændene i medlemsstaterne ⁽²⁾.

2. Indledning og baggrund

2.1 En stor del af indtægterne i EU's og medlemsstaternes budgetter stammer hvert år fra EU's told- og skattepolitik. Dertil kommer, at disse politikker skaber betydelige fordele for EU's borgere og virksomheder, idet de blokerer for import af farlige eller ulovlige varer, fremmer en problemfri handel og et stærkt indre marked, sænker omkostninger til regeloverholdelse og mindsker bureaukratiet for virksomheder, der handler over grænserne.

2.2 Forslaget til forordning (COM(2011) 706 final) bringer det arbejde, der blev igangsat for mange år siden, et stort skridt

⁽¹⁾ EUT C 324 af 30.12.2006, s. 78, pkt. 1.3.

⁽²⁾ Dette blev nævnt i punkt 1.2 i EØSU's udtalelse "Forbedring af beskatningssystemernes virkemåde i det indre marked (Fiscalis 2013)", EUT C 93 af 27.4.2007, s. 1.

i retning mod at rationalisere og samordne de tiltag, medlemsstaterne iværksætter for at beskyttes deres og EU's finansielle interesser: I 2010 udgjorde told og lignende afgifter 12,3 % af EU's budget. Under den næste flerårige finansielle ramme for perioden 2014-2020, som Kommissionen vedtog i juni 2011, foreslås bl.a. en **ny generation af Told- og Fiscalisprogrammerne**. Disse to programmer har igennem årene udviklet sig i to separate, men dog parallelle forløb, og de seneste er **Told 2013** og **Fiscalis 2013**. De er nu samlet i **ét program (FISCUS)**, hvilket er en reel nyskabelse i Kommissions strategi.

2.3 FISCUS er ikke blot resultatet af, hvad Kommissionen selv kalder en "forenklingsstrategi", men tillige en erkendelse af vigtigheden af **samarbejde mellem told- og skattemyndigheder og andre berørte parter**. Det vigtigste positive aspekt af et sådant program er den **betydning, den menneskelige faktor tillægges**: Told- og skattesamarbejdet "samler sig på den ene side om *netværkssamarbejde og kompetenceudvikling*" ⁽³⁾. Opbygning af teknisk kapacitet og it-kapacitet er selvfølgelig nødvendig, men den menneskelige faktor er allervigtigst – noget EØSU i høj grad påskønner.

2.4 Med FISCUS lægger Kommissionen op til et program med en løbetid på syv år fra 1. januar 2014. Den **finansielle ramme** til dækning af programmets omkostninger i hele perioden (2014-2020) er på 777 600 000 euro i gældende priser. Det er et meget stort beløb, og det er svært at vurdere, om det står i forhold til målene. Programmet yder økonomisk støtte til *ni forskellige typer af fælles foranstaltninger* i form af tilskud, kontrakter om offentlige indkøb eller godtgørelse af eksterne eksperter udgifter.

2.5 De fleste udgifter er til uddannelse af embedsmænd og fælles it-initiativer, men midlerne kan også dække **"udgifter til forberedelses-, opfølgings-, kontrol-, revisions- og evalueringsaktiviteter"** ⁽⁴⁾. EØSU har forstået, at der hermed menes særlig omhu med at overvåge gennemførelsen af *de fælles foranstaltninger*, men håber, at der vil blive lagt lige så stor vægt på gennemførelsen af *ationale foranstaltninger*, så det ikke bliver for uensartet.

2.6 Handlingsprogrammets **specifikke mål** er de samme som under de tidligere og nuværende programmer. EØSU har allerede kommenteret disse, og det ville ikke give mening at gentage dem, hvis ikke det var fordi et punkt, der igen og igen er blevet påpeget, tilsyneladende stadig ikke er blevet taget op, nemlig **regelmæssig udveksling af information mellem told- og skattemyndigheder** som et middel til at afsløre svig og/eller skatteunddragelse ⁽⁵⁾.

2.7 Den første gruppe af foranstaltninger vedrørende netværkssamarbejdet mellem mennesker bør muliggøre **udveksling af god praksis og operationel viden**. Dette er ikke en ny

idé, da den også har været fremsat – og endda formuleret på helt samme måde – i de fleste, hvis ikke alle tidligere programmer. Tidligere har tiltagene ikke altid været helt vellykkede af mange årsager, hvoraf de væsentligste har været sprogvanskeligheder og deltagernes forskellige erfaringer eller baggrund. Det nye fokus på samarbejde mellem forskellige forvaltninger som foreskrevet i FISCUS bør fremme erfaringsudvekslingen og skabe eksperter, hvilket EU bør støtte.

2.8 Med Kommissionens ord bliver det med den anden gruppe af foranstaltninger **"muligt at finansiere frontlinjeforskning i it-infrastruktur og -systemer, der giver EU's told- og skatteadministrationer mulighed for at udvikle sig til fuldt udbyggede e-administrationer"** ⁽⁶⁾. Også dette er et punkt, der i mere eller mindre samme vendinger, har været taget op i tidligere programmer. Her har resultaterne langt fra været tilfredsstillende, hvilket skyldes, at it-teknologierne er på forskellige niveauer i medlemsstaterne, men også og desværre ofte at nogle (eller mange) medlemsstater ikke er villige til at ændre metoder eller udstyr.

2.9 Medlemsstaternes manglende vilje til at samarbejde er den væsentligste hindring for opbygningen af et solidt **europæisk skatte- og afgiftsnetværk**. Det kan helt sikkert ikke kun henføres til it-teknologier, selvom det er der, problemerne er mest åbenbare. EØSU har kritiseret denne indstilling i mange af sine udtalelser om EU's skatte- og afgiftsinitiativer ⁽⁷⁾. Det håber, at den aktuelle krise vil have gjort det klart, at intet land kan afskære sig selv fra begivenheder med betydning for hele verden, og at samarbejde er den eneste vej frem.

2.10 I 2011 analyserede en kontrahent efter forudgående høring af repræsentanter for handelen midtvejsresultaterne af de to separate programmer, Fiscalis 2013 og Told 2013. En anden kontrahent foretog en undersøgelse af en mulig ramme for det fremtidige FISCUS-program. Midtvejsresultaterne viste ingen væsentlige hindringer, og der blev heller ikke peget på nogen særlige tiltag for at korrigere uønskede forhold.

2.11 FISCUS samler de to nuværende særskilte programmer for beskatning og told, hvorved Kommissionens mål om forenkling og nedbringelse af omkostninger opfyldes uden negativ virkning for aktiviteterne på de to områder.

2.12 Den nye forordning erstatter beslutning nr. 1482/2007/EF om oprettelse af et fællesskabsprogram til forbedring af beskatningssystemernes virkemåde i det indre marked (Fiscalis 2013). Med beslutning nr. 624/2007/EF fastlagdes et handlingsprogram for toldvæsenet i Fællesskabet (Told 2013). Begge disse beslutninger ophæves således.

⁽⁶⁾ COM(2011) 706 final, s. 21 – punkt 1, 3. afsnit.

⁽⁷⁾ EØSU's udtalelser "Bekæmpelse af momssvig", EUT C 347 af 18.12.2010, s. 73; "Fremme af god politik og forvaltning på skatteområdet", EUT C 255 af 22.9.2010, s. 61; "Afgiftssvig i forbindelse med import", EUT C 277 af 17.11.2009, s. 112; ECO/252, "Inddrivelse af skattefordringer" EUT C 317 af 23.12.2009, s. 120 og "Administrativt samarbejde på beskatningsområdet", EUT C 317 af 23.12.2009, s. 120.

⁽³⁾ COM(2011) 706 final, s. 2 – punkt 1, 3. afsnit.

⁽⁴⁾ COM(2011) 706 final, s. 21 – artikel 10, stk. 2.

⁽⁵⁾ EØSU's udtalelser "Bekæmpelse af momssvig", EUT C 347 af 18.12.2010, s. 73, og "Fremme af god politik og forvaltning på skatteområdet", EUT C 255 af 22.9.2010, s. 61.

2.13 Kommissionen har gennemført omfattende høringer i sektorer berørt af **Toldprogrammet** og sektorer berørt af **Fiscalisprogrammet**. Begge høringer afdækkede en række problemer, som er opregnet i arbejdsrapporten fra Kommissionens tjenestegrene – Konsekvensanalyse, del I (Told) og del II (Fiscalis) ⁽⁸⁾.

2.14 Forud for det nye program har Kommissionen foretaget en konsekvensanalyse, som afdækker stor usikkerhed omkring de europæiske informationssystemer og informationsudvekslingen i tilknytning til den fremtidige politikudvikling. Nogle af disse punkter er omtalt i EØSU's udtalelse "Handlingsprogram for toldvæsenet" ⁽⁹⁾. De forbedringer, der er nødvendige for at få Fiscalisprogrammet til at fungere bedre, blev nærmere beskrevet i EØSU's udtalelse "Forbedring af beskatningssystemernes virkemåde i det indre marked (Fiscalis-2013-programmet)" ⁽¹⁰⁾.

2.15 EØSU er i princippet enig i de af Kommissionen foreslåede foranstaltninger, men ønsker at påpege, at samarbejde mellem forskellige instanser på såvel nationalt som EU-niveau er et tilbagevendende tema i mange EU-spørgsmål. Udviklingen på området går normalt langsom og er besværlig, hvilket der er mange årsager til, men den primære er de nationale myndigheds manglende interesse.

2.16 EØSU er enig i Kommissionens forslag om et tættere samarbejde mellem told- og skattemyndigheder. Men dette bør blot være det første skridt i en indsats, som EØSU mange gange tidligere har stillet forslag om ⁽¹¹⁾, nemlig et organiseret samarbejde mellem alle instanser – nationale og europæiske, der beskæftiger sig med bekæmpelsen af finansielt bedrageri og finansiell kriminalitet: hvidvaskning af penge, organiseret kriminalitet, terrorisme, smugleri osv.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁸⁾ Arbejdsrapport fra Kommissionens tjenestegrene – Konsekvensanalyse, SEC(2011) 1318 final.

⁽⁹⁾ EUT C 324 af 30.12.2006, s. 78.

⁽¹⁰⁾ EUT C 93 af 27.4.2007, s. 1.

⁽¹¹⁾ EØSU's udtalelser "Bekæmpelse af momssvig", EUT C 347 af 18.12.2010, s. 73; "Fremme af god politik og forvaltning på skatteområdet", EUT C 255 af 22.9.2010, s. 61; "Afgiftssvig i forbindelse med import", EUT C 277 af 17.11.2009, s. 112; "Inddrivelse af skattefordringer" EUT C 317 af 23.12.2009, s. 120 og "Administrativt samarbejde på beskatningsområdet", EUT C 317 af 23.12.2009, s. 120.

**Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget
Årlig vækstundersøgelse 2012**

KOM(2011) 815 endelig

(2012/C 143/12)

Hovedordfører: **David CROUGHAN**

Den 23. november 2011 besluttede Kommissionen under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – Årlig vækstundersøgelse 2012

COM(2011) 815 final.

Den 6. december 2011 henviste EØSU's præsidium det forberedende arbejde til Styringsgruppen for Europa 2020.

På grund af sagens hastende karakter udpegede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar, David CROUGHAN til hovedordfører og vedtog med 171 stemmer for, 19 imod og 21 hverken for eller imod følgende udtalelse:

INDLEDNING

- i Nærværende forslag til udtalelse, som afgives med henblik på Det Europæiske Råds forårsmøde, omhandler Kommissionens meddelelse "Årlig vækstundersøgelse 2012".
- ii Med den årlige vækstundersøgelse lanceres det europæiske semester for økonomisk styring 2012, som også er det første semester under den vedtagne lovgivningsramme for styrket økonomisk styring ("six-pack").
- iii I den årlige vækstundersøgelse beskrives de punkter, som EU efter Kommissionens opfattelse skal prioritere i de kommende 12 måneder med hensyn til økonomiske og budgetmæssige politikker og reformer for at fremme vækst og beskæftigelse i henhold til Europa 2020-strategien. Når disse prioriteter er blevet godkendt af Det Europæiske Råd på mødet i marts, skal de indgå i medlemsstaternes nationale politikker og budgetter.
- iv **Del I** af dette forslag til udtalelse har til formål at fremsætte bemærkninger til **generelle spørgsmål forbundet med den årlige vækstundersøgelse**, f.eks. undersøgelsens fokus på vækst, finanspolitisk konsolidering og gennemførelse af reformer, som er aftalt inden for rammerne af det europæiske semester, samt inddragelsen af det organiserede civilsamfund og arbejdsmarkedets parter i undersøgelsesprocessen.
- v **Del II** samler **specifikke bemærkninger og henstillinger vedrørende forskellige EU-politikker**. Den indeholder udførlige kommentarer til Kommissionens fem prioriteter, fremsat i den årlige vækstundersøgelse: fortsættelse af en differentieret og vækstfremmende finanspolitisk konsolidering; genetablering af normale lånemuligheder for erhvervslivet; fremme af vækst og konkurrenceevne; håndtering af arbejdsløshed og sociale konsekvenser af krisen og modernisering af den offentlige forvaltning. Bemærkningerne

stammer fra adskillige nyere udtalelser fra EØSU og ajourfører udvalgets holdning til den årlige vækstundersøgelse 2011 ⁽¹⁾, som blev vedtaget i marts 2011.

- vi Nærværende forslag til udtalelse er endvidere en opfølgning på udtalelsen om det europæiske semester 2011, som blev vedtaget af udvalget i december 2011 ⁽²⁾.

DEL I

**EØSU'S BUDSKABER MED HENBLIK PÅ DET EUROPÆISKE
RÅDS FORÅRSMØDE**

I modsætning til alle de seneste topmøder skal EU vise sin politiske evne til at tackle gældskrisen med ambitiøse og tilstrækkelige foranstaltninger for at genoprette tilliden. En af disse foranstaltninger er et langt større fokus på vækst.

A. INDLEDNING

1. Den årlige vækstundersøgelse 2012 er udarbejdet af Kommissionen i en **dyster sammenhæng**. EU oplever den værste finansielle, økonomiske og sociale krise, også i forhold til tillid, siden EU's oprettelse. Krisens konsekvenser er omfattende: vanskeligheder for husstande og virksomheder, stigende ungdomsarbejdsløshed og langtidsledighed, et stigende antal personer, der risikerer fattigdom og udstødelse, udbredt bekymring i vores samfund, risiko for stigende nationalisme og populisme.

2. EØSU er **dybt bekymret over den manglende indfrielse på nationalt plan** af løfterne, der blev afgivet i forbindelse

⁽¹⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om "Årlig vækstundersøgelse: En hurtigere samlet EU-løsning på krisen", COM(2011) 11 final, EUT C 132 af 3.5.2011, s. 26-38.

⁽²⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om "Afslutning af det første europæiske halvår med økonomisk politisk samordning: Retningslinjer for de nationale politikker 2011-2012", EUT C 43 af 15.2.2012, s. 8-12.

med det europæiske semester. Det er mere end nogensinde nødvendigt, at EU viser sin evne til at handle effektivt for at genskabe forbrugernes og investorenes tillid og træffe ambitiøse foranstaltninger til at tackle de nuværende udfordringer. Uden **måltrettet handling og effektiv gennemførelse af reformer på EU- og nationalt plan** står Europa over for en langsigtet vækstkrise og stigende divergens, som medfører yderligere pres på euroområdet.

3. Det europæiske semester 2012 indledes med væsentligt **nedjusterede vækstprognoser** og en betydelig risiko for recession, og udvalget beklager derfor, at det på **EU-topmødet i december 2011** ikke lykkedes at få genskabt tilliden til og troen på styringen i EU, som er voldsomt forringet efter resultaterne af de forskellige topmøder i de sidste 18 måneder. Den åbenlyse manglende vilje på topmødet til at acceptere de dybt forankrede problemer, som den årlige vækstundersøgelse har bragt frem i lyset, har resulteret i en videreførelse af politiske planer, som regeringer og investorer på verdensplan ikke har tillid til – heller ikke de europæiske borgere.

4. Udvalget mener, at de **midler**, der indtil nu er foreslået til afhjælpning af statsgælden og den dertil knyttede finanskrise, er **mangelfulde** og derfor kan tænkes at holde nogle af de dybt forgældede lande væk fra markederne i længere tid end planlagt. Desuden indebærer de en alvorlig risiko for yderligere afsmittende virkning på nogle af de større medlemsstater. Der er fortsat mulighed for misligholdelse i Grækenland. En sådan situation kan have en alvorlig negativ virkning på andre lande med statsgældsproblemer og sætte en kædereaktion i gang, som kunne få alvorlige konsekvenser, ikke blot for den europæiske økonomi, men også for verdensøkonomien. EU har ikke fundet en måde, hvorpå den med sin ubestridelige økonomiske styrke kan beskytte medlemsstater i vanskeligheder mod finansielle angreb. Det har resulteret i, at de globale markeder svækker det europæiske fundament i alvorlig grad ved at angribe EU's strukturelle fragmentering. Problemet er således både af politisk og økonomisk karakter.

5. Udvalget er dybt bekymret over den store usikkerhed som følge heraf og dens **ødelæggende virkning på realøkonomien** i EU med hensyn til færre investeringer samt lavere produktion og beskæftigelse, da investorerne søger større sikkerhed og endda lægger planer i tilfælde af, at euroområdet opløses med de frygtelige globale konsekvenser, som dette vil medføre.

6. Erfaringerne med tidligere kriser i forbindelse med den europæiske integration har vist, at Europa har ressourcerne til at finde løsninger. Udvalget opfordrer EU-institutionerne og medlemsstaterne til at udvise **politisk mod og fremsynethed** og støtte større integration samt give økonomien og investeringer en saltvandsindsprøjtning, hvilket nu er den eneste vej ud af krisen.

7. EU skal bevæge sig væk fra den nuværende tilgang med små nødløsninger på krisen og finde **varige løsninger** på de strukturelle udfordringer, som krisen har blotlagt, og dermed sikre de europæiske borgeres velfærd på lang sigt. Dette indebærer, at man i EU indfører de nødvendige vandtætte skotter, der kan forhindre yderligere angreb, giver de lande, der er i knibe, tid til at komme på ret køl igen og indfører yderligere specifikke foranstaltninger for atter at sætte gang i den europæiske økonomiske vækst.

8. Samtidig med de nødvendige foranstaltninger for at få gældskrisen bragt under en troværdig europæisk forvaltning skal der fokuseres på **store finanspolitisk konsolidering**. Udvalget bifalder, at man i processen vedrørende det europæiske semester indfører meget tættere overvågning af medlemsstaternes budgetpolitikker og af de forpligtelser, der skal opfyldes i henhold til den finanspolitiske aftale. Dog skal det understreges, at der er behov for at analysere de sociale konsekvenser af disse foranstaltninger. Den nye struktur for den europæiske økonomiske styring må imidlertid sikre arbejdsmarkedets parter fortsatte selvbestemmelse og ret til frie overenskomstforhandlinger.

9. Derudover ønsker udvalget endnu en gang at understrege sin fulde støtte til den langsigtede **Europa 2020-strategi**, der indeholder en positiv fremtidsvision og en sammenhængende ramme til gennemførelse af fremsynede reformer med henblik på intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Udvalget minder endvidere om behovet for en god balance mellem strategiens økonomiske, beskæftigelsesmæssige og sociale aspekter.

10. Udvalget ser med stor betænkelighed på den **foruroligende afvisning af fællesskabsmetoden** til fordel for et mellemstatsligt princip, som fortrinsvis har været styret af meget få medlemsstater, og som har bidraget til den begrænsede politiske reaktion. Da EU-institutionerne har spillet en underordnet rolle i forhold til det mellemstatslige princip, som har vundet indpas i de seneste to år, er EU's akutte problemer ikke blevet tacklet ud fra Unionens perspektiv, men derimod ud fra enkelte medlemsstaters perspektiv og politiske kritiske situation.

11. EØSU bemærker, at man inden for maksimalt fem år efter ikrafttrædelsen af aftalen om stabilitet, koordinering og styring i Den Økonomiske og Monetære Union, som 25 medlemsstater vedtog den 30. januar, vil træffe de nødvendige foranstaltninger til at **indarbejde aftalens indhold** i EU's lovramme. Derfor opfordrer udvalget de lande, der har meldt sig ud⁽³⁾ af den mellemstatslige proces, der mundedes ud i aftalen, om at genoverveje deres holdning.

12. Udvalget støtter, at **Kommissionen skal have en afgørende rolle**, og opfordrer den til at fremlægge modige forslag. Det går ind for, at **Europa-Parlamentet skal involveres fuldt ud** i gennemførelsen af det europæiske semester, samt for større gennemsigtighed og legitimitet for sidstnævnte.

13. Udvalget ønsker at takke Kommissionen for offentliggørelsen af den årlige vækstundersøgelse 2012 i slutningen af november 2011, tidligere end forventet. Selv om der stadig er tale om en stram tidsplan, har dette gjort det muligt for EØSU at diskutere den årlige vækstundersøgelse, konsultere sit netværk af nationale økonomiske og sociale råd og lignende institutioner og fremlægge nærværende udtalelse, inden der træffes beslutning om de årlige prioriteter på Det Europæiske Råds møde i foråret.

⁽³⁾ Det Forenede Kongerige og Tjekkiet.

B. TILSTRÆKKELIGT FOKUS PÅ VÆKST

14. Udvalget mener, at den årlige vækstundersøgelse 2012 på flere måder er en forbedring i forhold til den tidligere vækstundersøgelse.

15. Udvalget bifalder det generelle fokus på vækst og bemærker med tilfredshed, at den årlige vækstundersøgelse 2012 inddrager mange af EØSU's synspunkter fra den seneste udtalelse om den årlige vækstundersøgelse 2011 ⁽⁴⁾.

16. EØSU understreger, at **statsgældskrisen ikke kan afhjælpes uden tilstrækkelig vækst**, hvilket særligt gør sig gældende i kriseramte lande. En lav prioritering af væksten vil medføre stor risiko for at drive mange EU-medlemsstater ud i økonomisk recession og endog depression.

17. I den årlige vækstundersøgelse anerkendes det, at de **finansielle markeder** vurderer bæredygtigheden af medlemsstaternes statsgæld på grundlag af langsigtede vækstprognoser, deres evne til at træffe vidtrækkende beslutninger om strukturelle reformer og deres vilje til at fremme konkurrenceevnen.

18. Udvalget tilslutter sig den årlige vækstundersøgelses understregning af, at vækstprognosen for alle EU-medlemsstaterne afhænger af **måltrettede foranstaltninger i forbindelse med statsgældskrisen og gennemførelse af fornuftige økonomiske politikker**, og at der bruges for meget politisk tid og energi på nødforanstaltninger og ikke tilstrækkelig tid på gennemførelse af de politiske ændringer, som vil genoprette væksten i vores økonomier.

19. Udvalget er helt enig i, at der både skal være fokus på reformforanstaltninger med kortsigtede virkninger på væksten og på den rette vækstmodel på mellemlang sigt.

20. Udvalget gentager, at de tre aspekter af vækst – intelligent, bæredygtig og inklusiv – er indbyrdes forbundne og gensidigt forstærkende. **Fokus** bør fordeles **ligeligt** mellem de økonomiske, sociale og miljømæssige aspekter.

21. Væksten skal være i overensstemmelse med andre mål i Lissabontraktaten, herunder borgernes velfærd. Behovet for reformer bør ses som en **mulighed** for at gøre vores levevis mere bæredygtig.

22. Der skal lægges vægt på vækstfremmende reformer i alle medlemsstater.

23. Den specifikke situation for fem medlemsstater inden for rammerne af EU's og IMF's programmer for økonomisk bistand ⁽⁵⁾

23.1 Udvalget mener, at Kommissionen og Rådet ved hjælp af landespecifikke politiske retningslinjer fortsat skal tilskynde

medlemsstaterne til at udarbejde og gennemføre langsigtede vækstpoltikker. Udvalget beklager, at den eneste retningslinje, der i 2011 blev forelagt **de fem medlemsstater inden for rammerne af EU's og IMF's programmer** for **økonomisk** bistand, var at fortsætte gennemførelsesforanstaltningerne som fastsat i beslutningerne om deres økonomiske bistand.

23.2 Udvalget er **dybt bekymret** over Kommissionens beslutning om, at disse fem lande ikke skal deltage i forberedelsen af den **anden runde af de nationale reformprogrammer** i 2012. EØSU anerkender, at de nationale reformprogrammer stort set dækker det samme område, og at disse lande indgiver deres nationale mål i forhold til Europa 2020-strategien. Dog fjerner dette landene fra den nye styringsproces, der er en helt central del af Europa 2020-strategien, og som blev udarbejdet for at opnå den nødvendige økonomiske konvergens gennem reformer og vedtagelse af bedste praksis. Dette vil navnlig hæmme inddragelsen af borgerne og arbejdsmarkedets parter på nationalt plan i gennemførelsen og revideringen af de nationale reformprogrammer. Det er ikke i overensstemmelse med konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i marts 2011, hvor man sikrede fuld inddragelse af de nationale parlamenter, arbejdsmarkedets parter og andre interessenter i de nye rammer for det europæiske semester.

24. Investering i vækst – en særlig udfordring i denne sammenhæng

24.1 Udvalget er bevidst om, at det kan være en særlig **udfordring** at identificere relevante vækstforanstaltninger. EU's nuværende vanskelige situation i forbindelse med vækst skyldes ikke krisen alene, men også yderligere problemer, som indvirker på EU's økonomiske resultater, f.eks. tab af konkurrenceevne, globalisering, ressourceknaphed (energi, kvalifikationer, osv.), klimaændringer samt en aldrende befolkning.

24.2 Opnåelse af målene i Europa 2020 vil kræve **betydelige investeringer**: f.eks. inden for ikt, traditionel og ny infrastruktur, F&U og innovation, uddannelse og kvalifikationer samt energieffektivitet. Investeringer i grøn økonomi vil fremme innovation samt efterspørgslen efter nye produkter, hvilket vil sætte gang i væksten og samtidig bidrage til den globale økonomis bæredygtighed.

24.3 Dette er en særlig udfordring i sparetider. Men fordelene af disse offentlige investeringer på nationalt eller europæisk plan i retning af intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst er betydelige og kan have en vigtig **løftestangseffekt** og fremme yderligere private investeringer.

24.4 Udvalget mener, at EU har brug for **flere investeringer i projekter**, som fremmer strukturændringer, og som kan medvirke til at fremme medlemsstaternes økonomier i retning af bæredygtig vækst. Relevante projekter skal være i tråd med målene i Europa 2020, f.eks. langsigtede infrastrukturprojekter, som er af stor offentlig interesse, og som giver indtægtsmuligheder.

⁽⁴⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om "Årlig vækstundersøgelse: En hurtigere samlet EU-løsning på krisen", COM(2011) 11 final, EUT C 132 af 3.5.2011, s. 26-38.

⁽⁵⁾ Grækenland, Irland, Letland, Portugal og Rumænien.

24.5 Udvalget støtter i denne sammenhæng fuldt ud **Europa 2020-initiativet med projektoptioner**⁽⁶⁾ til finansiering af omfattende infrastrukturprojekter inden for energi, transport og it. Det vil være positivt for projektoptionsmarkedet og gøre det lettere for de enkelte projektledere at tiltrække langsigtet lånefinansiering fra den private sektor.

24.6 Udvalget mener, at der bør ydes en større indsats på europæisk plan for at fremme investering. De strukturfondsmidler, der er til rådighed, skal anvendes til at styrke konkurrenceevnen og sætte gang i væksten. Støtte fra EU bør være afhængig af resultaterne og foreneligheden med målene i EU 2020-strategien.

24.7 Udvalget bifalder Europa-Parlamentets og Rådets hurtige vedtagelse af en aftale om **forhøjelse af medfinansieringssatserne** for strukturfondsmidler i lande, der modtager økonomisk bistand fra EU, ECB og IMF – med henblik på hurtig mobilisering af EU-midler til støtte for vækst og bedre absorption⁽⁷⁾.

24.8 På grund af det store pres på de nationale og europæiske budgetter skal medlemsstaterne og de europæiske lovgivere træffe vanskelige beslutninger og fastsætte prioriteter for at **investere i "vækstfremmende foranstaltninger"**, herunder uddannelse og kvalifikationer, F&U og innovation, miljø, netværk, f.eks. højhastighedsinternettet, energi og transportsammenkoblinger.

24.9 Det skal understreges, at **iværksætterkulturen**, de sociale iværksætteraktiviteter og opstart af virksomheder, navnlig **SMV'er**, inkl. sociale virksomheder, spiller en vigtig rolle i genopretningen. De er den vigtigste drivkraft for økonomisk vækst, iværksætterrelateret innovation og kvalifikationer samt en vigtig kilde til jobskabelse.

24.10 Arbejdsløsheden er ved at nå et uholdbart niveau i mange medlemsstater med enorme sociale og økonomiske omkostninger til følge. Derfor er det absolut nødvendigt med foranstaltninger på kort og mellemlang sigt, der kan gøre det lettere for de unge og kvinderne at komme ud på arbejdsmarkedet og for arbejdstagere, der er blevet presset ud af arbejdsmarkedet på grund af krisen, at vende tilbage, ligesom der skal skabes muligheder for efter- og videreuddannelse og omskoling. I EU skal der skabes 17,6 mio. arbejdspladser inden 2020.

C. FOR STORT FOKUS PÅ FINANSPOLITISK KONSOLIDERING

25. EØSU er fuldt ud enig i, at budgetmæssig konsolidering er nødvendig for at genoprette de alvorlige finanspolitiske

ubalancer og genskabe tilliden. Dog er udvalget bekymret over den store vægt, der lægges på **spareforanstaltninger** i den finanspolitiske aftale. Der må foretages en effektiv social konsekvensanalyse af disse foranstaltninger og gøres alle mulige bestræbelser på at sikre, at de ikke øger risikoen for fattigdom og social udstødelse. Udvalget mener, at det er vigtigt at skabe den rette balance mellem finanspolitisk konsolidering og vækst. Finanspolitisk disciplin i sig selv og spareforanstaltninger vil ikke være tilstrækkelige til at gøre EU bæredygtigt. Hvis der er behov for spareforanstaltninger i et vist omfang, skal foranstaltningerne være socialt afbalancerede og tage højde for den måde, hvorpå de kan påvirke de forskellige sociale grupper. Udvalget bakker op om Christine Lagarde, IMF's administrerende direktør, der advarer om, at generelle budgetnedskæringer i samtlige EU-lande blot vil øge risikoen for recession.

26. EØSU frygter, at **aftalen om stabilitet, koordinering og styring i Den Økonomiske og Monetære Union**, som 25 lande nåede til enighed om den 30. januar, ikke vil tilvejebringe en løsning på den nuværende krise. Selv om den bør medføre større overholdelse af stabilitets- og vækstpagten i fremtiden, er den dog mangelfuld, da den fokuserer på den finanspolitiske balance og er blottet for henvisninger til det hurtige varslingsystem og resultattavlen, der har til formål at forhindre, at ubalancer opstår andetsteds i økonomien, såsom i den private sektor, i form af tab af konkurrenceevne eller boligbobler, som alle er vigtige faktorer i denne krise. Økonomisk vækst er en del af løsningen, og den kræver strenge specifikke foranstaltninger, der kan sætte skub i væksten, særligt i de medlemsstater, der er i fare for at havne i en dyb recession. Konsolideringstiltag og reformer må gå hånd i hånd med foranstaltninger til at stimulere væksten.

27. Udvalget ser med bekymring på, at der i den årlige vækstundersøgelse opfordres til flere spareforanstaltninger for at nå budgetkonsolideringsmålene, **selv i tilfælde af et svækket økonomisk klima**. I undersøgelsen opfordres medlemsstater, der drager fordel af økonomiske bistandsprogrammer, til fortsat at "forfølge de aftalte budgetmål, selv om de makroøkonomiske forhold eventuelt ændrer sig", og medlemsstater, der er kommet betydeligt bagud med justeringen under proceduren med uforholdsmæssigt store underskud, opfordres til at "øge deres konsolideringsbestræbelser. Eventuelt begrænsede nedjusteringer af det centrale makroøkonomiske scenarie bør ikke resultere i en forsinket korrektion af de uforholdsmæssigt store underskud".

28. Stabilisering gennem euroobligationer

28.1 De finansielle institutioner investerer i statsobligationer, som de forventer er risikofrie i forhold til deres egne statusopgørelser. Derfor foretrækker institutionerne i øjeblikket at depotere pengene i ECB frem for at købe mere risikofyldte obligationer fra nogle af medlemsstaterne og presser dermed likviditeten ud af det finansielle system.

28.2 For at undgå dette kræves der en større og mere troværdig europæisk platform med henblik på at modstå

⁽⁶⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – "En pilotfase for Europa 2020-initiativet med projektoptioner", COM(2011) 660 final.

⁽⁷⁾ Europa-Parlamentets holdning fastlagt ved førstebehandling den 13. december 2011 med henblik på vedtagelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. .../2011 om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 for så vidt angår visse bestemmelser om finansiel forvaltning for visse medlemsstater, der er i eller trues af alvorlige vanskeligheder med hensyn til deres finansielle stabilitet – P7_TC1-COD(2011)0209.

markedspresset samt en endnu større rolle for Den Europæiske Centralbank, enten direkte eller indirekte inden for rammerne af EFSF eller EMS.

28.3 Udvalget anerkender, at der er vigtige konsekvenser i forbindelse med moralsk hasard, som kræver en løsning, men dette problem er ikke nær så væsentligt som den eventuelle opløsning af euroområdet. På grund af medlemsstaternes manglende vilje til at garantere for andre medlemsstaters gæld og ECB's vanskeligheder i forbindelse med at udfylde denne rolle opfordrer EØSU til, at man hurtigst muligt **overvejer at indføre stabilitetsobligationer**. Efter offentliggørelsen af Kommissionens grønbog om stabilitetsobligationer arbejder EØSU på en separat udtalelse om dette emne.

D. TILSTRÆKKELIGT FOKUS PÅ GENNEMFØRELSE

29. Europa 2020-strategien har til formål at sikre EU's konkurrenceevne i den tiltagende globale konkurrence. Derfor bifalder udvalget i høj grad Kommissionens **store fokus** i den årlige vækstundersøgelse på den manglende effektive gennemførelse af reformerne på nationalt plan.

30. Udvalget bemærker med stor bekymring, at medlemsstaternes fremskridt i forbindelse med **gennemførelsen** af retningslinjerne i den årlige vækstundersøgelse 2011 **ikke lever op til forventningerne** til trods for den presserende situation. Det tager for lang tid at omsætte beslutninger, der er truffet på EU-plan, i nationale politiske beslutninger.

31. EØSU **opfordrer indtrængende medlemsstaterne til fuldt ud at gennemføre de reformer**, som de har forpligtet sig til at gennemføre inden for rammerne af deres nationale reformprogrammer. De skal påtage sig ansvaret for at gennemføre de ændringer, der er nødvendige i forhold til den fremtidige økonomiske styring. Hermed understreges behovet for at fremme det europæiske semester gennem større inddragelse af nationale parlamenter, arbejdsmarkedet parter og organiserede civilsamfund i medlemsstaterne i drøftelsen og overvågningen af fremskridt i gennemførelsen af de nationale reformprogrammer.

32. Udvalget beklager, at de fastlagte forpligtelser i de nationale reformprogrammer 2011 ikke er tilstrækkelige til at nå de fleste af **målene** på EU-niveau; set i lyset af de voksende bekymringer for, at Europa 2020-målene ikke vil blive nået, anmoder EØSU Kommissionen og særligt de nationale regeringer om at gøre en ekstra indsats for at råde bod på dette skred, der er blevet påpeget så tidligt i programmet, og sikre, at regeringer, interessenter og borgere i alle lande påtager sig et medansvar for og gennemfører deres reformprogrammer.

33. EØSU opfordrer endvidere Kommissionen til at sikre, at alle medlemsstater, herunder de medlemsstater, som modtager økonomisk bistand fra EU og IMF, bidrager til de overordnede mål alt efter deres potentiale.

E. BETYDNING AF DEN ÅRLIGE VÆKSTUNDERSØGELSE OG INDDRAGELSE AF DET ORGANISEREDE CIVILSAMFUND OG ARBEJDSMARKEDETS PARTER

34. Den årlige vækstundersøgelse er grundlaget for opbygningen af **den nødvendige fælles forståelse af de priorite-**

rede foranstaltninger på nationalt og europæisk plan for 2012, som medlemsstaterne derefter skal indarbejde i de nationale økonomiske og budgetmæssige beslutninger og i udarbejdelsen af nationale reformprogrammer og stabilitets- og konvergensprogrammer.

35. Den årlige vækstundersøgelse spiller derfor en **politisk rolle**, og den bør efter EØSU's opfattelse ikke være begrænset til en teknokratisk proces, men skal tage højde for synspunkterne fra Europa-Parlamentet og vigtige interessenter, f.eks. det organiserede civilsamfund og arbejdsmarkedets parter.

36. I den nuværende situation, hvor der hersker en total mangel på tillid til den måde, krisen er blevet håndteret på indtil nu, samt en manglende tillid til EU generelt, er det vigtigt, at Europa inddrager borgerne. **Den sociale og civile dialog** skal styrkes på alle niveauer for at skabe bred enighed om nødvendigheden af reformer.

37. Foranstaltninger til fremme af den europæiske økonomiske styring skal ledsages af tiltag til forbedring af dens legitimitet, ansvar og **medejerskab**.

38. Udvalget opfordrer til en **bedre og mere effektiv inddragelse af organiserede civilsamfundsaktører i det europæiske semester**: på EU-plan med hensyn til den årlige vækstundersøgelse og udarbejdelse af landespecifikke retningslinjer og på nationalt plan i udarbejdelsen, gennemførelsen og overvågningen af fremtidige nationale reformprogrammer. De nationale reformprogrammer bør indeholde detaljerede oplysninger om omfanget af interessenternes aktive inddragelse i processen samt inddragelsen af deres input.

39. Vækststrategien i henhold til Europa 2020 kan kun opfyldes, hvis hele samfundet er engageret, og alle aktører tager fuldt ansvar. I en tid, hvor der træffes vigtige beslutninger, som har konsekvenser for alle interessenter, er deres **medansvar** for reformer vigtigere end nogensinde.

40. EØSU vil fortsat være aktivt involveret i gennemførelsesfasen af Europa 2020-strategien og opfølgningen på den årlige vækstundersøgelse 2012. Udvalget vil fortsætte samarbejdet med sit netværk af nationale økonomiske og sociale råd og lignende institutioner for at fremme **høringen, deltagelsen og mobiliseringen af det organiserede civilsamfund**, både på europæisk og nationalt plan.

DEL II

UDVALGETS FORSLAG TIL KOMMISSIONENS PRIORITETER

i EØSU støtter de fem prioriteter, der ifølge Kommissionen bør danne grundlag for det politiske fokus i 2012: fortsættelse af en differentieret og vækstoffremmende finanspolitisk konsolidering; genetablering af normale lånemuligheder for

erhvervslivet; fremme af vækst og konkurrenceevne; håndtering af arbejdsløshed og sociale konsekvenser af krisen og modernisering af den offentlige forvaltning.

- ii Denne del II indeholder en række specifikke bidrag i forbindelse med ovennævnte prioriteter. Der er primært tale om citater fra forskellige udtalelser fra EØSU, som blev vedtaget i 2011, og de udgør en opfølgning på EØSU's holdning til årlig vækstundersøgelse ⁽⁸⁾, vedtaget i marts 2011.

1. Fortsættelse af en differentieret og vækstfremmende finanspolitisk konsolidering

1.1 Konsolidering af de offentlige finanser

1.1.1 EØSU gentager sine synspunkter fra udtalelsen om årlig vækstundersøgelse 2011 under punkt 1: "Gennemførelse af en stram finanspolitisk konsolidering" og punkt 2: "Korrektion af de makroøkonomiske ubalancer".

1.1.2 Vedrørende konsolidering af de offentlige finanser mener EØSU, som udvalget påpeger i punkt 1.1 og 1.2 i udtalelsen om årlig vækstundersøgelse 2011 ⁽⁹⁾, at det handler om at **genskabe balancen i de offentlige budgetter samtidig med, at man undgår at reducere efterspørgslen** på en måde, som vil føre til en recession, der vil skabe yderligere underskud, og som vil få europæisk økonomi ud i en nedadgående spiral. Der bør iværksættes programmer, som kan nedbringe statsgælden, og som er forenelige med den økonomiske genopretning samt de sociale og beskæftigelsesmæssige mål i Europa 2020-strategien.

1.1.3 Europa har brug for at styrke den økonomiske styring for at garantere **finanspolitisk disciplin** i hver enkelt medlemsstat, særligt i euroområdet. Den vedtagne reformpakke, den såkaldte "six-pack", skal sammen med de nye forslag til regulering og det europæiske halvår for bedre koordinering af de økonomiske budgetpolitikker og strengere EU-overvågning gennemføres hurtigt og korrekt.

1.1.4 Finanspolitisk disciplin i medlemsstaterne er ikke en tilstrækkelig forudsætning for vækst og beskæftigelse samt økonomisk og social samhørighed. Udvalget er bekymret for, at de nuværende vilkår for udstedelse af statsobligationer har resulteret i en markedssituation, som risikerer at undergrave den genoprettede stabilitet og vækst.

1.1.5 Derfor bifalder udvalget grønbogen om mulighederne for at indføre **stabilitetsobligationer**. Under forudsætning af strenge regler og en tilsvarende forvaltning på EU-niveau, som skal forhindre moralsk hasard og fremme en ansvarlig og forudsigelig regeringsførelse i medlemsstaterne, mener udvalget, at forvaltningen af statsgæld med fælles garantier i euroområdet i høj grad vil medvirke til, at de aktuelle problemer overvindes, og hårdknuden mellem stramninger og vækst løses.

⁽⁸⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om "Årlig vækstundersøgelse: En hurtigere samlet EU-løsning på krisen", COM(2011) 11 final, EUT C 132 af 3.5.2011, s. 26-38.

⁽⁹⁾ Ibid.

1.1.6 Fremskridt på dette område vil også give **Den Europæiske Centralbank (ECB)** mulighed for at udfase det opkøbsprogram for statsobligationer, som for nærværende er nødvendigt for at sikre, at individuelle medlemsstater kan refinansiere deres offentlige gæld. I stedet kunne ECB beslutte at støtte de nye stabilitetsobligationer og på den måde skabe øget tillid hos markedsaktørerne, i det mindste i en overgangsperiode.

1.2 Prioritering af vækstfremmende udgifter

1.2.1 EØSU bakker fuldt ud op om prioriteringen af **vækstfremmende udgifter**. Det bør især forhindres, at foranstaltningerne til overvindelse af den økonomiske krise og statsgælden går ud over de offentlige investeringer i almen og faglig uddannelse. Der er behov for, at medlemsstaterne er særligt opmærksomme på de offentlige investeringer i almen uddannelse, forskning og erhvervsuddannelse ved evalueringen af deres mellemfristede budgetmål.

1.2.2 Offentlige støtteforanstaltninger til **forskning og innovation**, herunder specifikke programmer, har vist sig at være særligt vigtige for energiintensive industrier. EØSU anmoder Kommissionen, Rådet og Parlamentet om at styrke disse programmer, der har fokus på energieffektivitet og -diversificering, og gøre dem til en fast del af udviklingsinitiativerne.

1.2.3 I lyset af de nuværende økonomiske problemer anbefaler EØSU desuden, at der investeres mere massivt i **forskning, udvikling, implementering og uddannelse og i de videnskabelige aktiviteter**, der finder anvendelse i de energiintensive industrier. Disse investeringer bør i passende omfang finansieres under det næste rammeprogram og som minimum muliggøre udveksling af erfaringer og resultater på europæisk niveau. Europæiske og nationale programmer bør have større fokus på energieffektivitet, forskning og innovation.

1.3 Aktive arbejdsmarkedspolitikker og arbejdsformidlinger

1.3.1 Som EØSU allerede påpegede i udtalelsen om årlig vækstundersøgelse ⁽¹⁰⁾, bør "aktivering" af arbejdssøgende først og fremmest sikres ved, at arbejdsformidlingstjenesterne er effektive og i mindre omfang vha. såkaldte incitament, der vedrører arbejdsløshedsunderstøttelsen. (...) Med en aktuel rekordarbejdsløshed er problemet på **arbejdsmarkedet** ikke en generel mangel på arbejdskraft, men en mangel på kvalificeret arbejdskraft i nogle medlemsstater samt en massiv mangel på arbejdspladser. Dette må udlignes gennem en øget fokusering på en intelligent efterspørgselspolitik, der fremmer fremtidig vækst og innovation samt bidrager til etableringen af yderligere arbejdspladser.

1.3.2 Udvalget har understreget, at det er de **offentlige myndigheders** ansvar at spille en mere aktiv rolle i uddannelsespolitikken for prioriterede målgrupper, såsom arbejdstagere med færre kvalifikationer eller usikker beskæftigelse, og de mere sårbare grupper, såsom personer med handicap, ældre arbejdsløse og indvandrere. Den offentlige arbejdsanvisning bør også

⁽¹⁰⁾ Ibid.

spille en mere aktiv rolle i ansættelsen af disse arbejdsløse og i udviklingen af aktive beskæftigelses- og erhvervsuddannelsespolitikker. I mange lande vil det være nødvendigt at udbygge den specifikke støtte, som ydes af offentlige arbejdsformidlinger, og ugunstigt stillede grupper skal vies særlig opmærksomhed.

1.4 Reformering og modernisering af pensionsordningerne

1.4.1 EØSU anerkender behovet for at reformere og modernisere pensionsordningerne, men mener, at presset på pensionsordningerne i højere grad skyldes mangel på arbejdspladser og investeringer end demografi. Der er behov for initiativer, der skal få folk til at blive længere på arbejdsmarkedet, suppleret af effektive vækst- og beskæftigelsespolitikker. Kun en egentlig **politik for "aktiv aldring"**, der er rettet mod at få flere til at uddanne sig og få del i livslang læring, kan i væsentlig grad forbedre beskæftigelsesraten for ældre mennesker, der holder op med at arbejde tidligt på grund af problemer med helbredet, arbejdsintensiteten, tidlig opsigelse og manglende muligheder for uddannelse eller for at komme tilbage på arbejdsmarkedet. EØSU tvivler desuden meget på, at den rette tilgang til at tackle de demografiske udfordringer er at sætte den lovbestemte pensionsalder op. En hævelse af pensionsalderen kan øge presset på andre søjler i det sociale sikringssystem som f.eks. invalidepension eller minimumsindkomst (dette har fundet sted i visse medlemsstater), hvilket vil forhindre et egentligt skridt fremad mod sundere offentlige finanser. Ifølge EØSU vil det være langt mere formålstjenligt, hvis den reelle pensionsalder bringes tættere på den gældende lovbestemte pensionsalder.

1.4.2 Særligt skal en konsekvent omstilling til et arbejdsliv, der imødekommer de **ældres** behov, efter EØSU's mening således bestå af en række forskellige foranstaltninger, herunder især følgende centrale elementer: incitamenter for virksomheder til at skabe alderssvarende beskæftigelse og stabilisere allerede eksisterende job for ældre arbejdstagere, en offensiv arbejdsmarkedspolitik for at genindsætte ældre arbejdsløse i arbejdslivet, omfattende rådgivning og vejledning af arbejdssøgende, foranstaltninger til forbedring af de fysiske og psykiske arbejdsvilkår for ældre arbejdstagere med henblik på at fastholde denne gruppe på arbejdsmarkedet, foranstaltninger til forbedring af arbejdspladser rummelighed til gavn for ældre med et handicap, foranstaltninger for at øge den enkeltes beredvillighed til reelt at arbejde længere, hvilket også indebærer viljen til livslang læring og sundhedspleje, udvikling af og arbejdsmarkedsparternes forhandling om sundhedsfremmede arbejdstidsmodeller i hele karriereforløbet, virksomheders overenskomstmæssige og retlige foranstaltninger til at sikre en større inddragelse af de ældre arbejdstagere i videreuddannelsesforløb, oplysende foranstaltninger til gavn for ældre arbejdstagere, herunder en bred samfundsmæssig bevidstgørelse for at undgå stereotyper og fordomme over for ældre arbejdstagere og give begrebet "aldring" en positiv betydning, rådgivning og støtte til virksomheder, særligt SMV'er, i forbindelse med fremsynet personaleplanlægning og udvikling af en arbejdsorganisation, der imødekommer ældre arbejdstageres behov, skabelse af adækvate incitamenter til at få ældre i beskæftigelse og beholde dem på arbejdsmarkedet uden dermed at skævvride konkurrencen, udvikling af socialt afbalancerede incitamenter til at forlænge erhvervsudøvelsen for alle, der kan finde og udøve beskæftigelse, samt udvikling af attraktive modeller for en glidende

overgang mellem arbejdsliv og pension inden for de lovmæssige pensionssystemer, hvor dette er muligt eller hensigtsmæssigt.

1.4.3 Angående direktiv 2003/41/EF om **arbejdsmarkedsrelaterede pensionskassers** aktiviteter og tilsynet hermed gentager EØSU punkt 5.7 i sin udtalelse om årlig vækstundersøgelse 2011 ⁽¹⁾.

1.5 Vækstfremmende skattepolitikker

1.5.1 EØSU gentager punkt 1.4 i udtalelsen om årlig vækstundersøgelse 2011 ⁽²⁾: **Skattebyrden** bør flyttes i retning af nye indtægtskilder.

1.5.2 EØSU er af den opfattelse, at den **finansielle sektor** også skal bidrage til de finanspolitiske stramninger på en retfærdig og effektiv måde.

En afgift på finansielle transaktioner (**AFT**) bør indføres på globalt plan snarere end på EU-plan. Men hvis det viser sig, at vedtagelsen af en AFT på globalt plan ikke er gennemførlig, ser EØSU gerne, at der vedtages en europæisk AFT.

1.5.3 Vedrørende **moms** godkender udvalget uden forbehold Kommissionens initiativ gående ud på at foretage en samlet revision af momssystemet. De operationelle omkostninger for brugerne, de administrative byrder for forvaltningerne og forsøg på svig skal mindskes. Et særlig omtåleligt problem er behandlingen af grænseoverskridende transaktioner.

1.5.4 EØSU støtter og er enig i forslaget til en ny "forordning om administrativt samarbejde på **punktafgiftsområdet**" ⁽³⁾, som det anser for en nødvendig og nyttig opdatering af de gældende regler om at sikre effektiv afgiftsopkrævning og bekæmpe punktafgiftssvig.

1.5.5 Med henblik på at fjerne dobbeltbeskatning og øge den administrative forenkling i grænseoverskridende transaktioner anbefaler EØSU en etablering af "**kvikskranke-tjenester**", hvor borgere kan indhente oplysninger, betale skatter og modtage de nødvendige certifikater og dokumentation til anvendelse i hele EU samt en forenkling af administrative procedurer i grænseoverskridende transaktioner.

1.5.6 I denne forbindelse opfordrer EØSU til oprettelse af et **Observatorium for Grænseoverskridende Beskatning** i Kommissionens regi, der løbende skal erhverve sig detaljeret og praktisk viden om eksisterende skattehindre og deres udvikling.

⁽¹⁾ Ibid.

⁽²⁾ Ibid.

⁽³⁾ Jf. COM(2011) 730.

1.5.7 EØSU støtter planerne om et fælles konsolideret selskabsskattegrundlag (**FKSSG**), fordi det skaber bedre betingelser for virksomheder med grænseoverskridende aktiviteter.

1.5.8 EØSU forventer, at FKSSG vil resultere i, at de skattemæssige efterlevelsomkostninger reduceres betydeligt og medføre en reduktion af de konkurrenceforvridninger på det indre marked, som skyldes skatteretlige bestemmelser. FKSSG fremmer dermed retfærdige og bæredygtige konkurrencevilkår og har en positiv indvirkning på vækst og beskæftigelse.

1.5.9 EØSU støtter revisionen af Energibeskatningsdirektivet (**EBD**), som giver de medlemsstater, der ønsker det, mulighed for at omdanne en del af skatten på arbejdskraft eller kapital til en afgiftsform, som i overensstemmelse med Europa 2020-strategien opmuntrer til en adfærd, der er både miljøvenlig og fremmer energieffektiviteten.

1.5.10 CO₂-afgiftsfaktoren supplerer EU-emissionshandelsordningen (**ETS**).

1.5.11 EØSU beklager imidlertid, at omarbejdningen af EBD ikke er mere ambitiøs og kohærent. Kommissionen har således taget initiativ til at indføre undtagelser eller fravigelser i teksten, som enten har til formål at undgå at genere visse medlemsstater eller at imødekomme andre.

1.5.12 Det prissignal, som er forbundet med afgifterne, trænger ikke igennem, når det gælder brændsel til opvarmning, og vil måske heller ikke gøre det efter omarbejdningen af EBD.

1.5.13 Visse sektorer, såsom landbruget, byggesektoren, offentlig transport osv., er imidlertid stadig helt eller delvist fritaget. Det er vanskeligt at se logikken i alle disse undtagelser, ikke mindst fordi de forplumrer budskabet for dem, som ikke nyder godt af dem.

2. Genetablering af normale lånemuligheder for erhvervslivet

2.1 Et sundt finansielt system

2.1.1 Det er vigtigt at imødegå de alvorlige mangler i **reguleringen af og tilsynet med den internationale finansverden**. Der skal hurtigst muligt rettes op på den stadig større ubalance mellem privatisering af fortjeneste og socialisering af tab i den finansielle sektor. Der skal etableres lovgivningsmæssige rammebetingelser, som sikrer, at de finansielle formidlere opfylder deres primære rolle, som består i at tjene realøkonomien og sikre långivning til reelle projekter gennem investeringer i aktiver i modsætning til gældsbaseerede spekulationer. Enhver offentlig støtte til finansielle institutioner skal ledsages af nødvendige forbedringer i virksomhedsledelsen som et første skridt i retning af en grundlæggende reform af sektoren til støtte for dagsordenen for vækst og beskæftigelse.

2.1.2 EØSU deler Kommissionens bekymring for, at det i fremtiden ikke længere vil være acceptabelt, at **nødlidende finansielle institutioner** modtager støtte på bekostning af de offentlige finanser og de lige vilkår på det indre marked. EØSU håber, at Kommissionen vil gennemføre en omfattende konsekvensanalyse af de omkostninger, menneskelige ressourcer samt lovgivningsreformer, der er nødvendige. Et realistisk forslag bør

ledsages af en tidsplan for ansættelse af arbejdskraft, der tager højde for, at denne måske ikke er umiddelbart tilgængelig på markedet.

2.1.3 EØSU værdsætter de forskellige initiativer, som Kommissionen har taget på baggrund af den voksende kompleksitet og manglende gennemsigtighed i det finansielle system. Udvalget opfordrer derfor finanssektoren til at **anvende de nye bestemmelser korrekt** og gøre brug af selvregulering for at fremme en passende og hæderlig handlemåde og derigennem lette adgangen til gennemsigtige finansielle produkter.

2.1.4 EØSU anmoder om, at **oplysning om finansielle forhold** bliver et obligatorisk fag i uddannelsessystemet, som bør videreføres i efteruddannelses- og omskolingsprogrammerne for arbejdstagere. Dette fag bør blandt andet fremme samfundsbevidst opsparring ved at understrege værdien af socialt ansvarlige finansielle produkter. Formidling af finansiell viden, som er fuldt ud tilgængelig for alle, gavner hele samfundet.

2.1.5 EØSU gentager punkt 3.6 i udtalelsen om årlig vækstundersøgelse 2011⁽¹⁴⁾ og bifalder initiativerne om **short selling og credit default swaps**. Disse initiativer vil løse problemet med modstridende ordninger og skabe klare forhold på dette område af de finansielle markeder samt give de kompetente myndigheder beføjelser til at kræve en større gennemsigtighed vedrørende de instrumenter, som er omfattet af forordningen.

2.1.6 EØSU bifalder bestemmelserne om markedsgennemsigtighed, som udvalget forventer vil være yderst gavnlige. Det bifalder Den Europæiske Værdipapir- og Markedstilsynsmyndighed, ESMA's regulerende rolle, men påpeger, at en overdreven interventionsiver risikerer at destabilisere markederne.

2.1.7 EØSU vurderer, at etableringen af et brugbart **system for bankafviklingsfonde** kræver, at medlemsstaterne først når til enighed om vedtagelsen af fælles metoder og ensartede regler for at undgå konkurrenceforvridning.

2.1.8 Et vigtigt spørgsmål vedrører det makroøkonomiske scenario. EØSU er bekymret for, at bankafviklingsfondene vil påvirke banksektorens udlånspotentialer ved at **omdirigere ressourcerne**.

2.1.9 EØSU mener, at Kommissionen bør foretage en grundig vurdering af de kumulative virkninger af afgifter og bankafviklingsfonde, inden der træffes foranstaltninger til at indføre **bankafgifter**. Afgørelsen om indførelse af bankafviklingsfonde kræver en vurdering af, hvad hele systemet vil koste, hvordan det vil påvirke banksektorens udlånspotentialer, samt af den tid, der vil gå, inden systemet for bankafviklingsfonde er blevet tilstrækkeligt stærkt eller når sin målstørrelse. EØSU anbefaler, at disse vurderinger baseres på det værste tænkelige scenario.

2.1.10 EØSU bifalder udtrykkeligt, at **multilaterale interbankgebyrer for direkte debiteringer** ifølge forslaget til forordning fremover principielt vil være forbudt. Det giver

⁽¹⁴⁾ Ibid.

klarhed og gennemsigtighed i de komplekse kontraktforhold, der ligger til grund for betalingstransaktionerne. Det vil især være til gavn for små og mellemstore virksomheder.

2.1.11 Kommissionens konsekvensanalyse viste, at SMV'er ikke vil blive specielt forfordelt af de nye kapitalkrav, men udvalget er fortsat *skeptisk* og ønsker, at Kommissionen følger udviklingen i **bankernes udlån og omkostninger til SMV'er** tæt. EØSU støtter desuden den revision af risikovurderingen for udlån til SMV'er, som Kommissionen vil gennemføre.

2.1.12 Modvægten til den nye forordning må være at gennemføre **genopretnings- og saneringsordninger** på basis af midler som f.eks. redningsplaner. Staten vil fortsat garantere for små indskud, men den moralske risiko, som ubegrænset statsstøtte til fallerede banker udgør, må fjernes. Hvis situationen er tilstrækkelig klar, må investorer, kreditorer og direktører påtage sig det direkte ansvar for det enkelte kreditinstituts sundhed i fremtiden.

3. Fremme af vækst og konkurrenceevne nu og i fremtiden

3.1 EØSU gentager sine synspunkter fra udtalelsen om årlig vækstundersøgelse 2011 under punkt 8: "Potentialet i det indre marked skal udnyttes", punkt 9: "Der skal tiltrækkes privat kapital til at finansiere væksten" og punkt 10: "Der skal gives omkostningseffektiv adgang til energi".

3.2 Forskning og innovation

3.2.1 EØSU anbefaler, at Kommissionen udvikler en integreret strategi for **forskning og innovation** vha. supplerende strukturelle foranstaltninger internt i Kommissionen og de understøttende rådgivende organer samt at man endelig øger det fremtidige budget til fremme af forskning og innovation.

3.2.2 Desuden bifalder EØSU den politiske kerneopgave med at skabe troværdige, **innovationsvenlige rammebetingelser og tilstrækkelig handlefrihed i hele Europa** for at fjerne den byrde, som den nuværende fragmenterede og overbelastede lovgivning samt de omfattende administrative hindringer – i alle 27 medlemsstater og Kommissionen – lægger på potentielle opfindere og innovationsprocesser.

3.2.3 Derfor anbefaler udvalget, at der lægges endnu flere kræfter i at **fjerne de hindringer**, der står i vejen for en hurtig gennemførelse af innovationer og realiseringen af **Innovation i EU**. Med det formål at fremme hele innovationsprocessen på bedre vis, er det efter udvalgets mening nødvendigt, at reglerne for statsstøtte, budgetter, offentlige indkøb og konkurrence, som kan lægge hindringer⁽¹⁵⁾ i vejen for denne målsætning, underkastes en grundig revision i samarbejde med de relevante aktører. Årsagen hertil er balancen og/eller den mulige konflikt mellem konkurrencelovgivning og innovationsfremme. Derfor må lovgivning om konkurrence, statsstøtte og offentlige indkøb ikke gennemføres på en måde, så den bliver en hindring for innovation. Der kan endda være et behov for reformer. Innovationer har sommetider også brug for beskyttelse mod, at de opkøbes af konkurrenter og efterfølgende holdes tilbage med det formål at blokere innovationsprocessen.

3.2.4 Udvalget bifalder især, at innovation får en **bredere og mere holistisk** betydning og definition.

3.2.5 Udvalget anbefaler at tilpasse ledsageforanstaltninger, finansiel støtte og bedømmelseskriterier til begge former for innovation: både til de mere **inkrementelle** innovationer, der reagerer på de fremherskende markeds kræfter og samfundets behov, og de mere **radikale** innovationer, der på den ene side påvirker markeds kræfterne og skaber nye behov i samfundet, men på den anden side ofte først skal overvinde en vanskelig periode med mange udfordringer.

3.2.6 EØSU betoner **SMV'ernes og mikrovirksomhedernes** vigtige rolle i innovationsprocessen og anbefaler, at man skræddersyr støtteprogrammer og -foranstaltninger til deres særlige behov. Udvalget opfordrer endvidere til, at man overvejer at udforme en undtagelsesklausul for nyetablerede virksomheder, der i en passende karenperiode befrier dem for de fleste velkendte administrative byrder og forskellige regler, og desuden giver dem videre incitamenter. Det gælder også for virksomheder inden for den sociale økonomi.

3.3 Det indre marked

3.3.1 EØSU bifalder Kommissionens ambition om at sætte gang i væksten og styrke tilliden til det indre marked. EØSU minder om, at det indre marked er **et centralt element i den europæiske integration** med potentiale til at skabe fordele, som vil kunne mærkes direkte af de europæiske aktører, og bæredygtig vækst i Europas økonomier. Under de nuværende betingelser gør dette, at et fungerende og fremtidsorienteret indre marked ikke blot er ønskværdigt, men uundværligt for EU's politiske og økonomiske fremtid. For at levere disse fordele er det afgørende, at Kommissionens forslag er ambitiøse og ikke blot søger at løse specifikke problemer af begrænset rækkevidde.

3.3.2 EØSU ønsker igen at gentage sin opfordring til en holistisk tilgang. Selvom EØSU mener, at det er afgørende at fremme vækst og erhvervslivets muligheder, er det imidlertid af den opfattelse, at forslagene bør have et større fokus på **forbrugere og borgere** som selvstændige aktører i skabelsen af det indre marked.

3.3.3 EØSU opfordrer til **nul-tolerance over for medlemsstaters manglende gennemførelse af EU-lovgivning** og minder Rådet og Kommissionen om, at forsinket, inkonsekvent og mangelfuld gennemførelse er en stor hæmsko for et velfungerende indre marked. EØSU vil især værdsætte, at medlemsstaterne offentliggør sammenligningstabeller, hvilket vil bidrage til en bedre markedsføring og forståelse af det indre marked.

3.4 Det digitale indre marked

3.4.1 Vedrørende det digitale indre marked gentager EØSU punkt 8.12 i udtalelsen om årlig vækstundersøgelse 2011.

⁽¹⁵⁾ EUT C 218 af 11.9.2009, s. 8, punkt 4.8.

Udvalget har i flere udtalelser i 2011⁽¹⁶⁾ udtrykt sin stærke støtte til gennemførelsen af en ny **digital dagsorden for EU**, der kan tilvejebringe bæredygtige økonomiske og sociale fordele fra et digitalt indre marked, der er baseret på høj kvalitets- og højhastighedsinternetforbindelser til rimelige priser i hele EU.

3.4.2 I denne sammenhæng synes EØSU godt om Kommissionens kreative tilgang bag forslaget om at yde støtte til saminvesteringsordninger til fremme af udrulning af hurtigt og ultrahurt internet, men efterlyser mere ambitiøse mål for internetforbindelser, hvis Europa skal forblive konkurrencedygtigt på verdensplan. EØSU påpeger den store betydning af **principper om netneutralitet** som grundlæggende politiske mål på EU-niveau og efterlyser en hastende og proaktiv strategi for at forankre disse principper i EU-lovgivningen og sikre, at internettet holdes åbent i hele Europa.

3.4.3 Vedrørende "Den europæiske handlingsplan for e-forvaltning og den europæiske interoperabilitetsramme" støtter EØSU Kommissionens handlingsplan for en bæredygtig og innovativ **e-forvaltning** og minder om, at man bør overholde løfterne fra ministerkonferencen om e-forvaltning, der blev afholdt i 2009 i Malmø. Udvalget går også ind for **en platform for udveksling af informationer**, erfaring og koder baseret på open source-software som beskrevet i den europæiske interoperabilitetsramme og understreger, at hindringerne på nuværende tidspunkt skyldes manglen på et grænseoverskridende retsgrundlag, forskelle i de nationale lovgivninger og medlemsstaternes valg af indbyrdes uforenelige løsninger.

3.4.4 Vedrørende "Fremme af digitale kundskaber, digitale færdigheder og inddragelse i informationssamfundet" mener EØSU, at ulige adgang til informations- og kommunikationsteknologi (ikt) primært er en forlængelse af de økonomiske og sociale uligheder, og at ALLE borgere har ret til kritisk viden om indholdet af alle mediebearere. Udvalget finder også, at EU og EU's medlemsstater bør gøre den digitale virkelighed tilgængelig gennem **permanent oplæring i digitale færdigheder** med henblik på at udøve et erhverv og/eller dække personlige behov samt i udøvelsen af medborgerskab, samt at adgangen til infrastruktur og værktøj må betragtes som en grundlæggende rettighed.

3.5 Informationssamfundet

3.5.1 Vedrørende "**Ny forordning om roaming**" påpeger EØSU, at de nye foreslåede prisloftsreguleringer er forholdsmæssige og egnede til at garantere tilgængeligheden af og adgang til en tjenesteydelse af almen økonomisk interesse til rimelige priser, og at de er et skridt i den rigtige retning, dvs. mod på mellemlang sigt at fjerne enhver form for takst, der specifikt opkræves på roaming. EØSU beklager imidlertid, at Kommissionens forslag ikke er ledsaget af en konsekvensanalyse af de nye foranstaltninger for beskæftigelsen og arbejdsvilkårene i mobilkommunikationssektoren.

3.6 Energi

3.6.1 EØSU mener, at effektive grænseoverskridende markeder øger forsyningssikkerheden, optimerer krisestyringen

og begrænser risikoen for omkostningsstigninger, som altid væltet over på slutbrugerne. Den gradvise forbedring af det indre energimarked gør det muligt at opnå betydelige besparelser til gavn for virksomhederne og de private forbrugere.

3.6.2 EØSU bemærker, at engrosenergimarkederne i EU stadig er præget af uensartede vilkår og **diskrimination**. Integrationen af markederne er helt utilstrækkelig på grund af nettets strukturelle mangler, især hvad angår grænseoverskridende sammenkobling. Der er endnu store hindringer for en ikke-diskriminatorisk adgang til nettet og til handel med elektricitet.

3.6.3 Udvalget anser det for absolut nødvendigt at arbejde videre på **opbygningen af et europæisk energifællesskab**, hvor EU's og forbrugernes almene interesser er beskyttet, hvor forsyningssikkerheden er garanteret ved hjælp af passende politikker, der sikrer, at fordelene spredes, og omkostningerne er passende, hvor den sociale, miljømæssige og økonomiske bæredygtighed er sikret, og hvor markedets integritet er beskyttet som et uundværligt element i udviklingen af den sociale markedsøkonomi.

3.6.4 EØSU anmoder om, der anvendes en **integreret strategi** for de interne og eksterne politikker og de dermed forbundne politikker, herunder naboskabs- og miljøbeskyttelsespolitikker. Der må gøres op med den ensidighed, der hersker på energiområdet, ved at gennemføre en stærk fælles politik om energisolidaritet baseret på et diversificeret energimix, der er tilpasset de enkelte medlemsstaters forhold og særpræg. Dog skal den først og fremmest være miljømæssigt bæredygtig.

3.6.5 Vedrørende **energiens bidrag til vækst**:

- påpeger EØSU, at energieffektivitet og energibesparelser primært afhænger af borgernes, virksomhedernes og arbejdstagernes indsats og ændrede adfærd;
- understreger EØSU, at større energibesparelser bør fremme økonomisk udvikling, social velfærd og livskvalitet;
- understreger EØSU betydningen af at vælge de rette instrumenter og mener, at frivillige aftaler er nyttige, mens obligatoriske foranstaltninger er nødvendige, når positive incitamenter ikke virker;
- understreger EØSU betydningen af kraftvarmeproduktion som en yderst effektiv energiproduktion;
- går EØSU ikke gået ind for at fastsætte bindende, overordnede mål for energieffektivitet, men anbefaler, at man fokuserer på at opnå virkelige resultater;
- understreger EØSU behovet for at sikre finansiel støtte og investering, så de nye medlemsstaters store potentiale kan udfolde sig fuldt og helt.

⁽¹⁶⁾ Eksempelvis udtalelse EUT C 107 af 6.4.2011, s. 53, EUT C 376 af 22.12.2011, s. 92, EUT C 318 af 29.10.2011, s. 9, EUT C 24 af 28.1.2012, s. 131, EUT C 24 af 28.1.2012, s. 139.

3.6.6 Vedrørende "**energihandlingsplanen**" anbefaler EØSU, at Kommissionen:

- udarbejder og offentliggør en tilbundsgående undersøgelse af hvide certifikater;
- anvender målrettede foranstaltninger i forhold til enkelttilfælde af store uudnyttede potentialer for energieffektivitet og samtidig sikrer, at der i specifikke tilfælde kan ydes statsstøtte;
- kræver, at elektricitet fra kraftvarmeværker sikres adgang til elnettet for at kunne øge kraftvarmeproduktionens andel i varme- og elproduktionen.

3.6.7 Vedrørende foranstaltninger til at fremme af **adfærd****sændringer** anbefaler EØSU, at:

- energiforbrugeren sættes i centrum;
- man fremhæver den offentlige sektors rolle i forbedringen af energieffektiviteten som et eksempel at følge for virksomheder og husholdninger;
- man undersøger folks adfærd og segmentoplysninger samt oplysningsforanstaltninger rettet mod forskellige brugergrupper;
- det sikres, at brugerne får nytte af foranstaltningerne;
- der om nødvendigt tilbydes gennemtænkte og effektive incitamenter; selv beskedne tiltag kan give resultater;
- både entreprenører og regeringer sørger for, at ekstra investeringer i bygninger afspejles i værdien;
- undervisningen og erhvervsuddannelsen i byggesektoren forbedres og tilpasses;
- man fremmer uddannelse for offentlige forvaltninger i energieffektivitet, herunder grønne indkøb;
- Kommissionen undersøger problemerne og om nødvendigt reviderer bestemmelserne om energiattester for bygninger samt det nye system for miljømærkning af apparater;
- Kommissionen vurderer effekten af intelligente elnet for energibrugerne og foreslår yderligere foranstaltninger for at opnå virkelige resultater;
- velfungerende nationale langsigtede, frivillige aftaler fortsættes og videreudvikles, og at de anvendes i den offentlige sektor;

— alle berørte parter virkelig inddrages – både borgere, virksomheder og arbejdstagere.

3.6.8 EØSU mener, at der er behov for mere effektive foranstaltninger til bekæmpelse af **energifattigdom**, som risikerer at udelukke større befolkningsgrupper (grønne løsninger kan være dyre i form af højere afgifter og/eller større skattetryk, navnlig for de svageste befolkningsgrupper), og at det er nødvendigt at samle europæiske erfaringer for at skabe nye "grønne" job og mindske ulighederne⁽¹⁷⁾ og samtidig sikre "beskyttelsen af borgerne som forbrugere og adgang til energitjenesteydelser og til beskæftigelse, som lavkulstoføkonomien skaber"⁽¹⁸⁾.

3.7 Transport

3.7.1 Vedrørende transportens bidrag til vækst, er EØSU enig i, at transportbidragets mål om **en reduktion på 60 % i CO₂-emissionerne** i 2050 ligger på linje med EU's overordnede holdning til klimabeskyttelse, og at der hermed er fundet en balance mellem samfundets behov for hurtige drivhusgasreduktioner og muligheden for inden for kort tid at gå over til at anvende alternative brændstofdildere til transportsektorens vigtige bidrag til EU's økonomi. EØSU foreslår, at dette langsigtede mål i køreplanen ledsages af en række mere konkrete og målbare mellemlangsigtede mål for mindre olieafhængighed, støj og luftforurening.

3.7.2 Kommissionen behandler behovet for at øge **alternative transportformers** konkurrenceevne. EØSU støtter dette mål, forudsat at det opnås ved at fremme øget kapacitet og kvalitet af jernbaner, indre vandveje og nærskibsfart samt ved at sikre effektive intermodale tjenester, og ikke ved at hindre udviklingen af effektive og bæredygtige vejtransporter i EU.

3.7.3 Vedrørende transport på det indre marked anerkender EØSU transportens helt centrale rolle som **konkurrence- og velstandsfaktor** og er klar over behovet for at skabe et integreret europæisk transportsystem og for at forbedre bæredygtigheden og fremme transportformer med lave kulstofemissioner, øge energi- og ressourceeffektiviteten, forbedre forsynings-sikkerheden og -uafhængigheden og mindske trafikoverbelastningen. EØSU går ind for den vægt, der lægges på optimering af multimodale logistikket og en mere effektiv brug af transportinfrastrukturen. Det støtter også køreplanens strategi, der går ud på i højere grad end i tidligere versioner af hvidbogen at anvende markedsdrevne foranstaltninger.

3.8 Industri

3.8.1 Vedrørende industri støtter EØSU i høj grad den **holistiske strategi** og et forbedret samspil mellem EU's politikker samt en styrket koordinering mellem EU og medlemsstaterne inden for industripolitikken. Målet er en bærende og konkurrencedygtig europæisk industrisektor i den globale økonomi.

3.8.2 EØSU mener, at den forbedrede sammenhæng bør resultere i integrerede strategier for **et fuldt udviklet indre marked** under en social markedsøkonomi skabt vha. intelligent

⁽¹⁷⁾ EUT C 48 af 15.2.2011, s. 65.

⁽¹⁸⁾ EUT C 48 af 15.2.2011, s. 81.

lovgivning, F&U og innovation, adgang til finansiering, en energieffektiv lavemissionsøkonomi, politikker for miljø, transport, konkurrence og beskæftigelse, forbedring af kvalifikationer og kompetencer, handel og relaterede emner samt adgang til råmaterialer.

3.8.3 På trods af klare fremskridt bliver fragmentering af det indre marked og manglende fokus ved med at være et problem, til dels pga. af forskellige erhvervsrelaterede strategier. Sammenhængen mellem **færdiggørelsen af det indre marked og industripolitikker** overses for ofte. EØSU har gentagne gange opfordret til, at der etableres de rette betingelser, som tager højde for behovet for skræddersyede regler for de enkelte sektorer og tematiske spørgsmål, der vedrører de vidt forgrenede værdinetværk på verdensplan.

3.8.4 Industripolitik vedrører alle mulige indbyrdes forbundne former for **fremstillingsvirksomhed og tjenesteydelser**. Grænserne mellem sektorerne udviskes. SMV'er bliver stadig vigtigere, hvad angår såvel merværdi som jobskabelse. Disse faktorer kræver intelligent horisontal og sektoriel lovgivning og/eller regulering samt ledsagende foranstaltninger. Der bør tages højde for kompleksiteten af internationale netværk og integrerede fremstillingsprocesser.

3.9 Tjenesteydelser

3.9.1 EØSU mener, at Kommissionens konklusioner vedrørende **konsekvenserne af tjenesteydelsesdirektivet** og servicesektorens funktion er forhastede. Direktivet trådte først i kraft for et par år siden. Ikke alle medlemsstater er lige tilfredse med direktivet, og de skal omsætte direktivet til national lovgivning på deres egen maner.

3.9.2 **Tjenesteydelsesdirektivet** blev vedtaget under den gamle traktat, hvor det indre marked endnu havde højeste prioritet. I Lissabontraktaten er andre politikområder ikke længere underlagt økonomiske hensyn, men sidestillet hermed. Det er interessant at se nærmere på, hvordan lovgivning og retspraksis, der tog form under den gamle traktat, relaterer sig til den nye traktat.

3.10 Ekstern vækstdimension

3.10.1 Vedrørende den eksterne vækstdimension og **råstof-forsyningsikkerheden** opfordrer EØSU til en mere aktiv udenrigspolitik for at sikre forsyningen med råstoffer til EU's industri. Bilaterale handelsaftaler og diplomati er af allerstørste betydning for at sikre EU's industri råstoffer af kritisk betydning. Dette er en umiddelbar og hård udfordring for EU's nyetablerede diplomatiske tjeneste. Der er ikke blot behov for, at man direkte søger at sikre de vitale råstoffer, men at man også skaber et positivt miljø for EU's interesser i mållandene. Det faktum, at EU er blandt verdens mest populære og vigtigste markeder, skal udnyttes.

3.10.2 Vedrørende adgangen til de **offentlige markeder i tredjelande** bør EU efter EØSU's mening styrke sin forhand-

lingsposition – på grundlag af sin primære og afledte ret – for at få bedre adgang til offentlige kontrakter i tredjelande, eftersom EU har åbnet adgang til over 80 % af sit marked for offentlige indkøb, mens de andre store udviklede økonomier kun har åbnet 20 % af deres markeder op.

3.10.3 EØSU anmoder indtrængende Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen om at sørge for en mere effektiv og mere strategisk **beskyttelse**, på såvel internt som internationalt plan, **af EU's interesser** i at få adgang til offentlige indkøb ved at styrke EU's internationale troværdighed, men også den europæiske økonomiske og sociale models fremtid og udviklingsmuligheder.

3.10.4 Udfordringen for **EU's handelspolitik**, som er en del af EU 2020-strategien, er at sikre, at handlen bidrager til vedvarende vækst samtidig med, at man sikrer en fortsættelse af en social markedsøkonomi, og at overgangen til en kulstoffattig økonomi prioriteres. Udvalget mener, at man på en række områder bør præcisere den eksisterende lovgivning, navnlig for så vidt angår tilskud og statsstøtte, og gøre dets værdier og standarder gældende om nødvendigt ved at gøre brug af mekanismerne i WTO's Instans til Bilæggelse af Tvister (DSB) for at bidrage til en retspraksis, der er i bedre overensstemmelse med udvalgets vision om fair konkurrence over for de nye vækstlande.

3.10.5 Vedrørende **handel og investeringer** finder EØSU det afgørende at bevare beskyttelsen af investorerne til gavn for såvel EU's erhvervsliv som udviklingslandene. Udvalget bifalder Kommissionens nye kompetence vedrørende direkte udenlandske investeringer, som vil styrke EU's forhandlingsposition og bør resultere i, at EU bliver en mere central aktør, der får bedre adgang til vigtige tredjelandsmarkeder, samtidig med at investorerne beskyttes, hvilket vil styrke vores internationale konkurrenceevne. Samtidig insisterer EØSU på, at EU's handels- og investeringspolitik skal være konsekvent set i forhold til Unionens økonomiske og andre politikker, herunder miljøbeskyttelse, ordentligt arbejde, sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen og udviklingspolitik. EU's investeringsaftaler bør resultere i, at der skabes et åbent investeringsmiljø kombineret med en effektiv beskyttelse af EU's investorer, som sikrer, at de har handlefrihed i de lande, som de investerer i. I den henseende opfordrer udvalget til, at EU benytter sig af denne lejlighed til at forbedre og opdatere de investeringsaftaler, som Unionen forhandler om. EU bør tage udgangspunkt i egne stærke sider i stedet for blot at efterligne andre. EU skal foretage en kritisk vurdering af de seneste udviklingstendenser i international investeringslovgivning, investeringspolitik og -praksis (herunder voldgifter mellem investorer og stat) med henblik på at sikre, at Unionens overvejelser og strategi for fremtidige investeringsaftaler og investeringskapitler i frihandelsaftaler er både opdaterede og bæredygtige.

3.10.6 **Internationaliseringen af SMV'erne** bør ifølge EØSU gå hurtigere for at åbne op for nye markeder og dermed øge deres muligheder for at skabe arbejdspladser.

3.10.7 **Bilaterale handelsaftaler**, såsom de nylige frihandelsaftaler med Colombia, Peru og Sydkorea, byder på mange potentielle fordele, som kan komme fra aftalernes nye muligheder, og disse fordele bør virksomhederne gøres opmærksomme på. Udvalget mener, at bilaterale aftaler må anses for at være forenelige med den multilaterale proces og kan endog på længere sigt styrke denne. "Vores velstand afhænger af handel", som Kommissionen fastslår. Udvalget understreger dog, at det er nødvendigt med en kvalitativ ændring i tilgangen til disse nye forhandlinger: Med den bilaterale tilgang kan der tages større hensyn til regionale og nationale forskelligheder end med multilaterale aftaler, som pr. definition udformes med et bredere perspektiv. EØSU påpeger, at sådanne bånd er af høj betydning og også vil fremme godkendelsen og videreudviklingen af god praksis inden for miljøbeskyttelse og fremme bæredygtig udvikling samt udviklingen af højere social- og beskæftigelsespolitiske normer. Under de bilaterale forhandlinger skal EU gøre det klart, at det står ved sine værdier og normer inden for socialpolitik, fødevarerikkerhed og miljø. International handel udgør både problemet og løsningen i forbindelse med fødevarerikkerheden på globalt niveau. De internationale samhandelsregler skal fremme fødevarerikkerheden, navnlig i de mindst udviklede lande, og sikre, at disse får toldfri adgang til markederne i industrilandene, men også i vækstlandene i henhold til princippet om særlig og differentieret behandling.

3.10.8 EØSU glæder sig over forslaget fra næstformand i Kommissionen Antonio Tajani om at indføre en "**konkurrenceevnetest**", før man undertegner handelsmæssige partnerskabsaftaler mellem EU og tredjelande. Udvalget er også enig i, at det er nødvendigt inden iværksættelsen at evaluere, hvilken indvirkning alle andre politikinitiativer (på områder såsom energi, handel, miljø, social sikring og forbrugerbeskyttelse) vil få på industriens konkurrenceevne.

3.10.9 For at udvikle en grøn økonomi i den globale konkurrencesituation og bevare sin førerrolle på området, bør EU i egen interesse og for klimaets skyld holde fast ved sine ambitiøse mål om nedbringelse af drivhusgasemissioner. Udvalget foreslår, at der udvikles konsekvensanalyser (konkurrence, beskæftigelse, miljø), og at der afholdes offentlige debatter som forberedelse på overgangen mellem 2020 og 2050, og for at gøre prognoserne for de økonomiske aktører og borgerne sikrere.

3.11 Mobilisering af EU-budgettet for vækst og konkurrenceevne

3.11.1 EØSU mener, at EU i dag på grund af den økonomiske og finansielle krise og kaskaden af voksende underskud i de fleste medlemsstater ikke råder over **budgetmidler** til at gennemføre sin politiske strategi eller opfylde sine forpligtelser i henhold til den nye Lissabontraktat.

3.11.2 EØSU finder, at EU's **budget bør styrkes og have løftestangseffekt**. De nationale budgetter og EU's budget bør supplere hinanden for at opnå stordriftsfordele, som kan være til gavn for EU's store politiske mål.

3.11.3 EØSU opfordrer til, at EU's budget bør være **eksemplarisk** med hensyn til forvaltning, effektivitet, åbenhed og kontrol med de administrative udgifter.

3.11.4 Efter EØSU's mening må **noget for noget-konceptet** forkastes, da det er i strid med værdierne om solidaritet og gensidig fordel af den europæiske integration. Tværtimod er det vigtigt at anvende nærhedsprincippet ved at overdrage EU de områder, som ikke længere giver mening eller virker effektivt på nationalt plan. EØSU bifalder Kommissionens forslag om at vende tilbage til princippet om egne indtægter, som kan nyoprettes eller træde i stedet for nationale afgifter.

3.11.5 EØSU fastholder, at det er nødvendigt med passende private og offentlige midler til fremme af **konkurrenceevne og innovation**, som kan udgøre en modvægt til budgetnedskæringer. EØSU bifalder i høj grad den annoncerede forbedring af de grænseoverskridende vilkår for risikovillig kapital samt forslagene til offentlige og private EU-projektobligationer for investeringer i energi, transport og ikt. Muligheden for projektobligationer på andre områder, f.eks. for forsknings- og demonstrationsprojekter, bør undersøges. Struktur- og samhørighedsfonde må også fokusere på industripolitiske målsætninger. Der skal udvikles nye innovative ideer, som kan tiltrække privat kapital til industrisektoren.

3.11.6 Det har afgørende betydning at fastholde, endda styrke, EU's finansiering af **F&U. Store europæiske projekter**, såsom projekter på energiområdet, samt etableringen af en paneuropæisk infrastruktur, som er samfinansieret af en eller flere medlemsstater, bør resultere i løftestangseffekter.

3.11.7 I oktober 2010 vedtog Kommissionen en meddelelse med titlen Regionalpolitikens bidrag til intelligent vækst i Europa 2020 ⁽¹⁹⁾, som klart understreger betydningen af at udvikle innovation og forskning og udvikling i hele EU og fremhæver den rolle, som regionalpolitikken kan spille i denne sag. Meddelelsen fremhæver også den hidtil relativt langsomme udnyttelse af **midler til innovation**. Det er derfor en forpasset chance, at Kommissionens forslag fra 2011 om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 for så vidt angår visse bestemmelser om finansiell forvaltning for visse medlemsstater, som er i eller trues af alvorlige vanskeligheder med hensyn til deres finansielle stabilitet (COM(2011) 482 final), ikke giver mulighed for op til 100 % EU-finansiering af innovationsprojekter, som navnlig ville være til gavn for små og mellemstore virksomheder.

3.11.8 EØSU har altid støttet programmet for **transeuropæiske transportnet** og bekræfter atter sin opbakning til dette program. EØSU peger imidlertid på, at det udvidede EU har et øget behov på transportinfrastrukturområdet, og at det er nødvendigt at se på, hvordan de eksisterende politikker og gennemførelsesinstrumenter kan tilpasses til de udfordringer, vi står over for.

⁽¹⁹⁾ Jf. COM(2010) 553.

3.11.9 Det vil kræve betydelige investeringer i infrastruktur, herunder i vejanlæg, hvis **alternative transportformer** skal sikres en højere markedsandel. Generelt at ty til private investeringer og infrastrukturafgifter kan ikke være nogen universal-løsning. Som det fremgår af en række tidligere udtalelser, går EØSU ind for, at de eksterne omkostninger internaliseres inden for transportsektoren. Udvalget er enig i, at "**forurenere betaler**"-princippet betyder, at de økonomiske instrumenter skal afspejle transportens reelle omkostninger for samfundet med henblik på at påvirke markedsadfærden i en bæredygtig retning. I den henseende bør indtægterne fra disse ekstraafgifter øremærkes til udvikling af bæredygtig transport og optimering af hele transportsystemet med det formål at realisere en reelt bæredygtig mobilitetspolitik. Disse afgifter bør ligeledes holdes adskilt fra afgifter, der er indført af finansieringshensyn, dvs. afgifter som er baseret på brugerbetalingsprincippet.

3.11.10 EØSU finder det afgørende at iværksætte en **kombination af politikker**, der omfatter:

- energieffektivitetsfremmende foranstaltninger,
- sikre systemer til CO₂-opsamling og -lagring (CCS),
- konkurrencedygtig udvikling af vedvarende energikilder,
- ombygning af kraftværker med henblik på overgang til kulstoffattig energiproduktion,
- foranstaltninger til at udbygge højeffektiv kombineret kraftvarmeproduktion (combined heat and power production (CHP)).

3.11.11 Med hensyn til "værktøjskassen" for EU's integrerede energimarked finder EØSU det afgørende, at der straks udarbejdes et konsensusbaseret **program for investeringer** på følgende områder:

- intelligente net (*smart grids*) og forbedring af energitransmissionsnettene,
- forskning og udvikling af fælles programmer på områderne energibæredygtighed, nanovidenskab og -teknologi, it-applikationer til makrosystemer i netværk og private mikrosystemer,
- kapacitet til at styre komplekse systemer og sikre en stabil referenceramme for erhvervslivet og de offentlige og private aktører,
- styrkelse af en struktureret, interaktiv dialog med arbejdsmarkedets parter, forbrugerne og offentligheden.

3.11.12 EØSU ser gerne, at de **projekter om energidiversificering**, der gennemføres i nabolandene, prioriteres, f.eks. energikorridoren mellem EU, Det Kaspiske Hav og Sortehavet og især Nabuccorørledningen, infrastruktur til flydende naturgas (GNL), sammenkobling af elnet og færdiggørelse af el- og gasinfrastrukturnettene mellem EU og Middelhavslandene (Middelhavsringen) samt realisering af nye olieinfrastrukturprojekter af europæisk interesse som f.eks. Odessa-Gdansk- og Constanta-Trieste-projekterne og Nord Stream-projektet.

4. Håndtering af arbejdsløshed og sociale konsekvenser af krisen

4.1.1 EØSU mener, at den vigtigste **forudsætning for oprettelse af nye arbejdspladser** er en varig og stabil økonomisk vækst. EØSU glæder sig over, at en række institutioner og organisationer har fremsat forslag til veje ud af krisen, hvori der tages hensyn til de sociale aspekter af genopretningen.

4.1.2 Udvalget mener, at det er vigtigt at udvikle tiltag, der muliggør udviklingen af **sektorer med det højeste beskæftigelsespotentiale**, herunder i den kulstoffattige og ressourceeffektive økonomi ("grønne job"), i sundhedssektoren og den sociale sektor ("sølvjob") og i den digitale økonomi.

4.1.3 EØSU peger på udvikling af **iværksætterpotentiale**, navnlig kvinders, **beskæftigelse for de unge** og støtte til flag-skibsinitiativet "Unge på vej" som nogle af de områder, der bør prioriteres.

4.1.4 EØSU mener, at det er helt afgørende, at **iværksætterkultur** og initiativ fremmes inden for nogle rammer, hvor iværksætterne støttes, der er klarhed omkring markedsrisiciene, og den menneskelige kapital er værdsat under overholdelse af nationale kollektive overenskomster og praksis.

4.1.5 EØSU efterlyser særligt en køreplan, der straks vil skabe de rette vilkår for **udvikling af nye innovative virksomheder og støtte til eksisterende SMV'er**, medvirke til at skabe de nye arbejdspladser, der skal til for at komme ud af krisen, og sætte gang i en bæredygtig vækst. Planen bør omfatte foranstaltninger på europæisk, nationalt og regionalt niveau og inkludere såvel kommercielle og ikke-kommercielle virksomheder som virksomheder i socialøkonomien. Der bør i tillæg til køreplanen træffes foranstaltninger om uddannelse af arbejdsløse og unge, så de får adgang til disse nye job.

4.1.6 Fremme af **grønne job** skal ske ved hjælp af en kombination af stok og gulerodsforanstaltninger, som burde fremskaffe de nødvendige midler uden at tære mærkbart på de tomme offentlige kasser. Dette spørgsmål om de finansielle ressourcer vil være afgørende for forudsætter opbakning fra alle parter, eftersom EU 2020-strategien og støtteordningerne ikke vil kunne fungere, hvis medlemsstaterne ikke har noget budgetmæssigt råderum. De virksomheder, der forpligter sig til at skabe bedre job og fremstille på en mere bæredygtig måde, bør fremmes og støttes. Virksomhederne kræver en stabil, klar lovramme – helst med internationalt vedtagne regler. En hurtig, mindelig bilæggelse af problemerne omkring det europæiske patent vil naturligvis være et skridt i den rigtige retning.

4.1.7 Som EØSU har påpeget i sin udtalelse om årlig vækstundersøgelse 2011 spiller **en fornuftig lønpolitik** en central rolle i håndteringen af krisen. En lønudvikling, der retter sig efter den nationale produktivitetsstigning for hele økonomien, vil set ud fra et makroøkonomisk synspunkt være udtryk for, at der samlet set er fundet en balance mellem en passende udvikling i efterspørgslen og bevarelse af den prismæssige konkurrenceevne. Arbejdsmarkedets parter må

derfor bestrebe sig på at undgå en tilbageholdenhed på lønområdet, der baserer sig på en *beggar-thy-neighbour*-politik og i stedet lade lønpolitikken tage udgangspunkt i produktiviteten. I den forbindelse afviser EØSU kategorisk det forslag, der også er indeholdt i Kommissionens meddelelse om den årlige vækstundersøgelse 2012 om, at der er behov for at gribe ind i de nationale lønfastsættelsesmekanismer med krav om bl.a. "reformforanstaltninger" for at decentralisere de kollektive forhandlinger. Der må under ingen omstændigheder fortsat sættes spørgsmålstegn ved arbejdsmarkedets parter selvbestemmelse og deres ret til frie overenskomstforhandlinger, hvilket allerede er præciseret klart i forordning nr. 1176/2011 (pakke med 6 foranstaltninger).

4.1.8 EØSU konstaterer, at virksomhederne har brug for forskellige former for arbejdskraft. Det fører til **nye former for beskæftigelse**. Dette indebærer også usikre beskæftigelsesformer, hvor folk ansættes på tidsbegrænsede kontrakter til en lav løn, med ringe social beskyttelse og uden retsbeskyttelse. Ikke alt tidsbegrænset arbejde er usikkert. Højtuddannede selvstændige kan klare sig strålende på arbejdsmarkedet i kraft af kontrakter. Men tidsbegrænset arbejde er dog pr. definition usikkert, når der er tale om lavt kvalificeret eller ufaglært arbejde inden for produktion og tjenesteydelser. Flexicurity kan være en løsning for virksomheders behov for fleksibelt arbejde, men kun under forudsætning af, at sikkerheden ligger på et niveau, som kan sammenlignes med den sikkerhed, et fast arbejde giver.

4.2 Strukturelt misforhold mellem udbud af og efterspørgsel efter arbejdskraft

4.2.1 Et vigtigt element i problemløsningen ligger i et godt og effektivt **samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner, erhvervslivet, arbejdsmarkedets parter og offentlige myndigheder**, særligt i forbindelse med at forudse, hvilke kvalifikationer der vil blive efterspurgt i fremtiden, og med at træffe de nødvendige foranstaltninger i forhold til almen uddannelse og erhvervsrettet uddannelse (VET). EØSU har efterlyst en forbedring af kvaliteten og effektiviteten af erhvervsrettet uddannelse for at øge dens tiltrækning og relevans. Det er misvisende at fokusere på antallet af universitetsstuderende som den eneste indikator, når man udformer uddannelsespolitik, og det har ingen relevans for arbejdsmarkedets behov, når det gælder kvalifikationer. Man skal finde en balance mellem de almene uddannelsessystemer og erhvervsuddannelsessystemerne.

4.2.2 Som følge af den demografiske udvikling – en aldrende arbejdsstyrke og et dalende antal unge, der træder ind på arbejdsmarkedet – og de hurtige teknologiske forandringer i produktionsprocesserne er Europa i fare for at komme til at lide under stor mangel på **kvalificeret arbejdskraft**. Det er derfor af den allerstørste betydning, at alle får varig adgang til arbejdsmarkedet, og at ingen udelukkes. EØSU understreger, at arbejdstagerne skal have mulighed for at ajourføre deres kompetencer og faglige kvalifikationer og for at erhverve nye færdigheder, så længe de er erhvervsaktive. Dermed sikres det, at arbejdstagerne sættes i stand til at tilpasse sig til forandringerne på arbejdsmarkedet, og at efterspørgslen på arbejdsmarkedet efter kvalificeret arbejdskraft kan tilfredsstilles. At tilrettelægge denne proces på en tilfredsstillende og effektiv måde er én af de vigtigste opgaver, EU skal varetage for at forblive konkurrencedygtig i forhold til andre regioner i verden.

4.2.3 EØSU fremhæver, at arbejdstagerne navnlig skal have adgang til **erhvervsuddannelsesprogrammer**. Da det af undersøgelser fremgår, at det ofte er de arbejdstagere, der har mest brug for sådanne programmer, som gør mindst brug af dem, er der behov for forskellige foranstaltninger for forskellige grupper af arbejdstagere.

4.2.4 En stor del af de afsatte midler bør anvendes til de **lavest uddannede arbejdstagere**, da det er dem, der har det største behov for passende uddannelse. Det kan sikres ved tildeling til den enkelte arbejdstager af uddannelsesmidler, der er omvendt proportionale med den pågældendes uddannelsesniveau, således at der stilles flest midler til rådighed for de lavest uddannede.

4.2.5 I forhold til **ældre arbejdstagere** er der behov for en mere aldersbevidst personalepolitik. Selv om pensionsalderen i mange EU-lande bliver hævet, forlader mange ældre arbejdstagere deres arbejdsplads, før de når den nuværende pensionsalder, bl.a. fordi de ikke kan følge med udviklingen. Måltrettet og specifik uddannelse kan bidrage til løsningen af dette problem.

4.2.6 Det er særdeles vigtigt, at uddannelses- og opkvalificeringsindsatsen er **effektiv**. I en række medlemsstater eksperimenteres der med nye, effektive uddannelsesmetoder, og her genopdager man, hvor vigtig læring på arbejdspladsen er. EØSU understreger betydningen af at videreudvikle sådanne forløb og anmoder Kommissionen at sikre dette i kraft af udveksling af god praksis på området.

4.3 Støtte til beskæftigelsen, især til unge og langtidsledige

4.3.1 EØSU gentager sin opfordring til, at man indfører **kvantificerbare EU-mål for beskæftigelsen blandt unge**: særligt 1) et mål for en væsentlig reduktion af ungdomsarbejdsløsheden og 2) en maksimal frist på 4 måneder for aktivering af unge som søger beskæftigelse eller uddannelse. Det har givet beskedne resultater at overlade opstillingen af specifikke mål for unges beskæftigelse til medlemsstaterne. Kun enkelte lande har indarbejdet sådanne mål i deres nationale reformprogrammer.

4.3.2 EØSU glæder sig over, at udvalgets opfordring til, at medlemsstaterne sikrer, at alle unge inden for fire måneder efter en afsluttet uddannelse skal være i beskæftigelse, fortsætte deres uddannelse eller deltage i aktiveringstiltag, er blevet indarbejdet i flagskibsinitiativet "Unge på vej" i form af forslaget om en **"ungdomsgaranti"**.

4.3.3 Medlemsstater, som står i en særlig vanskelig arbejdsmarkedssituation på ungdomsområdet, og som for nærværende samtidig skal overholde restriktive budgetkrav, skal have lettere adgang til **EU-fondsmidler** i forbindelse med foranstaltninger, der er i tråd med "ungdomsgarantien". Det er nødvendigt med pragmatiske og fleksible fremgangsmåder og forenklinger lige fra forvaltning og anvendelse af støtten til et midlertidigt bortfald af national medfinansiering ved støtte fra ESF og andre EU-fonde.

4.3.4 EØSU har allerede understreget vigtigheden af, at man på trods af den nye prioritering i de offentlige budgetter, som er blevet en nødvendighed i alle EU-stater som følge af den økonomiske krise, bibeholder og om nødvendigt forøger den nationale og **europæiske støtte til unges uddannelse og beskæftigelse**. I den henseende opfordrer EØSU til, at der i det nye finansielle overslag fra 2014 afsættes tilstrækkelige midler til ungdomsspecifikke initiativer.

4.3.5 Nogle lande har under visse betingelser forbedret adgangen til **arbejdsløshedsydelse** for ugunstigt stillede grupper – hermed også unge – under krisen. Disse foranstaltninger var imidlertid tidsbegrænsede, eller de risikerer at blive afskaffet inden for rammerne af planlagte spareprogrammer. EØSU opfordrer generelt til, at man undersøger de unges krav om, at de bør have ret til støtte i tilfælde af arbejdsløshed og forbedrer perspektiverne for de personer, som er arbejdssøgende, men som hidtil ikke har kunnet gøre nogen krav gældende. Det tilrådes ligeledes, at der i den henseende fastsættes relevante mål i de nationale reformprogrammer. Dette ville være et vigtigt bidrag til imødegåelse af den skrøbelige situation som mange unge befinder sig i ved overgangen til arbejdsmarkedet.

4.3.6 Aldersgruppen 15-24 år har ikke blot en arbejdsløshedsprocent som er dobbelt så høj som hos voksne, procentdelen af **usikre ansættelsesforhold** (i enkelte lande over 60 %) er ligeledes dobbelt så høj. Omfanget af ikke-regulerede lærepladser og praktikophold (først og fremmest i Sydeuropa) og antallet af unge, som arbejder i job på et lavere niveau end deres oprindelige uddannelse, er stigende. EØSU fraråder, at der satses på ustabile og udsigtsløse løsninger ved integrationen på arbejdsmarkedet. I stedet for at satse på usikre ansættelsesforhold og usikre kontrakter skal der gennemføres foranstaltninger, som sikrer, at tidsbegrænsede ansættelser og job med lav løn og ringe social sikring ikke bliver normen for unge. Med hensyn til Kommissionens **initiativ vedrørende praktikophold** støtter EØSU en passende europæisk kvalitetsramme, som også bør markedsføres blandt virksomhederne, således at disse tilbyder lærerigt arbejde med faste kontrakter, også til lavtuddannede unge. Det dobbelte læringsystem, som kombinerer almen og faglig uddannelse, giver gode resultater i flere lande, og det bør undersøges om en delvis overførsel til andre lande er en mulighed.

4.3.7 Den fortsatte kriserelaterede stagnation i efterspørgslen efter arbejdskraft fører til en stigning i langtidsledigheden, hvilket resulterer i alvorlige problemer med integrationen på arbejdsmarkedet og stigende fattigdom blandt personer i den erhvervsaktive alder og unge, som lever i familier, hvor ingen har kontakt til arbejdsmarkedet. **EØSU anbefaler, at medlemsstaterne gør en særlig indsats for at oprette inklusive overgangsarbejdsmarkeder, hvor der ved hjælp af offentlige midler oprettes et passende antal relevante arbejdspladser.** Dermed sikres det, at de langtidsledige bevarer deres arbejdsvaner og forbedrer deres færdigheder. Dette vil forebygge øget fattigdom blandt erhvervsaktive og sikre en blød overgang til det åbne arbejdsmarked, når krisen er overstået.

4.4 Socialt entreprenørskab

4.4.1 Socialt iværksætteri er et nøgleelement i **den europæiske sociale model**. Det bidrager i særlig grad til samfundet og til opfyldelsen af Europa 2020-målene ved at skabe arbejdsplad-

ser, udvikle innovative løsninger på borgernes problemer og fremme den sociale sammenhængskraft, inklusion og aktivt medborgerskab.

4.4.2 EØSU mener, at man ved at fremme socialt entreprenørskab, især i det nuværende barske økonomiske klima, både kan udbygge **vækstpotentialet og tilføre samfundet en merværdi**. For at konkretisere potentialet bør der udformes og iværksættes en omfattende politisk ramme med inddragelse af en bred vifte af interessenter fra alle sektorer i samfundet (civilsamfundet, den private og offentlige sektor) på alle niveauer (lokalt, regionalt, nationalt og europæisk).

4.4.3 Medlemsstaterne og EU-institutionerne skal sikre, at socialøkonomiske virksomheder medtages og medtænkes i **det offentlige virksomhedsrettede politikinitiativer og programmer** på samme vilkår som andre former for virksomheder.

4.4.4 Bedre **adgang til kapital** og skræddersyede finansieringsinstrumenter er en prioritet for socialt iværksætteri. Kommissionen bør samle og formidle eksisterende initiativer vedrørende god praksis og innovation i medlemsstaterne såsom hybrid kapital og former for samspil mellem offentlig og privat kapital samt sikre, at den nugældende EU-lovramme ikke er til hinder for udvikling af nye instrumenter.

4.4.5 Det er afgørende, at **den næste strukturfondsprogrammeringsperiode** udtrykkeligt kommer til at omfatte programmer for opstart og udvikling af socialøkonomiske virksomheder.

4.4.6 Kommissionen bør søsætte en EU-omspændende sammenligning af **tilgange til offentlig finansiering**, som er særligt egnede for socialt iværksætteri. Kommissionen bør fremme og vurdere udbredelsen af udbud med sociale hensyn og håndtere spørgsmålet omkring "overregulering" i indkøbsaftaler. Ved gennemgangen af statsstøtteregler bør Kommissionen overveje fuld fritagelse for sociale tjenester af almen interesse eller anmeldelsesfritagelse for alle mindre offentlige tjenester og visse sociale tjenester for at tilskynde til opstart af flere socialøkonomiske virksomheder.

4.4.7 På baggrund af disse virksomheders varierende retlige former og særlige sociale opgaver har nogle medlemsstater givet dem visse **skattefordele**. De bør tages op til revision og formidles videre for at tilskynde til udvikling af passende regler.

4.5 Beskyttelse af udsatte personer

4.5.1 Som EØSU allerede har påpeget i sin udtalelse om årlig vækstundersøgelse 2011, og som Kommissionen også indirekte anerkender, skal **socialsikringssystemer** betragtes som en produktiv investering, som kommer alle til gode. Med en kombination af arbejdsløshedsunderstøttelse og en dynamisk arbejdsmarkedspolitik kan man stabilisere økonomien og tilskynde folk til aktivt at tilpasse sig forandringer ved, at de forbedrer deres kompetencer og tager effektive initiativer til at søge ny beskæftigelse og gennemgå omskoling. Man bør være sig for at fastsætte strengere kriterier for arbejdsløshedsunderstøttelse. Der er nemlig en risiko for, at udelukkede personer

kommer i en endnu mere usikker situation, hvilket er en alvorlig hindring for deres faglige (re)integration. Denne udstødselsspolitik kan også føre til en forskydning til andre sektorer af den sociale beskyttelse som f.eks. social bistand eller arbejdsudgytighed, hvilket ikke er ønskeligt.

4.5.2 EØSU understreger, at arbejdstagerne har behov for **en sikker indkomst og social beskyttelse** for at kunne fungere optimalt og uden frygt for fremtiden i et samfund, der er under hastig forandring.

4.5.3 EØSU opfordrer EU-institutionerne til at forsvare **de europæiske sociale standarder** med større overbevisning. Manglen på handling på dette område har bl.a. medført et stigende antal arbejdende fattige, stigende ulighed og stadig større frygt for fremtiden kombineret med faldende tillid indbyrdes mellem borgerne og mellem borgerne og de samfundsmæssige institutioner og myndighederne. Det gælder ikke alene i forhold til de nationale myndigheder, men også i forhold til EU-institutionerne, hvilket den voksende euroskepticisme vidner om.

4.5.4 Efter EØSU's mening bør man ikke lade **spareforanstaltninger** øge risikoen for fattigdom eller forværre den ulighed, der allerede har været stigende de senere år. Hvad angår foranstaltninger til overvindelse af krisen, skal det under alle omstændigheder sikres, at disse ikke modarbejder målet om at styrke efterspørgsel og beskæftigelse samt afbøde krisens sociale følger. Medlemsstaterne bør også sikre, at foranstaltninger, som er blevet truffet med henblik på at imødegå den økonomiske krise og statsgælden, ikke truer investeringer i beskæftigelsespolitik eller underminerer almen og faglig uddannelse. EØSU anmoder om en omfattende konsekvensanalyse med henblik på at finde ud af, hvordan man kan nå EU's mål om at vise 20 millioner mennesker vejen ud af fattigdom og social udstødelse inden 2020.

4.5.5 Spareforanstaltningerne havde den største indvirkning på de mennesker, som er afhængige af sociale bidrag samt folk med usikre ansættelsesforhold eller andre vanskeligt stillede grupper på arbejdsmarkedet. Generelt bliver mennesker med begrænset adgang til indkomststøtte ramt hårdest af arbejdsløshed. Derfor er der behov for passende, effektive og bæredygtige sociale sikkerhedsnet, der i særlig grad tager højde for behovet for støtte til de hårdest ramte og mest socialt udsatte og vanskeligt stillede grupper på arbejdsmarkedet.

5. Modernisering af den offentlige forvaltning

5.1.1 Vedrørende modernisering af den offentlige forvaltning er **"forvaltning på flere niveauer" og partnerskaber med repræsentanter for det organiserede civilsamfund på det regionale plan** efter EØSU's mening en forudsætning for god ledelse.

5.1.2 **"Forvaltning på flere niveauer"** består af en fleksibel struktur for relationerne mellem Kommissionen, regeringerne og regionale og lokale myndigheder, der er skræddersyet til specifikke situationer og baseret på tematiske overvejelser, og ikke af

en hierarkisk ramme af kompetencer mellem forskellige myndighedsniveauer. God ledelse er karakteriseret ved åbne relationer og en mindre stram anvendelse af nærhedsprincippet.

5.1.3 **Partnerskab** er et centralt instrument i det kollektive engagement og bidrager til at øge effektiviteten af de offentlige udgifter og de offentlige politikker. De nye former for "effektivt partnerskab" kunne her være et nyttigt instrument til at ledsage innovationsstrategien med deltagelse af og bidrag fra alle de berørte offentlige og private parter, herunder bankerne. Der skal være enkle, klare og effektive regler i hele projektførelsen, og der skal fastlægges frister, ansvar og eventuelle sanktioner.

5.1.4 EØSU opfordrer EU-institutionerne samt medlemsstaterne og regionerne til at sætte grundprincippet under "Small Business Act" for Europa (SBA) om at **"tænke småt først"** i centrum for beslutninger på europæisk, nationalt og regionalt og lokalt plan. Det anbefaler endvidere, at medlemsstaterne og regionerne lægger dette princip til grund for deres politikker til fremme af SMV'erne samt af deres økonomi- og industripolitikker. Udvalget vurderer endelig, at SBA'en bør gives en mere bindende karakter, særlig for EU-institutionerne. EØSU er i den sammenhæng imod Kommissionens aktuelle forslag om at undtage SMV'er og mikrovirksomheder fra EU-retten.

5.1.5 EØSU vurderer, at der bør udpeges nationale **"SMV-repræsentanter"** til at bistå medlemsstaterne med anvendelsen af SBA. EØSU anbefaler endvidere, at der udpeges SMV-repræsentanter på regionalt plan.

5.1.6 Vi skal videre til **"act small first"-stadiet**. SBA'en vil ikke få den forventede succes, medmindre der indføres en reel partnerskabsbaseret forvaltning med flere aktører og på flere niveauer. Det skal sikres, at erhvervslivet og arbejdsmarkedsparterne samt alle repræsentative offentlige og private aktører inddrages i de politiske overvejelser og lovgivningsprocessen, så snart de indledes. EØSU anmoder således om, at de organisationer, der repræsenterer de forskellige kategorier af SMV'er, deltager effektivt i lovgivnings- og beslutningsprocessen på alle niveauer.

5.1.7 EØSU er enig med Rådet og Kommissionen i, at det er ønskeligt med en effektiv "forvaltning på flere niveauer" samt **en bedre styring af EU's midler og politikker**. Spørgsmålet er ikke "om", men "hvordan". Det er et spørgsmål om finjustering af "bottom-up"-initiativer og "top-down"-rammevilkår.

5.1.8 Udvalget er især tilfreds med forslaget om at sikre **større deltagelse fra borgernes og andre interesserede parter side** i udarbejdelsen, gennemførelsen og håndhævelsen af EU-lovgivningen, navnlig takket være forlængelsen af perioden for offentlige høringer og gennem overtrædelsesprocedurerne forenkling og effektivisering.

5.1.9 EØSU glæder sig over moderniseringen af EU's politik for offentlige indkøb for at opnå et mere effektivt og mere

velfungerende indre marked, som er mere innovativt, grønnere og mere socialt. EØSU understreger, at Europa 2020-strategiens innovative tilgange og miljømæssige og sociale aspekter har betydning for offentlige indkøb.

5.1.10 EØSU fremhæver, at principperne om åbenhed og gennemsigtighed samt effektivitet, retssikkerhed, valuta for pengene, konkurrence, SMV'ers og liberale erhvervs adgang til markedet, proportionalitet, flere kontrakter på tværs af grænserne, forhindring af forskelsbehandling og bestikkelse samt behovet for professionalismisme er lige så gyldige nu som før.

5.1.11 Unødvendigt bureaukrati skal mindskes for at sikre de bedste resultater for alle. Det skal sikres, at man undgår kompliceret lovgivning og udbredt overregulering ("goldplating") i medlemsstaterne.

5.1.12 EØSU anbefaler, at der foretages en analyse af bedste praksis i og eksempler fra medlemsstaterne efterfulgt af foranstaltninger til at åbne op for markederne.

5.1.13 EØSU glæder sig over den interesse, Kommissionen udviser for styrkelsen af de politiske, lovgivningsmæssige og administrative **procedurer**, som skal sikre, at EU-lovgivningen udarbejdes og håndhæves mere rationelt og hensigtsmæssigt igennem hele processen.

5.1.14 EØSU finder navnlig, at der er behov for en klarere definition af følgende aspekter: hvordan de **forudgående konsekvensanalyser** skal gennemføres af de EU-institutioner,

der har et ansvar herfor; sammensætningen og karakteren af den instans, der skal overvåge konsekvensanalyserne; de anvendte parametre, navnlig for så vidt angår indvirkningen på de grundlæggende rettigheder; hvordan man kan sikre større transparens.

5.1.15 EØSU bifalder derfor initiativet til modernisering af offentlige administrationer via etablering af såkaldte "**kvikskranker**". Administrativt samarbejde om grænseoverskridende spørgsmål kan kun bifaldes. Dette samarbejde bør imidlertid også udvides til politikområder, hvor opfyldelsen af forpligtelser er genstand for debat.

5.1.16 EØSU hilser det velkommen, at Kommissionen ønsker at forbedre styringen af det indre marked gennem øget administrativt samarbejde ved at udbygge og udvikle informationssystemet for det indre marked (IMI).

5.1.17 Informationssystemet for det indre marked er det primære tekniske redskab i samarbejdet mellem de nationale forvaltninger og har desuden potentiale til at blive en brugerflade for brugere af det indre marked.

5.1.18 EØSU mener, at IMI kan hjælpe til at omdanne det administrative samarbejde i det indre marked på en afgørende måde og bringe det på omgangshøjde med borgernes, virksomhedernes og civilsamfundets behov og forventninger og den rolle, som de fremover kan spille for systemets udvikling og virkemåde.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om grønbog om onlinedistribution af audiovisuelle værker i Den Europæiske Union: Muligheder og udfordringer hen imod et digitalt indre marked

KOM(2011) 427 endelig

(2012/C 143/13)

Ordfører: **Jacques LEMERCIER**

Europa-Kommissionen besluttede den 13. juli 2011 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

"Grønbog om onlinedistribution af audiovisuelle værker i Den Europæiske Union: Muligheder og udfordringer hen imod et digitalt indre marked"

COM(2011) 427 final.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 1. februar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar 2012, følgende udtalelse med 226 stemmer for og 10 hverken for eller imod.

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Udvalget henleder opmærksomheden på EU-Domstolens retspraksis, ifølge hvilken det er vigtigt at sørge for en passende balance mellem flere forskellige grundlæggende ophavsrettigheder ved udveksling af filer på internettet ⁽¹⁾. Ophavsret er ikke absolut, og respekt for denne ret kan ikke håndhæves, ved at udbyderne foretager en generel filtrering af internettet (se sagen om SABAM mod Scarlet). Den beskatning af digitale medier, som findes i flere medlemsstater, må ikke anvendes på andre formål end audiovisuel digital kopiering, f.eks. ikke på digitale harddiske til virksomhedsadministration (Padawan-sagen). Lovgivningen går i visse lande for vidt og må derfor under iagttagelse af EU-Domstolens retspraksis revideres, så den ikke hindrer udviklingen af online-distribution af audiovisuelle værker.

1.2 En anden vækstfaktor for markedet for denne type værker er indførelsen af attraktive kommercielle modeller til en rimelig pris, hvor produkter kan tilbydes til en lavere pris end distribution af CD'er og DVD'er med audiovisuelt digitalt indhold. En heraf følgende anseelig besparelse på distributionsomkostningerne bør forbrugerne få gavn af, samtidig med at den bør sikre en indtægt til ophavsmændene, der er stor nok til, at de kan fortsætte deres kunstneriske eller litterære virke. Ophavsret bør desuden udformes på en måde, så den tjener almenvellets interesser og opfylder offentlighedens krav – et eksempel herpå er forpligtelsen til at give handicappede adgang, uden at de bebyrdes med alt for store omkostninger. Det bør overvejes at udstrække undtagelser og begrænsninger med henblik på at fremme meget ugunstigt stillede befolkningsgruppers adgang til biblioteker og offentlige kulturcentre, sådan som udvalget foreslog i en udtalelse fra 2010 ⁽²⁾.

1.3 Internettet er blevet et universelt medium for online-tjenester. Visse tekniske og juridiske krav bør fastsættes gennem juridisk bindende standarder, der kan garantere, at distributørerne respekterer privatlivets fred, og sikre, at nettet forbliver neutralt. Nettet bør ikke gøres til genstand for generel filtrering ⁽³⁾, medmindre det sker efter udtrykkelig og nominativ ordre fra en dommer i forbindelse med en specifik klage indgivet af indehaveren af ophavsretten eller af beslægtede rettigheder, og der foreligger tilstrækkelige beviser på ulovlig kopiering.

1.4 I forlængelse heraf synes udvalget ikke, at institutioner, der forvalter audiovisuelle værker, eller biblioteker bør hæmmes af en overdreven skærpelse af lovgivning, som skal beskytte ophavsretten. Deres rolle består i realiteten i at bevare og formidle værkerne med det kulturelle formål at udbrede kendskabet til og beskytte kunstnere på langt sigt samt at give flest muligt mennesker adgang, herunder navnlig at give elever og studerende adgang til intellektuelle værker med almene interesser for øje, f.eks. at sikre succes for Europa 2020-strategien, den digitale dagsorden og kulturpolitikken ⁽⁴⁾. Forslaget til direktiv om forældreløse værker, som udvalget støtter ⁽⁵⁾, bør også fuldt ud få del i de europæiske og nationale kulturfremmende strategiers succes.

1.5 Det grænseoverskridende marked for distribution af online-værker giver ikke nævneværdige problemer for de tre multinationale hoveddistributører, der kontrollerer tre fjerdedele af markedet og har de nødvendige finansielle midler og teknologier til rådighed til at formidle deres kataloger til det europæiske og internationale publikum.

⁽¹⁾ Nyere sager: Padawan og SABAM.

⁽²⁾ EUT C 228 af 22.9.2009, s. 52.

⁽³⁾ SABAM mod Scarlet-sagen.

⁽⁴⁾ COM(2007) 242 final.

⁽⁵⁾ EUT C 376 af 22.12.2011, s. 66.

1.5.1 Udvalget anmoder helt konkret Kommissionen om at fremsætte detaljerede forslag til gavn for de mange SMV'er og mikrovirksomheder, som udgør Europas egentlige kulturelle og kunstneriske rigdom med deres mangfoldighed af sprog og litterære værker og film, således at disse har en chance for at deltage aktivt i det indre marked for distribution af audiovisuelt online-indhold.

1.6 Udvalget henleder opmærksomheden på visse forslag i KEA-Cema-undersøgelsen fra oktober 2010, f.eks. fælles kataloger og one-stop-shop-løsninger for distribution af indhold til det europæiske publikum⁽⁶⁾. Analysen af udviklingen på markedet er grundig og relevant. Distributionsstrategierne og de nye forretningsmodeller er udtænkt, således at de begunstiger lovlig distribution af værker, maksimerer indtægten for de enkelte distributionsvinduer og bedst muligt lader værkerne komme til deres ret. Ved siden af de traditionelle reklamekanaler kendetegnes markedsføringen af tilbuddene af anvendelsen af sociale medier (*buzz-marketing*).

1.7 Udvalget finder, at udarbejdelsen af en europæisk ophavsretskodeks, der er global og enerådende, sådan som Kommissionen foreslår, kan bidrage til den fornødne øgede harmonisering af medlemsstaternes lovgivning gennem et direktiv. Et sådant direktiv vil skulle træde i stedet for en række eksisterende EU-direktiver om ophavsret og vil kunne gøres til genstand for regelmæssige rapporter om medlemsstaternes gennemførelse. Europa 2020-strategien bør også indgå som en del af en sådan europæisk ophavsretskodeks⁽⁷⁾.

1.7.1 Kodeksen vil kunne relativere spørgsmålet om oprindelsesland, når det skal afgøres, hvilket lands lovgivning der skal gælde, med reel harmonisering for øje. Når en medlemsstat giver offentlige midler til filmproduktion, skal den generelt have status af oprindelsesland ved afgørelsen af, hvilket lands lovgivning der skal gælde. Kommissionen bør også overveje "produceret i EU" som mulighed i forbindelse med valg af gældende lovgivning⁽⁸⁾.

1.7.2 Muligheden for at undgå urimelige vilkår i kontrakter, hvor ophavsmænd overdrager deres rettigheder til producenter eller distributører bør også undersøges. Alt for ofte overdrager ophavsmanden disse rettigheder til producenterne for alle nutidige og fremtidige teknologier uden nogen klausul om at få del i fremtidige vederlag, som genereres gennem anvendelse af nye medier og distributionsmetoder (Blue-Ray, IPTV⁽⁹⁾ osv.).

⁽⁶⁾ "Multi-territory Licensing of Audiovisual Works in the European Union", uafhængig undersøgelse udført for Kommissionens GD for Informationssamfundet og Medier, oktober 2010. Se også Kommissionens meddelelse "Kreativt online-indhold på det indre marked", COM(2007) 836 final.

⁽⁷⁾ EUT C 68 af 6.3.2012, s. 28.

⁽⁸⁾ 28. ordning – allerede foreslået af udvalget i forbindelse med europæisk aftaleret. EUT C 21 af 21.1.2011, s. 26.

⁽⁹⁾ Internetfjernsyn.

1.7.3 Indhold skal ikke betragtes som en vare. Dette skal man have i mente under overvejelserne omkring online-distribution, som er en kulturel tjenesteydelse, der distribuerer "mening" ("meaning").

1.7.4 Udvalget understreger på ny behovet for at stille bredbåndsforbindelser til rådighed, for at internetbrugere kan nyde godt af god og hurtig modtagelse af audiovisuelle værker via kabel, ITV eller VOD⁽¹⁰⁾.

1.8 Mulighederne for at udvikle datastyringssystemer for ejerskab af rettigheder til audiovisuelle værker⁽¹¹⁾ bør undersøges, og spørgsmålet om SMV'ers og mikrovirksomheders særlige karakteristika og behov bør tildeles en central placering i overvejelserne i Kommissionens kompetente tjenestegrene. Det samme er tilfældet for problematikken omkring udviklingen af multiterritoriale tilladelser, hvor en enkeltrettighed gælder for hele det europæiske marked. De små europæiske producenter tilskyndes til og bistås med⁽¹²⁾ at gøre deres kataloger fælles-europæiske i et system til identifikation af værker, der omfatter en (frivillig) del med oplysninger om indehavere af ophavsrettigheder og beslægtede rettigheder, som materialiseres i en multiterritorial rettighed.

1.9 Systemet til erhvervelse af rettigheder bør garantere, at distributionen er gennemsigtig og at rettighedshaverne modtager et rimeligt vederlag⁽¹³⁾. Rettighedshaverorganisationers forvaltning skal nødvendigvis underkastes en uafhængig årlig kontrol, som ophavsmændene og offentligheden har adgang til, så deres aktiviteter og bidrag til den kulturelle udvikling underlægges demokratisk kontrol⁽¹⁴⁾.

1.10 Udvalget mener, at Kommissionen på grundlag af de berørte parter reaktioner på grønbogen og efter høringen af de berørte parter i første halvår af 2012 (heriblandt offentlige institutioner⁽¹⁵⁾, EØSU selv (via en formel høring), fagforeninger, europæiske forbrugerforeninger samt ophavsmænds- og distributørsammenslutninger) i andet halvår 2012 bør overveje at udarbejde en hvidbog med mere konkrete forslag til, hvordan man skaber et indre europæisk marked for audiovisuelle værker på tværs af sprogbarriererne. Udvalget ved, at der er juridiske og tekniske problemer, som må løses, for at komme videre med denne vigtige sag, men det mener ikke, at disse vanskeligheder er uoverstigelige.

⁽¹⁰⁾ Video on demand.

⁽¹¹⁾ Producenter arbejder på et internationalt nummereringssystem til identifikation af værker (ISAN, International Standard Audiovisual Number). ISAN indeholder dog ikke information om ejerskab af rettigheder, og deltagelse sker på frivillig basis. Visse store amerikanske filmselskaber arbejder på et lignende system (EIDR, Entertainment Identifier Registry) <http://eidr.org/how-eidr-works/>. Dette identifikationssystem indbefatter et kodenummer og leverer API til udviklerne, men oplyser ikke noget om ophavsrettigheder til værkerne.

⁽¹²⁾ F.eks. takket være MEDIA-programmet, der fortsætter indtil 2013 og derefter eventuelt vil blive erstattet af et nyt støtteprogram.

⁽¹³⁾ EUT C 68 af 6.3.2012, s. 28.

⁽¹⁴⁾ Idem.

⁽¹⁵⁾ Nationale filmstøtteinstitutter, biblioteker og kulturcentre.

2. Resumé af meddelelsens indhold

2.1 Meddelelsen er i nøje overensstemmelse med Europa 2020-strategien og ligger i forlængelse af Kommissionens meddelelse "Et indre marked for intellektuelle ejendomsrettigheder", kaldet strategien for intellektuelle rettigheder ⁽¹⁶⁾.

2.2 Den kulturelle sektor er en vigtig sektor i EU med 6 mio. ansatte og en omsætning på 500 mia. euro om året, hvilket svarer til 3 % af EU's BNP. Udbredelsen af audiovisuelle værker er undergået en revolution som følge af den teknologiske udvikling. De digitale teknologier, bredbånd og højhastighedsnet, "cloud computing", muligheden for at downloade audiovisuelle værker til PC'en eller til mobiltelefoner har fuldstændigt vendt op og ned på de traditionelle distributionsnet.

2.3 Grønbogen anviser flere forskellige veje, men står fast på fremme af en fælles model for forvaltning af ophavsrettigheder baseret på grænseoverskridende og fælles europæiske licenser.

2.4 Efter Kommissionens mening bør retten til at lægge audiovisuelle værker (film m.m.) ud på nettet uden for oprindelsesstedet forenkles. Det samme gælder udsendelsen af programmer "on demand", der kræver erhvervelse af andre rettigheder end rettighederne for den oprindelige udsendelse.

2.5 Grønbogen slår fast, at samsending af et tv-program kræver særlig tilladelse fra rettighedshaverne.

2.6 Med hensyn til samtidig viderespredning fra andre medlemsstater fastsætter det såkaldte "satellit- og kabeldirektiv" ⁽¹⁷⁾, at forvaltningen af rettigheder skal overlades til kollektive administrationsselskaber. Disse rettigheder ligger ud over de rettigheder, som overdrages direkte af radio- og tv-selskaberne.

2.7 Kommissionen gør opmærksom på, at rettighedshaverorganisationerne ikke altid er juridisk bemyndiget til at licensere rettigheder til viderespredning pr. kabel.

2.8 De seneste år har operatører inden for DSL (digitalt abonnentlinje), IPTV (internetfjernsyn) og TNT (jordbaseret digital-tv) samt de nye digitale platforme gjort brug af viderespretnings-tjenester, hvilket gør det endnu vanskeligere at overholde den eksisterende lovgivning.

2.9 Med hensyn til de økonomiske aspekter produceredes i 2009 næsten 1 200 film i EU, som blev set af knap 25 % af biografgængerne i EU, mens de amerikanske film blev set af 68 %. Omvendt har EU-producerede film kun en andel på 7 % af det amerikanske marked. I EU forskyder producenter og distributører udsendelsen af deres film af hensyn til markedsføringen. Film vises som regel først i biografen, derefter

udsendes de som video, så som video "on demand", inden filmen sendes på betalingskanaler for til sidst at blive vist på gratiskanaler. Udviklingen af de foreslåede videotjenester "on demand" uden for produktionslandet mangedobler antallet af partnere, og dermed af kontrakter.

For at reducere antallet af procedurer foreslår Kommissionen kollektiv forvaltning af værkerne og indførelse af en one-stop-shop-metode til kollektiv udstedelse af licenser.

2.10 Anden del af grønbogen vedrører vederlag til ophavsmændene

Vederlag administreres i de fleste EU-lande af producenterne, der betaler ophavsmændene et éngangsbeløb ("buy-out") for deres bidrag til et audiovisuelt værk. I medlemsstater med en sådan ordning modtager ophavsmænd ikke systematisk supplerende vederlag ved online-udsendelse af værker. I visse medlemsstater opkræver kollektive administrationsselskaber, der repræsenterer ophavsmændene, vederlag pr. brug. I andre er det slutformidleren, der har ansvaret for at betale for disse tjenester.

2.11 Om de udøvende kunstneres vederlag

Vederlaget er i dag som regel et engangsbeløb i henhold til en kontrakt ligesom for ophavsmændenes vedkommende. Kommissionen foreslår, at der indføres et system med et mere rimeligt vederlag og at denne ret administreres af kollektive administrationsselskaber. Ifølge grønbogen kan disse nye rettigheder dog skabe økonomisk og juridisk usikkerhed for producenterne og hæmme online-udsendelse af værkerne.

3. Generelle synspunkter

3.1 Kommissionens mål er at opbygge enhedsmarkedet gennem konvergens i de nationale regler.

Omfattet er kultursektoren og denne sektors digitale kanaler. Der er tale om et meget specielt og sårbart område, fordi det er bærer af et lands historie, sprog, traditioner og ambitioner. Kultursektoren kan ikke behandles som en hvilken som helst anden økonomisk sektor eller som en traditionel sektor af almen økonomisk interesse. Kommissionens tilgang i grønbogen kan forekomme at være overdrevent fokuseret på forbrugerne. Dens gennemgang af de forskellige ordninger er dog grundig og tæt på udtømmende.

3.2 Grønbogen, der er meget syntetisk, kommer ind på en lang række meget forskellige emner, men Kommissionens overordnede mål er at indføre enhedsmarkedet i sektoren.

3.3 Med hensyn til situationen for audiovisuel udsendelse og de dertil knyttede rettigheder støtter Kommissionen sig til flere forskellige iagttagelser:

⁽¹⁶⁾ COM(2011) 287 final.

⁽¹⁷⁾ Direktiv 93/83/EØF (EUT L 248 af 6.10.1993, s. 15).

Den første er, at det nuværende system ikke virker. Det er kompliceret og dyrt for slutbrugere. Den anden er, at man ved at samle de nationale produktioner ville kunne forbedre sektorens kommercielle bæredygtighed som helhed. Udbydere af video "on demand", der opererer uafhængigt af de store udbydere eller iTunes, har problemer med at erhverve territoriale eller europæiske eksklusive rettigheder til værker, hvor rettighederne er koncentreret hos producenter, som søger at maksimere deres indtægter på andre måder (navnlig gennem salg af DVD).

3.4 Mod en centraliseret forvaltning af licenser (samling af midler og informationskilder for at udvikle sektoren):

Grønbogen foreslår derfor multiterritoriale onlinelicensrettigheder og støtter indførelsen af en fælles model for licenser, der muliggør tildeling af sådanne multiterritoriale licenser.

EØSU er enig i, at dette kan være en løsning for en given sprogregion.

3.5 De mange forskellige udsendelseskanaler og interaktive modtagere samt kundernes mobilitet sætter distributionsnettenes økonomiske modeller under kraftigt pres.

3.6 I dag er tildeling af tilladelser og licenser hovedsagelig et nationalt anliggende, som er baseret på kontraktforhandlinger mellem et værks producent og online-udbyderen. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg anerkender, at det af Kommissionen foreslåede system har uomtvistelige fordele, f.eks. med hensyn til hurtig og enkel adgang til producenterne data. Det kan blive en ny løftestang for udsendelse af nationale værker, der ellers risikerer at måtte nøjes med lokal udbredelse.

3.7 Det er ikke desto mindre værd at bemærke, at gennemførelsen for 15 år siden af direktivet om satellitudsendelser ikke har resulteret i fælleseuropæiske satellitudsendelsestjenester.

3.8 Indførelsen af et europæisk værkregister kan indebære risici, som er vanskelige at vurdere

EØSU opfatter en sådan database som udelukkende informativ.

Registrering i databasen må ikke blive en betingelse for adgang til beskyttelse af ophavsrettigheder.

3.9 En sådan europæisk struktur vil have den fordel, at den samler de europæiske produktions- og udsendelseskræfter som modvægt mod de store Hollywood-selskaber, der etablerer sig i Europa.

Det er endvidere interessant at notere sig, at de store amerikanske filmselskaber (Warner Bros, Disney osv.) arbejder på at skabe et internationalt nummersystem til identifikation af audiovisuelle værker (Entertainment Identifier Registry).

3.10 Parallelt hermed har de franske producenter udviklet deres eget system ISAN (International Standard Audiovisual Number) siden 2004. Førnævnte statistiske oplysninger vedrørende filmproduktionen i henholdsvis Europa og USA er foruroligende. EØSU minder om, at med det nuværende system sælger den amerikanske produktion 75 % af biografbilletterne i Europa. Forvaltningen af systemet er således af fundamental betydning.

3.11 EØSU erindrer om, at producenterne dels gennem kommercielle forhandlinger med udbydere i en kontrakt fastsætter et engangsbeløb for royalties, som udbetales til ophavsmand og rettighedshavere, dels garanterer udbetalingen. Problemer angående vederlag til rettighedshaverne kan delvis løses gennem centraliseret forvaltning. Selv om det er besnærende tanke, synes forslaget om at betale vederlag i forhold til seere/lyttere/brugere målt over en længere årrække at være vanskeligt at gennemføre.

3.12 Der eksisterer en reel interessekonflikt mellem producenter, filmudbydere og distributører. Producenterne er interesseret i, at film først vises i biograferne for at sikre bedst mulig markedsføring af deres værker, udbydere derimod ønsker at få værkerne stillet til rådighed så hurtigt som muligt, for at gøre dem tilgængelige som videoer, via betalingskanaler og "on demand".

3.13 Efter EØSU's opfattelse er det nødvendigt med forhandlinger om fastsættelsen af disse frister i betragtning af ITPV's, ADSL's og de digitale platformes styrke. For gamle, ikke-eksklusive værker er indførelsen af et identifikations- og registrerings-system, der kobles til en database over rettighedshavere, en interessant løsning.

3.14 Kommissionen gør således regning på den kollektive administration af værker (databaser) for at stimulere sektoren! **Vil EU have styrken til at modstå de multinationale amerikanske selskaber? Afskaffelse fra den ene dag til den anden af de nuværende nationale systemer indebærer reelle risici.**

3.15 Efter EØSU's mening skal alle aspekter undersøges nøje, inden man afskaffer eller svækker de aktuelle nationale systemer. Som tidligere nævnt er de lobby'er, som forsvare de amerikanske selskabers interesser, effektive i deres bestræbelser på en liberalisering af denne meget lukrative sektor.

3.16 Kommissionen ønsker gennem dette forslag at forbedre cirkulationen af EU-værker og at regulere denne cirkulation. Kommissionens tekniske og lovgivningsmæssige signaler er således vigtige, fordi de kan fremskynde en liberaliseringsproces, der allerede er påbegyndt af andre.

3.17 EØSU støtter uden forbehold ethvert tiltag, som Kommissionen måtte tage for at lette borgernes adgang til online-værker. En sådan adgang bør gøres mulig overalt i EU og til overkommelige priser. Den vil muliggøre en bedre formidling af medlemsstaternes kultur og fremme bevidstgørelsen af de unge europæere. Udvalget mener i øvrigt, at visse former for "versioning" kan krænke de kulturelle mål for online-distribution, således f.eks. hvis der indskydes kommercielle reklamer i værker, som oprindeligt er tænkt uden reklameindslag, selv om disse versioner af lavere kvalitet kan gøre det muligt at distribuere de amputerede værker gratis eller til en meget lav pris. Denne overvejelse kunne indgå i en kvalitetskodeks, som udbydere, der distribuerer online, pr. kabel eller via jordbaseret transmission og som vil forpligte sig til så vidt muligt at respektere originalværkerne, på frivillig basis kan vælge at følge.

3.18 EØSU's udtalelse om Kommissionens meddelelse "Et indre marked for intellektuelle ejendomsrettigheder" ⁽¹⁸⁾ påpeger, at de forskellige nationale modeller er meget forskellige, og påviser tilgange, der er i modstrid med forvaltningen af ophavsrettigheder på det kulturelle område. **Velvidende, at overvejelserne endnu ikke er fuldt afsluttet, mener EØSU derfor, at første skridt må være at definere principper for en europæisk kodeks.** I en første fase bør en sådan kodeks baseret på respekt for de enkelte landes kulturelle egenart begrænses til at opstille enkle og uomtvistelige principper, som landene skal respektere i forbindelse med tildeling af licenser.

3.19 EØSU mener ikke, at oprindelseslandsprincippet skal udbredes, fordi udbyderen kan omgå dette i øvrigt rigtige

princip ved at etablere sig i et andet land. Kommissionen har desuden lanceret aktioner og høringer med henblik på at få operatører inden for datatransmission til at investere i nye net af høj kvalitet, der kan udføre en sådan trafik til overkommelige priser.

3.20 I den her behandlede grønbog hævder Kommissionen, at kollektiv administration af rettigheder vil stimulere vækst i de digitale net. Man må dog også sikre netværksoperatørernes finansielle evne til at modernisere og øge deres udsendelseskapacitet. EØSU's udtalelse om "Det åbne internet og netneutraliteten i Europa" ⁽¹⁹⁾ indeholder nyttige bidrag til visse af denne grønbogs teser.

3.21 Med hensyn til samtidig viderespredning fra andre medlemsstater fastsætter "satellit- og kabeldirektivet", at forvaltningen af rettigheder skal administreres af en rettighedshaverorganisation. Disse rettigheder ligger ud over de rettigheder, som overdrages direkte af radio- og tv-selskaberne. Denne dobbeltprocedure kan synes tung, men er nødvendig for at undgå afbrydelser under programmerne (brug af medier, som allerede er optaget af andre udsendelser).

3.22 Kommissionen mener, at national finansiering er af vital betydning for udviklingen af den audiovisuelle sektor, og støtter derfor Media-programmet, der er sat i verden for at stimulere udsendelsen af værker i flere lande. EØSU er enig i denne iagttagelse, men konstaterer samtidig, at disse subventioner er i aftagende og at kapitalindskydere samler sig i store grupper i forbindelse med finansieringen af film.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁸⁾ EUT C 68 af 6.3.2012, s. 28.

⁽¹⁹⁾ EUT C 24 af 28.1.2012, s. 139.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om markeder for finansielle instrumenter og om ændring af forordning (EMIR) om OTC-derivater, centrale modparter og transaktionsregistre

KOM(2011) 652 endelig — 2011/0296 (COD)

(2012/C 143/14)

Hovedordfører: **Edgardo IOZIA**

Rådet og Europa-Parlamentet besluttede henholdsvis den 25. november og 15. november 2011 under henvisning til artikel 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om markeder for finansielle instrumenter og om ændring af forordning [EMIR] om OTC-derivater, centrale modparter og transaktionsregistre

COM(2011) 652 final – 2011/0296 (COD).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs præsidium henviste den 25. oktober 2011 det forberedende arbejde til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug.

På grund af sagens hastende karakter besluttede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar 2012, at overdrage det forberedende arbejde til Edgardo IOZIA som hovedordfører, og vedtog følgende udtalelse med 99 stemmer for og 5 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU værdsætter Kommissionens forslag til forordning og håber, at den snarest vil blive vedtaget for at gøre beskyttelsen af opsparerne mere effektiv, og at principperne heri kommer til at gælde for alle finansielle instrumenter ⁽¹⁾.

1.2 Det er EØSU's opfattelse, at man med forslaget til forordning har sat sig som mål at:

- øge gennemsigtigheden i markedsoperationerne og i transaktionsoplysningerne til de kompetente myndigheder
- indføre krav om, at handel med derivater skal foregå på organiserede markedspladser
- fjerne hindringerne for en ikke-diskriminerende adgang til clearingfaciliteter
- øge tilsynet med finansielle instrumenter og positioner i derivater
- føre kontrol med leveringen af tjenesteydelser fra tredjelandsselskaber uden filial i EU
- kontrollere og mindske indvirkningen af automatiserede og algoritmiske handelsmetoder.

1.3 Nærværende forordning betyder en forøgelse af markeds-gennemsigtigheden, og den indfører nogle foranstaltninger, som mindsker fragmenteringen. Gennem en ensartet anvendelse af

bestemmelserne kan man undgå risikoen for regularbitrage – som er meget stor på finansmarkederne – og dermed vil slutbrugerne få gavn af den forventede nedbringelse af transaktionsomkostningerne (i det mindste i teorien).

1.4 Kommissionen burde i sine lovgivningsforslag tydeligt forklare, hvorledes de forskellige parter, der berøres af lovgivningen, vil få gavn af den: de enkelte brugere af finansielle tjenesteydere, små og mellemstore virksomheder, børshandlere og den offentlige administration.

1.5 Et aspekt af generel karakter, som Kommissionen burde støtte helhjertet, er et program for formidling af finansiell viden. EØSU har for nylig taget spørgsmålet op igen i en initiativudtalelse ⁽²⁾.

1.6 Skønt omkostningerne ved den nye forordning ikke synes at være så store endda, er EØSU betænkelig ved den mulige indvirkning på de makroøkonomiske omkostninger, som vil få betydning for det finansielle system, og som der ikke synes at være taget højde for i konsekvensanalysen. Om dette spørgsmål har EØSU allerede længe og ved forskellige lejligheder anbefalet, at der foretages "en nøje analyse af lovgivningsinitiativerne som helhed for at kortlægge de nødvendige foranstaltninger vedrørende det finansielle system og kapitalmarkedet. Et stabilt og effektivt system vil fremme finansiell stabilitet og likviditet i realøkonomien" ⁽³⁾. EØSU glæder sig over, at Kommissionen har besluttet at foretage en sådan undersøgelse, som er uundværlig for at forstå den samlede indvirkning af alle reguleringsforanstaltninger, og håber, at den snart vil blive offentliggjort.

⁽¹⁾ EUT C 54 af 19.2.2011, s. 44.

⁽²⁾ EUT C 318, af 29. oktober 2011, s. 24.

⁽³⁾ EUT C 107, af 6. april 2011, s. 21.

1.7 EØSU peger på, at der er et problem med foreneligheden af artikel 40 i forordningen om delegerede retsakter, set i forhold til artikel 290 i TEUF. Antallet af, indholdet af og fristerne for de delegerede retsakter er ikke i overensstemmelse med traktatens bestemmelser, og de indebærer, at for mange grundlæggende aspekter i forordningens struktur bliver holdt uden for den normale lovgivningsproces. EØSU opfordrer til en nøje overvejelse af dette spørgsmål for at sikre fuld overensstemmelse mellem bestemmelsen i TEUF og artikel 40.

2. Forslaget til forordning

2.1 Finansmarkederne har forandret sig enormt de seneste år. Der er kommet nye handelsplatforme og produkter på scenen, og den teknologiske udvikling med f.eks. højfrekvenshandel har ændret landskabet.

2.2 Forslagene skal gøre finansmarkederne mere effektive, modstandsdygtige og gennemsigtige og forbedre beskyttelsen af investorer. De nye regler vil også medføre en udvidelse af tilsynsmyndighedernes beføjelser og klare retningslinjer for alle handelsaktiviteter.

2.3 Forslagets vigtigste elementer

2.3.1 Mere robuste og effektive markeder: MiFID dækker allerede multilaterale handelsfaciliteter og regulerede markeder, men denne revision vil bringe en ny form for handelssystem ind under reglerne, nemlig den organiserede handelsfacilitet (OHF), dvs. ikke-regulerede platforme, som spiller en stadig større rolle. Eksempelvis handles standardiserede derivatkontrakter i stigende omfang via disse platforme. Med det nye forslag lukkes dette hul i lovgivningen. Det reviderede MiFID-direktiv vil fortsat tillade forskellige forretningsmodeller, men vil sikre, at alle handelssystemer følger samme regler med hensyn til gennemsigtighed, og at eventuelle interessekonflikter undgås.

2.3.2 Der skal tages hensyn til teknologiske innovationer: Det opdaterede MiFID-direktiv indfører nye beskyttelsesforanstaltninger for algoritmiske handelsaktiviteter og højfrekvenshandel, der har medført en dramatisk stigning i handelstempoet og kan medføre forskellige systemiske risici.

2.3.3 Disse beskyttelsesforanstaltninger inkluderer dels et krav om, at alle, der deltager i algoritmisk handel, skal være ordentligt reguleret og råde over tilstrækkelig likviditet, dels regler, der skal forhindre dem i at øge volatiliteten ved at rykke ud og ind af markeder. Endelig vil forslagene stramme betingelserne for nægtelse af adgang til vigtige tjenester efter handelstidspunktet (f.eks. clearing), der ellers kan skade konkurrencen mellem handelssystemer.

2.4 Øget gennemsigtighed: Ved at indføre kategorien "organiserede handelsfaciliteter" vil forslagene forbedre gennemsigtigheden på aktiemarkederne, herunder med hensyn til de såkaldte "dark pools" (handel eller likviditet, der ikke er adgang til på offentlige platforme). Undtagelser vil kun kunne accepteres

under ganske bestemte omstændigheder. Der indføres også nye gennemsigtighedsregler for andre markeder end aktiemarkederne (dvs. markederne for obligationer, strukturerede finansprodukter og derivater). Og takket være et nyt krav om, at alle markedsdata skal samles på ét sted, får investorerne overblik over alle handelsaktiviteter i EU og dermed mulighed for at træffe et valg på grundlag af mere sikre oplysninger.

2.5 Forstærkede tilsynsbeføjelser og strengere regler for råvarederivatmarkederne. Forslagene vil medføre en styrkelse af tilsynsmyndighedernes rolle og beføjelser. Sammen med Den Europæiske Værdipapirtilsynsmyndighed (ESMA) og under bestemte omstændigheder vil tilsynsmyndighederne kunne forbyde visse produkter og tjenester eller visse former for praksis, hvis de udgør en trussel mod investorbeskyttelsen, den finansielle stabilitet eller markedernes korrekte funktion.

2.6 Forstærket investorbeskyttelse: På basis af den omfattende samling af regler, der allerede er på plads, indeholder det reviderede MiFID-direktiv strengere krav til porteføljevaltning, investeringsservice og handel med komplicerede finansielle produkter såsom strukturerede produkter. For at undgå potentielle interessekonflikter vil det være forbudt for selvstændige rådgivere og porteføljeforvaltere at foretage eller modtage betalinger til eller fra tredjeparter eller opnå andre pengegevinster. Endelig indføres der regler for corporate governance og ledelsesansvar for alle investeringsfirmaer.

3. Bemærkninger og overvejelser

3.1 Ifølge data fra Den Internationale Betalingsbank steg den nominelle værdi af de derivater, der er i omløb, fra 601 046 milliarder dollars i december 2010 til 707 569 milliarder i juni 2011 (BIS Quarterly Review, december 2011).

3.2 Det nye forslag har til formål at øge markedernes effektivitet, integritet og gennemsigtighed, med særligt fokus på mindre regulerede markeder, og dermed styrke investorbeskyttelsen.

3.3 I de seneste 20 år er der sket en eksplosion i omfanget af globale transaktioner, som har tilført de finansielle markeder store mængder likviditet. Denne vækst uden fortilfælde, som først og fremmest skyldes kortsigtet spekulation, er ikke blevet ledsaget og understøttet af en tilsvarende vækst i realøkonomien, arbejdsmarkedet og lønniveauet. EØSU mener, at forslaget til forordning er nødvendigt og velegnet til at dæmpe denne indvirkning på markederne.

3.4 Markedernes egentlige funktion er at understøtte den økonomiske udvikling ved at mindske informationsasymmetrien og således virke for en effektiv allokering af ressourcerne. Som allerede påpeget har krisen afdækket en funktionsfejl på markederne, hvor aktørerne har ageret ikke efter informationsøkonomiens love, men udnyttet finansmarkederne i spekulativt øjemed på kort og ultrakort sigt.

3.5 Vore markeder er derfor blevet oversvømmet med likviditet på ultrakort sigt, mens det (nu som før) har skortet på incitamenter til at fremme den produktive industri snarere end den finansielle industri. Denne adfærd udvider kløften mellem det naturlige makkerpar, industri og finansielle markeder, idet sidstnævnte konstruerer stadigt mere uigennemskuelige, abstrakte og komplekse instrumenter.

3.6 Spekulation er en del af markedets logik og en indbygget bestanddel af selve markedet, idet den sikrer likviditet og reagerer på funktionsfejl, men spekulation på ultrakort sigt er til gengæld økonomisk og socialt meningsløs og bidrager afgørende til udviklingen af finansielle bobler. Der er et presserende behov for at vende den nuværende tendens ved at få investorerne til atter at interessere sig for realvæksten.

3.7 I denne henseende indeholder forslaget til forordning utvivlsomt velegnede tiltag og instrumenter til at imødegå de indlysende svagheder og skævheder i vort system.

3.8 Med det nye regelværk for organiserede handelssystemer bliver alle handelsaktiviteter omfattet af klarere regler for deres funktionsmåde. Porteføljeforvaltning, investeringsservice og handel med komplicerede finansielle produkter bliver underlagt strenge krav. De reviderede bestemmelser, som stiller nye krav til ledelsens ansvar, samt revisionen af reglerne for corporate governance vil således betyde, at de finansielle formidlere bliver nødt til at omorganisere selskabsstrukturen gennemgribende. EØSU mener, at de – ganske vist byrdefulde – krav, der indføres med den nye ordning, er rimelige og i overensstemmelse med forordningens mål.

3.9 Forslaget til forordning indfører en ny form for organiserede handelsfaciliteter (OHF'er). EØSU er tilhænger af denne bestemmelse under den forudsætning, at den dækker de forskellige handelssystemer, som anvendes af forskellige modparter. Dette system vil hjælpe markedet som helhed med at sammenholde de forskellige muligheder, som konkurrerende instrumenter frembyder, idet princippet om *best execution* dog fortsat bør følges.

3.10 Endvidere fastlægges der regler for de kompetente myndigheders beføjelser, som blandt andet betyder, at de kan træffe foranstaltninger i forbindelse med handel med produkter og tjenesteydelser, som alvorligt kan skade investorernes interesser eller markedets stabilitet.

3.11 Endvidere gælder gennemsigtighedsprincippet ikke kun markederne, men også myndighederne. De kompetente myndigheder kan faktisk udveksle handelsindberetninger for at forhindre eventuelle tilfælde af markedsmisbrug, som der er mistanke om. EØSU er meget positiv over for disse aspekter af forslaget til forordning, idet der hermed gøres en stærk indsats for at styrke investorbeskyttelsen.

3.12 Ifølge autoritative aktører på markedet har den nye regulering afgørende betydning, og den vil ændre de europæiske finansielle markeders struktur. For eksempel er der en indbygget systemisk risiko, som er blevet blotlagt under den seneste finanskrise, og som man må tage højde for. Hvis en bank går konkurs, kan det betyde, at de indgåede forpligtelser i forbindelse med OTC-handel ikke kan opfyldes, hvilket kan få følger for bankens modparter og andre enheder. Den nye regulering mindsker modpartsrisikoen på OTC-markedet. Forslaget til forordning vil begrænse de transaktioner, der foregår uden for markederne, betragteligt.

3.13 Et andet mål med den nye forordning, som EØSU ser overordentligt positivt på, er at samle dataene om alle OTC-handler – og ikke kun dem, der handles af en central modpart – på ét sted. Oplysningerne stilles til rådighed for tilsynsmyndighederne, der således kan udøve en effektiv kontrol med markedet. Denne kontrol kan ikke gennemføres i dag på grund af manglende data. Når det gælder disse aspekter, afstikker forordningen dog en åben struktur, som ikke defineres på forhånd. For eksempel vil det være op til aktørerne eller ESMA at afgøre, hvilke former for derivater, der kan få adgang til en central modpart. Derfor kan man endnu ikke sige noget om, hvor stor en del af de nuværende handler, der vil være omfattet af denne mulighed.

3.14 Et andet vigtigt aspekt vedrører det forhold, at den kommende EU-forordning ikke siger noget om, hvilken form markedet for de fremtidige centrale modparter vil antage. Dette kan betyde, at de eksisterende strukturer i de enkelte lande, som f.eks. den italienske børs' clearings- og garantifond, bliver styrket, eller at der dannes nogle få store strukturer i Europa. Der er kun tale om gætteri, forordningen indikerer ikke noget. Rent bortset fra spørgsmålet om, hvorledes den specifikke struktur kommer til at se ud, skal det understreges, hvor vigtigt det er, at risikostyringen bliver forvaltet ordentligt, og at tilsynsmekanismerne fungerer effektivt, for at undgå flere katastrofale konkurrencer.

3.15 Endvidere skulle omkostningerne kunne nedbringes, når handelen standardiseres ved at henlægge den til centrale modparter. Koncentrationen vil nok kunne have denne effekt, men man kan ikke være sikker på det. Hvis den nye regulering gennemføres ordentligt, vil den sikkert give mulighed for en bedre evaluering af risiciene, som på det seneste ofte er blevet undervurderet af kreditformidlerne i jagten på større kortsigtet profit.

4. Kritikpunkter

4.1 Noget af det, der giver anledning til bekymring, er omkostningerne ved gennemførelsen af denne forordning, som ser ud til at blive undervurderet og som netop bliver aktuelle nu, hvor finansieringsinstitutterne i forvejen er under pres set ud fra et lovgivnings-, rentabilitets- og udgiftsmæssigt synspunkt. Finansieringsinstitutterne skal være effektive og understøtte økonomien, men også bevare en passende udbytteprofil; det frygtes, at disse omkostninger uundgåeligt vil blive væltet over på investorerne og kunderne. EØSU mener, at brugerne og virksomhederne, især SMV'erne, bør beskyttes i denne henseende.

4.2 Ifølge Kommissionen vil efterlevelsomkostningerne (engangsomkostninger) ligge på mellem 512 og 732 mio. EUR og de løbende omkostninger på mellem 312 og 586 mio. EUR. Disse omkostninger synes at være sat for lavt: eksempelvis kan der sættes spørgsmålstejn ved de anslåede driftsomkostninger ved oprettelsen af den teknologiske infrastruktur til overholdelse af indberetningskravene, og de kan meget vel overstige det samlede anslåede beløb. Kommissionen har endelig indledt en undersøgelse for at vurdere den samlede indvirkning af de kumulative omkostninger ved den nye regulering, hvilket EØSU længe har ønsket og anmodet om. Det anses for hensigtsmæssigt, at denne undersøgelse snarest bliver afsluttet og offentliggjort for fuldt ud at forstå forordningens effekt mht. tidsforbrug og omkostninger.

4.3 Hvis de samlede lovændringer fortsætter med at øge omkostningerne og kompleksiteten for finansieringsinstitutterne, vil disse begynde alvorligt at overveje, hvilke dele af deres aktiviteter de skal opgive, eller om de skal flytte dem til et andet retsområde.

4.4 Mens princippet om risikoreduktion via større gennemsigtighed vil blive vel modtaget af mange, har vi brug for bedre at forstå, hvilken samlet indvirkning forordningen vil få på Europas evne til at konkurrere på det globale marked for finansielle tjenesteydelser.

4.5 Endvidere er det i forbindelse med den større gennemsigtighed vigtigt at se nærmere på, hvem der vil få direkte og reel gavn af de nye tiltag. Investeringsbanker eller hedgefonde vil sikkert nyde godt af den øgede information, men gælder det også for handelsmarkederne?

4.6 EØSU er i tvivl om, hvorvidt den meget stramme regulering af *dark pools* også kan gå ud over opsparingsforvaltningselskabernes evne til at handle optimalt på vegne af deres egne kunder (i sidste ende de private investorer).

4.7 Et af målene med forslaget til forordning er at samle, harmonisere og integrere de finansielle markeder. De private

investorer kender ofte kun få af de finansielle instrumenter, der står til deres rådighed på deres eget relevante marked. Skønt EØSU på den ene side støtter princippet om konsolidering af de forskellige handelspladser, opfordrer det samtidig Kommissionen til ret hurtigt at sætte skub i programmet for formidling af finansiell viden. Udvalget mener faktisk, at der er fare for, at den harmonisering, der nu forsøges gennemført, ikke får den forventede effekt, hvis investorerne ikke oplyses tilstrækkeligt herom og har forståelse herfor.

4.8 Endelig skal det fremhæves, at den nye forordning udvider anvendelsesområdet til flere porteføljetyper: ud over aktier er det også hensigten, at forordningen skal gælde for alle andre finansielle instrumenter samtidig. Nærværende forordnings mål om en konkurrencepræget handel baseret på clearing af noterede derivater kan – hvis det forfølges – få meget betydelige konsekvenser for markedets struktur. Nogle markeder for fastforrentede værdipapirer, som allerede opererer på elektroniske handelsplatforme, vil nok komme til at opleve en hurtig udvikling i denne retning.

4.9 Forslaget til forordning introducerer i artikel 40 en lang og omfattende liste over de delegerede retsakter, som Kommissionen kan vedtage. Indholdet af disse retsakter må siges at være ret bredt (for blot at nævne nogle: specifikation af *bid-ask* noteringer, ordertype og ordrestørrelse, indholdet af de oplysninger, som de regulerede markeder og investeringsselskaberne skal offentliggøre for hver type finansielt instrument osv.). EØSU peger på, at der er et problem med foreneligheden af artikel 40 set i forhold til artikel 290 i TEUF, som ændret og udbygget ved Lissabontraktaten. I henhold til traktatens bestemmelse, kan "Kommissionen ... i en lovgivningsmæssig retsakt få delegeret beføjelse til at vedtage almen gyldige ikke-lovgivningsmæssige retsakter, der udbygger eller ændrer visse ikke-væsentlige bestemmelser i den lovgivningsmæssige retsakt.". Efter en gennemgang af de emner i forslaget til forordning, som kan gøres til genstand for delegerede retsakter, mener EØSU, at de må betragtes som væsentlige og ikke ubetydelige. Derfor må listen over delegerede retsakter, der henvises til i forordningens artikel 40, anses for at være overdrevent lang og ikke i overensstemmelse med TEUF.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs Udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2004/109/EF om harmonisering af gennemsigtighedskrav i forbindelse med oplysninger om udstedere, hvis værdipapirer er optaget til handel på et reguleret marked, og af Kommissionens direktiv 2007/14/EF

KOM(2011) 683 endelig — 2011/0307 (COD)

(2012/C 143/15)

Ordfører: **Paulo BARROS VALE**

Rådet og Europa-Parlamentet besluttede hhv. den 30. november 2011 og den 15. november 2011 under henvisning til artikel 50 og 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2004/109/EF om harmonisering af gennemsigtighedskrav i forbindelse med oplysninger om udstedere, hvis værdipapirer er optaget til handel på et reguleret marked, og af Kommissionens direktiv 2007/14/EF

COM(2011) 683 final – 2011/0307 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 1. februar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23.februar 2012, mødet den 22. februar, følgende udtalelse med 232 stemmer for, 3 imod og 11 hverken for eller imod.

1. Sammenfatning og konklusioner

1.1 Forslaget til ændring af gennemsigtighedsdirektivet indgår som led i en større pakke fra Kommissionen, der skal lette små og mellemstore virksomheders (SMV'ers) adgang til finansiering. Det viser samtidig den vægt, der lægges på at genoprette tilliden blandt investorer og forsyne markedet med informationer af høj kvalitet. Det her behandlede forslag bygger på henstillingerne i en uafhængig rapport fra konsulentfirmaet Mazars, er resultatet af en høring af interesserede parter og dissers kommentarer, og tager udgangspunkt i Kommissionens beretning fra maj 2010 og konsekvensanalysen af de forskellige modeller, der fremlægges. EØSU støtter således forslagens mål og indhold, men ønsker ikke desto mindre at fremsætte en række bemærkninger.

1.2 De foreslåede ændringer, der har til hensigt at gøre markedet mere attraktivt for små og mellemstore udstedere, vil finde anvendelse på alle. Den største effekt af forenklingerne vil muligvis ikke blive mærket så meget af dem, som forenklingerne egentlig er rettet imod, men snarere af de store virksomheder, der opererer på markedet. Det er et fåtal, der betragter gennemsigtighedsdirektivets krav som en hindring for små og mellemstore udsteders adgang til markedet, og det er derfor ikke sikkert, at forenklingerne kommer til at spille nogen vigtig rolle i beslutningstagningen eller vil have nogen væsentlig indvirkning med hensyn til at gøre markedet mere attraktivt for SMV'er. Da forenklingerne ifølge de berørte aktører imidlertid ikke udhuler markedets troværdighed eller investorbeskyttelsen, vil de få en økonomisk virkning, der selv om den vil være størst for de store virksomheder, i sidste ende også vil kunne mærkes af SMV'er og således være af betydning for den type virksomhed, der udgør hovedparten af det europæiske erhvervsliv.

1.3 Offentliggørelse af kvartalsrapporter har lige siden 2004 været genstand for debat og har haft en række modstandere.

EØSU manede til forsigtighed i dette spørgsmål. Ulemperne ved obligatorisk offentliggørelse, som der blev henvist til på det tidspunkt, er blevet bekræftet (øget informationsmængde uden øget informationskvalitet, store finansielle udgifter og offeromkostninger, indførelse af en kortsigtet tilgang pga. nødvendigheden af at kunne påvise resultater på markedet - på bekostning af en mere strategisk, langsigtet vision). Presset for at opnå resultater på kort sigt kan endda betragtes som en af årsagerne til den krise, der er opstået. Finanssektoren føler sig hvert kvartal presset til at forelægge mere og mere positive resultater. Da der ikke foreligger nogen trussel mod den nødvendige og ønskværdige gennemsigtighed, og da formidlingen af vigtige oplysninger er sikret gennem overholdelse af prospekt- og markedsmisbrugsdirektivet, støtter EØSU, at bestemmelsen om obligatorisk offentliggørelse ophæves, så det bliver markedet, der afgør, hvor mange oplysninger der er nødvendige.

1.4 Nogle har fremhævet kompleksiteten af rapporternes beskrivende indhold som en væsentlig kilde til offeromkostninger og andre omkostninger i forbindelse med underleveranceaftaler med eksperter på området. Der er ingen garanti for, at det i væsentlig grad vil reducere omkostningerne, at Det Europæiske Værdipapirtilsynsudvalg (ESMA) udarbejder sådanne modeller, men initiativet kan muligvis føre til visse besparelser for SMV'er, som ikke længere ville skulle betale eksterne organer for at udarbejde rapporternes beskrivende indhold. Endelig er det værd at påpege, at modeller vanskeligt kan tage højde for alle situationer, hvilket kan betyde, at nogle af de leverede oplysninger forenkles, eller at andre vigtige oplysninger slet ikke gives, fordi de ikke er omfattet af modellen.

1.5 En udvidelse af definitionen af de anmeldelsespligtige finansielle instrumenter viser den vægt, der lægges på at ajourføre reglerne om markedsinnovation og dermed på at holde trit

med udviklingen. Denne ændring bringer gennemsigthedsdirektivet på linje med de foranstaltninger, der allerede er taget i Storbritannien og Portugal, og med dem, der er under udarbejdelse i andre lande i EU og i resten af verden. I Frankrig var der taget et lovgivningsinitiativ på dette område, men det viste sig at være utilstrækkeligt. Man kunne måske frygte, at markedet kunne blive oversvømmet med unødvendige informationer, men erfaringerne fra de lande, der allerede kræver en sådan anmeldelse, viser, at en sådan frygt er ubegrundet, og mange interessenter foreslår, at man lærer af Storbritanniens erfaringer på området.

1.6 Hvad angår oprettelsen af den europæiske rapporteringsmekanisme, henleder EØSU opmærksomheden på, at det kan være vanskeligt at integrere de eksisterende nationale databaser på grund af manglende kompatibilitet mellem den anvendte teknologi i de forskellige lande. En række aktører anbefaler oprettelse af en sådan mekanisme, hovedsagelig med relation til oplysninger til investorer og analytikere, men det er nødvendigt at foretage en vurdering af cost/benefit-forholdet ved dens oprettelse og vedligeholdelse. Der er ikke desto mindre tale om en vigtig foranstaltning, som vil fremme udviklingen af det indre marked.

1.7 Med hensyn til den nye ordlyd i direktivets artikel 6 vedrørende obligatorisk offentliggørelse af informationer om betalinger til regeringer, går EØSU ind for en udvidelse af denne bestemmelses anvendelsesområde. Det kan ikke benægtes, at det er vigtigt at offentliggøre betalinger foretaget af udstedere, som har aktiviteter i udvindingsindustrien eller skovbrugsindustrien, men ordlyden af denne artikel kunne være mere ambitiøs og dække tilfælde, hvor privatpersoner gives koncessioner af offentlig interesse som f.eks. til at drive transport-, telekommunikations-, energi- og spilletværk, enten gennem direkte koncessioner eller oprettelse af offentlig-private partnerskaber. Enhver transaktion af denne art med offentlige myndigheder bør offentliggøres på lande- eller projektbasis. Da målet med denne foranstaltning er at holde regeringer ansvarlige for anvendelsen af deres indtægter, må de beløb, der udbetales i forbindelse med et lands ressourcenyttelses- og infrastrukturprojekter ud over dem, der dækkes af direktivet, ikke overses.

1.8 Hvad angår sanktioner, mener EØSU, at der ud over at fastsætte øvre grænser for de planlagte sanktioner bør fastsættes mindstetærskler for at undgå straffrihed og anvendelse af sanktioner, som ikke har nogen afskrækkende effekt, eller som slet ikke straffer ulovlig adfærd. Samtidig bør der ske en harmonisering af den praksis, der følges i de enkelte medlemsstater.

1.9 Inden for den gældende ramme vil det være lidet sandsynligt, at der vil ske en pludselig stigning i efterspørgslen. Blot må det påpeges, at forslaget om forenkling af gennemsigthedsdirektivets bestemmelser sammen med andre planlagte forslag om at gøre markedet mere attraktivt kan føre til en stigning i antallet af transaktioner, hvis indvirkning på markedets funktion der endnu ikke er taget højde for. Samtidig kunne den øgede synlighed, som SMV'er opnår, og det mere attraktive marked for investorer fremhæve manglerne i den nuværende forbrugeroplysning, som gør det umuligt for dem at forstå de oplysninger, der er tilgængelige, og følgelig træffe velovervejede beslutninger.

2. Baggrund for forslaget

2.1 I henhold til artikel 33 i gennemsigthedsdirektivet (direktiv 2004/109/EF ⁽¹⁾) præsenterede Kommissionen en informationsrapport om direktivets gennemførelse i de år, det var i kraft. I konklusionerne fremhæver rapporten betydningen for de fleste interessenter af direktivets krav om et korrekt og effektivt fungerende marked.

2.2 Det her behandlede forslag til ændring af direktivet er forelagt på en måde, der tager hensyn til Kommissionens politiske prioritet, der går ud på at forbedre den lovgivningsmæssige ramme for små og mellemstore udstedere og lette deres adgang til kapital. Det er endvidere hensigten med forslaget at gøre de krav, der stilles til små og mellemstore udstedere, mere rimelige, uden at det går ud over investorbekyttelsen. Herudover har revisionen af direktivet til formål at sikre gennemsigthed i større kapitalerhvervelser, tillid blandt investorer og øget fokus på langsigtede resultater og bidrager dermed til at styrke den finansielle stabilitet. Endelig er det også hensigten, at bedre adgang til regulerede oplysninger på EU-plan skal øge den funktionelle integration på de europæiske værdipapirmarkeder og gøre små og mellemstore børsnoterede virksomheder mere synlige på tværs af grænserne.

2.3 Det må understreges, at forslaget til ændring af direktivet tager udgangspunkt i en uafhængig undersøgelse foretaget af konsulentfirmaet Mazars, hvis mål er at give kvantitativ og kvalitativ dokumentation til støtte for Kommissionens rapport til Europa-Parlamentet og Rådet i overensstemmelse med artikel 33 i gennemførelsesdirektivet. Der er også trukket på rapporter offentliggjort af Det Europæiske Værdipapirtilsynsudvalg (ESMA) og af Ekspertgruppen vedrørende de Europæiske Værdipapirmarkeder (ESME).

2.4 Der er fremhævet to områder, som skal forbedres: det forhold, at direktivet bygger på en minimumsharmonisering, som gør det muligt for medlemsstaterne at vedtage mere restriktive foranstaltninger, hvilket skaber gennemførelsesproblemer og øger omkostningerne, samt det forhold, at der ikke er fremsat blødere foranstaltninger for SMV'er, hvilket hæmmer motivationen til at benytte sig af markedet. Der er endvidere behov for præciseringer af nogle definitioner i direktivet og for større konsistens og klarhed i anvendelsen af visse termer med lignende betydning i dokumentet. Endelig fremhæver rapporten det nødvendige i at indføre forbedringer i bestemmelserne vedrørende anmeldelse.

2.5 Virkningerne af de forskellige modeller blev vurderet, hvilket førte til følgende beslutninger:

2.5.1 For at give større råderum med hensyn til hyppighed og tidspunkter for offentliggørelse af periodiske finansielle oplysninger, særlig for små og mellemstore udstedere, er løsningen at afskaffe forpligtelsen for alle børsnoterede selskaber til at forelægge kvartalsrapporter. Selv om målet er at sikre forenklinger for SMV'er, er den foreslåede løsning at undlade at differentiere mellem de virksomheder, der er dækket af

⁽¹⁾ EUT L 390 af 31.12.2004, s. 38-57; EØSU's udtalelse: EUT C 80 af 30.3.2004, s. 128.

foranstaltningen, for ikke at give anledning til dobbeltstandarde, hvilket vil kunne forvirre investorerne. Det håbes, at foranstaltningen vil føre til færre omkostninger og til øget fokus på langsigtede resultater ved at fjerne presset for at forelægge kvartalsvise resultater. Investorbeskyttelsen bringes ikke i fare, da prospekt- og markedsmisbrugsdirektivets bestemmelser fortsat vil være bindende, hvilket sikrer offentliggørelse til markedet af oplysninger om vigtige begivenheder og/eller forhold, som kan påvirke prisen på værdipapirer.

2.5.2 For at forenkle de beskrivende dele af små og mellemstore udsteders rapporter ville den løsning, der vælges, endnu en gang indebære, at den skulle gælde alle virksomheder, og at ESMA skulle udforme ikke-bindende modeller for disse dokumenter. Det håbes endvidere, at der ud over en sænkning af omkostningerne vil blive sikret en grad af sammenlignelighed i oplysninger til investorer, og at SMV'ers synlighed på tværs af grænserne vil blive øget.

2.5.3 For at udbedre mangler i kravene om anmeldelse af større besiddelser af stemmerettigheder foreslås en udvidelse af ordningen, så den dækker alle instrumenter med ensartede økonomiske virkninger for besiddelser af aktier og besiddelser af rettigheder til at erhverve aktier.

2.5.4 For at udligne forskelle i kravene om anmeldelse af større besiddelser er den valgte løsning en sammenlægning af aktiebesiddelser med besiddelser af finansielle instrumenter, som giver adgang til aktier, herunder kontantafregnede aktiederivater.

2.6 De vigtigste ændringer, der indføres for enten at lette SMV'ers adgang til markedet eller præcisere direktivets tekst, er følgende:

2.6.1 Der fastsættes et hjemland for udstedere fra tredjelande, som ikke har valgt hjemland inden for en frist på tre måneder.

2.6.2 Kravet om offentliggørelse af foreløbige ledelseserklæringer og/eller kvartalsrapporter afskaffes.

2.6.3 Definitionen af finansielle instrumenter, som skal anmeldes, udvides.

2.6.4 Aktiebesiddelser sammenlægges med besiddelser af finansielle instrumenter med henblik på anmeldelse af større besiddelser. Under hensyntagen til de særlige forhold, der gør sig gældende på de enkelte markeder, og hvor det er nødvendigt for at sikre gennemsigtighed på området, vil medlemsstaterne imidlertid stadig kunne fastsætte lavere tærskler for anmeldelse af større besiddelser end fastsat i direktivet

2.6.5 Kommissionen delegeres beføjelse til at vedtage regelsætmæssige tekniske standarder udarbejdet af ESMA vedrørende tekniske krav til adgang til regulerede oplysninger på EU-niveau for at strømline adgangen til finansielle oplysninger og dermed undgå at konsultere 27 forskellige nationale databaser. Målet er at skabe en europæisk mekanisme for regulerede oplysninger.

2.6.6 Der stilles krav om at offentliggøre betalinger til regeringer på enheds- eller koncernniveau i alle tilfælde, hvor der er tale om udnyttelse af naturressourcer

2.6.7 De kompetente myndigheders sanktionsbeføjelser styrkes, og der indføres sanktioner eller andre foranstaltninger – der skal offentliggøres – for enhver overtrædelse af regler.

3. Spørgsmål, som rejses i Kommissionens forslag

3.1 Den her behandlede revision af gennemsigtighedsdirektivet har bl.a. til formål at gøre de regulerede markeder mere attraktive for små og mellemstore udstedere, hvilket er af afgørende betydning for markedets udvikling og vækst. De foreslåede ændringer af gennemsigtighedsdirektivet repræsenterer således et positivt initiativ, som gør det muligt at forenkle visse procedurer, uden at det går ud over kvaliteten af oplysninger, som er vigtige for investorernes beslutningstagning og markedsanalytikernes vurderinger. Disse forenklinger vil uden tvivl have en positiv effekt på samtlige børsnoterede virksomheders omkostninger, men kan have særlig stor virkning for SMV'er.

3.2 På trods af disse forenklinger er og bliver dette en sektor, hvis regler og terminologi er vanskelige at forstå for forbrugeren. Selv om det er vanskeligt at sikre generel oplysning af befolkningen på dette område, er forbrugerbeskyttelse særdeles vigtig, da den ved hjælp af uddannelse og oplysning, som stilles til rådighed både af tilsynsmyndighederne og regeringerne, værner forbrugerne mod vildledelse som følge af teknisk jargon, og dette bør derfor være et område, der lægges vægt på i fremtidige initiativer.

3.3 De modeller for det beskrivende indhold, der er indeholdt i forslaget, vil kunne lette forståelsen af oplysninger og gøre oplysninger mere sammenlignelige. Selv om det er en kompliceret sag at udarbejde modeller, som kan indebære risiko for, at indholdet overforenkles, og at der ikke tages højde for alle situationer, kan anvendelsen af modeller nedbringe omkostningerne, navnlig for SMV'er. Modellerne kan endog gøre det lettere for forbrugere at fortolke oplysninger.

3.4 Betydningen af at afskaffe forpligtelsen til offentliggørelse af kvartalsrapporter må fremhæves. Bekæmpelsen af den kortsigtede tilgang, som har fundet indpas på markedet, og som dette initiativ i vid udstrækning har bidraget til, er af afgørende betydning for en bæredygtig udvikling af markedet. Kun en langsigtet vision kan fremme innovation, som er en central betingelse for en bæredygtig og inklusiv udvikling – prioriteter i Europa 2020-strategien.

3.5 En bredere definition af instrumenter, der skal anmeldes, er et vigtigt element i ændringerne af gennemsigtighedsdirektivet. Finansiell innovation har ført til skabelse af nye instrumenttyper, hvortil der er behov for en gennemsigtighedsmæssig ramme. Det håbes, at disse ændringer vil udfylde de eksisterende huller i anmeldelseskravene for større besiddelser af stemmerettigheder og i kravene om anmeldelse af større aktiebesiddelser, så det undgås, at der opbygges hemmelige aktieposter, og at markedet, som det allerede er sket, uden forudgående varsel oplyses om større besiddelser.

3.6 Det mål, der går ud på at skabe en fælles europæisk mekanisme til opbevaring af regulerede oplysninger på EU-plan, er ambitiøst og bør fastholdes. Dette vil uden tvivl være

et vigtigt værktøj for udbygning af det indre marked. Der skal blot tages hensyn til cost/benefit-forholdet ved instrumentets oprettelse og vedligeholdelse.

3.7 Gennemsigtighedsdirektivet kommer nu til at finde anvendelse på betalinger til regeringer foretaget af udvindingsindustrier i de lande, hvor de er aktive. Dette innovative forslag fra Kommissionen søger at vise de finansielle virkninger, som en virksomheds aktiviteter har i værtslandet, og styrker derved gennemsigtigheden. EØSU er overbevist om, at direktivet kunne være endnu mere ambitiøst og udvide den obligatoriske offentliggørelse til at omfatte betalinger relateret til andre aktiviteter af offentlig interesse, hvortil der er givet koncession til privatpersoner. Sådanne beløb kan være betydelige, navnlig når det gælder koncessioner i transport-, telekommunikations- og energisektoren og endog i spillesektoren.

3.8 Også sanktionssystemet revideres i Kommissionens forslag, som styrker de kompetente myndigheders beføjelser ved at omfatte visse instrumenter såsom retten til at hindre stemmeafgivning og offentliggøre sanktioner. Det bør understreges, at selv om der er fastsat øvre grænser for finansielle

sanktioner, er der ikke på samme måde fastsat mindstetærskler. Fastsættelsen af sådanne grænser ville have endnu en afskrækkende virkning.

3.9 En forenkling af reglerne med det formål at gøre markedet mere attraktivt kan føre til en stigning i antallet af transaktioner, og det vides ikke, hvilken virkning dette vil have for normale operationer, hvad enten det drejer sig om børser eller tilsynsmyndigheder, som man håber vil kunne håndtere den pludselige stigning i antallet af transaktioner.

3.10 Selv om dette emne ikke direkte har noget at gøre med gennemsigtighedsdirektivet, ønsker EØSU at benytte lejligheden til at fremhæve en af de største hindringer for udvidelsen af markedet - de høje gebyrer, der opkræves af fondsbørserne. Faktisk er det ikke kun omkostningerne ved notering, men også de årlige omkostninger ved at forblive på markedet - begge betydelige omkostninger - der af virksomhederne betragtes som en demotiverende faktor i deres noteringsovervejelser. Ethvert initiativ på dette område vil derfor i høj grad kunne gøre det lettere for virksomheder at træffe beslutning om notering.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Socialfond og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1081/2006

KOM(2011) 607 endelig — 2011/0268 (COD)

(2012/C 143/16)

Ordfører: **Xavier VERBOVEN**

Medordfører: **Miguel Angel CABRA DE LUNA**

Rådet og Europa-Parlamentet besluttede henholdsvis den 27. oktober 2011 og den 25. oktober 2011 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Socialfond og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1081/2006

COM(2011) 607 final – 2011/0268 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, som vedtog sin udtalelse den 25. januar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar, følgende udtalelse med 217 stemmer for, 5 imod og 7 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Princippet om økonomisk, social og territorial samhørighed samt solidaritetsprincippet, som er indskrevet i traktaterne, udgør to af de vigtigste søjler for integrationen af borgere og territorier. Som det vigtigste finansielle EU-instrument til fremme af de menneskelige ressourcer vil ESF fortsat bidrage til at opnå økonomisk, social og territorial samhørighed som indskrevet i artikel 162 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

1.2 Økonomisk, social og territorial samhørighed skal fortsat være et centralt led i Europa 2020-strategien. Alle civilsamfundets aktører, herunder det frivillige arbejde, anerkendes som en vigtig faktor for opnåelse af Europa 2020-strategiens målsætninger som bekræftet i Rådets konklusioner af 3. oktober 2011 ⁽¹⁾.

1.3 EØSU går ind for, at de ESF-finansierede prioriteter i henhold til artikel 10 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde skal bidrage til at bekæmpe forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering. ESF bør støtte opfyldelsen af alle forpligtelser i FN's konvention om rettigheder for personer med handicap, bl.a. med hensyn til uddannelse, beskæftigelse og tilgængelighed.

1.4 Den Europæiske Socialfond bør være det vigtigste støtteinstrument til gennemførelse af Europa 2020-strategiens mål, navnlig målene for beskæftigelse, uddannelse, social inklusion og fattigdomsbekæmpelse. Fonden bør støtte de politikker, medlemsstaterne fører inden for rammerne af de integrerede retningslinjer og de nationale reformprogrammer. EØSU mener, at de nationale reformprogrammer bl.a. bør omfatte målene for social inklusion af de mest sårbare grupper, herunder unge, kvinder, indvandrere, langtidsledige, ældre og handicappede, med henblik på at reformprogrammerne kan opfylde de forpligtelser, der er fastsat i FN's konvention om rettigheder for personer med handicap – og etniske mindretal. Herudover bør disse programmer omfatte de mål, der indgår i opnåelsen af det overordnede Europa 2020-mål, nemlig at reducere antallet af personer, der lever i fattigdom, med 20 millioner inden 2020.

1.5 Fremme af beskæftigelse og social inklusion (f.eks. via beskæftigelse), navnlig af de mest sårbare grupper, herunder unge, kvinder, indvandrere, langtidsledige, ældre, handicappede og etniske mindretal, er og bør fortsat være Socialfondens prioritetsområder i samtlige regioner i EU. Mindst 40 % af ESF's samlede ressourcer i hver medlemsstat bør tildeles det tematiske mål "fremme af beskæftigelse og støtte til arbejdskraftens mobilitet".

1.6 EØSU hilser det velkommen, at der er lagt vægt på social innovation og muligheden for at støtte projekter, der er relateret til socialøkonomien, den sociale iværksætterkultur og sociale virksomheder.

⁽¹⁾ 3114. møde i Rådet (beskæftigelse, socialpolitik, sundhed og forbrugerpolitik) den 3. oktober 2011 i Luxembourg, punkt 12.

1.7 De øgede investeringer i infrastruktur, regional konkurrenceevne og virksomhedsudvikling bør ledsages af foranstaltninger til skabelse af varig beskæftigelse, der lanceres som led i arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitikken, den sociale inklusion, forbedringen af arbejdstagernes, virksomhedernes og virksomhedsledernes tilpasningsevne og med henblik på at styrke den administrative kapacitet.

1.8 Den europæiske beskæftigelsesstrategi og de europæiske politikker til fremme af den sociale inklusion bør på ny gøres til centrale punkter i EU's prioriteter, og der bør frigøres flere midler til skabelse af flere og bedre job.

1.9 EØSU er af den opfattelse, at den fælles strategiske ramme afspejler de investeringsprioriteringer, der følger af Europa 2020-strategiens målsætninger, idet den beskriver fordelene ved et mere åbent og tilgængeligt arbejdsmarked navnlig for de personer, der befinder sig længst væk fra arbejdsmarkedet (såsom unge, kvinder, indvandrere, langtidsledige, ældre, handicappede og etniske mindretal m.fl.).

1.10 EØSU bakker op om ESF's bidrag til de andre prioriteter i Europa 2020-strategien: forskning og innovation, adgang til og brug af informations- og kommunikationsteknologier, øget konkurrenceevne i små og mellemstore virksomheder, miljøbeskyttelse, overgang til en lavemissionsøkonomi og bæredygtig ressourceudnyttelse.

1.11 EØSU støtter den tematiske koncentration og komplementariteten med de øvrige eksisterende finansielle instrumenter for at opnå en tilstrækkelig stor og synlig effekt.

1.12 EØSU støtter forslaget om, at mindst 20 % af ESF's samlede ressourcer skal tildeles det tematiske mål "fremme af social integration og fattigdomsbekæmpelse", som skal integrere de borgere, der befinder sig længst væk fra arbejdsmarkedet.

1.13 Partnerskabsprincippet, som omfatter arbejdsmarkedets parter og de økonomiske interesseorganisationer samt organisationer, der repræsenterer civilsamfundet, miljøpartnere, ikke-statslige organisationer og organer med ansvar for at fremme ligestilling og ikke-forskelsbehandling, er den grundlæggende garanti for, at foranstaltninger knyttet til strukturfondene, herunder navnlig Den Europæiske Socialfond, er velfungerende.

1.14 Den europæiske adfærdskodeks for gennemførelsen af partnerskabsprincippet skal afklare og definere den rolle, som hver enkelt partner på de forskellige niveauer spiller, samt præcisere, at skønt den sociale dialog henhører under arbejdsmarkedsparternes enekompetence, skal alle partnere som anerkendes i artikel 5 i forslaget til forordning om fælles bestem-

melser for fondene⁽²⁾, garanteres adgang til at deltage i de forskellige faser af fondenes gennemførelse, herunder fastlæggelsen og gennemførelsen af operationelle programmer, og tildeles passende finansiering for at sikre deres deltagelse.

1.15 EØSU afviser aldeles Kommissionens forslag om anvendelse af de finansielle sanktioner og incitamenter, der er knyttet til stabilitets- og vækstpakten, på strukturfondene.

1.16 Strukturfondene er ikke i sig selv tilstrækkelige til at imødegå krisen. Europa har brug for en anden økonomisk styring baseret på ansvarlig forvaltning, hvor der fokuseres på vækst og konkurrenceevne og hvor man fremmer investeringer, herunder i menneskelige ressourcer, samt principperne om retfærdighed, samhørighed, solidaritet og social integration. EU's budget bør omlægges efter disse principper.

1.17 Den Europæiske Socialfonds budget bør opretholdes på mindst samme niveau som i den sidste programmeringsperiode. Den bør også anvendes til at fremme offentlighedens deltagelse, styrke civilsamfundet og øge bevidstheden om de fælles europæiske værdier.

2. Baggrund: forslagene til EU's flerårige finansielle ramme og samhørighedspolitikken for 2014-2020

2.1 Den nye politiske ramme for det kommende årti, dvs. Europa 2020-strategien, blev godkendt af Det Europæiske Råd den 17. juni 2010.

2.2 Kommissionen fremlagde den 29. juni 2011 forslaget til "Et budget for Europa 2020", som fastlægger de nye finansielle overslag for EU for perioden 2014-2020.

2.3 Den 6. oktober 2011 fremlagde Kommissionen sine lovgivningsforslag om strukturfondene, herunder Den Europæiske Socialfond.

2.4 Disse forslag har været genstand for en bred høring af civilsamfundet og de berørte parter. Høringen blev afsluttet ved udgangen af året. I januar 2012 offentliggør Kommissionen det sidste sæt forslag om den fælles strategiske ramme, som vil blive forelagt Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget.

2.5 Nærmere bestemt hvad angår ESF's fremtid vedtog EØSU den 15. marts 2011 en udtalelse om "Den europæiske socialfonds fremtid efter 2013"⁽³⁾. Det bør undersøges, om de vigtigste elementer er blevet medtaget i forslaget til fremtidig forordning om ESF, som denne udtalelse omhandler.

⁽²⁾ COM(2011) 615 final.

⁽³⁾ EUT C 132 af 3.5.2011, s. 8-14.

2.6 Den aktuelle økonomiske situation: for at kunne analysere de finansielle overslag på passende vis må man ikke forbigå den generelle situation præget af globaliseringens udfordringer, de demografiske og migratoriske tendenser og frem for alt den dybe økonomiske krise, som har ændret de præmisser, Europa 2020-strategien var baseret på, radikalt. Følgelig er det afgørende, at de øgede investeringer i infrastruktur, regional konkurrenceevne og virksomhedsudvikling – især rettet mod SMV'er og virksomheder i den sociale økonomi – bliver ledsaget af foranstaltninger til skabelse af varig beskæftigelse på politiskområderne arbejdsmarked, almen og faglig uddannelse, social inklusion samt arbejdstagernes, virksomhedernes og virksomhedsledernes tilpasningsevne.

2.7 Målene og instrumenterne i Europa 2020-strategien, som grundlæggende er positive, bør målrettes bedre og tilpasses den nye situation. Dette bør ske inden for rammerne af et reguleret og rummeligt arbejdsmarked, som giver de EU-borgere – især dem, der befinder sig længst væk fra arbejdsmarkedet (unge, kvinder, indvandrere, langtidsledige, ældre, handicappede og etniske mindretal m.fl.) – mulighed for at få stabil og god beskæftigelse, som svarer til deres kvalifikationer.

2.8 Der må foretages en lang række forbedringer af gennemførelsen og de praktiske aspekter ved adgangen til ESF-finansiering. Dette skal især ske ved at reducere den administrative byrde før og under gennemførelsen af det operationelle program ved at gøre procedurerne for adgang til finansiering mere fleksible, fremskynde udbetalingerne med henblik på at mindske den finansielle byrde for dem, der gennemfører programmerne, forenkle fakturerings- og afregningsprocedurerne og anvende princippet om ensartede satser på et bredere, men realistisk grundlag.

2.9 EØSU er af den opfattelse, at den fælles strategiske ramme afspejler de investeringsprioriteringer, der følger af Europa 2020-strategiens målsætninger, idet den beskriver fordelene ved et mere åbent og tilgængeligt arbejdsmarked navnlig for dem, der befinder sig længst væk fra arbejdsmarkedet (såsom unge, kvinder, migranter, langtidsledige, ældre, handicappede, etniske mindretal m.fl.). Man bør i højere grad benytte globaltilskud for at lette mindre ngo'ers adgang til fondsmidler.

2.10 Den Europæiske Socialfond bør være det vigtigste støtteinstrument til gennemførelse af Europa 2020-strategiens mål, navnlig målene for beskæftigelse, uddannelse, social inklusion og fattigdomsbekæmpelse. Fonden bør støtte de politikker, medlemsstaterne fører inden for rammerne af de integrerede retningslinjer og de nationale reformprogrammer. EØSU mener, at de nationale reformprogrammer bl.a. bør omfatte målene for social inklusion af de mest sårbare grupper, herunder unge, kvinder, indvandrere, langtidsledige, ældre og handicappede, med henblik på at reformprogrammerne kan opfylde de forpligtelser, der er fastsat i FN's konvention om rettigheder for personer med handicap – og etniske mindretal. Herudover bør de omfatte de mål, der indgår i opnåelsen af det overordnede Europa 2020-mål, nemlig at reducere antallet af personer, der lever i fattigdom, med 20 millioner inden 2020.

2.11 Den Europæiske Socialfond bør anvendes til at fremme offentlighedens deltagelse, styrke civilsamfundet og øge bevidstheden om de fælles europæiske værdier.

3. Generelle bemærkninger til forslaget til forordning den fremtidige ESF-forordning

3.1 EU's budget bør styrkes, navnlig i de afsnit, der understøtter økonomisk vækst, social samhørighed, innovation (herunder social innovation) og bæredygtig udvikling på nationalt og regionalt plan.

3.2 EØSU mener i lyset af Kommissionens forslag, at EU's samlede budget under alle omstændigheder vil være mindre trods den potentielle afgift på finansielle transaktioner og forøgelsen af Den Europæiske Socialfonds budget.

3.3 Som det allerede er tilfældet i indværende programmeringsperiode vil regionerne modtage en differentieret støtte afhængigt af deres økonomiske udviklingsniveau. Dette niveau bør dog ikke udelukkende måles på grundlag af BNP pr. indbygger. Andre kriterier bør også tages med i betragtning, såsom arbejdsløshedsprocent, beskæftigelsesgrad og erhvervsfrekvens, kvalifikationsniveau, fattigdomsgrad, niveauer for velfærd og social integration samt skolefrafaldsprocent.

3.4 Hvad angår indførelsen af en ny kategori af "overgangsregioner" med et gennemsnitligt BNP pr. indbygger på mellem 75 % og 90 % af EU-gennemsnittet kan EØSU godt acceptere denne foranstaltning på den betingelse, at den ikke sker på bekostning af de midler, der afsættes til de økonomisk svageste regioner. I betragtning af deres sårbarhed bør beskæftigelsesforanstaltningerne for de personer, der befinder sig længst væk fra arbejdsmarkedet (langtidsledige, unge, kvinder, indvandrere, ældre, handicappede og etniske mindretal) kunne finansieres uafhængigt af de forskellige kategorier af regioner.

3.5 Strukturfondene er nøgleinstrumenterne til at mindske forskellene mellem de forskellige områders udviklingsniveauer og forbedre situationen i de mindst begunstigede områder og for de forskellige sociale grupper inden for rammerne af en strategi for opnåelse af de prioriterede mål for det, som i medlemsstaterne, regionerne og lokalområderne går under navnet "intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst".

3.6 Det er klart, at i den aktuelle økonomiske krise bør den europæiske beskæftigelsesstrategi på ny placeres centralt blandt EU's prioriteter, og der bør frigives flere midler til skabelse af flere og bedre job.

3.7 EØSU mener, at Den Europæiske Socialfond bør være det vigtigste støtteinstrument til gennemførelse af EU's socialpolitikker, navnlig på områderne beskæftigelse, uddannelse, social inklusion og fattigdomsbekæmpelse, og at fonden også bør have denne prioriterede rolle inden for Europa 2020-strategien.

3.8 ESF bør ikke begrænses til gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsespolitikkerne i deres hidtidige udformning. ESF's rolle i gennemførelsen af den sociale dagsorden ⁽⁴⁾ bør også styrkes.

3.9 ESF bør både støtte de politikker, som medlemsstaterne fører som led i de nationale reformplaner, og bidrage til opnåelse af andre vigtige prioriteter i Europa 2020-strategien, såsom flere investeringer i forskning og innovation, øget konkurrenceevne i små og mellemstore virksomheder, overgang til en lavemissionsøkonomi og bæredygtig ressourceudnyttelse.

3.10 I den nuværende exceptionelle situation bør ESF også undtagelsesvist målrettes mod bekæmpelse af den økonomiske krise, beskyttelse af arbejdstagerne og de dårligst stillede borgere mod dens følger. Når krisen er overvundet bør fonden også anvendes til forebyggende foranstaltninger bl.a. for at styrke den menneskelige sikkerhed og tryghed. Nærmere bestemt bør den – forhåbentligt midlertidigt – yde støtte til langtidsledige, de personer, der befinder sig længst væk fra arbejdsmarkedet, unge, kvinder, indvandrere, ældre, handicappede, etniske mindretal m.fl.

3.11 For at nå dette resultat mener EØSU, at Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen bør være et supplement til Den Europæiske Socialfond og eventuelt på sigt inkluderes i ESF for at rette større fokus mod arbejdsløsheden og lette anvendelsen af fonden. Det er også vigtigt at sikre bedre overensstemmelse mellem de to fondes principper frem for alt på områderne partnerskab og især arbejdsmarkedsparternes deltagelse.

3.12 EØSU foreslår at lade Den Europæiske Globaliseringsfond trække på Den Europæiske Socialfonds ekspertise i sociale anliggender for at sikre komplementaritet og kohærens. Eftersom ESF har ekspertisen til at behandle ansøgninger ret hurtigt, ville budgetmyndighedernes godkendelse være en formalitet, som baseres på en positiv udtalelse fra ESF.

3.13 EØSU går ikke ind for at medtage landbrugerne i Globaliseringsfondens kompetenceområde ved at øremærke hovedparten af midlerne eller ligefrem forvaltningen af dem til landbrugssektoren. Den fælles landbrugspolitik og den "nye reserve til kriser" i landbrugssektoren skulle gøre det muligt at støtte landbrugsindustrien mere effektivt. EØSU ønsker endvidere en forsikring om, at ESF-midler til teknisk bistand fortsat vil være tilgængelige for civilsamfundet (det bemærkes, at teknisk bistand ikke nævnes specifikt i ESF-forordningen).

3.14 EØSU mener, at partnerskabsprincippet bør spille en nøglerolle ved at sikre, at EU's strukturfondsforanstaltninger fungerer godt. Strukturfondsforordningerne bør mere tydeligt definere partnerskabsprincippet i stedet for blot at henvise til "de nationale regler og fremgangsmåder", og de enkelte part-

ners rolle på regionalt og lokalt plan må fastlægges klart. EØSU anbefaler en specifik anerkendelse af civilsamfundets rolle (som fremhævet i Europa 2020-strategien) i gennemførelsen af projekter for social inklusion og bekæmpelse af fattigdom.

4. Særlige bemærkninger og forslag vedrørende de forskellige kapitler

4.1 Almindelige bestemmelser

4.1.1 EØSU støtter den tematiske tilgang, der er centreret omkring fire tematiske mål omsat i interventionskategorier eller investeringsprioriteter:

- fremme af beskæftigelse og støtte til arbejdskraftens mobilitet
- investering i uddannelse, færdigheder og livslang læring
- fremme af social integration og fattigdomsbekæmpelse
- styrkelse af den institutionelle kapacitet og effektiv offentlig forvaltning.

4.1.2 I hver medlemsstat skal mindst 40 % af de samlede ESF-midler afsættes til det tematiske mål "fremme af beskæftigelse og støtte til arbejdskraftens mobilitet". EØSU støtter forslaget om, at mindst 20 % af ESF's samlede ressourcer skal tildeles det tematiske mål "fremme af social integration og fattigdomsbekæmpelse" for at fremme social integration gennem beskæftigelse og uddannelse, navnlig af de mest sårbare grupper, herunder de unge, kvinder, indvandrere, ældre mennesker, handicappede, etniske mindretal m.fl., især med henblik på at nå målet om at reducere antallet af fattige med mindst 20 millioner inden 2020.

4.1.3 Inden for rammerne af Europa 2020-strategien er beskæftigelsesfremme, social inklusion og uddannelse prioriterede områder for ESF og bør fortsætte med at være det.

4.1.4 ESF bør støtte territoriale beskæftigelsespagter og lokale initiativer til fremme af beskæftigelse, social inddragelse og uddannelse, samt stimulere markedet gennem skabelse af nye virksomheder, navnlig SMV'er og sociale virksomheder, og især ved at fremme af e-inddragelse, kultur og kreativitet som faktorer, der kan forbedre borgernes beskæftigelsesegnethed. Man bør også fremme offentlighedens deltagelse i beslutningsprocessen, styrke civilsamfundet og øge bevidstheden om de fælles europæiske værdier.

4.1.5 EØSU hilser det velkommen, at der er lagt vægt på social innovation og muligheder for at støtte projekter, der er relateret til socialøkonomien, den sociale iværksætterkultur og sociale virksomheder.

⁽⁴⁾ "Den nye sociale dagsorden: muligheder, adgang og solidaritet i det 21. århundredes Europa" (COM(2008) 412 final).

4.1.6 EØSU bifalder, at ESF støtter tværnationalt samarbejde som et middel til at fremme gensidig læring og derigennem øge effektiviteten af politikker, der understøttes af ESF.

4.2 Særlige bestemmelser for programmering og gennemførelse – Partnerskabsprincippet

4.2.1 EØSU mener, at partnerskabsprincippet bør spille en nøglerolle ved at sikre, at EU's strukturfondsforanstaltninger fungerer godt.

4.2.2 Strukturfondsforordningerne bør mere tydeligt definere partnerskabsprincippet i stedet for blot at henvise til "de nationale regler og fremgangsmåder", og de enkelte partners rolle på regionalt og lokalt plan må fastlægges klart. Man bør afsætte de fornødne midler til dette.

4.2.3 Den europæiske adfærdskodeks for gennemførelsen af partnerskabsprincippet skal afklare og definere den rolle, som hver enkelt partner på de forskellige niveauer spiller, samt præcisere, at skønt den sociale dialog henhører under arbejdsmarkedsparternes enekompetence, skal alle partnere, som anerkendes i artikel 5 i forslaget til forordning om fælles bestemmelser for fondene⁽⁵⁾, garanteres adgang til at deltage i de forskellige faser af fondenes gennemførelse, herunder fastlæggelsen og gennemførelsen af operationelle programmer, og tildeles passende finansiering for at sikre deres deltagelse.

4.2.4 Partnerne bør fra første færd have adgang til midler til teknisk bistand, så denne bistand kan inddrages strategisk i udformningen, gennemførelsen og overvågningen af strukturfondsprogrammerne. Teknisk bistand er også vigtig for at sikre repræsentation i de overvågningsudvalg, som udarbejder og gennemfører de operationelle programmer på alle niveauer, og for at yde teknisk støtte til potentielle projektudviklere.

4.2.5 Den nuværende metode, der går ud på at høre arbejdsmarkedsparterne sammen med medlemsstaterne i ESF-udvalget, kunne udgøre et godt eksempel på en fremgangsmåde, som kunne anvendes i alle fonde. EØSU anbefaler, at samme platform udstyres med deltagelsesmekanismer for alle partnere, der anerkendes i artikel 5 i forordningen om fælles bestemmelser for fondene.

4.2.6 Støtte til arbejdsmarkedsparternes og andre interessenter, herunder navnlig ikke-statslige organisationers, deltagelse i ESF-finansierede aktioner, bør ikke begrænses til de fattigste regioner og/eller dem, der er dækket af Samhørighedsfonden, men tværtimod udvides til alle EU's medlemsstater og regioner.

4.2.7 EØSU mener, at 2 % af ESF's samlede ressourcer bør øremærkes til arbejdsmarkedsparternes deltagelse, og at yderligere 2 % bør afsættes til at styrke deltagelsen af andre partnere, som anerkendes i artikel 5 i forordningen om fælles bestemmelser for fondene.

4.3 Særlige bestemmelser for procedurer, resultater og "konditionalitet"

4.3.1 EØSU er enig i, at evalueringen, effektiviteten og resultaterne af fondsanvendelsen må forbedres.

4.3.2 EØSU støtter endvidere enhver foranstaltning, som tager sigte på at begrænse og ændre fokus for strukturfondenes prioriteter, at reducere de administrative begrænsninger og byrder og fremskynde projektudgifter og udbetalinger.

4.3.3 Der bør fastlægges resultatindikatorer, men det er samtidigt vigtigt, at der er både kvantitative og kvalitative kriterier. Dette omfatter evaluering af resultater i form af foranstaltningernes effektivitet, kvaliteten af de arbejdspladser, der er skabt, og en liste over positive tiltag til sikring af den sociale integration.

4.3.4 EØSU nærer imidlertid alvorlige betænkeligheder ved, at der altid foretages en kobling mellem resultater og tildeling af fondsmidler. Kigger man på beskæftigelsespolitikken og, mere generelt, socialpolitikkerne, viser det sig, at resultaterne er vanskeligere at måle og mindre synlige end ved f.eks. transportpolitikken. Det gælder navnlig, hvis resultaterne udelukkende er relateret til hårde økonomiske indikatorer som f.eks. job. Der bør i stedet opfordres til at anvende passende resultatindikatorer for dem, der har størst brug for hjælp, såsom tilbagelagt strækning mellem hjem og arbejde, og andre bløde resultater, herunder frivilligt arbejde. Hertil kommer, at der, hvis tildelingen af midler er afhængig af resultater, opstår fare for, at de, der befinder sig længst fra arbejdsmarkedet – og som derfor har vanskeligere ved at opnå "positive" resultater på kort sigt – kun får begrænset, eller slet ingen, adgang til disse fondsmidler. For at kunne evaluere resultaterne af de programmer, der er samfinansieret af ESF, er det endvidere afgørende vigtigt, at ESF-forordningen fastlægger "fælles output- og resultatindikatorer for deltagerne", der i tilstrækkelig grad afspejler disse resultatrelaterede vanskeligheder og komplikationer.

4.3.5 ESF-forordningens "fælles outputindikatorer for enheder" bør omfatte antallet af projekter, der er udviklet i et partnerskabssamarbejde, og de "fælles, mere langsigtede resultatindikatorer angående deltagere" bør omfatte deltagere, som har mindsket deres sociale afhængighed.

4.3.6 Betingelserne for anvendelse af EU-fonde bør i høj grad være fokuseret på udvalgte relevante mål, men bør ikke straffe den svageste medlemsstat. De bør endvidere tage sigte på at støtte økonomisk vækst og øget beskæftigelse samt social samhørighed.

4.3.7 EØSU afviser aldeles Kommissionens forslag om anvendelse af de finansielle sanktioner og incitamenter, der er knyttet til stabilitets- og vækstpakten, på strukturfondene. Sådanne sanktioner ville gå ud over medlemsstater, regioner og kommuner, som i forvejen er svækkede.

⁽⁵⁾ COM(2011) 615 final.

4.3.8 Hertil kommer, at solidariteten i Europa, som endnu ikke er udviklet tilstrækkeligt, ville blive truet på grund af manglende hensyntagen til makroøkonomiske forpligtelser. Det ville betyde, at EU's mest sårbare borgere og samfundsgrupper ville blive endnu fattigere, hvilket strider imod de grundlæggende principper i den økonomiske og sociale politik og i politikken for territorial samhørighed, som bekræftet i Lissabontraktaten.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om et EU-program for social udvikling og innovation

KOM(2011) 609 endelig — 2011/0270 (COD)

(2012/C 143/17)

Hovedordfører: **Laure BATUT**

Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union besluttede hhv. den 25. oktober 2011 og den 16. november 2011 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om et EU-program for social udvikling og innovation

COM(2011) 609 final – 2011/0270 (COD).

Udvalgets præsidium henviste den 25. oktober 2011 det forberedende arbejde til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, som udpegede Laure BATUT til hovedordfører.

Som følge af sagens hastende karakter udpegede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 23. februar, Laure BATUT til hovedordfører og vedtog følgende udtalelse med 168 stemmer for, 2 imod og 7 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU har tidligere rejst spørgsmålet om begrebet social innovation på grund af dets uklare form og den dermed forbundne usikkerhed ⁽¹⁾. Dog har det allerede erkendt værdien af innovation på arbejdspladsen ⁽²⁾. Mange skaber i øvrigt dagligt "social innovation" uden at vide det, simpelthen fordi de gør deres arbejde godt.

1.2 EØSU opfordrer Kommissionen til at definere målene med "social innovation" og "social forandring" i sit program for social udvikling og innovation (herefter: programmet) ⁽³⁾. Begreberne er på forsøgsstadiet. De skal ikke erstatte hverken de nationale sociale systemer eller arbejdslovgivningen. Det kan måske fremme konkurrenceevnen at få folk i arbejde, men efter EØSU's mening, bør krisen ikke bruges som påskud for systematiske ændringer, som udgør en undtagelse fra reglen.

1.3 EØSU ønsker, at der medtages klausuler i det foreliggende program for at sikre, at sociale innovationsaktiviteter er et supplerende element, som ikke skal konkurrere med medlemsstaternes sociale rettigheder og sociale systemer, og ej heller med den juridiske sikkerhed, de giver deres medlemmer.

1.4 Udvalget henstiller, at Kommissionen i udkastet tager hensyn til målsætningen om at foretage "en udjævning på et stadigt stigende niveau" ⁽⁴⁾ af de nationale sociale rettigheder for at mindske forskellene mellem dem og derved fremme mobiliteten.

1.5 EØSU anbefaler, at Kommissionen forklarer de forventede synergivirkninger mellem Progress-programmet, Eures og mikrofinansieringsfaciliteten og sammenhængen med de europæiske fonde (især ESF og EFSI ⁽⁵⁾) og redegør for, hvordan reglerne for forvaltningen af disse programmer er kompatible, hvilket der hersker en vis uklarhed om.

1.6 Udvalget ønsker, at arbejdsmarkedsparternes og ngo'ernes rolle klart fremgår af programmets tre akser.

1.7 EØSU ser gerne, at der indføres en fleksibilitetsbestemmelse i programmet for at kunne tilpasse det efter en midtvejs-evaluering. I 2017 vil der blive gjort en foreløbig status over de sociale forandringer, som fremsendes til Parlamentet og samtidig forelægges de rådgivende udvalg og deres repræsentative organisationer til udtalelse.

1.8 EØSU mener, at hvis de tre akser skal forblive inden for samme program, bør dets titel ændres til "Program for støtte til socialt fremskridt, mobilitet og integration".

1.9 Med hensyn til Progress-programmet, mener EØSU, at Kommissionen bør:

— identificere de typer job, som er blevet skabt takket være Progress

— påpege, hvad der er opnået og gøre de positive resultater synlige og tilgængelige ved at offentliggøre en tesaurus on line

⁽¹⁾ Jf. EØSU's udtalelse, EUT C 100 af 30.4.2009, s. 77.

⁽²⁾ Jf. EØSU's udtalelse, EUT C 132 af 3.5.2011, s. 22.

⁽³⁾ Programmet: EU-program for social udvikling og innovation, COM(2011) 609 final.

⁽⁴⁾ TEUF, artikel 151.

⁽⁵⁾ Den Europæiske Socialfond og Den Europæiske Fond for Socialt Iværksætteri.

- definere "eksperimentet" samt dets anvendelsesområde og aktørerne, foranstaltningerne og de potentielle begunstigede
- sikre en fortsat berettigelse af projekter med et køns- og/eller ikke-forskelsbehandlingsaspekt
- flytte fokus i Progress væk fra administrative analytiske og statistiske opgaver, så det får større gennemslagkraft i praksis
- gennemføre en forenkling af dokumenter og kontrolprocedurer
- præcisere sociale virksomheders rolle i forbindelse med sociale ydelser af almen interesse
- redegøre for synergien mellem programmet og EFSI, mellem programmet og ESF og definere de forvaltningsmæssige regler, der skal gælde afhængigt af, i hvilket omfang en social virksomhed tjener et socialt formål.
- overveje muligheden for en fordelingsnøgle mellem medlemsstaterne
- fastlægge en graduering af støtten til en nøjere defineret gruppe af modtagere (størrelsen af de støtteberettigede sociale virksomheder)
- profilere projektet bedre for at beskytte de støtteberettigede borgere mod uregulerede og skrupelløse udbydere af mikrofinansiering og sikre, at mikrofinansiering er nævnt på den første side og på samtlige EU-sprog på de relevante websteder
- være mere eksplicit om EIF's og EIB's rolle og deres løfte-stangseffekt
- fastsætte regler for långivere således, at de påtager sig deres fulde ansvar.

1.10 Med hensyn til Eures anbefaler EØSU at:

- bevare ånden i de tidlige stadier af Eures med dets regionale kompetencer og med deltagelse af arbejdsmarkedets parter
- bekræfte, at princippet om udbuddet af anstændigt arbejde har forrang frem for udbuddet af mikrokreditter og mikro-jobs
- bekræfte målet om at fremme mobiliteten og samtidig bekæmpe social dumping
- bebude ændringen i retsgrundlaget med åbningen op over for private arbejdsformidlingstjenester⁽⁶⁾ og forklare konsekvenserne af denne for ESF og tildelingen af midler
- forklare hvordan EURES vil blive finansieret fra to kilder (programmet og ESF) og konsekvenserne af overlappingerne mellem budgetter og kontrolordninger
- definere den målrettede mobilitet; identificere hvilken slags kontrakter der er blevet indgået gennem Eures; nævne den nye centralisering af Kommissionens rolle, således at den kan drøftes
- bekræfte behovet for at kunne overføre alle sociale rettigheder og ækvivalente ordninger for kvalifikationer
- tilføje foranstaltninger til fremme af den digitale integration.

1.11 Med hensyn til mikrofinansiering og socialt iværksætter i anbefaler EØSU at:

- tage hensyn til nærhedsprincippet

2. Baggrund

2.1 Den sociale dagsorden for det 21. århundrede er en del af Europa 2020-strategien. Det foreslåede program for social udvikling og innovation skal ses i denne sammenhæng. Som Udvalget for Social Beskyttelse har påpeget, er en ud af fem truet af fattigdom og social udstødelse i Europa, og denne foruroligende tendens forværres nu af de sociale konsekvenser af krisen. EU's og medlemsstaternes tiltag skal medvirke til, at mindst 20 millioner europæere slipper ud af fattigdommen inden 2020, og de vigtigste instrumenter til at skabe beskæftigelse og social integration er ESF, Progress, ELFUL⁽⁷⁾, EFRU og mikrofinansiering.

2.2 Programmets generelle mål

2.2.1 Kommissionen foreslår at samle tre eksisterende programmer (Progress, den europæiske mikrofinansieringsfacilitet og Eures) i en samlet pakke for at gøre valgmulighederne mere rationelle og overvåge anvendelsen af midlerne mere effektivt i denne periode med nationale budgetkriser.

2.3 De centrale elementer i det nye program

2.3.1 I **Progress**-programmet fra 2006 for beskæftigelse og social solidaritet anbefales det, at der udarbejdes resultattavler om den sociale situation i Europa, således at man kan sammenligne situationen i medlemsstaterne.

2.3.1.1 I **perioden 2012-2020** har Progress-programmet til formål at fremme beskæftigelsen, indsamle sammenlignelige data og trække på de indvundne erfaringer for at fremme en resultatorienteret tilgang og dermed opbygge kapaciteten i det europæiske civilsamfundsnetværk til at kunne bidrage til at opfylde EU's socialpolitiske mål med et budget på 575 mio. euro svarende til 82,1 mio. euro om året, hvoraf 17 % afsættes til sociale eksperimenter.

⁽⁶⁾ Kommissionens arbejdsprogram for 2012, COM(2011) 777 final.

⁽⁷⁾ Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne.

2.3.2 **Eures** er det europæiske netværk, der forbinder Kommissionen og de offentlige arbejdsformidlingstjenester. Netværket er baseret på tidligere praksis hos fagforeningerne og senere arbejdsmarkedets parter og fremmer arbejdstagernes mobilitet i grænseområder. Siden 2002 har det haft tre formål: udvikle en europæisk mobilitetsportal, oprette grænseoverskridende partnerskaber mellem arbejdsformidlinger og arbejdsmarkedets parter samt udarbejde aktivitetsplaner i medlemsstaterne med henblik på at matche udbuddet og efterspørgslen efter arbejde (20 mio. euro). Eures dækker hele EU, og medlemsstaterne bruger 70 % af budgettet til deres "aktivitetsplaner".

2.3.2.1 **For perioden 2014-2020** er der under programmet afsat 143 mio. (20,5 mio. pr. år) til at dække mobilitet i alle EU's regioner, især for unge, og på europæisk plan til at forvalte statistikker og oplysninger, udarbejde en årlig rapport om udvekslinger, forbedre portalen gennem en flersproget tilgang, inddrage private beskæftigelsespolitiske aktører i en nær fremtid og sikre et program for nationale aktiviteter, der finansieres af ESF-budgettet.

2.3.3 **Mikrofinansieringsfaciliteten for beskæftigelse og social integration** (2010) har til formål at fremme adgangen til mikrofinansiering for dem, der befinder sig i en vanskelig beskæftigelses- og/eller kreditsituation. Selvstændige og sociale mikrovirksomheder er berettiget til støtte fra denne facilitet. Den Europæiske Investeringsfond forvalter programmet, hvilket gør det muligt for de finansielle institutioner, der yder kredit, at benytte EIF og EIB som garantier i tilfælde af eventuelle tab og således sikre likviditet. Faciliteten har rejst 200 mio. euro over tre år (2010-2013) til de 27 medlemsstater.

2.3.3.1 **I perioden 2014-2020** vil faciliteten fortsat søge at lette adgangen til mikrofinansiering og social iværksættervirksomhed ved at garantere lån på op til 25 000 euro med et budget på 191,6 mio. euro over 7 år (27 mio. euro pr. år).

2.4 Elementer i forslaget

2.4.1 Det foreslåede budget for programmet er 958 mio. euro, kun 10 % mere end i 2007. Programmet er i tråd med Europa 2020-strategien og er baseret på de samme principper: partnerskab, koordinering, forudgående konditionalitet, sund budgetsituation, styrkelse af samarbejdet og den territoriale samhørighed samt fortsat forenkling.

2.4.2 Kommissionen, der i sidste ende især søger at skabe strukturelle ændringer på det sociale område i EU ved at fremme "moderniseringen" af medlemsstaternes socialpolitikker⁽⁸⁾, foreslår her at:

- udvikle synergier mellem de tre programmer og mellem programmerne og Den Europæiske Socialfond
- fastlægge harmoniserede procedurer for information, kommunikation, formidling, forvaltning og evaluering

⁽⁸⁾ COM(2011) 609 final: pkt. 1 i begrundelsen og artikel 4.1 c).

- fokusere mere på store projekter, der sikrer en stærk europæisk merværdi samtidig med at omkostningerne reduceres.

2.4.3 Programmet har fem målsætninger:

- styrke ejerskabet over EU's mål inden for beskæftigelse, sociale anliggender og udstødelse
- fremme god forvaltningspraksis, gensidig læring og social innovation
- modernisere EU-lovgivningen og sikre dens gennemførelse
- fremme den geografiske mobilitet
- øge adgangen til mikrofinansiering.

3. Generelle kommentarer fra EØSU

3.1 Udvalget finder Kommissionens forslag om at rationalisere EU-støtteforanstaltninger til fordel for arbejdssøgende interessant og anerkender, at det ikke er let at forberede et syvårigt program, mens de foregående programmer fortsat løber to år.

3.2 Det beklager, at målsætningen om udjævning på et stadigt stigende niveau i de nationale sociale rettigheder, som sigter på at rette op på forskellene mellem dem og dermed mobiliteten, ikke er fastlagt som et generelt mål⁽⁹⁾.

3.3 Det minder om, at EU's kompetence inden for socialpolitik og samhørighed er en delt kompetence⁽¹⁰⁾. Uanset hvad EU gør, skal det tage højde for dette og overholde de generelle gennemførelsesbestemmelser i artikel 9 i TEUF⁽¹¹⁾ og artikel 8 og 10.

3.4 I den forbindelse ønsker udvalget, at de to vigtige spørgsmål om lige muligheder og bekæmpelse af diskrimination, som hidtil altid har været forbundet med socialpolitikken og dernæst betroet Generaldirektoratet for Retlige Anliggender forbliver støtteberettiget under Progress, da diskrimination ofte afspejler sig i uligheder i form af løn og social position. Begge emner er nævnt i betragtning 10 og artikel 7 og 8⁽¹²⁾ i forslaget til ESF-forordning, og lige muligheder indgår fortsat i det sociale kapitel i traktaten.

3.5 EØSU er skuffet over, at de forventede synergier mellem Progress, Eures og mikrofinansiering ikke illustreres bedre i programmet. Regionernes rolle burde også have været taget i betragtning. Man ser ikke nærmere på de konkrete muligheder for synergi med andre EU-programmer som f.eks. på uddannelsesområdet, støtte til beskæftigelse og flagskibsinitiativet "Dit første Eures-job".

⁽⁹⁾ EUF-traktatens artikel 151, stk. 1.

⁽¹⁰⁾ EUF-traktatens artikel 4.2 b) og c).

⁽¹¹⁾ Jf. EØSU's udtalelse, EUT C 24 af 28.1.2012, s. 29.

⁽¹²⁾ COM(2011) 607 final.

3.6 For at forklare det nye program mener EØSU, at der bør foretages en evaluering af de reelt distribuerede midler, af deres anvendelsesgrad og af de praktiske hindringer for projekterne (f.eks. inden for mikrofinansiering og jobskabelse). Hertil kommer, at Kommissionen ikke forklarer, hvordan det vil fastlægge den stærke europæiske merværdi, som gør nye foranstaltninger støtteberettigede. Den baserer således sine mål på usikre elementer, som er særligt usikre, fordi det foregående program ikke er blevet evalueret, og alle skøn over den merværdi, der ligger i det nye program, mildest talt er subjektive.

3.7 Udvalget mener, at arbejdsmarkedsparternes rolle, ligesom i forslaget til ESF-forordning, burde have været nævnt i programmets tre akser. I ESF-teksten tillægges de *"en afgørende rolle inden for beskæftigelse, uddannelse og social integration"* ⁽¹³⁾.

3.8 Ligeledes påpeger det, at ngo'ernes rolle bør nævnes i programmet (delvis finansieret af midler fra EFS). I betragtning 9 ⁽¹⁴⁾ til ESF-forordningen hedder det bl.a., at *"gennemførelsen af de foranstaltninger, der støttes af ESF, forudsætter god forvaltningsskik og partnerskab mellem alle relevante territoriale og socioøkonomiske aktører, navnlig arbejdsmarkedets parter og ikke-statslige organisationer"*.

3.9 Civilsamfundets organisationer opfordres til at tage del i programmet ⁽¹⁵⁾, og EØSU mener, at deres plads bør defineres. De vil da kunne spille en rolle i gennemførelsen af politikken.

3.10 EØSU mener, at Kommissionen bør overveje spørgsmålet om den digitale integration ⁽¹⁶⁾ i de foreslåede foranstaltninger, da de nye informations- og kommunikationsteknologier udgør en tværgående løftestang for integration og beskæftigelse.

4. Med hensyn til tilgangen

4.1 EØSU bemærker, at forslaget hedder "program for social udvikling og innovation", men at teksten foreslår at fortsætte med tre tidligere EU-foranstaltninger uden at innovere. Kommissionen foreslår at orientere de tre aspekter imod social forandring og innovation gennem sociale eksperimenter uden hverken i betragtningerne eller i teksten og ej heller i den forudgående evaluering at forklare, hvad målet med "social innovation" er.

4.2 Den akademiske forskning, der udføres i forskellige lande om "social innovation", er baseret på ideen om, at modellen produktion/forbrug er ved at miste pusten og konkluderer, at

det er på tide at ændre de sociale strukturer ved at fordele rollerne mellem kategorier af aktører og interessenter. Eftersom vi ikke har en stabil definition af innovation, fører dette til usikkerhed i valget af styringsmodeller for virksomheder – uanset om de er sociale eller ej – såvel som i forhold til medarbejdernes repræsentation og den form, den sociale dialog antager ⁽¹⁷⁾. Ifølge disse forskere vil den sociale forandring også have en indvirkning på de sociale velfærdssystemer. Det drejer sig om at revidere den europæiske sociale model uden forudfattede meninger på en eksperimenterende måde. Aksens Progress ⁽¹⁸⁾ burde i øvrigt fremme "en beslutningstagning" baseret på konkrete elementer og innovation "i samarbejde med arbejdsmarkedets parter, civile samfundsorganisationer og andre interesserede parter".

4.3 Europa-Kommissionen lover i sit forslag sådanne "sociale eksperimenter" uden at definere, hvilken form for innovation og forandring, den ønsker. Dette er en sociologisk tilgang, der kunne forvirre borgerne, som ikke har nogen idé om endemålet. EØSU mener, at man først skal se på, hvordan og hvorfor markeder, offentlige tjenester og de europæiske støtteordninger ikke har opfyldt de sociale behov, og hvorfor der ikke er sket en omfordeling af rigdommen for at sikre uafhængigheden hos personer i nød i overensstemmelse med principperne i Chartret om grundlæggende rettigheder.

4.4 Ifølge EØSU er der behov for at vide, hvilken samfundsmæssig forandring man ønsker, at denne innovation skal føre til, hvilket den topstyrede metode og det dertil hørende forslag til forordning ikke giver mulighed for.

4.5 De sociale sikringsordninger, som af borgerne er kendt for deres bæredygtighed, har en stærk legitimitet. Efter udvalgets opfattelse kunne *"afprøvning og udbredt anvendelse af innovative løsninger for at imødekomme sociale behov"* ⁽¹⁹⁾ føre til, at omfattende solidaritet bliver reduceret til favoritisme og til fragmentering af den sociale indsats og de repræsentative strukturer.

4.6 EØSU mener, at det foreliggende program skal sikre, at sociale innovationsaktiviteter er et supplerende element, som ikke konkurrerer med medlemsstaternes sociale rettigheder ⁽²⁰⁾ og sociale systemer. Det understreger, at social innovation ikke bør skubbe de systemer ud, der er lovgivningsbaseret, eller på lang sigt undergrave den sikkerhed, de giver også til de mest sårbare.

⁽¹³⁾ COM(2011) 607 final: jf. pkt. 5 i begrundelsen.

⁽¹⁴⁾ COM(2011) 607 final, betragtning 9.

⁽¹⁵⁾ COM(2011) 609, betragtning 9.

⁽¹⁶⁾ Jf. EØSU's udtalelse, EUT C 318 af 29.10.2011, s. 9.

⁽¹⁷⁾ *Social innovation Review*, Stanford Graduate School of Business, Fall 2008, J.A. Phills, K. Deiglmeier, D.T. Miller; *Social Innovation*, J. Howaldt & M. Schwarz, IMO-Dortmund, maj 2010; *Transformations et Innovation sociale en Europe: quelles sorties de crise?*, N. Richez-Battesti & D. Vallade, P.U de Louvain-Cahiers du CIRTES 5, sept. 2010, s. 45; S. Bacq & F. Janssen, ibid, s. 207.

⁽¹⁸⁾ Jf. artikel 3 a) i forslaget og EØSU's udtalelse, EUT C 255 af 14.10.2005, s. 67.

⁽¹⁹⁾ Artikel 9-1 og artikel 3, som er meget bredt i sin rækkevidde – COM(2011) 609.

⁽²⁰⁾ EUF-traktatens artikel 151, stk. 1.

4.7 For udsatte grupper handler reel social forandring mere om arbejde, bolig og transport end systematisk social forandring. Folk, der bor i EU, har frem for alt brug for anstændigt arbejde. Programmet bør nævne spørgsmålet om boliger, fordi det er noget, der vedrører alle, der er involveret i beskæftigelse og integration ⁽²¹⁾.

4.8 EØSU påpeger, at på området social beskyttelse i snæver forstand ⁽²²⁾ knæsetter artikel 153, stk. 4, i TEUF medlemsstaternes ret til at fastlægge de grundlæggende principper for deres sociale sikringsordninger og mulighed for at opretholde eller indføre strengere beskyttelsesforanstaltninger, naturligvis under forudsætning af, at de er forenelige med traktaterne.

5. Særlige bemærkninger

5.1 Udvalget mener, at man i forslaget til forordning bør henvise til nærhedsprincippet og indføje definitionen på den "store merværdi", der forventes.

5.2 OM PROGRESS

5.2.1 Foranstaltningerne, aktørerne og de potentielle modtagere er ikke tilstrækkeligt veldefineret ⁽²³⁾. Teksten forklarer ikke, om analyseelementerne tager hensyn til arbejds-markedsparternes ⁽²⁴⁾ og ngo'ernes synspunkter, især med hensyn til udviklingen af et sæt af indikatorer ⁽²⁵⁾.

5.2.2 Progress-programmet har målsætninger, der er "vanskelige at måle" og gør brug af "subjektive variable", hvilket kan virke overraskende, da man i den ledsagende finansieringsoversigt lægger vægt på resultatorienteret forvaltning ⁽²⁶⁾. Indvirkningen på beskæftigelsen måles ikke, hvilket ikke giver mening. Ifølge EØSU burde man på basis af de allerede indsamlede data tage ved lære af fortidens fejl og udarbejde en online-samling af positive erfaringer. Inden programmet videreføres, bør man søge at finde frem til, hvor mange arbejdspladser der er blevet skabt ved hjælp heraf. Kommissionen ville således undgå at anbefale strukturelle reformer på basis af en ikke særlig pålidelig evaluering.

5.2.3 Der er en kløft mellem mål og midler: Den bebudede finansiering for 2014-2020 vil give yderligere 10 % til de tre akser i forhold til 2007, hvilket ikke er tilstrækkeligt til nye tiltag.

5.2.4 I forslaget fokuserer man for meget på forvaltning ⁽²⁷⁾: Skatteydernes penge skal hjælpe borgerne direkte og ikke skabe

yderligere administration. Det ville være vigtigt at vide, hvor stor en andel der vil blive afsat til fattigdomsbekæmpelse.

5.2.5 Evalueringen af støttede projekter kan som hidtil resultere i yderligere omkostninger, når man benytter sig af eksterne kontrolinstanser. EØSU mener, at dokumenter og procedurer skal forenkles og standardiseres.

5.2.6 Med hensyn til sociale virksomheder ⁽²⁸⁾ ønsker EØSU at:

- minde om nærhedsprincippet og medlemsstaternes ansvar
- se en definition af deres rolle i forbindelse med sociale tjenesteydelser af almen interesse
- få klarhed over synergien mellem programmet og forslaget til forordning af 7. december 2011 om "Den Europæiske Fond for Socialt Iværksætteri", der har til formål at fremme udviklingen af sociale virksomheder (tildeling af EFSI-mærke)
- forvaltningsmæssige regler afhængigt af, i hvilket omfang der tjenes et socialt formål, reglerne for investorer og en præcisering af bankernes rolle om nødvendigt kombineret med eventuelle solvenskrav
- uafhængige iværksætteres støtteberettigelse.

5.3 OM EURES

5.3.1 Eures finansieres med 15 % fra programmet og i vid udstrækning af EFS. Den budgetmæssige overlapning mellem programmerne skaber ikke klarhed over tingene for den almindelige borger: Strukturfondene er regionaliseret ifølge NUTS2, men dette gælder ikke for finansieringen af programmet for social udvikling og innovation.

5.3.2 Nationale og grænseoverskridende aktiviteter vil blive finansieret af Den Europæiske Socialfond, mens europæiske aktiviteter ⁽²⁹⁾ skal finansieres af programmet. Reglerne om inddragelse af arbejdsmarkedsparterne og ngo'er gælder for ESF-delen, men ikke for programdelen.

5.3.3 EØSU stiller spørgsmålsten ved, om det er nyttigt at samle så forskellige elementer i ét enkelt program, hvilket gør den budgetmæssige kontrol vanskeligere end under den tidligere ordning. Hvordan finansieringen deles mellem ESF, Kommissionen og medlemsstaterne bør også fremgå klarere. Dette gør det nødvendigt med forskellige regler for udvalgsproceduren og kontrollen med Kommissionens gennemførelsesbeføjelser ⁽³⁰⁾.

⁽²¹⁾ Artikel 1, 7, 15, 24, 34, stk. 3, 52, stk. 3, i chartret om grundlæggende rettigheder, artikel 8 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og artikel 30 og 31 i EU's reviderede sociale charter.

⁽²²⁾ COM(2011) 609, artikel 4.1 a) og b).

⁽²³⁾ Eks.: forudgående evaluering, s. 42.

⁽²⁴⁾ COM(2011) 609, artikel 15 a) og c).

⁽²⁵⁾ COM(2011) 607, artikel 6.

⁽²⁶⁾ "Finansieringsoversigten til forslaget", pkt. 1.4.3, (bilaget til COM(2011) 609 final, s. 32).

⁽²⁷⁾ COM(2011) 609, artikel 5.3.

⁽²⁸⁾ Jf. EØSU's udtalelse, EUT C 24 af 28.1.2012, s. 1.

⁽²⁹⁾ Portal og ungdomsprojektet "Dit første Eures-job".

⁽³⁰⁾ Forordning (EU) nr. 182/2011.

5.3.4 EØSU sætter spørgsmålstegn ved, om det giver mening, at Kommissionen opretter et centraliseret system og dermed bremser den regionale dynamik i Eures, når de hidtidige erfaringer med dette gamle sociale innovationsprojekt viser, at græsrodsaktørerne er bedst placeret. I 2007 gik Europa-Parlamentet endog ind for at øge dets budget ⁽³¹⁾. Udvalget minder om, at mobilitet ikke er et mål i sig selv, men blot en hjælp til om nødvendigt at søge beskæftigelse i en anden medlemsstat.

5.3.5 EØSU mener, at man i teksten bør nævne følgende:

- princippet om, at udbuddet af anstændigt arbejde har forrang frem for udbuddet af mikrokreditter og mikrojobs
- målet om at fremme mobiliteten og samtidig bekæmpe social dumping
- de typer af ansættelseskontrakter, der er opnået via Eures
- en definition af målrettet mobilitet
- den planlagte ændring i retsgrundlaget for Eures ⁽³²⁾
- behovet for at mobile borgere kan overføre sociale rettigheder og nye tekster om ækvivalente ordninger for kvalifikationer ⁽³³⁾.

5.3.6 EØSU anser det for vigtigt at bevare en klar rolle for arbejdsmarkedets parter i EURES.

5.4 Om mikrofinansiering og socialt iværksætteri

5.4.1 EØSU ønsker, at borgerne informeres grundigt om dette program, så de undgår online tilbud om mikrofinansiering fra den uformelle økonomi til ågerrenter (behov for digital integration). Man må ikke glemme, at de personer, der nævnes i artikel 22 i forslaget, er sårbare, og at man skal give dem andre tilbud end mikrokreditter og konkurrenceprægede aktiviteter. Disse kan være risikobetonede og skabe falske forhåbninger uden nogen sinde at blive erstattet af lønnet beskæftigelse.

5.4.2 EØSU ønsker, at man i programmet overvejer muligheden for en fordelingsnøgle mellem medlemsstaterne.

5.4.3 Udvalget mener, at man bør fremhæve den forventede løftestangseffekt af EIF og EIB og at de begunstigede bør defineres klart. Det er vigtigt, da beløbet på 25 000 euro vil have meget forskellige konsekvenser for en person, der netop har mistet sit job (artikel 22, stk. 1 a)), en social virksomhed (artikel 22, stk. 3) med ansatte, og et budget og den selvstændige iværksætter med en mikrovirksomhed, og følgelig vil långeverne se forskelligt på de relevante garantier. Det er derfor nødvendigt at afklare:

- hvad betyder "social" her
- de begunstigede og især størrelsen af de støtteberettigede sociale virksomheder
- hvad er en "social mikrovirksomhed"
- gennemførelsesbestemmelserne for støtten og den nøjagtigt ydede dækning (100 %?)
- kriterier for en eventuel indførelse af en glidende skala for støtte
- foranstaltninger til forenkling af den efterfølgende evaluering med henblik på at lette vurderingerne og reducere kontrolomkostningerne.

5.4.4 Med hensyn til kreditorerne:

- der skal gælde klarere regler for dem, så de kan spille deres rolle uden at pålægge låntagerne eventuelle ekstra og skjulte krav
- evalueringsforanstaltninger kunne overvejes for hurtigt at kunne opstille en slutbalance.

5.4.5 EØSU håber, at merværdien af disse foranstaltninger vil være højere end den anslåede merværdi af det foregående program, nemlig skabelsen af 1,2 stillinger pr. ydet mikrokredit ⁽³⁴⁾.

Bruxelles, den 23. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽³¹⁾ Europa-Parlamentets beslutning af 15.9.2007.

⁽³²⁾ Meddelelse COM(2011) 777 final.

⁽³³⁾ Forslag til direktiv af 19.12.2011, COM(2011) 883 final.

⁽³⁴⁾ "Finansieringsoversigten til forslaget", pkt. 2.1.2. Resultatindikatorer (bilaget til COM(2011) 609 final, s. 37).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets afgørelse om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker

KOM(2011) 813 endelig — 2011/0390 (CNS)

(2012/C 143/18)

Ordfører: **Wolfgang GREIF**

Det Europæiske Råd besluttede den 12. december 2011 under henvisning til artikel 100, stk. 2, og artikel 304 i EUF-traktaten at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Rådets afgørelse om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker

COM(2011) 813 final – 2011/0390 (CNS).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, som vedtog sin udtalelse den 25. januar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar, følgende udtalelse med 111 stemmer for, 1 imod og 3 hverken for eller imod:

1. Opfordringer og henstillinger

1.1 Her i finanskrisens fjerde år forværres perspektiverne for arbejdsmarkedet i Europa i stigende grad. EØSU er dybt bekymret for, at de beskæftigelsesmål, der indgår i Europa 2020-strategiens inklusiv vækst-prioritet sandsynligvis ikke vil kunne opfyldes set i lyset af de nuværende politiske præmisser i EU, der fremtvinger en besparelsesorienteret krisestyring. Den samtidige iværksættelse af spareprogrammer i EU indebærer en risiko for, at den selvforstærkende økonomiske nedgang fremskyndes og at vækstperspektiverne forværres yderligere, hvilket har en negativ indflydelse på såvel den indenlandske efterspørgsel, der er den sidste konjunkturstøttende faktor, som på beskæftigelsens stabilisering og fremme.

1.2 Europa vil stå i en yderst anspændt situation på beskæftigelsesområdet i de kommende år. Bestemte grupper rammes hårdere end gennemsnittet: der er tale om langtidsledige, unge, lavtuddannede, personer med indvandrerbaggrund, romaer og enlige forsørgere. For at imødegå dette problem er der et umiddelbart behov for målrettede europæiske og nationale investeringer med en høj beskæftigelsesmæssig effekt, som bør gennemføres på koordineret vis for at øge den beskæftigelsespolitiske gennemslagskraft.

1.3 På baggrund af den stadig værre ungdomsarbejdsløshed og den fortsat høje langtidsledighed fremsætter EØSU følgende politiske henstillinger til gennemførelse af de beskæftigelsespolitiske retningslinjer med fokus på beskæftigelse:

arbejdstagere og navnlig unge (bekæmpelse af arbejdsløshed, forbedring af beskæftigelsen). Den vidtgående uddelegering af formuleringen af konkrete mål på det beskæftigelsespolitiske område til medlemsstatsniveau har hidtil givet beskedne resultater.

- I den forbindelse skal det i særlig grad overvejes at indføre en indikator for en væsentlig reduktion af antallet af unge, der står uden job og ikke er under uddannelse (NEET - "not in employment, education, or training").
- EØSU bifalder Kommissionens forslag om en såkaldt "ungdomsgaranti", ifølge hvilken medlemsstaterne skal sikre, at alle unge skal være i beskæftigelse, fortsætte deres uddannelse eller deltage i tiltag til aktivering og integration på arbejdsmarkedet inden for fire måneder efter en afsluttet uddannelse. I den henseende skal der opstilles konkrete foranstaltninger inden for rammerne af de nationale reformplaner.
- Lande, der står i en særlig vanskelig arbejdsmarkedssituation på ungdomsområdet, og som samtidig skal overholde restriktive budgetkrav, bør have lettere adgang til EU-fondsmidler til foranstaltninger, der er i tråd med "ungdomsgarantien" (fra forenklinger vedrørende støttens anvendelse til et midlertidigt bortfald af kravet om national medfinansiering).

— I tillæg til målet om en overordnet beskæftigelsesfrekvens i EU bør der fremover også opstilles kvantificerbare EU-mål for særskilte målgrupper som langtidsledige, kvinder, ældre

— Trods en vanskelig budgetsituation i medlemsstaterne skal den nationale og europæiske støtte til unges og langtidslediges uddannelse og beskæftigelse bibeholdes og om

nødvendigt øges. Derfor må der i den nye finansieringsplan fra 2014 afsættes tilstrækkeligt med midler fra ESF og andre EU-fonde til ungdomsspecifikke initiativer.

- EØSU opfordrer til, at alle medlemsstater undersøger og i givet fald forbedrer mulighederne for at opnå støtte for unge uden beskæftigelse og langtidsledige, der søger en arbejds- eller uddannelsesplads. Det tilrådes ligeledes, at der i den henseende fastsættes relevante mål i de nationale reformprogrammer.
- EØSU fraråder, at der sættes på for mange midlertidige og udsigtsløse løsninger i forbindelse med unges integration på arbejdsmarkedet. I stedet for usikre ansættelsesforhold og usikre kontrakter skal der gennemføres foranstaltninger, som sikrer, at tidsbegrænsede ansættelser og job med lav løn og ringe social sikring ikke bliver normen for unge.
- EØSU anbefaler, at medlemsstaterne lægger særlig vægt på at oprette inklusive overgangsarbejdsmarkeder, hvor der ved hjælp af offentlige midler oprettes et passende antal relevante ansættelser til at sikre, at de langtidsledige bevarer deres arbejdsvaner og forbedrer deres færdigheder og viden. Dette vil forebygge øget fattigdom blandt erhvervsaktive og sikre en blød overgang til det åbne arbejdsmarked, når krisen er overstået.
- Med hensyn til Kommissionens initiativ vedrørende praktikophold støtter EØSU en passende europæisk kvalitetsramme med det formål at fremme arbejdspladslæring med faste kontrakter. Gennem en længere periode har nogle medlemsstater med succes satset på et dobbelt lærlingssystem, der kombinerer almen og faglig uddannelse, og det bør undersøges om en delvis overførsel til andre lande er en mulighed.

2. Indledning

2.1 Rådet besluttede den 21. oktober 2010 at lade de nye beskæftigelsespolitiske retningslinjer gælde uforandret til 2014 med det formål at fokusere på gennemførelsen. Opdateringer skulle begrænses til et minimum.

2.2 I forbindelse med den årlige evaluering ifølge artikel 148, stk. 2, i EUF-traktaten benytter EØSU alligevel lejligheden til at komme ind på retningslinjernes gennemførelse:

- Med det formål at se på spørgsmålet om, hvorvidt de fastlagte mål kan opfyldes på baggrund af de aktuelle tendenser på arbejdsmarkedet og de nuværende påtvungne politiske præmisser for krisehåndteringen i EU.
- Derudover ses der først og fremmest nærmere på den stadig værre ungdoms- og langtidsarbejdsløshed, og der fremlægges yderst påkrævede politiske henstillinger i den henseende.

2.3 EØSU glæder sig over, at flere af udvalgets forslag ⁽¹⁾ indgik i Rådets tekst ved den endelige udformning af retningslinjerne i 2010, men konstaterer samtidig, at der ikke blev taget højde for andre påpegede mangler. Udvalget vender derfor tilbage til enkelte centrale bemærkninger fra udtalelsen, der stadig er yderst relevante. Bl.a. blev det påpeget:

- At retningslinjerne set i lyset af krisen ikke i tilstrækkeligt omfang afspejler, at arbejdsløshedsbekæmpelsen har højeste prioritet.
- At de nye retningslinjer er præget af en tydelig svækket europæisk strategi, idet de ud over få europæiske hovedmål helt overlader det til medlemsstaterne at opstille de beskæftigelsespolitiske målsætninger.
- At der som supplement til målet for en overordnet beskæftigelsesfrekvens også bør opstilles kvantificerbare EU-mål for specifikke målgrupper som langtidsledige, kvinder, ældre arbejdstagere og unge.
- At det derudover er nødvendigt at tilføje kvantificerbare EU-krav for bl.a. ligestilling mellem kønnene, bekæmpelse af langtidsledighed, bekæmpelse af ansættelsesforhold uden social sikring, ungdomsarbejdsløshed og fattigdom blandt børn og unge.
- At retningslinjerne ikke indeholder konkrete udsagn om jobkvalitet.

2.4 I denne udtalelse fokuseres der på disse spørgsmål med udgangspunkt i de aktuelle tendenser på de europæiske arbejdsmarkeder under den aktuelle økonomiske krise.

3. Stadig mere anspændt arbejdsmarkedssituation som følge af krisen

3.1 Den finansielle krise udviklede sig til en grundlæggende økonomisk, gældsrelateret og social krise ⁽²⁾. Fra officiel side konstateres det, at genopretningen af EU's økonomi er forbi. Også perspektiverne for arbejdsmarkedet er i stigende grad negative ⁽³⁾. Krisens følger tilspidser – ikke blot på grund af den økonomiske tilbagegang i mange EU-lande, men også fordi langt de fleste regeringer reagerer på den såkaldte gældskrise – der bl.a. er opstået som følge af den omfattende deregulering af de finansielle markeder i de senere år – med en

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse om "Forslag til Rådets afgørelse om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker – Del II i de integrerede retningslinjer for Europa 2020", ordfører: Wolfgang Greif (EUT C 21/66 af 21.1.2011).

⁽²⁾ EØSU har i en lang række udtalelser og ved forskellige lejligheder taget stilling til krisens følgevirkninger og de nødvendige tiltag til imødegåelse af disse. Bl.a. på fremtrædende vis i en erklæring fra EØSU's formand på plenarforsamlingen i december 2011, http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/di_ces20-2011_di_da.doc

⁽³⁾ Jf. bl.a. Kommissionens nyligt offentliggjorte efterårsprognose 2011-2013.

forstærket sparepolitik for på den måde at forsøge at berolige de finansielle markeder. I forbindelse med gennemførelsen af de nye regler for økonomisk styring i og uden for euroområdet fokuserer den kommende konsolidering i næsten alle EU-lande på en reduktion af de offentlige underskud med til dels omfattende besparelser i de offentlige udgifter, der er baseret på nedskæringer i de sociale udgifter og offentlige tjenester⁽⁴⁾. Denne politik reducerer beskæftigelsesmulighederne, ikke mindst for de grupper, som allerede er ugunstigt stillede.

3.2 På den baggrund vil Europa stå i en yderst anspændt situation på beskæftigelsesområdet i de kommende år. I den finansielle og økonomiske krises fjerde år forværres beskæftigelsesperspektiverne fortsat. På trods af en konjunkturforsørgende indsats som en umiddelbar reaktion på krisen samt en økonomisk genopretning i enkelte EU-lande steg **arbejdsløsheden** i EU fra 6,9 % til 9,4 % i perioden 2008-2011⁽⁵⁾.

3.3 Dermed er over 22 millioner EU-borgere arbejdsløse, men der er dog store forskelle EU-landene imellem: I 2. kvartal 2011 var der en spredning i **arbejdsløshedsprocenten** fra under 5,5 % i Østrig, Luxembourg og Nederlandene til over 14 % i Irland, Litauen, Letland og Grækenland og 21 % i Spanien. Unge rammes i endnu højere grad af arbejdsløshed. I flere lande – ikke kun i Sydeuropa – tilspidsede situationen sig på foruroligende vis under krisen: Arbejdsløshedsprocenten blev fordoblet i Spanien, Irland og – med et lavt udgangspunkt – også i Danmark. I de baltiske lande var der sågar tale om en tredobling. Kun i Tyskland og Luxemburg faldt arbejdsløsheden frem til 2010. På trods af den voksende arbejdsløshed kan det i visse lande også konstateres, at der er en stigning i antallet af ledige stillinger. På grund af den demografiske udvikling samt de vedvarende strukturforandringer kan det påregnes, at dette paradoks vil blive større i de kommende år.

— **Unge og lavtuddannede** blev i særlig høj grad ramt af arbejdsløshed under krisen. Begge grupper lå allerede inden krisen betydeligt over gennemsnittet.

— Arbejdsløshedsprocenten for personer med lavt **uddannelsesniveau** lå i 2. kvartal 2011 på 16,3 %, personer med en mellemlang eller højere uddannelse havde en arbejdsløshedsprocent på henholdsvis 8,6 % og 5,3 %.

— Såvel **mænd som kvinder i alle aldersgrupper** er ramt af stigende arbejdsløshed. Arbejdsløshedsprocenten lå i 2. kvartal 2011 på henholdsvis 9,4 % og 9,5 %. Mænds arbejdsløshedsprocent steg hurtigere i krisens første fase, idet mandsdominerede sektorer (f.eks. fremstillingsindustrien og byggesektoren) var hårdere ramt. I krisens anden fase

steg kvinders arbejdsløshedsprocent hurtigere, efterhånden som kvindedominerede sektorer (f.eks. servicesektoren og den offentlige sektor) blev påvirket, særligt som følge af de spareforanstaltninger, der blev iværksat.

— Indvandrede arbejdstagere, der allerede før krisen havde en større arbejdsløshedsprocent end gennemsnittet, rammes i uforholdsmæssig høj grad af en stigning i arbejdsløsheden. Deres arbejdsløshedsprocent lå i 2. kvartal af 2011 på 16,3 %.

— **Langtidsledigheden** (>12 måneder), der statistisk set var faldet kraftigt i en kort periode som en konsekvens af den stærkt stigende arbejdsløshed, lå i 2. kvartal af 2011 med et EU-gennemsnit på 43 % igen på samme niveau som før krisen. Lande, der blev ramt hårdt og tidligt af krisen (Spanien, Irland og de baltiske lande), kan notere en stor stigning i forhold til 2008. I den nærmeste fremtid vil denne gruppe vokse betydeligt på grund af den stagnerende efterspørgsel.

3.4 Set i lyset af, at **ungdomsarbejdsløsheden** allerede inden krisen havde nået et bekymrende omfang, har EØSU allerede påvist, at fænomenet nu har udviklet sig til et af de største problemer på det europæiske arbejdsmarked⁽⁶⁾. Ungdomsarbejdsløsheden steg generelt dramatisk og ligger for nærværende på knap 21 % i EU som helhed. Over 5 millioner unge (15-24 år) står i dag uden job eller uddannelsesplads, hvilket har enorme individuelle, samfundsmæssige og økonomiske følger. Ifølge aktuelle vurderinger foretaget af Eurofound opstår der omkostninger på over 100 mia. EUR om året som følge af de unges udelukkelse fra arbejdsmarkedet⁽⁷⁾. I Grækenland og Spanien er over 40 % af de unge arbejdsløse. I Letland, Litauen og Slovakiet er det næsten hver tredje.

— Bekymringen for ungdomsarbejdsløsheden skyldes to indikatorer: arbejdsløshedsprocenten⁽⁸⁾ og NEET-procenten, som begge er steget. **NEET**-indikatoren er særlig interessant, idet den giver et øjebliksbillede af gruppen af unge mellem 15-24 år, som **hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse**.

— Der er betydelige forskelle mellem medlemsstaterne: de lande, der klarer sig bedst, er Danmark, Nederlandene, Slovenien og Østrig med en andel, der ligger under 7 %, mens de lande, der klarer sig dårligst, er Italien og Bulgarien, der ligger på mellem 19,1-21,8 %. Gennemsnittet for EU27 lå i 2010 på 12,8 %. Krisen ser ud til at have forværret NEET-procenterne i navnlig Spanien, Irland, Litauen, Estland og Letland.

⁽⁴⁾ Vedrørende de sociale følger af den nye økonomiske styring se EØSU's udtalelse af 22.2.2012 om "De sociale konsekvenser af lovgivningen om den nye økonomiske styring", ordfører: Gabriele Bischoff (jf. s. 23 i denne EUT).

⁽⁵⁾ Med mindre andet er angivet er oplysningerne baseret på Den Europæiske Unions undersøgelse af arbejdsstyrken: (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/introduction) og vedrører 2. kvartal 2011. Aldersgruppen er som hovedregel de 15-64-årige.

⁽⁶⁾ Jf. kapitel 7 i EØSU's udtalelse om "Unge på vej", ordfører: Pavel Trantina, medordfører: Juan Mendoza Castro (EUT C 132/55 af 3.5.2011).

⁽⁷⁾ Omkostningerne ved de unges udelukkelse fra arbejdsmarkedet beløber sig ifølge de nyeste beregninger fra Eurofound til næsten 100 mia. EUR om året i EU.

⁽⁸⁾ Med henblik på at reducere mulige fordrejninger på grund af den høje andel af uddannelsessøgende unge, som ikke er erhvervsaktive, er der her tale om alle erhvervsaktive unge.

— **Unge, der forlader skolen for tidligt**, er en anden kategori med en høj arbejdsløshedsrisiko som følge af et ringe uddannelsesniveau. På trods af det faktum, at skolefrafaldet i visse lande (f.eks. Spanien, Portugal, Estland, Letland og Det Forenede Kongerige) er dalet under krisen, lå det europæiske gennemsnit for 2010 på 14,1 % stadig væsentligt over Europa 2020-målet om en andel på under 10 %⁽⁹⁾. Der er store forskelle landene imellem: I Portugal og Spanien ligger andelen på over 28 % og skolefrafaldet på Malta er på næsten 37 %, mens andelen i Slovakiet, Tjekkiet og Slovenien er under 5 %⁽¹⁰⁾.

3.5 Denne udvikling i arbejdsløshedsprocenterne afspejler sig også i **beskæftigelsesgraden**, som er faldet mærkbart under krisen. EU-gennemsnittet hos gruppen af 20-64-årige er faldet fra 70,5 % i 2008 til 68,9 % i 2. kvartal 2011. Allerede ved vedtagelsen af retningslinjerne i 2010 stod det klart, at det vil tage et helt årti at genvinde de godt 10 millioner arbejdspladser, der er gået tabt siden krisen begyndte. Situationen er stort set ikke blevet forbedret siden. EU-gennemsnittet afspejler kun en minimal vækst i beskæftigelsen mellem 2. kvartal 2010 og 2. kvartal 2011. Visse lande har oplevet en betydelig vækst gennem det seneste år (Estland, Litauen, Letland og Malta), i andre lande falder beskæftigelsen fortsat kraftigt (Grækenland, Bulgarien, Slovenien og Rumænien). Samlet set er EU-landene fortsat langt fra at opfylde det centrale Europa 2020-mål om en generel beskæftigelsesgrad på 75 % (for 20-64-årige)⁽¹¹⁾. Under den økonomiske krise rammes unge ikke blot i langt højere grad af arbejdsløshed end alle andre aldersgrupper, de må også leve med langt større fald i beskæftigelsen.

3.6 I tråd med udviklingen i Lissabon-perioden fortsatte den gradvise stigning i **deltidsbeskæftigelsen** under krisen. Med tydelige forskelle mellem landene steg EU-gennemsnittet for deltidsbeskæftigelse fra 17,6 % af den samlede beskæftigelse i 2. kvartal 2008 til 18,8 % i 2. kvartal 2011.

— **Kvinder** er klart overrepræsenterede inden for deltidsbeskæftigelse med et gennemsnit på 31,6 % i 2. kvartal 2011 sammenlignet med 8,1 % for mænd.

— Med en stigning i deltidsbeskæftigelsen i EU var **unge** arbejdstagere hårdere ramt af dette fænomen end gruppen af 24-54-årige og ældre arbejdstagere.

— Deltidsbeskæftigelsen steg også kraftigere blandt de **dårligst uddannede arbejdstagere**.

— Under krisen gør deltidsarbejde det muligt for arbejdstagerne at opretholde kontakten med arbejdsmarkedet og placerer dem i en god udgangsposition for overgangen til fuld beskæftigelse efter krisen.

— Under krisen steg andelen af **ufrivillig deltidsbeskæftigelse** imidlertid betydeligt⁽¹²⁾. I de lande, der er hårdest ramt af krisen (de baltiske lande, Spanien og Irland) steg andelen af ufrivillig deltidsbeskæftigelse mellem 2008 og 2010 betydeligt mere end gennemsnittet. I mange lande er deltidsbeskæftigelsen blandt kvinder fortsat høj, idet det er kvinderne, som tager hånd om børnepasning eller uarbejdsdygtige voksne.

3.7 I 2. kvartal 2007 nåede antallet af **tidsbegrænsede ansættelser** i EU et højdepunkt med 14,6 %. Datamaterialet fra EU's arbejdsstyrkeundersøgelse tæller også vikaransatte med i denne kategori, medmindre der foreligger en tidsmæssigt ubegrænset skriftlig ansættelseskontrakt⁽¹³⁾. Idet arbejdstagere med tidsbegrænsede kontrakter og vikaransatte var hårdt ramt af arbejdsløshed under krisen faldt deres andel til 13,5 % i 2. kvartal 2009. Den seneste stigning til 14,2 % i 2. kvartal 2011 viser, at der er en tendens til, at virksomhederne genansætter arbejdstagere på tidsbegrænsede kontrakter eller gennem brug af vikarbureauer. Dette afspejler ikke mindst arbejdsgivernes manglende tillid til opsvingets holdbarhed og deres bestræbelser på at reagere effektivt på situationen.

— Der er betydelige **forskelle landene imellem** med hensyn til tidsbegrænsede ansættelser. Mens der er tale om mindre end 5 % i nogle central- og østeuropæiske medlemslande som Rumænien, Bulgarien, Litauen og Estland har Portugal, Spanien og Polen en andel på 23-27 %.

— Sandsynligheden for at befinde sig i en tidsbegrænset ansættelse er klart størst blandt unge (15-24 år) arbejdstagere (42,2 % i 2010). Dette mønster gentager sig i stort set alle lande. Det er i en vis grad blevet almindeligt inden for mange erhverv, at **unges første job er midlertidigt** (Dette sker ofte på ufrivillig basis). Det er en af forklaringerne på den særligt alvorlige forværring af unges arbejdsmarkeds-situation under krisen.

— Derudover befinder 20 % af de **lavtuddannede** arbejdstagere sig i tidsbegrænsede ansættelsesforhold, en langt højere andel end for arbejdstagere med en mellemlang eller lang uddannelse (ca. 12-13 %).

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/europe2020/priorities/smart-growth/index_en.htm

⁽¹⁰⁾ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/education/introduction>

⁽¹¹⁾ Jf. EMCO/28/130911/EN-rev3, s. 27 ff.

⁽¹²⁾ Ufrivillig deltidsbeskæftigelse defineres som "værende ude af stand til at finde fuldtidsbeskæftigelse".

⁽¹³⁾ Det anbefales, at Eurostat fremover skelner mellem midlertidigt ansatte og vikaransatte.

- Andelen af arbejdstagere, som **ufrivilligt befinder sig i tidsbegrænsede ansættelsesforhold**, steg med ca. 2 % mellem 2008 og 2010. Dette fænomen er særlig udbredt i Litauen og Irland, to af de lande, som blev hårdest ramt af krisen, samt i Tjekkiet, Danmark og Storbritannien.

3.8 **Fattige arbejdstagere:** Eurostat-data for 2009 viser, at både arbejdstagere i tidsbegrænsede ansættelsesforhold og deltidsbeskæftigede, men også unge og enlige forældre har langt større risiko for at blive fattige arbejdstagere end fastansatte og fuldtidsbeskæftigede.

- **Unge arbejdstagere** (18-24 år) har en væsentlig højere risiko for at blive fattige arbejdstagere ⁽¹⁴⁾ end gennemsnittet i befolkningsgruppen 25-64 år i flere EU-lande.

- På lignende vis rammes **enlige forsørgere**, som ofte er tvunget til at arbejde på deltid, og lavtuddannede arbejdstagere i uforholdsmæssigt stort omfang af såvel tidsbegrænset som deltidsbeskæftigelse, og disse grupper er også klart overrepræsenterede i kategorien lavtlønnet fuldtidsbeskæftigelse, hvilket afspejles i en højere andel af **fattige arbejdstagere**.

4. En stram økonomisk politik i hele EU tilspidser situationen på arbejdsmarkedet og gør det vanskeligt at opfylde de beskæftigelsespolitiske mål

4.1 Som følge af, at der iværksættes spareprogrammer på samme tid i EU, kan den selvforstærkende økonomiske nedgang fremskyndes og vækstperspektiverne kan forværres yderligere. Idet nogle lande samtidig ikke lægger tilstrækkelig vægt på strukturreformer, og der ikke skabes nye vækstmuligheder for en fremtidsorienteret økonomisk genopretning. EØSU er dybt bekymret for, at krisen ikke kan overvindes med disse foranstaltninger, og at målene i EU's beskæftigelsesstrategi ikke vil kunne opfyldes.

4.2 EØSU gentager derfor sin opfordring til iværksættelse af endnu en europæisk økonomisk genopretningsplan med omfattende arbejdsmarkedspolitisk gennemslagskraft i en størrelsesorden på 2 % af BNP ⁽¹⁵⁾. Ud over yderligere nationale investe-

ringer, der bør koordineres for at øge de beskæftigelsesmæssige virkninger, skal der udpeges europæiske investeringsprojekter. De planlagte udgifter bør i en størrelsesorden af 1 % gå til investeringer med en høj beskæftigelsesmæssig effekt, og derudover eksplicit målrettes mod arbejdsmarkedspolitiske tiltag, der alt efter den regionale arbejdsmarkedssituation i EU-landene kan antage forskellige former.

4.3 De offentlige budgetter vil ikke kunne finansiere alt fra bankredninger over sociale og innovative investeringer til erhvervsfremme. EØSU mener, at der, med henblik på en intelligent budgetkonsolidering, udover udgiftsbesparelser, som bør være socialt acceptable, er et tvingende behov for at finde nye indtægtskilder. Navnlig er det nødvendigt at styrke medlemsstaternes skattegrundlag. Det vil derudover være på sin plads at give sig i kast med en generel nytænkning af hele skattesystemet og i den forbindelse se nærmere på spørgsmålet om bidrag fra forskellige former for indtægter og formuer. Dette skal ske parallelt med en øget effektivitet og målrettethed i de offentlige udgifter.

4.4 EØSU har den holdning, at spareforanstaltningerne ikke må øge fattigdomsrisikoen og skærpe de uligheder, som allerede er blevet tydeligere i de seneste år. I alle foranstaltninger til overvindelse af krisen skal det sikres, at disse ikke modarbejder målet om at styrke efterspørgsel og beskæftigelse under og efter krisen samt afbøde krisens sociale følger. Medlemsstaterne skal i den forbindelse også være opmærksomme på, at foranstaltningerne til overvindelse af den økonomiske krise og statsgældskrisen ikke bringer de offentlige investeringer i arbejdsmarkedspolitik og almen og faglig uddannelse i fare. EØSU kræver effektive sociale konsekvensanalyser for at undersøge, hvordan EU-målet om, at mindst 20 millioner mennesker skal hjælpes ud af fattigdom og social udstødelse inden 2020, kan opfyldes.

4.5 Spareforanstaltninger rammer i første række de personer hårdest, som er afhængige af offentlige overførselsindkomster, herunder personer med usikre ansættelsesforhold og andre udsatte grupper på arbejdsmarkedet. De grupper, som er hårdest ramt af arbejdsløshed, er i hovedreglen også dem, der har en vanskelig og begrænset adgang til støtte. Derfor er der behov for tilstrækkelige, effektive og bæredygtige sociale sikkerhedsnet, hvor der i særlig grad tages højde for de hårdest ramte og mest udsatte grupper på arbejdsmarkedet (bl.a. unge, indvandrere, romaer, handicappede, enlige mødre og lavtuddannede).

4.6 Hvad angår de udfordringer, som arbejdsmarkederne vil komme til at stå over for som følge af aldringen i Europa, har EØSU for nylig taget stilling til dette spørgsmål og konstateret, at langt den mest effektive strategi består i den bedst mulige udnyttelse af det eksisterende beskæftigelsespotentiale. Dette

⁽¹⁴⁾ Mindre end 60 % af den ækvivalerede medianindkomst for husstande.

⁽¹⁵⁾ Jf. punkt 3.1 i EØSU's udtalelse om "Beskæftigelsestopmødets resultater", ordfører: Wolfgang Greif (EUT C 306/70 af 16.12.2009).

kan kun realiseres ved at føre en målrettet vækstpolitik og en politik, som øger mulighederne for deltagelse på arbejdsmarkedet. Den rækker fra at udforme arbejdslivet på en måde, så det imødekommer ældre arbejdstagers behov, styrke uddannelse og videreuddannelse, skabe produktive arbejdspladser af høj kvalitet og til at sikre stærke socialsikringssystemer samt omfattende foranstaltninger til forening af arbejde og familieliv m.m.⁽¹⁶⁾. Derudover skal det økonomiske potentiale i "seniormarkedet" ("Silver Economy") udnyttes fuldt ud.

5. Beskæftigelse af unge og langtidsledige: krav og henstillinger

5.1 Fastsættelse af ambitiøse EU-mål for unges beskæftigelse

5.1.1 I de eksisterende retningslinjer findes en indikator for en reduktion af antallet af unge, der hverken er i beskæftigelse eller under almen eller faglig uddannelse (NEET). Ganske vist har medlemsstaterne truffet foranstaltninger, som er diversificerede med udgangspunkt i de enkelte NEET-gruppers forskellige karakteristika, og som også fokuserer på særligt udsatte grupper⁽¹⁷⁾, men alligevel mangler der fortsat konkrete mål for bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden og forbedring af beskæftigelsessituationen for unge. **EØSU gentager sin opfordring til, at dette centrale punkt i retningslinjerne i langt højere grad skal fremhæves, først og fremmest ved at supplere med kvantificerbare EU-mål for beskæftigelsen blandt unge: særligt 1) et mål for en væsentlig reduktion af ungdomsarbejdsløsheden og 2) en maksimal frist på fire måneder for aktivering af unge, som søger beskæftigelse eller læreplads.** Det har under alle omstændigheder givet beskedne resultater at overlade opstillingen af specifikke mål for unges beskæftigelse til medlemsstaterne. Kun enkelte lande har indarbejdet sådanne mål i deres nationale reformprogrammer⁽¹⁸⁾.

5.2 Medlemsstaterne skal konsekvent håndhæve "ungdomsgarantien" på NEET-området

5.2.1 EØSU glæder sig over, at udvalgets opfordring til at medlemsstaterne sikrer, at alle unge, skal være i beskæftigelse, fortsætte deres uddannelse eller deltage i tiltag til aktivering og integration på arbejdsmarkedet inden for fire måneder efter en afsluttet uddannelse, er blevet indarbejdet i flagskibsinitiativet "Unge på vej" i form af forslaget om en "ungdomsgaranti"⁽¹⁹⁾. **EØSU bakker i den henseende fuldt og helt op om Kommissionens opfordring til, at medlemsstaterne straks skal kortlægge de relevante barrierer. Inden for rammerne af de nationale reformplaner skal der udformes konkrete**

foranstaltninger med det formål at udrydde disse barrierer.

I den forbindelse vil det i mange lande være nødvendigt at udbygge den specifikke støtte, som ydes af offentlige arbejdsformidlinger, og ugunstigt stillede grupper (først og fremmest med indvandrer- og romabaggrund) skal vies særlig opmærksomhed.

5.2.2 Medlemsstaterne skal i den forbindelse også sikre en effektiv gennemførelse af de generelle prioriteter i beskæftigelsesretningslinjerne på ungdomsområdet og fastsætte tilsvarende ambitiøse retningslinjer og mål, herunder afbalancerede tiltag til øget fleksibilitet og sikkerhed, fremme af arbejdskraftens mobilitet, etablering af passende sociale sikringssystemer til sikring af overgangen til arbejdsmarkedet samt støtte til iværksætterier og passende rammebetingelser til bevarelse og oprettelse af arbejdspladser, navnlig også i forhold til SMV'er.

5.3 Flere EU-midler og lettere adgang til EU-midler til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed og langtidsledighed

5.3.1 Med henblik på at sænke ungdomsarbejdsløsheden og langtidsledigheden på kort sigt opfordrer EØSU til, at der iværksettes særskilte foranstaltninger inden for social-, uddannelses- og arbejdsmarkedspolitikkerne, navnlig også i tider med vanskelige budgetforhold. I det aktuelle initiativ "Muligheder for unge" har Kommissionen således fremhævet, at "det er nødvendigt med hurtig og ubureaukratisk bistand i først og fremmest de lande, der er hårdest ramt af ungdomsarbejdsløshed"⁽²⁰⁾ ⁽²¹⁾. **Medlemsstater, der står i en særlig vanskelig arbejdsmarkedssituation, hvad angår ungdomsbeskæftigelse og langtidsledighed, og som for nærværende samtidig skal overholde restriktive budgetkrav, skal have lettere adgang til EU-fondsmidler især til foranstaltninger, der er i tråd med "ungdomsgarantien", og investeringer til skabelse af arbejdspladser.** Det er nødvendigt med såvel pragmatiske og fleksible fremgangsmåder og forenklet forvaltning af støtten samt et midlertidigt bortfald af kravet om national medfinansiering ved støtte fra ESF og andre EU-fonde.

5.4 Passende midler til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed og langtidsledighed i det nye EU-budget

5.4.1 EØSU har allerede understreget vigtigheden af, at man, på trods af den nye prioritering i de offentlige budgetter, som er blevet en nødvendighed i alle EU-stater som følge af den økonomiske krise, bibeholder og om nødvendigt forøger den nationale og europæiske støtte til unges og langtidslediges uddannelse og beskæftigelse⁽²²⁾. **EØSU kræver derfor, at**

⁽¹⁶⁾ EØSU-udtalelse om "Det europæiske arbejdsmarkeds fremtid – jagten på et effektivt svar på den demografiske udvikling", ordfører: Wolfgang Greif (EUT C 318/1 af 29.10.2011).

⁽¹⁷⁾ "Young People and NEETs in Europe: first findings" – EUROFOUND – EF1172EN <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2011/72/en/1/EF1172EN.pdf>.

⁽¹⁸⁾ Kun fire lande (Belgien, Tjekkiet, Bulgarien og Estland) opstillede i 2011 nationale mål for bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden i deres nationale reformplaner.

⁽¹⁹⁾ "Unge på vej", COM(2010) 477 final, kapitel 5.4.

⁽²⁰⁾ Jf. forslag fra Kommissionen under det aktuelle initiativ "Muligheder for unge", COM(2011) 933 final.

⁽²¹⁾ I retningslinje 7, Rådets afgørelse 2010/707/EU.

⁽²²⁾ Jf. EØSU's udtalelse om "Unge på vej" (EUT C 132/55 af 3.5.2011) og kapitel 8 i EØSU's udtalelse om "Krisen, uddannelse og arbejdsmarkedet", ordfører: Mario Soares (EUT C 318/50 af 29.10.2011).

der i det nye finansielle overslag fra 2014 afsættes tilstrækkelige ESF-midler til initiativer rettet mod unge og langtidsledige⁽²³⁾. Derudover mener EØSU, at det bør undersøges, hvordan de andre EU-fonde kan anvendes til foranstaltninger til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed og langtidsledighed.

5.5 Bedre adgang til støtte for arbejdsløse unge og langtidsledige

5.5.1 EU-medlemsstaterne udviser store forskelle, hvad angår adgangen til og omfanget af sociale sikringsydelser, ikke kun for unge. I de beskæftigelsespolitiske retningslinjer blev medlemsstaterne helt korrekt opfordret til at foretage en tilpasning af deres socialsikringssystemer, således at der ikke opstår sikkerhedsmangler på et mere fleksibelt arbejdsmarked. Dette vedrører alle aldersgrupper i samme omfang. EØSU mener, at problemstillingen vedrørende unges stærkt begrænsede adgang til støtte i tilfælde af arbejdsløshed i mange medlemsstater, ikke hidtil er blevet behandlet indgående nok⁽²⁴⁾. Nogle lande har under visse betingelser forbedret adgangen til arbejdsløshedsydelser for ugunstigt stillede grupper – hermed også unge – under krisen. Disse foranstaltninger var imidlertid tidsbegrænsede, eller de risikerer at blive afskaffet inden for rammerne af planlagte spareprogrammer.

5.5.2 EØSU opfordrer til, at alle medlemsstater undersøger og i givet fald forbedrer mulighederne for at opnå støtte for unge uden beskæftigelse og langtidsledige, der er villige til at arbejde, og som søger en arbejds- eller uddannelsesplads. Det tilrådes ligeledes, at der i den henseende fastsættes tilsvarende mål i de nationale reformprogrammer. Dette ville være et vigtigt bidrag til imødegåelse af den vanskelige situation, som mange unge befinder sig i ved overgangen til arbejdsmarkedet.

5.6 Bekæmpelse af usikre ansættelsesforhold og ikke-regulerende arbejdsforhold i forbindelse med lærepladser og praktikophold

5.6.1 Blandt de 15-24-årige er det ikke blot arbejdsløshedsprocenten, som er dobbelt så høj som hos voksne; det samme gælder for procentdelen af usikre ansættelsesforhold (i enkelte lande over 60 %), omfanget af ikke-regulerede lærepladser og praktikophold (først og fremmest i Sydeuropa⁽²⁵⁾) samt antallet

af unge, som arbejder i job på et lavere niveau end deres oprindelige uddannelse. EØSU fraråder, at der sættes på for mange midlertidige og udsigtsløse løsninger ved integrationen på arbejdsmarkedet: I stedet for usikre ansættelsesforhold og usikre kontrakter skal der gennemføres foranstaltninger, som sikrer, at tidsbegrænsede ansættelser og job med lav løn og ringe social sikring ikke bliver normen for unge.

5.6.2 EØSU har i talrige udtalelser taget stilling til de nødvendige indsatsområder for tilpasninger på området uddannelse og kvalifikationer, også for at sikre, at unge får en uddannelse, som efterspørges på arbejdsmarkedet⁽²⁶⁾. Med det formål at imødegå eksisterende skel mellem udbud og efterspørgsel på arbejdsmarkedet, der bl.a. er forårsaget af utilstrækkelige kvalifikationer, begrænset geografisk mobilitet eller utilstrækkelige lønvilkår⁽²⁷⁾ er det nødvendigt, at uddannelsesinstitutionerne også lader arbejdsmarkedets behov indgå i overvejelserne omkring en tilpasning af læseplanerne. Samtidig må arbejdsgiverne udvide rekrutteringskanalerne i forbindelse med ansættelse af nye medarbejdere, og myndighederne skal investere i effektive, aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger. Også de uddannelsessøgende selv har et ansvar med henblik på de fremtidige beskæftigelsesmuligheder.

5.6.3 Med hensyn til Kommissionens initiativ vedrørende praktikophold støtter EØSU en passende europæisk kvalitetsramme, som også bør markedsføres blandt virksomhederne, således at disse tilbyder arbejdspladslæring med gensidigt bindende kontrakter, også til lavtuddannede unge. Det dobbelte læringsystem, som kombinerer almen og faglig uddannelse, giver gode resultater i flere lande, og det bør undersøges om en delvis overførsel til andre lande er en mulighed.

5.7 Grundlæggende principper for bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden

5.7.1 EØSU foreslår foranstaltninger til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden i tråd med følgende principper: forbedring af de unges beskæftigelsesevne gennem reformer af det almene og faglige uddannelsessystem, som fører til en bedre overensstemmelse mellem kvalifikationer og erhvervslivets behov, herunder partnerskaber mellem skoler, erhvervsliv og arbejdsmarkedets parter; aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger, herunder bedre støtte til og incitamenter for de unge til at tage et arbejde; gennemgang af virkningerne af lovgivning om sikkerhed i beskæftigelsen; fremme af iværksætterånden hos unge.

⁽²³⁾ Således opfordrer EØSU til, at mindst 40 % af ESF-midlerne afsættes til fremme af beskæftigelsen samt den erhvervsmæssige mobilitet, hvor foranstaltninger for unge i høj grad ville stå centralt i de lancerede projekter. Jf. EØSU's udtalelse om "Den Europæiske Socialfond" (jf. s. 82 i denne EUT), ordfører: Xavier Verboven, medordfører Miguel Ángel Cabra de Luna, punkt 1.5 og 4.1.2.

⁽²⁴⁾ Data for arbejdsstyrken (Eurostat) viser et gennemsnit i EU27 på tre gange lavere arbejdsløshedsydelser for unge (15-24 år) end for andre grupper, og der er ikke sket nogen vedvarende forbedringer under krisen.

⁽²⁵⁾ Problemet er mindre i de nordeuropæiske lande, som har mange års praktisk erfaring med regulerede relationer mellem uddannelsessøgende, uddannelsesinstitutioner og arbejdsgivere. Det samme gælder for de lande, hvor der findes et veludbygget og afprøvet såkaldt dobbeltlæringsystem (Tyskland og Østrig).

⁽²⁶⁾ Jf. EØSU's udtalelse om "Modernisering af Europas videregående uddannelser" (jf. s. XX i denne EUT), EØSU's udtalelse om "Beskæftigelse af unge, tekniske kvalifikationer og mobilitet" (EUT C 68/11 af 6.3.2012), ordfører: Dorte Andersen og EØSU's udtalelse om "Videregående erhvervsuddannelser" (EUT C 68/1 af 6.3.2012), ordfører: Vladimíra Drbalová.

⁽²⁷⁾ Jf. COM(2011) 933 final: Initiativet "Muligheder for unge".

5.8 Håndtering af langtidsledighed og tabt kontakt med arbejdsmarkedet

5.8.1 Den fortsatte kriserelaterede stagnation i efterspørgslen efter arbejdskraft fører til en stigning i langtidsledigheden, hvilket resulterer i alvorlige problemer med integrationen på arbejdsmarkedet og stigende fattigdom blandt erhvervsaktive. EØSU anbefaler, at medlemsstaterne gør en særlig indsats for at oprette inklusive overgangsarbejdsmarkeder, hvor der ved hjælp af offentlige midler oprettes et passende antal relevante ansættelser. Dermed sikres det, at de langtidsledige bevarer deres arbejdsvaner og forbedrer deres ekspertise. Dette vil forebygge øget fattigdom blandt erhvervsaktive og sikre en blød overgang til det åbne arbejdsmarked, når krisen er overstået.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

*Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg*

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Sundhed for Vækst-programmet, det tredje flerårige EU-handlingsprogram for sundhed for perioden 2014-2020

KOM(2011) 709 endelig — 2011/0339 (COD)

(2012/C 143/19)

Hovedordfører: **Béatrice OUI**

Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union besluttede henholdsvis den 30. november 2011 og den 12. december 2011 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Sundhed for Vækst-programmet, det tredje flerårige EU-handlingsprogram for sundhed for perioden 2014-2020

COM(2011) 709 final – 2011/0339 (COD).

Den 6. december 2011 henviste Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs præsidium det forberedende arbejde til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab (hovedordfører: Béatrice OUI).

På grund af sagens hastende karakter udpegede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 23. februar, Béatrice OUI til hovedordfører og vedtog med 169 stemmer for, 1 imod og 4 hverken for eller imod følgende udtalelse:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU hilser Kommissionens initiativ velkommen: Indførelsen af dette tredje program i disse krisetider er et positivt signal til de europæiske borgere. Udvalget glæder sig over, at der er tale om et program, som specifikt er viet til sundhed, og hvis budget – om end beskedent – er blevet forhøjet.

1.2 EØSU sætter pris på, at der satses på et begrænset antal prioriteter, og at støtteloftet for lande med et bruttonationalprodukt pr. indbygger på under 90 % af EU-gennemsnittet forhøjes ⁽¹⁾.

1.3 EØSU er enig i, at man må tilstræbe en bedre udnyttelse af de finansielle og menneskelige ressourcer, men advarer mod at falde for fristelsen til at beskære sundhedsbudgetterne og de offentlige sundhedsydelser i en krisetid.

1.4 EØSU mener, at EU på sundhedsområdet kan bidrage med en merværdi ved at tilskynde til udveksling af god praksis og udbrede principperne om inddragelse af sundhedsaspektet i alle politikker, bekæmpelse af uligheder på sundhedsområdet og bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse.

1.5 EØSU understreger betydningen af forebyggelse for folkesundheden: sundhedsundervisning, forbedring af arbejds- og levevilkårene samt boligforholdene. At bevare et godt helbred i alderdommen må forberedes gennem hele livet.

1.6 EØSU understreger, at eftersom der overalt er mangel på arbejdskraft i sundhedssektoren, må man finde frem til fælles løsninger: ligestilling på arbejdsmarkedet, opgradering af kvalifikationer og løn, anerkendelse af den store faglige ekspertise, hensyntagen til den knowhow, der opbygges gennem det uformelle arbejde i hjemmet, kønslige vægt i de forskellige erhverv, forbedring af arbejdsvilkårene og af tilrettelæggelsen af arbejdstiden, livslang uddannelse, aftrædelsesordninger, hvor der tages hensyn til den fysiske og psykiske belastning af plejepersonalet.

1.7 EØSU mener, at det er bedre at uddanne arbejdsløse i disse fag i stedet for at tiltrække faguddannede fra tredjelande eller andre EU-lande, for at undgå at oprindelseslandene går glip af deres kvalifikationer.

1.8 EØSU påpeger nødvendigheden af at give familier og omgivelser (venner, naboer osv.) mulighed for at tage sig af syge og plejefølgende personer gennem en bedre fordeling af arbejdstiden gennem hele livet.

1.9 EØSU tilskynder til udveksling af erfaringer med anvendelsen af e-sundhedssystemer – såvel personalets som de enkelte borgers – og anmoder om, at der fastlægges rammer på europæisk plan:

— for at beskytte fortrolige data i tilfælde af grænseoverskridende udveksling af patientjournaler eller recepter,

⁽¹⁾ F.eks. EE, HU, LV osv.

— for at garantere korrektheden af de informationer, der udbredes på offentligt tilgængelige hjemmesider ved hjælp af et akkrediteringssystem forvaltet af kompetente sundhedsmyndigheder.

1.10 EØSU mener, at der til de prioriterede sundhedsrisici (tobak, alkohol, fedme og HIV) bør føjes de nye risici forbundet med:

— klimaændringerne, forureningen, udbredelsen af kemiske produkter, nanoteknologierne,

— lægemidlers og protesers sikkerhed, overforbruget af medicin,

— ændringer af livsstil og spisevaner og konsekvenserne heraf for den menneskelige forplantning,

— mentale sundhedsproblemer, såsom stress, depressioner, Alzheimers sygdom.

1.11 EØSU mener, at nye teknologier inden for sundhedspleje bør fremmes yderligere for at mindske arbejdsbyrden for sundhedsplejepersonalet, forbedre kvaliteten af plejen og støtten til patienter samt forbedre og understøtte ældres mobilitet.

2. Baggrund

2.1 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg har gennem de to sidste år afgivet en lang række udtalelser om sundhedsspørgsmål: lige fra bekæmpelsen af uligheder på sundhedsområdet til alkoholisme, fra Alzheimers til kræft, fra bekæmpelse af tobaksafhængighed til patientsikkerhed (?).

2.2 Selv om sundhedssektoren kan yde et værdifuldt bidrag til den økonomiske vækst, handler sundhed også om andet og mere. For at forbedre bæredygtigheden i sundhedssystemerne, som kommer ind i billedet, når mennesker er blevet syge, må man først og fremmest bevare befolkningens gode helbred gennem en forebyggende og folkesundhedsmæssig indsats samt medtage sundhedsaspektet i alle politikker. Det ville være nyttigt at råde over flere statistiske data over sundhedssystemernes aktiviteter.

2.3 Den økonomiske krise medfører hårde nedskæringer af budgetterne, som kan gå ud over kvaliteten af de offentlige

sundhedsydelser og adgangen hertil for alle borgere. For at bevare befolkningens gode helbred i en situation med demografiske og klimatiske ændringer må der afsættes tilstrækkelige midler hertil.

2.4 At bevare et godt helbred kræver passende sundhedsoplysning lige fra barns ben (fra familiens, skolernes og mediernes side), sunde spisevaner i alle aldre, begrænsning af udsættelsen for farlige stoffer, værdige levevilkår, anstændige arbejdsforhold osv. Især bør der fokuseres på sund aldring, for de største forbrugere af sundhedsydelser er – ud over nyfødte – de ældre. For at bevare et godt helbred i alderdommen må man forberede sig i god tid.

2.5 Bedre leve- og arbejdsvilkår samt forebyggelse er de bedste midler til at beskytte befolkningens sundhedstilstand og dermed mindske sygefraværet og sundhedsudgifterne.

2.6 Fattigdom og social udstødelse er de største svøber, der skal bekæmpes: Kulde, sult, ensidig kost, mangelfuld hygiejne, usunde boliger – ofte kombineret med ensomhed, manglende sygdomsforebyggelse osv. – fører til udvikling af sygdomme, især kroniske sygdomme, som medfører store udgifter for de sociale sikringsordninger, dvs. for alle borgere, som bidrager til deres finansiering.

2.7 Udvalget er enig i målet om at bidrage til innovative og bæredygtige sundhedssystemer, hvilket kræver udvikling af fælles redskaber og mekanismer for at afhjælpe manglen på menneskelige og finansielle ressourcer. Det er nødvendigt at investere flere ressourcer i hjemmepleje og behandlingen af lettere lidelser gennem en omlægning af hospitalsudgifterne. Dette vil gøre det muligt at anerkende den vigtige rolle, som familien spiller i bevarelsen af en sund befolkning og forbedringen af bæredygtigheden i sundhedssystemet.

2.8 Sundhedsoplysning starter i en meget tidlig alder, i familien, og drejer sig om hygiejne, alsidig kost, adfærd men også om et positivt emotionelt miljø. Det er i familien, man først lærer at bevare et godt helbred, og det er også familien, der træder til i tilfælde af sygdom, dels fordi mange sygdomme ikke kræver hospitalsindlæggelse, men kan klares i hjemmet, dels fordi familien og de nærmeste i tilfælde af indlæggelse gennem deres besøg yder psykologisk og materiel støtte til patienten sammen med hospitalets personale. Denne vigtige funktion, som familien og de omgivende personer har, bør der værnes om, for når man svækkes på grund af sygdom, har man først og fremmest brug for de nærmeste ved sin side, og deres støtte er af afgørende betydning.

2.9 Ændringerne i familiestrukturen har sat sine spor i den mentale og fysiske sundhed, og der bør tages affære i tide for at sikre, at familien fortsat kan være et tryk miljø.

2.10 Det er ikke uafvendeligt, at "mulighederne for uformel pleje inden for familiens rammer mindskes". Syge mennesker vil ikke helst passes af sundhedspersonale. Familien kan ikke erstatte sundhedspersonalet ved indgreb, som kræver en specialiseret faglig kompetence. Men de syge og deres familie bør frit

(?) Jf. EØSU's udtalelser i:

EUT C 18 af 19.1.2011, s. 74

EUT C 339 af 14.12.2010, s. 1

EUT C 255 af 22.9.2010, s. 72 og 76

EUT C 128 af 18.5.2010, s. 89

EUT C 228 af 22.9.2009, s. 113

EUT C 318 af 23.12.2009, s. 10

EUT C 306 af 16.12.2009, s. 64

EUT C 317 af 23.12.2009, s. 105

EUT C 218 af 11.9.2009, s. 91

EUT C 175 af 28.7.2009, s. 116

EUT C 77 af 31.3.2009, s. 115

EUT C 224 af 30.8.2008, s. 88

EUT C 77 af 31.3.2009, s. 96.

kunne vælge selv at tage sig af alle de plejeopgaver, som er nødvendige for at beholde den syge derhjemme. Derfor er det nødvendigt, at alle beskæftigede får mulighed for at få omsorgsfri med løn, hvis et familiemedlem har brug for pleje.

2.11 Når alle pensionssystemer skal tages op til revision, må man benytte lejligheden til at skabe bedre balance i arbejdstiden gennem hele livet. Hvis den længere levealder gør det muligt at arbejde flere år, bør mænd og kvinder kunne kræve, at de i den erhvervsaktive del af livet kan nyde godt af længere tids orlov – heltids eller halvtids og finansieret ligesom pensionen – for at tage sig af syge pårørende eller ældre plejekrævende personer. Der bør indføres større valgfrihed, således at lønmodtagere kan disponere efter behov over den fritid, som finansieres af deres arbejdsplads, ikke kun når de går på pension. De europæiske arbejdsmarkedsparter, som allerede har forhandlet sig frem til forældreorlov, kunne herefter tage fat på denne orlov, denne form for "arbejdstidskonti", som er nødvendig for at imødekomme behovet for bedre at kunne forene familieliv og arbejdsliv.

2.12 Hvis familien skal vedblive med at være det første sted, hvor solidariteten kan udfolde sig, må den have midlerne til det. Nu bør der tages skridt til, at der i beregningen af rettighederne til social sikring og pension tages hensyn til den tid, som er gået med at være hos syge eller plejekrævende pårørende.

2.13 Der bør også udvikles tjenester for at hjælpe personer, der ikke kan klare sig selv i dagligdagen: hjælp til personlig hygiejne, rengøring, madlavning, nattevagt. Denne beskæftigelsessektor for hjemmehjælp er i kraftig udvikling: Her skabes der job. I alt for mange lande er arbejde i private hjem – ofte udført af kvindelige migrantarbejdere – stadig en uformel, ikke-registreret sektor uden beskyttelse eller anerkendte kvalifikationer. Det er et afgørende område for ligestilling mellem mænd og kvinder, hvor kønsrollemønstret er fastlåst, fagkundskab ikke anerkendt, ansættelseskontrakterne usikre eller ikke-eksisterende og lønnen meget lav, skønt disse job er uundværlige for, at økonomien kan fungere. Den konvention, som ILO netop har vedtaget om anstændigt arbejde for arbejdstagere i husholdningerne, bør kunne medvirke til at højne moralen og professionalismen i denne sektor, forudsat at der fastlægges vilkår for en finansiering, som ikke kan bekostes udelukkende af de syge, der har behov for hjælp, eller af deres familie.

3. Programmets mål

3.1 Programmet foreslår at udbrede innovative løsninger for at afhjælpe manglen på arbejdskraft. I denne tid med massiv arbejdsløshed i Europa må man se nærmere på, hvorfor det er vanskeligt at få dækket behovet for arbejdskraft i sundhedssektoren. Denne erhvervsgren, som overvejende beskæftiger kvinder, er ikke tilstrækkeligt attraktiv for hverken unge eller mænd. Det skyldes utilstrækkelig anerkendelse af kvalifikationer og færdigheder, belastende arbejdstider og arbejdsvilkår og lav løn. Ligestilling i sundhedssektoren kræver højere lønniveauer og bedre anerkendelse af faglig kunnen samt adgang til livslang uddannelse.

3.2 En vigtig innovation kunne bestå i at øge andelen af mandlige ansatte i denne sektor, hvilket kræver målrettede tiltag. Arbejdsmarkedets parter bør fremme en politik, som kan øge andelen af underrepræsenterede grupper blandt personalet. Man må passe på, at selvstændig beskæftigelse ikke fører til, at plejepersonalet springer pauserne over og arbejder indtil alle kræfter er opbrugt. Der bør også satses på alle de tekniske, organisatoriske og sociale innovationer, som vil gøre det muligt at forbedre arbejdsvilkårene og gøre arbejdet mindre belastende.

3.3 I sundhedssektoren, hvor kravene er store, har de syge brug for omsorg hele døgnet og hele ugen igennem. Det kræver natarbejde og arbejdstider, som er vanskelige at forene med et familieliv. For at nå frem til tilfredsstillende arbejdsvilkår må beslutninger træffes i nært samråd med personalet. Arbejdsmarkedets parter bør inden for rammerne af den sociale dialog i sektoren overveje at indføre innovative definitioner af arbejdssted, såsom individuel forvaltning af arbejdstiden (self-rostering), som kan understøttes af ikt-instrumenter (informations- og kommunikationsteknologier).

3.4 Arbejdsmarkedets parter bør samarbejde med de offentlige myndigheder for at understøtte livslang uddannelse, intern mobilitet på arbejdspladsen og erhvervelse af kompetencer på områderne management og organisation. For at give mulighed for at forlige arbejde og uddannelse bedre bør de tage en række muligheder med i betragtning såsom udstationering, uddannelse på arbejdspladsen og e-undervisning. Bedre karrieremuligheder er afgørende for at kunne holde på sundhedspersonalet.

3.5 Det ville være bedre at løse manglen på arbejdskraft ved at fremme uddannelsen af ledige og sikre en passende løn i stedet for at tiltrække allerede uddannede arbejdstagere fra tredjelande. Disse læger, sygeplejersker, fysioterapeuter osv. fra Afrika, Asien eller Latinamerika kunne have gjort gavn i deres hjemlande, som har finansieret deres uddannelse. De europæiske arbejdsmarkedsparter i sundhedssektoren har udarbejdet en adfærdskodeks om etisk rekruttering og evnen til at sikre langvarig ansættelse af arbejdskraft fra andre lande. Denne kodeks bør følges og udbredes. For de tilfælde, hvor personer fra tredjelande med en sundhedsfaglig uddannelse alligevel ønsker at slå sig ned i Europa, har EØSU i en udtalelse om Sundhed og migration fra 2007 foreslået oprettelse af en kompensationsfond for at give mulighed for at uddanne andet sundhedspersonale i deres hjemlande ⁽³⁾.

3.6 Programmets første mål er at "fremme et europæisk samarbejde inden for medicinsk teknologivurdering (MTV) og undersøge mulighederne for e-sundhed og ikt inden for sundhed". Der må fastlægges europæiske rammer for beskyttelsen af fortrolige data i tilfælde af grænseoverskridende udveksling (f.eks. af patientjournaler eller recepter).

⁽³⁾ EØSU's udtalelse, EUT C 256 af 27.10.2007, s. 123.

3.7 Programmets andet mål er at give "forbedret adgang til lægefaglig ekspertise og information i forbindelse med specifikke sygdomme, også på tværs af landegrænserne, og udvikling af fælles løsninger og retningslinjer for at forbedre kvaliteten af sundhedsydelserne og patientsikkerheden med det formål at øge EU-borgernes adgang til bedre og sikrere sundhedsydelser". Velbesøgte hjemmesider om sundhedsspørgsmål med sigte på den brede offentlighed formidler medicinske oplysninger og bidrager til sundhedsoplysning. Når der er tale om godartede lidelser, kan rådgivningen på disse sider gøre det unødvendigt at søge læge. Ved at oplyse om den gavnlige virkning af traditionel medicin eller mildt virkende medicin, urtemedicin, kurbade, massage osv. hjælper de mennesker til at bevare et godt helbred. At det enkelte menneske får større viden om sig selv, om sine psykiske og fysiske behov, er nyttigt med henblik på at bevare befolkningens sundhedstilstand og begrænse overforbruget af såvel behandlinger som medicin. Der bør udveksles information og fastlægges europæiske rammer for at garantere, at den information, der formidles til offentligheden (akkreditering), er korrekt, så det forhindres, at der dukker flere og flere profitmagere op, som udnytter syge menneskers godtroenhed.

3.8 Der må tilskyndes til udveksling af god praksis om de mekanismer, der er taget i anvendelse i den ene eller anden region for at forbedre adgangen til sundhedsydelser og gøre det muligt at fastholde eller tiltrække læger og kvalificeret plejepersonale til landdistrikter eller de fattigste kvarterer i byerne, samt om planlægningen af sundhedssystemer og -politikker og personlige serviceydelser.

3.9 Det tredje mål drejer sig om "identificering, formidling og fremme af anvendelsen af valideret bedste praksis i forbindelse med omkostningseffektive forebyggende foranstaltninger ved at fokusere på de største risikofaktorer, nemlig rygning, alkoholmisbrug, fedme og hiv/aids". I et program, som er meget fokuseret på innovation, må der også tilskyndes til udveksling af information om de nye risikofaktorer, der har lige så stor betydning for fremtiden.

3.10 Med klimaændringen, den stigende forurening, ændrede levevaner (stillesiddende arbejde, mange timer foran en skærm osv.) og udbredelsen af en lang række kemiske agenser, hvis langsigtede indvirkning på sundheden er ukendt, opstår der nye lidelser og nye kroniske sygdomme, som bliver de store problemer i det 21. århundrede.

3.11 Fra slutningen af det 19. århundrede, hvor man begyndte at bruge asbest i industrien og byggeriet, og indtil det blev forbudt i slutningen af det 20. århundrede, har asbest været skyld i, at mange tusinde arbejdstagere er døde.

3.12 Landbruget anvender pesticider og andre kemiske produkter, hvis skadelige indvirkning på organismen først viser sig langt senere. Undersøgelser viser, at der er foruroligende mange tilfælde af kræft blandt landmænd. Disse

stoffer spredes til luften, vandet og fødevarerne. For at få fødevarerne til at holde længere og modificere smagen benytter fødevarerindustrien også tilsætningsstoffer.

3.13 Hertil kommer de rengøringsmidler, der anvendes i husholdningerne og på arbejdspladserne, de utallige produkter, der bruges i industrien, samt lægemidlerne. Overforbruget af lægemidler har allerede ført til resistens over for antibiotika. Disse antibiotika, som også gives til husdyr, spredes til vandet. Andre stoffer, gas, sod osv. spredes til luften. Sammen danner disse stoffer en "kemisk suppe", som findes i miljøet, og som blandt andet synes at have ført til en kraftig stigning i antallet af allergi- og kræfttilfælde. Elektromagnetiske bølger giver også gener.

3.14 Det vides heller ikke, hvilke konsekvenser eksposeringen for kemiske produkter, stråling og ændret livsstil kan få for menneskenes reproduktionsevne. Ganske vist skyldes de lavere fødselstal først og fremmest sociologiske faktorer, men man må ikke undervurdere de stigende fysiologiske vanskeligheder, som mange par støder ind i, når de beslutter sig for at få et barn.

3.15 Stress på arbejdspladsen, som er en af de nye risici, kan være med til at udløse depressioner, som kan ende med selvmord. Den stress, som rammer arbejdsløse og mere generelt alle dem, der føler sig til overs i samfundet, bør der også gøres noget ved. Mental sundhed er et væsentligt element i befolkningens sundhedstilstand.

3.16 En god alderdom må forberedes gennem hele livet. Arbejdsvilkårene spiller en afgørende rolle: Den forventede levetid er ikke den samme for kontoransatte, skifteholdsarbejdere og lønmodtagere i landbruget. For at gøre det muligt for mennesker at bevare et godt helbred i alderdommen må man blandt andet mindske de fysiske belastninger, begrænse natarbejdet og sænke stressniveauet.

3.17 For at kunne bevare et godt helbred i alderdommen er det vigtigt, at man føler sig nyttig for samfundet, har et netværk, bevarer sin nysgerrighed, har en aktivitet (erhvervsmæssig eller i det frivillige arbejde), dyrker sport og har en sund livsstil.

3.18 Et andet spørgsmål, nemlig livets afslutning, bør tages op i en europæisk debat, fordi det angår den enkelte borgers ansvar og den forestilling, som den enkelte gør sig om et værdigt liv. I dag dør langt de fleste på hospitalet; livets afslutning er således et vigtigt spørgsmål i denne sammenhæng.

3.19 Det er absolut nødvendigt at udvikle tilbud om lindrende behandling, som kan forhindre, at dødssyge lider, når behandlingen ikke længere har nogen effekt. Sådanne afdelinger findes ikke på alle hospitaler, eller har ikke plads til alle, som har brug herfor.

3.20 Programmets fjerde mål er "udvikling af fælles tilgange og påvisning af deres værdi for bedre beredskab og koordinering i sundhedsmæssige krisesituationer med det formål at beskytte borgerne mod grænseoverskridende sundhedstrusler". Epidemier kender ingen grænser, og samarbejde på dette område er afgørende. Man bør drage lære af allerede trufne foranstaltninger for at undgå ressourcespild fremover. Der må skelnes mellem forebyggelsestiltag, som henhører under uddannelsesområdet og kan gøres permanente, og foranstaltninger, som kræver indkøb af produkter, hvis holdbarhed er begrænset. Udveksling af viden om omkostninger og resultater ville kunne gøre det muligt at udvikle metoder, som er hensigtsmæssige i forhold til målene.

Bruxelles, den 23. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om sikkerheden i forbindelse med offshore olie- og gasprospektering, -efterforskning og -produktion

KOM(2011) 688 endelig — 2011/0309 (COD)

(2012/C 143/20)

Ordfører: **George T LYON**

Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union besluttede hhv. den 17. november og den 29. november 2011 under henvisning til artikel 192, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om sikkerheden i forbindelse med offshore olie- og gasprospektering, -efterforskning og -produktion

COM(2011) 688 final – 2011/0309 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 20. januar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar, følgende udtalelse med 111 stemmer for, 2 imod og 9 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Selvom større ulykker er sjældne offshore, er deres konsekvenser i form af fare for menneskeliv, miljø, økonomi og klima ofte katastrofale.

1.2 Der er bred enighed om behovet for en ensartet europæisk tilgang til sikkerhed i forbindelse med offshore olie- og gasaktiviteter.

1.3 Dette opnås bedst ved at udbrede og indføre de højeste standarder, der allerede findes i store dele af branchen.

1.4 EØSU støtter Kommissionens anbefaling af »løsningsmodel 2«, som er den pakke af foranstaltninger, der har størst mulighed for at nå forslagens mål.

1.5 Forordningen bør sigte mod at fremme decentraliseringen af reguleringen af reformtiltagene til de kompetente nationale myndigheder og interessenter, mens den foreslåede europæiske Offshore Authorities Group bør tildeles en veldefineret, men samtidig begrænset rolle.

1.6 EØSU opfordrer Kommissionen til hurtigt at få afsluttet sine overvejelser vedrørende produktsikkerhed, finansiel kapacitet og, vigtigst af alt, virksomhedernes ansvar.

1.7 De EU-operatører, der tager del i efterforsknings- og produktionsaktiviteter uden for EU, bør opfordres til at eksportere EU's højeste standarder.

2. Indledning

2.1 Den 27. oktober 2011 fremlagde Kommissionen sit forslag til forordning om sikkerheden i forbindelse med offshore olie- og gasprospektering, -efterforskning og -produktion.

2.2 Set i lyset af katastrofen på boreplatformen Deepwater Horizon i Den Mexicanske Golf i april 2010 og den ifølge Kommissionen betydelige risiko for en større offshore-katastrofe inden for den europæiske offshore-sektor bør der ikke herske

tvivl om det akutte behov for at tage hånd om problemstillingerne i Kommissionens konsekvensanalyse (vedlagt forslaget) og for at vedtage de nødvendige foranstaltninger. Disse problemstillinger er:

— foregribelse af og, så vidt som det med rimelighed er muligt, udryddelse af større ulykker;

— begrænsning og indeslutning af følgerne af en større katastrofe;

— øget beskyttelse af havmiljøet og kystområdenes økonomier mod virkningerne af forurening;

— behovet for mellem medlemsstaterne at forbedre rækkevidden og effektiviteten af beredskabsforanstaltninger;

— behovet for før eller siden at fastlægge klare retningslinjer for offshore-selskabernes erstatningsansvar for tredjeparters direkte eller indirekte tab;

— behovet for at udvikle og harmonisere en ramme af betingelser, der er afgørende for sikre aktiviteter på offshore-anlæg og -faciliteter; og

— genoprettelse af borgernes tillid til en sikker, målrettet og reguleret offshore olie- og gasindustri.

2.3 Kommissionen mener, at man bedst tager hånd om disse punkter ved

— at forbedre procedurerne for kontrol, udstedelse af tilladelser, regulering og overvågning af selskaber og operatører i branchen;

— at tilskynde til en virksomhedskultur, der velvilligt tager en forbedret sikkerhedspraksis til sig;

— at udrydde den manglende sammenhæng i praksis mellem medlemsstaterne;

- at forbedre forvaltningen og koordineringen af beredskabsressourcer og -kapacitet;
- at forbedre godkendelsen af sikkerhedskritisk udstyr (herunder godkendelse udstedt af uafhængig tredjepart); og
- at gennemføre en politisk evaluering af foranstaltningerne vedrørende produktsikkerhed, sikkerhedsstillelse for økonomisk kapacitet og privatretligt ansvar samt erstatningsordninger for offshore-selskaber.

2.4 Kommissionen ønsker navnlig at indfri disse målsætninger ved at fremme en »EU-model for bedste praksis« ved at gennemføre en reformpakke, der i høj grad tager udgangspunkt i den praksis, der længe er blevet anvendt i Nordsø-sektoren, og som nyder stor anseelse. Dette vil medføre et bedre samarbejde inden for risikovurdering, beredskabsplanlægning, beredskabsindsats samt udveksling af information, ekspertise og ressourcer. Denne model (»løsningsmodel 2« i konsekvensanalysen) omfatter oprettelse af en »kompetent myndighed« i alle medlemsstater, som skal have det overordnede ansvar for industrirelaterede anliggender, og på mellemstatsligt niveau en EU Offshore Authorities Group, der skal fastlægge nye sikkerhedsstandarder, fremme europæiske lovgivningsprogrammer og sikre standardiseret rapportering på tværs af nationale grænser.

3. Generelle bemærkninger

3.1 I den europæiske offshore olie- og gassektor er der næsten 1 000 offshore-anlæg. Disse anlæg er fordelt geografisk som følger: 486 (Det Forenede Kongerige), 181 (Nederlandene), 123 (Italien), 61 (Danmark), 7 (Rumænien), 4 (Spanien), 3 (Polen), 2 (Tyskland), 2 (Grækenland), 2 (Irland) og 1 (Bulgarien).

3.2 EØSU er af den overbevisning, at sikkerheden på alle områder af offshore olie- og gasaktivitet og ved alle produkter, der stammer fra den industri, er af afgørende betydning, og bifalder Kommissionens forslag på dette punkt.

3.3 Selvom størstedelen af forordningens fokus er på at forebygge eller begrænse offshore-ulykkes indvirkning på miljøet, bemærker EØSU med begejstring, at man i konsekvensanalysen ikke har overset sundheden, sikkerheden og velværen hos arbejdstagerne i offshore olie- og gasindustrien.

3.4 EØSU anerkender den balance, der skal findes mellem forslagets krav og EU's behov for energi og energiforsynings-sikkerhed.

3.5 Der er intet regelsæt inden for EU, der specifikt omhandler sikkerhed i forbindelse med offshore olie- og gasaktiviteter, men en række eksisterende direktiver lovgiver om emner, der har tæt forbindelse til forslagets punkter, såsom: direktivet om miljøansvar (2004/35/EF), rammedirektivet om affald (2008/98/EF), direktivet om vurdering af miljøvirkninger (85/337/EØF som ændret), foranstaltninger gennemført under rammedirektivet om arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet (89/391/EØF), som indeholder minimumsforskrifter for forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og

sundhed i den boringsrelaterede udvindingsindustri, samt havstrategirammedirektivet (2008/56/EF). Da disse direktiver ikke fuldt ud stemmer overens med forslagets målsætninger, kan de kun finde anvendelse på enkelte punkter, hvis de overhovedet kan anvendes uden at blive tilpasset. Eksempelvis behandler direktivet om miljøansvar havforurening, men anvendelsesområdet omfatter ikke skade på vand i den eksklusive økonomiske zone eller ved kontinentalsoklen, som skal beskyttes i henhold til havstrategidirektivet.

3.6 En tilbagevendende kritik (fra kommentatorer) lyder på, at de nuværende standarder for sikkerhed, erstatning, ansvar og godtgørelse (som fastlagt i direktivet, ved selvregulering, internationale konventioner og protokoller) ofte er isolerede og ikke overholdes effektivt, hvilket skyldes forskelle i betoning og tolkning, manglende opmærksomhed på tekstens ånd eller detaljer i forbindelse med gennemførelses- eller håndhævelsesmekanismer samt dårlig virksomhedskultur. Dette bringer lovgivningsprocessen i miskredit, hvilket er utilfredsstillende. Det bifaltes, at forslaget lægger op til at starte på en frisk.

3.7 I Nordsø-sektoren er industriens både frivillige og lovbestemte praksis og procedurer blevet beskrevet af Kommissionen som »bedste operationelle praksis«, »bedste praksis i Unionen«, »bedste tilgængelige praksis, som er fastlagt i autoritative standarder og retningslinjer«, »bedste nuværende standard«, »den nyeste praksis« og »anerkendt global bedste praksis inden for begrænsning af risikoen for større farer« og som en reguleringspraksis, der er målsætningsorienteret og »blandt de bedste i verden«. Dog er EØSU bekymret over det relativt høje risikoniveau, der stadig findes, og mener, at den foreslåede forordning vil forbedre virksomhedernes sikkerhedskultur.

3.8 Denne praksis er blevet udviklet og modnet gennem efterforskning, teknisk arbejde og operationelle erfaringer (til tider bitter erfaring, når man mindes ulykkerne på Alexander Kielland i 1980 og på Piper Alpha i 1988). EØSU anerkender, at det er en løbende proces, der kræver konstant evaluering, og er af den overbevisning, at industriens operatører hverken er tilbagelænede eller langsomme til at indføre nye foranstaltninger og retningslinjer eller til at tilpasse eksisterende standarder eller procedurer, når dette er nødvendigt eller hensigtsmæssigt. Forordningen vil tilvejebringe et ensartet regelsæt, hvorunder dette kan finde sted.

3.9 Som forordningen påpeger, er det på tide at indføre en række principper, procedurer og kontroller inden for EU, der er sammenhængende, vidtrækkende og alment gældende i anvendelse, hvilket vil have stor betydning for den gode forvaltning i industrien, efterhånden som den udvikler nye efterforsknings- og produktionsområder. EØSU bemærker Kommissionens anbefaling af »løsningsmodel 2« som den mest acceptable fremgangsmåde.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Flere steder påpeger Kommissionen, at sandsynligheden for en større olie- eller gasulykke i EU's farvande er »betydelig alle steder i Unionen«, »mere reel, end den synes« og »uacceptabelt høj«. EØSU ønsker at få at vide, hvordan denne påstand begrundes.

4.2 EØSU er bekymret for, at Kommissionens forslag ved at pege på en forordning som det foretrukne juridiske instrument kan føre til:

- at der sker en afvikling eller en skrotning af »bedste praksis« hos de operatører og medlemsstater, der overholder »basissniveau Nordsøen«, da der vil blive indført nye komplekse lovgivningsprocedurer med medfølgende tilføjelser i form af blød lovgivning og ændringer i medfør af de beføjelser, der overdrages til Kommissionen, og
- at der opstår yderligere og muligvis unødvendige omkostninger, forstyrrelser, forsinkelser, overlap og forvirring i industrien og i andre brancher samt (muligvis i overgangsfasen) forringet sikkerhed, og håber, at en forordning med en præcis ordlyd vil dæmpe disse bekymringer.

4.3 Selvom nogle mener, at den eksisterende ordning med bedste praksis (Nordsø-modellen) bistået af organisationer som North Sea Offshore Authorities Forum, Oil Spill Prevention and Response Advisory Group, Offshore Oil Pollution Liability Association Ltd, International Regulators Forum og The Operators Co-operative Emergency Services er tilstrækkeligt bevis på nærhedsprincippet i praksis gennem medlemsstaternes handlinger, og at Kommissionens ønske om at flytte det hele et niveau op kunne opfyldes ved at udarbejde et direktiv, anerkender

EØSU de største fordele ved en forordning, nemlig øjeblikkelig ikrafttræden og vished, og anerkender forordningen som Kommissionens foretrukne juridiske instrument. EØSU forventer, at forordningen vil rette op på den nuværende manglende ensartethed mellem medlemsstaterne og integrere og afspejle de bedste elementer, principper og standarder fra Nordsø-modellen.

4.4 EØSU anmoder Kommissionen om at meddele, hvorvidt og i så fald i hvor høj grad man har taget højde for bestemmelserne i EUF-traktatens artikel 194, stk. 2, i forbindelse med udarbejdelsen af forslagens bestemmelser.

4.5 EU's sikkerhedskultur bør anvendes ensartet af EU-operatører både i og uden for EU's farvande, så vidt det er muligt. Følgelig foreslår EØSU, at man undersøger muligheden for et system med godkendelse udstedt af tredjepart for særligt at forfølge dette mål.

4.6 Katastrofen på Deepwater Horizon bekræftede behovet for at stramme de finansielle krav til operatører for at garantere, at de fuldt ud kan erstatte skader og yde kompensation ved en ulykke. Derfor anbefaler EØSU, at man fortsat undersøger muligheden for en lovpligtig ansvarsforsikring (eller lignende samt en passende ansvarsbeskyttelse) og foreslår, at man i forordningen indfører en bestemmelse om revision for at tage hånd om denne presserende sag i nærmeste fremtid.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets forordning om en fællesskabsordning for registrering af transportører af radioaktive materialer

KOM(2011) 518 endelig

(2012/C 143/21)

Ordfører: **Ludvík JÍROVEC**

Europa-Kommissionen besluttede den 30. august 2011 under henvisning til artikel 31 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Rådets forordning om en fællesskabsordning for registrering af transportører af radioaktive materialer

COM(2011) 518 final.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet, som vedtog sin udtalelse den 3. februar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar, følgende udtalelse med 117 stemmer for, 3 imod og 2 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU henstiller til, at forslaget til forordning vedtages, og er enig i, at der skal udføres en konsekvensanalyse to år efter forordningens gennemførelse. Man kan med fordel tage spørgsmålet op igen om fem år for at holde øje med, hvilke barrierer der stadig måtte være for, at transport af radioaktive materialer i EU fungerer gnidningsløst og sikkert.

1.2 EØSU foretrækker konsekvensanalysens valgmulighed 2: Forordning med harmoniserede regler og mere effektiv rolle for de kompetente myndigheder.

1.3 Medlemsstaterne sørger for, at kriterierne for registrering er harmoniserede.

1.4 Det webbaserede registreringssystem skal være tilgængeligt, afprøvet og funktionsdygtigt, når denne forordning træder i kraft.

1.5 EØSU mener, at oprettelse af et nyt agentur – som redegjort for i valgmulighed 3 – vil besværliggøre proceduren for virksomheder og udvande forordningens betydning generelt.

1.6 EØSU bemærker, at den forsikringsdækning, som kræves af transportvirksomheder, er forskellig fra medlemsstat til medlemsstat. Eftersom en sådan forsikringsdækning ikke er omfattet af registreringsproceduren, opfordrer EØSU medlemsstaterne til at harmonisere de nødvendige forsikringsordninger.

1.7 Definitioner, som fremgår af forordningen, bør så vidt muligt være konsistente med IAEA's glossar, navnlig definitionen af "transportvirksomhed". Samtidig skal der tages hensyn til, at definitioner skal stemme overens med Euratom-lovgivningen, særligt direktiv 96/29/Euratom.

1.8 Ansøger bør få mulighed for at rette eller supplere information i sin ansøgning i stedet for at få et afslag uden yderligere undersøgelse (artikel 5, stk. 7, og stk. 10).

2. Indledning og resumé af forslaget til forordning

2.1 Forslaget sigter mod at erstatte de nationale anmeldelses- og tilladelsesprocedurer med et fælles registreringssystem for transportører af radioaktive materialer, hvilket kan bidrage til at forenkle proceduren, mindske den administrative byrde og fjerne hindringer for markedsadgang, samtidig med det opnåede høje strålingsbeskyttelsesniveau opretholdes.

2.2 På europæisk plan er transportører af radioaktivt materiale omfattet af lovgivningen i transportsektoren i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) og af lovgivning om strålingsspecifikke aspekter, herunder sundhedsbeskyttelse af befolkningen og arbejdstagerne under traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab (Euratom).

2.3 TEUF-lovgivningen er blevet forenklet ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/68/EF af 24. september 2008 om indlandstransport af farligt gods, som omhandler alle indlandstransportformer.

2.4 Rådets direktiv 96/29/Euratom af 13. maj 1996 fastlægger grundlæggende sikkerhedsnormer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed mod de farer, som er forbundet med ioniserende stråling. I henhold til traktatens artikel 30 forstås der ved disse grundlæggende normer:

- de maksimale doser, der kan tillades med fornøden sikkerhed
- den maksimalt tilladelige bestråling og forurening
- de fundamentale principper for lægekontrol med arbejdstagerne.

I henhold til artikel 33 fastsætter medlemsstaterne passende bestemmelser til at sikre overensstemmelse med de grundlæggende sikkerhedsnormer.

2.5 For at beskytte arbejdstagernes og befolkningens sundhed og for bedre at målrette deres arbejde har medlemsstaternes myndigheder brug for at vide, hvilke personer, organisationer og virksomheder der skal kontrolleres. Til det formål kræver artikel 3 og 4 i direktivet, at medlemsstaterne skal lade en række praksisser, der indebærer en risiko for ioniserende stråling, omfatte af en ordning med anmeldelse (notifikation) og forudgående tilladelse til eller forbud mod visse praksisser.

Direktiv 96/29/Euratom gælder for alle praksisser, som indebærer risiko for ioniserende stråling, der kommer fra en kunstig kilde eller fra en naturlig strålekilde, herunder transport.

2.6 Som følge af transportens grænseoverskridende natur kan en transportvirksomhed blive nødt til at følge disse anmeldelses- og tilladelsesprocedurer i alle berørte medlemsstater. Endvidere har medlemsstaterne implementeret disse procedurer i forskellige systemer, hvorved kompleksiteten af transportoperationer som sådan og af tilladelsesprocedurer øges.

2.7 Denne forordning erstatter anmeldelses- og tilladelsesordninger i medlemsstaterne, som er gennemført ved Rådets direktiv 96/29/Euratom, ved hjælp af én enkelt registrering i et europæisk system til registrering af transportvirksomheder. Transportvirksomhederne skal ansøge via en central webgrænseflade. Disse ansøgninger vil blive screenet af den respektive nationale kompetente myndighed, der foretager registreringen, hvis ansøgeren opfylder de grundlæggende sikkerhedsnormer. Samtidig giver ordningen de kompetente myndigheder et bedre overblik over de transportvirksomheder, der er aktive i deres land.

2.8 Forordningen anvender en differentieret ("graderet") tilgang ved, at transportvirksomheder, som udelukkende transporterer "undtagelseskøli", undtages fra registreringsproceduren. På den anden side overlader forordningen det til medlemsstaterne at pålægge transportvirksomheder, som transporterer fissile og højradioaktive materialer, yderligere registreringskrav.

2.9 Anden lovgivning på EU- og nationalt niveau samt internationale regler om fysisk beskyttelse, sikkerhedsforanstaltninger og ansvar over for tredjemand vil fortsat være gældende, især direktiv 2008/68/EF.

2.10 Forordningen vil frigøre ressourcer hos de kompetente myndigheder, der på nuværende tidspunkt foretager de administrative procedurer, da registrering i fremtiden kun skal screenes af én kompetent myndighed.

3. Generelle bemærkninger

3.1 EØSU foretrækker konsekvensanalysens valgmulighed 2: Forordning med harmoniserede regler og mere effektiv rolle for de kompetente myndigheder.

3.2 En forordning vil gå ét skridt videre i forhold til en henstilling ved a) at foreslå direkte gældende harmoniserede regler som f.eks. et fælles registreringssystem for transportvirksomheder, som eliminerer de i medlemsstaterne anvendte forskellige systemer til rapportering og autorisation, og b) give transportvirksomhederne adgang til EU27-transportmarkedet i én "slanket" procedure og samtidig benytte en graderet tilgang. Kommissionen etablerer et sikkert onlineregistreringssystem for at give mulighed for den nødvendige dataudveksling.

3.3 Selv om de muligheder, der er analyseret af ECORYS – de uafhængige sagkyndige, som har udført en støtteundersøgelse for Kommissionen – synes at have temmelig beskedne virkninger set fra et globalt synspunkt, har indvirkningerne dog en betydning for så lille en sektor. Virkningerne er kategoriseret i fem grupper, nemlig: udgifter og gebyrer i den offentlige sektor, lovgivningsmæssige virkninger, transport, sikkerhed og miljø samt sociale indvirkninger.

3.4 Små og mellemstore virksomheder forventes at opnå fordele i forhold til de samlede besparelser, der opnås i henhold til disse muligheder: jo større besparelser i alt, desto større besparelser for disse virksomheder, som pga. kompleksitet og høje omkostninger ofte er effektivt udelukket fra markedet.

3.5 Ved bl.a. at sikre gensidig anerkendelse af licenser for transportvirksomheder vil en forordning føre til besparelser på 13,6 millioner EUR årligt i forhold til referencescenariet. En sådan tilgang vil reducere den bureaukratiske byrde, der hviler på transportvirksomheder, brugere og producenter, og samtidig frigøre ressourcer hos myndighederne, som derefter, i hvert fald delvist, ville kunne bruges til overensstemmelseskontrol. Manglen herpå er et af de problemer, der er anført ovenfor.

3.6 Da en forordning er bindende, vil denne valgmulighed effektivt kunne hjælpe med at nå målene – dvs. at forenkle systemet, opnå gennemsigtighed og fjerne barrierer for et fungerende indre marked, samtidig med at et højt sikkerhedsniveau bevares.

3.7 EØSU mener, at oprettelse af et nyt agentur – som redegjort for i valgmulighed 3 – vil besværliggøre proceduren for virksomheder og udvande forordningens betydning generelt.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Definitioner, som fremgår af forordningen, bør så vidt muligt være konsistente med IAEA's glossar, navnlig definitionen af "transportvirksomhed". Samtidig skal der tages hensyn til, at definitioner skal stemme overens med Euratom-lovgivningen, særligt direktiv 96/29/Euratom.

4.2 EØSU er enig i, at der skal udføres en konsekvensanalyse to år efter forordningens gennemførelse. Man kan med fordel tage spørgsmålet op igen om fem år for at holde øje med, hvilke barrierer der stadig måtte være for, at transport af radioaktive materialer i EU fungerer gnidningsløst og sikkert.

4.3 Med det nuværende forslag til forordning vil man få et fælles og ensartet registreringssystem for transportører af radioaktive materialer i EU. I medfør af artikel 3, stk. 3, kan en transportvirksomhed transportere radioaktive materialer uden yderligere registrering i henhold til forordningen, hvis virksomheden allerede er indehaver af en registrering til brug, håndtering eller transport af det pågældende radioaktive materiale. EØSU opfordrer Kommissionen til sammen med andre aktører at undersøge muligheden for overgangsordninger for indehavere af transportregistreringer.

4.4 I overensstemmelse med artikel 3, stk. 4, kan der fremsættes yderligere krav om registrering for materialer, som udgør en særlig helbredsrisiko. EØSU ser gerne, at denne liste omfatter materialer, som transporteres med multilaterale tilladelser.

4.5 EØSU bemærker, at den forsikringsdækning, som kræves af transportvirksomheder, er forskellig fra medlemsstat til medlemsstat. Eftersom en sådan forsikringsdækning ikke er omfattet af registreringsproceduren, opfordrer EØSU medlemsstaterne til at harmonisere de nødvendige forsikringsordninger.

4.6 Det webbaserede registreringssystem skal være tilgængeligt, afprøvet og funktionsdygtigt. Dette vil sammen med en forlængelse af overgangsperioden forud for forordningens ikrafttrædelse, alt afhængigt af de konkrete overgangsordninger nævnt i pkt. 4.3, fungere som en garanti for transportvirksomheder og kompetente myndigheder.

4.7 Ansøger bør få mulighed for at rette eller supplere information i sin ansøgning i stedet for at få et afslag uden yderligere undersøgelse (artikel 5, stk. 7, og stk. 10).

4.8 Medlemsstaterne sørger for, at kriterierne for registrering er harmoniserede.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets direktiv om fastlæggelse af grundlæggende sikkerhedsnormer til beskyttelse mod de farer, som er forbundet med eksponering for ioniserende stråling

KOM(2011) 593 endelig — 2011/0254 (NLE)

(2012/C 143/22)

Ordfører: **Richard ADAMS**

Kommissionen besluttede den 28. september 2011 under henvisning til Euratomtraktatens artikel 31 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Rådets direktiv om fastlæggelse af grundlæggende sikkerhedsnormer til beskyttelse mod de farer, som er forbundet med eksponering for ioniserende stråling

COM(2011) 593 final – 2011/0254 (NLE).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet, som vedtog sin udtalelse den 3. februar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23.februar 2012, mødet den 22. februar, følgende udtalelse med 118 stemmer for, 1 imod og 5 hverken for eller imod.

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Konklusioner

1.1.1 EØSU bifalder forslaget, der har anvendt de nyeste videnskabelige analyser af farerne ved ioniserende stråling til at behandle, definere og udvide menneskers og miljøets behov for sundhedsbeskyttelse.

1.1.2 Særligt vil fremlæggelsen af en ensartet, sammenhængende og samlet tilgang til sikkerhed gennem en konsolidering af fem eksisterende direktiver have en praktisk og positiv indvirkning på operationelt plan.

1.2 Henstillinger

1.2.1 EØSU bemærker, at der muligvis vil blive stillet yderligere krav til medlemsstaterne efter gennemførelsen af direktivet i national lovgivning. Udvalget finder det særligt vigtigt, at de kompetente myndigheder, der har ansvaret for den nationale gennemførelse, tildeles de nødvendige ressourcer for at kunne efterleve lovgivningens ånd og indhold. Dette gør sig især gældende i forbindelse med etableringen af en ny kvalitetstilgang ved hjælp af omfattende uddannelse og erhvervsuddannelse.

1.2.2 EØSU støtter fuldt ud tilgangen, der udvider beskyttelseskravene til også at omfatte miljøet, og anbefaler, at man vedtager bestemmelserne i kapitel IX (under behørig anerkendelse af referencen til forestående kriterier fra ICRP (Den Internationale Kommission for Strålingsbeskyttelse) (anvendelsesvejledning)), så snart disse kriterier er blevet formaliseret.

1.2.3 EØSU ser positivt på den meget grundige udarbejdelse af forslaget, som alle de involverede aktører har medvirket til, og anbefaler, at man vedtager forslaget så hurtigt som muligt.

2. Baggrunden for direktivforslaget

2.1 Ioniserende stråling findes overalt i miljøet. Alle på jorden udsættes for naturligt baggrundsstråling. Den stammer fra naturligt forekommende radioaktivt materiale i klipper, jord, mad og luft. Mængden af stråling og radioaktive stoffer (radon), der kommer fra jorden, varierer pga. de forskellige typer af klippe. Eksponeringen afhænger altså af, hvor man befinder sig. Der er også en påvirkning fra kosmisk stråling. Kosmiske stråler er mere intense ved større højder og breddegrader, så flypersonale og hyppigt rejsende er mere udsatte. Alle udsættes også for menneskeskabt stråling. Den mest betydningsfulde af disse kunstige kilder er medicinsk eksponering for ioniserende stråling. Der findes også erhvervsmæssig eksponering fra industrielle arbejdsgange såsom røntgenkontrol af svejsning og eksponering af offentligheden fra affald fra kernekraftværker, og der er rester af radioaktivitet i miljøet fra afprøvning af kernevåben og militær anvendelse af brugte uranprojektiler.

2.2 Stråling har mange praktiske anvendelsesområder inden for medicin, forskning, byggeri, etc. Faren ved stråling er dens evne til at ionisere molekyler i levende celler og dermed forårsage biokemiske forandringer. Hvis der sker en tilstrækkelig stor ændring i en levende celle, kan den dø, eller dens genetiske information (DNA) kan blive ændret uopretteligt. Dette betød, at man tidligt vedtog nationale beskyttende og lovgivningsmæssige foranstaltninger, endog før man kendte de præcise skadevirkninger, og at man på et tidligt tidspunkt udarbejdede fælles foranstaltninger for hele EU under Euratomtraktaten.

2.3 EU's lovgivning har altid fulgt ICRP's anbefalinger i forbindelse med fastlæggelsen af passende beskyttelsesforanstaltninger, og i 2007 udsendte ICRP en ny og detaljeret vejledning om behovet for strålingsbeskyttelse, som tager højde for de

seneste 20 års udvikling, herunder spredningen af menneskeskabte strålskilder og de igangværende forskningsaktiviteter vedrørende naturlige kilders indvirkning, såsom radongas. Formålet med direktivet er at tilvejebringe et højt beskyttelsesniveau for arbejdstagere, patienter og borgere mod de sundhedsskadelige virkninger fra ioniserende stråling med udgangspunkt i den aktuelle videnskabelige viden. Direktivet udvides desuden til at dække nye områder, herunder miljøbeskyttelse.

2.4 Det er et større værk, der består af 110 artikler, som sammen med 16 bilag udgør mere end 100 siders tekst. Det omarbejder og konsoliderer fem eksisterende direktiver⁽¹⁾ i ét enkelt direktiv og indfører bindende krav om beskyttelse mod indendørs radonstråling og brugen af byggematerialer, vurdering af den miljømæssige påvirkning efter radioaktive udslip fra nukleare anlæg og forebyggelse af miljøskader i forbindelse med en ulykke.

2.5 Kort sagt vil Europas borgere drage fordel af det nye direktiv, da de vil få en bedre sundhedsmæssig beskyttelse mod ioniserende stråling, særligt hvad angår:

- mere effektive kampagner og støtteforanstaltninger mod indendørs eksponering for radon,
- bedre beskyttelse af arbejdstagere i industrier, der forarbejder naturligt forekommende radioaktive materialer,
- bedre beskyttelse i forbindelse med den medicinske anvendelse af ioniserende stråling og kontrol med antallet af eksponeringer,
- bedre beskyttelse og større mobilitet for specialiserede arbejdstagere uden fast arbejdssted i nuklearindustrien.

2.6 Lovkravene i EU-landene vil blive harmoniseret og bragt i overensstemmelse med internationale standarder. Efter det særlige fokus på nuklear sikkerhed i kølvandet på ulykken på

Fukushima-værket indeholder forslaget skrappe krav til håndtering af nødsituationer, hvor der sker eksponering.

2.7 Direktivet supplerer direktivet om radioaktive stoffer i drikkevand, som EØSU for nylig har udarbejdet en udtalelse⁽²⁾ om.

2.8 De grundlæggende internationale sikkerhedsstandarder, som er godkendt af Den Internationale Atomenergiorganisation (IAEA) og afspejler international enighed, er detaljerede men ikke-bindende. De giver mulighed for forskelle i national kapacitet på verdensplan. Direktivet er mere vidtrækkende, da det fastlægger ensrettede standarder for medlemsstaterne og samtidig anerkender indre markedsregler. Direktivet er blevet udarbejdet med input fra en omfattende høringsproces med deltagelse af gruppen af eksperter omhandlet i Euratomtraktatens artikel 31, IAEA, HERCA (chefer for kompetente europæiske myndigheder vedrørende radiologisk beskyttelse) og IRPA (international forening til strålebeskyttelse) samt andre interessenter.

2.9 Direktivets retsgrundlag er Euratomtraktaten. EØSU bemærker med en vis sympati de bekymringer, der er blevet fremsat om, hvorvidt traktaten, der ikke er blevet ændret siden 1957, fortsat udgør et hensigtsmæssigt grundlag for at håndtere miljørelaterede problemstillinger. Der er dog ringe sandsynlighed for, at man reviderer Euratomtraktaten i nærmeste fremtid, hvorimod bekymringerne om miljøbeskyttelse er reelle og nødvendige at tage hånd om. Det bør bemærkes, at artikel 37 i Euratomtraktaten i 1957 tegnede sig for banebrydende primær lovgivning om grænseoverskridende forpligtelser vedrørende både miljømæssige konsekvenser og beskyttelse af mennesker.

3. Resumé af forslaget til direktiv

3.1 Et detaljeret resumé af et komplekst direktiv af denne type er ikke hensigtsmæssigt og heller ikke muligt inden for de grænser, der nødvendigvis må være for en udtalelse fra udvalget. Dog kan en kortfattet analyse i stikordsform af Kommissionens fremgangsmåde med relevante kapiteloverskrifter give et overblik.

Generel fremgangsmåde	Kapiteloverskrifter
— Revision og konsolidering af de grundlæggende sikkerhedsnormer	Kapitel I: Emne og anvendelsesområde
— Bestrålingssituationer	Kapitel II: Definitioner
— Beskyttelsessystem	Kapitel III: Strålebeskyttelsessystem
— Eksisterende bestrålingssituationer	Kapitel IV: Forskrifter for uddannelse, oplæring og oplysning i forbindelse med strålebeskyttelse
— Radon (arbejdsplads, bolig)	Kapitel V: Retfærdiggørelse og myndighedskontrol af aktiviteter
— Byggematerialer	
— Bopæl i forurenet område	

⁽¹⁾ EFT L 180 af 9.7.1997, s. 22-27.
EUT L 346 af 31.12.2003, s. 57-64.
EFT L 349 af 13.12.1990, s. 21-25.
EFT L 357 af 7.12.1989, s. 31-34.
EFT L 159 af 29.6.1996, s. 1-114.

⁽²⁾ EUT C 24 af 28.1.2012, s. 122.

Generel fremgangsmåde	Kapitelloverskrifter
— Planlagte bestrålingssituationer	Kapitel VI: Beskyttelse af arbejdstagere, lærlinge og studerende
— Retfærdiggørelse og myndighedskontrol	
— Gradueret tilgang	Kapitel VII: Beskyttelse af patienter og andre personer, der udsættes for medicinsk bestråling
— Bestrålingskategorier	
— Bestråling i nødsituationer	Kapitel VIII: Beskyttelse af enkeltpersoner i offentligheden
— Redningsmandskab	
— Planlægning og anvendelse af beredskabet	Kapitel IX: Miljøbeskyttelse
— Information til offentligheden	
— Institutionel infrastruktur	Kapitel X: Forskrifter for myndighedskontrol
— Omarbejdede direktiver	
Gennemførelse i national lovgivning	Kapitel XI: Afsluttende bestemmelser

4. Generelle bemærkninger

4.1 EØSU bemærker, at man har anvendt den nyeste videnskabelige forskning om farerne ved ioniserende stråling ved udarbejdelsen af direktivet, og bifalder den tilgang, man har valgt til at behandle, definere og udvide menneskers og miljøets behov for sundhedsbeskyttelse.

4.2 Kommissionen har valgt at omarbejde og konsolidere fem eksisterende direktiver i ét, hvilket vil have en praktisk og positiv operationel indvirkning og samtidig udgør en konsekvent, sammenhængende og ensrettet tilgang til sikkerhed.

4.3 En række komparative analyser af gennemførelsen og anvendelsen af tidligere direktiver i national lovgivning har afsløret forskellige mangler. Der er ikke tale om fejl i forbindelse med gennemførelsen, men derimod i forbindelse med anvendelsen – dvs. ressourcer til uddannelse, oplysningskampagner til offentligheden, anerkendelse af lokale fagfolk, information til offentligheden om, hvordan man skal forholde sig i tilfælde af en ulykke, etc.

4.4 EØSU foreslår, at Kommissionen letter de nationale myndigheders arbejde ved at arrangere workshops, hvor man kan diskutere juridiske og praktiske vanskeligheder i forbindelse med den nationale gennemførelse med henblik på at dække de

stigende behov, der bliver en følge af gennemførelsen i national lovgivning, og for at rette op på eventuelle mangler. Man bør ligeledes fremme brugen af civilsamfundsobservatorier til at overvåge og evaluere gennemførelsen af lovgivningen ved hjælp af konkrete tiltag som et supplement til de kompetente nationale myndigheders rolle.

4.5 Selvom direktivet i detaljer omhandler naturlige og civile bestrålingskilder, beklager udvalget, at stråling fra militære anlæg kan undtages, da Euratomtraktaten kun finder anvendelse i civile situationer ⁽³⁾.

4.6 EØSU glæder sig over, at direktivet foregriber og sikrer beskyttelse af borgernes ret til at mindske deres eksponering for menneskeskabte bestrålingskilder, der bl.a. skyldes den stigende brug af sikkerhedsudstyr såsom røntgen-kropsscannere.

4.7 EØSU bakker kraftigt op om den nye miljøbeskyttelse, men bemærker, at de forestående kriterier fra ICRP (samt anvendelsesvejledningen) først og fremmest skal formaliseres, før man kan fastlægge bindende kvantitative regler. ICRP's kriterier vil udgøre en fælles videnskabelig forståelse af, hvilke specifikke kriterier der skal anvendes i denne sag for at skabe et fælles grundlag for alle medlemsstater.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽³⁾ EF-Domstolens dom af 12.4.2005, sag C-61/03.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af Connecting Europe-faciliteten

KOM(2011) 665 endelig — 2011/0302 (COD)

(2012/C 143/23)

Ordfører: **Raymond HENCKS**

Rådet og Europa-Parlamentet besluttede henholdsvis den 17. november 2011 og den 13. december 2011 under henvisning til artikel 172 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af Connecting Europe-faciliteten

COM(2011) 665 final – 2011/0302 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet, som vedtog sin udtalelse den 3. februar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar, følgende udtalelse med 132 stemmer for, ingen imod og 3 hverken for eller imod:

Denne udtalelse er en del af en pakke på fem udtalelser fra EØSU om "**Connecting Europe-faciliteten**" og retningslinjerne herfor, som blev offentliggjort af Kommissionen i oktober 2011. Pakken omfatter udtalelserne **TEN/468** om **Connecting Europe-faciliteten** (ordfører: Raymond Hencks), **TEN/469** om retningslinjerne for transeuropæiske **telenet** (ordfører: Antonio Longo), **TEN/470** om retningslinjerne for den transeuropæiske **energiinfrastruktur** (ordfører: Egbert Biermann), **TEN/471** om retningslinjerne for det transeuropæiske **transportnet** (ordfører: Stefan Back) og **TEN/472** om initiativet med **projektobligationer** til infrastrukturprojekter (ordfører: Armin Duttine).

1. Konklusioner

1.1 EØSU bifalder Kommissionens plan om at afsætte 50 mia. EUR på det kommende flerårige budget for 2014-2020 til at forbedre sammenkoblingen af netværk for transport, energi og digital kommunikation i EU. Udvalget bifalder ligeledes princippet om udstedelse af europæiske obligationer til infrastrukturprojekter, de såkaldte "EU-projektobligationer", der forventes at udløse en multiplikatoreffekt gennem tilvejebringelse af den nødvendige offentlige og private kapital til opfyldelse af investeringsbehov, der skønnes at være på omkring 1 000 mia. EUR.

1.2 Målrettede investeringer i disse nøgleinfrastrukturer vil bidrage til atter at sætte skub i udviklingen inden for handel, vækst og konkurrenceevne samt skabe nye job på et tidspunkt, hvor Europa har hårdt brug for det.

1.3 Eftersom den klassiske finansiering af investeringer gennem offentlige midler viser sig at være mere og mere vanskelig i disse krisetider, udgør anvendelsen af en ny type finansieringsmidler i EU i tæt samarbejde med Den Europæiske Investeringsbank – under visse forbehold (se udtalelse TEN 472) – en supplerende og innovativ løsning til at tiltrække kapital fra pensionsfonde, forsikringselskaber og andre aktører på kapitalmarkedet, der er interesseret i at investere i langsigtede projekter.

1.4 Selvom EØSU anerkender Kommissionens hensigt om efter eget udsagn at finde nye koncepter til at mobilisere en større del af den private opsparring, vurderer udvalget, at disse

løsningsmodeller ikke udelukkende bør rettes mod storkapitalen, men tilrettelægges på en sådan måde, at de også kan interessere småparere.

1.5 Tilstrækkeligt store investeringer i velegnede, moderne, fleksible, bæredygtige og lettilgængelige (navnlig for handicappede) infrastrukturnet er ikke kun vigtige set ud fra et pengeomæssigt perspektiv. Disse investeringer bør ligeledes ses i sammenhæng med den sociale og territoriale samhørighed og i forhold til miljø og forsyningssikkerhed.

1.6 Det er kun ved at kombinere national, regional og lokal offentlig finansiering og privat finansiering med EU-finansiering, at de fastsatte mål med hensyn til sammenkobling af infrastrukturnettene vil kunne nås.

1.7 Det vil sige, at når Kommissionen udvælger de projekter, EU skal være med til at finansiere, bør valget falde på projekter, der ikke blot har en høj europæisk merværdi, men som også tager hensyn til behovet for udvikling af infrastrukturer, der opfylder nationale eller regionale behov.

1.8 Infrastrukturinvesteringer har endvidere væsentlig betydning for EU's og medlemsstaternes sikkerhed, hvilket der bør tages højde for, når projekterne udformes, og godkendelsesproceduren indledes. De er nemlig en forudsætning for, at de isolerede regioner, der endnu eksisterer i EU, kan blive fysisk integreret i Unionen.

1.9 Unionen bør derfor fortsat løbende og på proportionel vis tildele medlemsstaterne midler gennem EU's strukturfonde med henblik på at bekæmpe enhver social og geografisk kløft, når det gælder adgangen til infrastruktur i form af nationale net.

1.10 EØSU bifalder forslaget om centraliseret forvaltning af projekterne til sammenkobling af de transeuropæiske transportnet, energinet og digitale net. Udnyttelse af synergieffekterne mellem disse tre sektorer og forbedring af de operationelle regler – herunder navnlig en rationalisering af procedureerne for udstedelse af godkendelser til projekter af fælles interesse samt en nedbringelse af deres gennemførelsesfrister – vil gøre det muligt at reducere omkostningerne og øge projekternes effektivitet.

1.11 EØSU opfordrer medlemsstaterne til at støtte Kommissionens initiativer på området og øge bevidstheden hos kapitalmarkedene og andre investorer samt tilskynde dem til aktivt at bidrage til at gøre dette tiltag til en succes.

2. Indledning

2.1 I forbindelse med forslaget om den kommende flerårige finansielle ramme 2014-2020 har Kommissionen fremsat forslag om en række konkrete foranstaltninger med henblik på at fremme integrerede europæiske infrastrukturer inden for transport, energi og digital kommunikation.

2.2 I de sidste ti år er der gennemsnitligt set afsat stadig færre midler til infrastruktur i Europa, selv om målrettede investeringer på området spiller en vigtig rolle for genopretningen i forhold til den økonomiske krise og har afgørende betydning for Europas økonomiske fremtid.

2.3 For at skabe fremgang i forhold til de ovennævnte infrastrukturer og bidrage til de vækstprioriteter, der indgår i den nye strategi for det indre marked, foreslår Kommissionen et nyt instrument ved navn "Connecting Europe-faciliteten".

2.4 Det siger sig selv (hvilket EØSU har understreget i flere af sine udtalelser), at avancerede, intelligente, bæredygtige og fuldt sammenkoblede net af veje, jernbaner, vandveje og lufruter, veje til multimodal transport, elektricitet, olie- og gasrørledninger og elektronisk bredbåndskommunikation har vital betydning for det integrerede økonomiske område. De led, der mangler, og flaskehalsene i sammenkoblingen af de europæiske net hæmmer gennemførelsen af det indre marked væsentligt og skaber kløfter mellem regioner samt bevirker, at Europa bliver afhængig af tredjelands, navnlig på energiområdet.

2.5 Målrettede investeringer i disse nøgleinfrastrukturer vil bidrage til at sætte skub i udviklingen inden for handel, vækst og konkurrenceevne samt skabe nye job på et tidspunkt, hvor Europa har hårdt brug for det.

2.6 Imidlertid er investeringer i hovedinfrastrukturnettene i sagens natur langsigtede projekter, som har behov for massive investeringer, hvis økonomiske afkast er forbundet med stor risiko (for lav ansættelse af udgifterne, overvurdering af trafikmængden, risici forbundet med den komplicerede finansiering). Det gælder navnlig i anlægsfasen og i den første tid, de pågældende net er i drift.

2.7 Eftersom de offentlige budgetter på nationalt, lokalt og europæisk niveau ikke alene kan finansiere disse projekter, foreslår Kommissionen et nyt budgetinstrument, nemlig den såkaldte "Connecting Europe-facilitet", samt reviderede retnings-

linjer for transport, energi og it med henblik på at tiltrække yderligere private og offentlige midler og øge troværdigheden omkring infrastrukturprojekterne samt mindske deres risikoprofiler.

2.8 Med henblik herpå har Kommissionen fremlagt en række forslag, der er gengivet i:

- et forslag til en forordning om oprettelse af Connecting Europe-faciliteten (EØSU's udtalelse TEN/468)
- et forslag til en forordning om generelle regler for Fællesskabets finansielle støtte inden for de transeuropæiske transport- og energinet (EØSU's udtalelse TEN/472)
- et forslag til en forordning om retningslinjer for udvikling af det transeuropæiske transportnet (EØSU's udtalelse TEN/471)
- et forslag til en forordning om retningslinjer for transeuropæisk energiinfrastruktur (EØSU's udtalelse TEN/470)
- et forslag til en forordning om retningslinjer for de europæiske telekommunikationsnet (EØSU's udtalelse TEN/469).

3. Resumé af meddelelsen om integration af Europas infrastruktur anlæg og forslaget til forordning om oprettelse af Connecting Europe-faciliteten

3.1 For at fremskynde investeringerne i de transeuropæiske transportnet, energinet og digitale net samt mobilisere den nødvendige finansiering fra både den offentlige og private sektor foreslår Kommissionen for perioden 2014-2020:

- at forberede sig på, at behovet for investeringer i sammenkoblede europæiske net løber op i størrelsesordenen +/- 1 000 mia. EUR fordelt som følger:

Energi	Elektricitet	140 mia. EUR
	Gas	70 mia. EUR
	CO ₂	2,5 mia. EUR
	Olie	p.m.
Transport (Vej, jernbaner, indre og ydre vandveje og lufruter)		500 mia. EUR Heraf 250 mia. til hovednettet En fordeling af finansieringsbehovene for de forskellige transportformer foretages efterhånden som projekterne udvælges
Bredbåndskommunikation		270 mia. EUR

- at afsætte 50 mia. EUR til investeringsprojekter inden for sammenkobling af paneuropæiske net, hvoraf 40 mia. hidrører fra Unionens budget, og 10 mia. øremærkes i Samhørighedsfonden til transportinfrastrukturer. Disse midler fordeles som følger:

Energi	9,1 mia. EUR
Transport	31,7 mia. EUR
Telekommunikation/Digitale net	9,2 mia. EUR

— at være med til at finansiere projekter til sammenkobling af transeuropæiske net af fælles interesse, udvalgt af Kommissionen (efter forslag fra medlemsstaterne) med satser på mellem 20 og 75 % af de støtteberettigede omkostninger, i undtagelsestilfælde endda op til mellem 80 og 100 %

— at øge potentialet med hensyn til at tiltrække yderligere finansiering fra den private sektor gennem indførelse af europæiske projektobligationer til infrastrukturprojekter (EU project bonds) med henblik på at mindske risikoen for tredjepartsinvestorer. EU's budget vil således blive anvendt til at levere kapital til Den Europæiske Investeringsbank (EIB) med henblik på at dække en del af den risiko, som denne påtager sig, når den er med til at finansiere de støtteberettigede projekter. EU's budget leverer dermed en form for garanti, således at EIB påtager sig at finansiere de pågældende projekter, men EIB vil skulle bære den resterende risiko.

I løbet af en pilotfase (2012-2013) med 5 til 10 projekter burde de midler, der således overføres fra EU til EIB, og som vil udgøre maksimalt 230 mio. EUR, der fuldt ud finansieres ved at omfordele uudnyttede bevillinger fra eksisterende investeringsprogrammer, ifølge Kommissionens vurdering skabe en løftestangseffekt for andre investorer og tilvejebringe et beløb på op til 4,6 mia. EUR.

— at tilstræbe størst mulig synergi mellem energi-, transport- og ikt-programmer, således at man sikrer, dels at den politiske strategi er sammenhængende, og at Kommissionen udvælger projekterne i henhold til klare, harmoniserede kriterier, og dels, at der sker opfølgning og overvågning af projekter, så EU's finansiering er målrettet og giver den største gennemslagskraft

— at indføre foranstaltninger til forenkling af de eksisterende regler. Det gælder navnlig tilpasning af indikatorer til Europa 2020-strategiens mål, forkortelse af godkendelsesfristerne, centraliseret forvaltning af de tre sektorer, eventuelt oprettelse af et forvaltningsorgan, fælles tildelingskriterier og årlige arbejdsprogrammer, oprettelse af et koordineringsudvalg for faciliteten, og endelig tillægges Kommissionen beføjelser til at vedtage delegerede retsakter.

4. Generelle bemærkninger

4.1 EØSU bifalder de initiativer, Kommissionen har taget med henblik på at fremme og koordinere investeringer i strategiske projekter med europæisk merværdi samt foreslå alternativer til den traditionelle tilskudsfinansiering i perioden 2014-2020.

4.2 EØSU bifalder ligeledes forslaget om en finansierings- og centraliseret forvaltningsmekanisme samt fælles arbejdsprogrammer for projekter til sammenkobling af transeuropæiske net for transport, energi og digitale infrastrukturer, som varetages direkte af Kommissionen, evt. bistået af et gennemførelsesorgan. Udnyttelse af synergieffekterne mellem disse tre sektorer samt forbedring af de operationelle regler – herunder navnlig en rationalisering af procedurerne for udstedelse af godkendelser til projekter af fælles interesse samt en nedbringelse af deres gennemførelsesfrister – vil gøre det muligt at reducere omkostningerne og øge projekternes effektivitet.

4.3 EØSU støtter dermed forslaget om at prioritere projekter, der giver europæisk merværdi og er nødvendige for Europa, med henblik på at koble de transeuropæiske net sammen med medlemsstaternes infrastrukturnet. Udvalget ønsker imidlertid at påpege, at Unionen af hensyn til den sociale og territoriale samhørighed fortsat løbende og på proportionel vis bør tildele medlemsstaterne midler gennem EU's strukturfonde med henblik på at bekæmpe enhver social og geografisk kløft, når det gælder adgangen til de nationale infrastrukturer, samt sikre forsyningssikkerheden.

4.4 EØSU henleder opmærksomheden på, at behovet for velegnede, moderne, fleksible, bæredygtige og lettilgængelige (navnlig for handicappede) infrastrukturnet ikke kun skal ses ud fra et pengemæssigt perspektiv. Disse investeringer er også nødvendige af hensyn til den sociale og territoriale samhørighed og for at beskytte miljøet, hvilket Kommissionen skal tage højde for ved udvælgelsen af de projekter, EU skal være med til at finansiere.

4.5 Infrastrukturinvesteringer har endvidere væsentlig betydning for EU's og medlemsstaternes sikkerhed, hvilket der bør tages højde for, når projekterne udformes, og godkendelsesproceduren indledes. De er nemlig en forudsætning for, at de isolerede regioner, der endnu eksisterer i EU, kan blive fysisk integreret i Unionen.

4.6 Selv om Unionens økonomiske bidrag på 50 mia. EUR unægtelig er stort, dækker det dog alligevel kun en mindre del af de investeringsbehov, Kommissionen har identificeret.

4.7 Hvorom alting er skal den største del af investeringerne komme fra medlemsstaterne og private investorer, da Unionens økonomiske bidrag blot skal tjene som startkapital med det formål at opmuntre medlemsstaterne og markedet til at foretage yderligere investeringer.

4.8 De budgetmæssige problemer og den nødvendige finanspolitiske konsolidering af de offentlige budgetter får størsteparten af medlemsstaterne til at planlægge nedskæringer eller aflydelse af deres investeringsprogrammer, hvilket uden tvivl vil påvirke tilgangen af midler fra private investorer i negativ retning.

4.9 Det er kun ved at kombinere national og lokal offentlig finansiering og privat finansiering med EU-finansiering, at de fastsatte mål med hensyn til infrastrukturnettene vil kunne nås.

4.10 Infrastrukturinvesteringer bør bidrage til at fremme overgangen til et lavt emissionsniveau i økonomien og samfundet.

4.11 I overensstemmelse med at Kommissionen har forpligtet sig til at integrere Europa 2020-strategiens mål, ikke mindst de klimarelaterede mål, i Unionens programmer og afsætte mindst 20 % af Unionens budget til disse mål, bifalder EØSU Kommissionens plan om at anvende EU's budget til investeringer og udløse en multiplikatoreffekt, hvorved der rejses privat kapital. Med henblik på at mindske usikkerheden omkring reguleringstiltag og reducere finansieringsomkostningerne for tredjepartsinvestorer, der er på udkig efter langsigtede investeringsmuligheder, og eftersom den klassiske finansiering af investeringer gennem offentlige midler viser sig at være mere og mere vanskelig i disse krisetider, udgør anvendelsen af en ny type finansieringsmidler i EU i tæt samarbejde med Den Europæiske Investeringsbank – under visse forbehold (se udtalelse TEN/472) – en supplerende og innovativ løsning til at tiltrække

kapital fra pensionsfonde, forsikringsselskaber og andre aktører på kapitalmarkedet, der er interesserede i at investere i langsigtede europæiske projekter.

4.12 Selvom EØSU anerkender Kommissionens hensigt om efter eget udsagn at finde nye koncepter til at mobilisere en større del af den private opsparing, vurderer udvalget, at disse løsningsmodeller ikke udelukkende bør rettes mod storkapitalen, men tilrettelægges på en sådan måde, at de også kan interessere småsparere.

4.13 I mangel på andre mulige løsninger kan EØSU kun beklage visse medlemsstaters forbehold over for, eller ligefrem modstand imod, projektopblikninger til infrastrukturprojekter, og udvalget håber, at pilotfasen, der skal løbe af stablen i perioden 2012-2013, og hvor der vil blive brugt op til 230 mio. EUR af EU's nuværende budget, kan få kapitalmarkeder, pensionsfonde, forsikringsselskaber osv. til at foretage langsigtede investeringer og bevise, at der er tale om velbegrundede tiltag.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om retningslinjer for transeuropæiske telenet og om ophævelse af beslutning nr. 1336/97/EF

KOM(2011) 657 endelig — 2011/0299 (COD)

(2012/C 143/24)

Ordfører: **Antonio LONGO**

Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union besluttede henholdsvis den 15. november og den 30. november 2011 under henvisning til artikel 172 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om retningslinjer for transeuropæiske telenet og om ophævelse af beslutning nr. 1336/97/EF

COM(2011) 657 final – 2011/0299 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet, som vedtog sin udtalelse den 3. februar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar, følgende udtalelse med 126 stemmer for, 1 imod og 4 hverken for eller imod.

Denne udtalelse er en del af en pakke på fem udtalelser fra EØSU om "**Connecting Europe-faciliteten**" og retningslinjerne herfor, som blev udsendt af Kommissionen i oktober 2011. Denne pakke omfatter udtalelserne **TEN/468** om **Connecting Europe-faciliteten** (ordfører: Raymond HENCKS), **TEN/469** om retningslinjerne for **telenet** (ordfører: Antonio LONGO), **TEN/470** om retningslinjerne for **energiinfrastruktur** (ordfører: Egbert BIERMANN), **TEN/471** om retningslinjerne for **transportinfrastruktur** (ordfører: Stefan BACK) og **TEN/472** om initiativet med **projektobligationer** (ordfører: Armin DUTTINE).

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Målet i den digitale dagsorden for Europa om at stille digital bredbåndsinfrastruktur med høj hastighed til rådighed for alle ved hjælp af trådbaserede og trådløse teknologier stiller krav om foranstaltninger, der kan fjerne digitale flaskehalse, hindringer, der skyldes manglende indbyrdes sammenkobling og teknisk interoperabilitet, samt den bestående kløft mellem geografiske områder og sociale grupper på både nationalt og EU-niveau.

I sit forslag om "retningslinjer for transeuropæiske telenet" har Kommissionen opstillet en oversigt over projekter af fælles interesse for udviklingen af bredbåndsnet og digitaltjenesteinfrastruktur med henblik på at fjerne hindringerne for udviklingen af det digitale indre marked og gøre noget ved de manglende investeringer i bredbånd i Europa sammenlignet med vores konkurrenter.

1.2 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) glæder sig derfor over Kommissionens beslutning om at lancere Connecting Europe-programmet og mener især, at satsningen på bredbåndsnet et langt stykke hen ad vejen helt konkret og på positiv vis opfylder kravene i den digitale dagsorden for Europa ved at tage fat på problemet med utilstrækkelige investeringer i bredbåndsnet ⁽¹⁾.

1.3 Som fremhævet i mange tidligere udtalelser er EØSU overbevist om, at udbredt bredbåndsadgang ikke blot er en helt nødvendig forudsætning for udviklingen i moderne økonomier, men også af helt afgørende betydning for skabelsen af nye arbejdspladser, bedre samhørighed, for menneskers trivsel og e-integrationen i hele områder, der er økonomisk eller kulturelt dårligt stillede ⁽²⁾.

1.4 Definitionen af mål og prioriteter for projekter af fælles interesse opfylder et helt fundamentalt krav om optimal brug af de finansielle midler og opnåelse af klare mål, så midlerne ikke spildes.

I den forbindelse er det vigtigt, at de projekter, der finansieres, også opfylder behovet for at fremme den indbyrdes sammenkobling og interoperabiliteten af de nationale net, da det indre digitale marked ellers ikke vil blive virkeliggjort.

1.5 EØSU henstiller, at Kommissionen udviser størst mulig påpasselighed og strengt overholder kriterierne for udvælgelse af de projekter, der skal finansieres, således at midlerne bruges

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse om *Connecting Europe-faciliteten* (Se side 116 i denne EUT).

⁽²⁾ EØSU's udtalelse om *overvejelser om udvidelse af forsyningspligtens omfang i forbindelse med elektronisk kommunikation*, EUT C 175 af 28.7.2009, s. 8, og EØSU's udtalelse om *fremme af digitale kundskaber, digitale færdigheder og inddragelse i informationssamfundet*, EUT C 318 af 29.10.2011, s. 9.

til at sikre transeuropæisk konnektivitet til fordel for fjerntliggende områder, til at hjælpe SMV'er med at få adgang til den digitale økonomi og til at forbedre den sociale samhørighed. For at imødekomme disse krav og samtidig holde institutionerne og borgerne orienteret kunne Kommissionen med fordel udarbejde en periodisk rapport om brugen af midlerne.

1.6 EØSU undrer sig over den uklare formulering i artikel 5, stk. 6, hvor Kommissionen tillægges betydelige beføjelser til at vedtage delegerede retsakter, "som ændrer beskrivelsen af projekter af fælles interesse i bilaget". Politisk motiverede vurderinger (se artikel 5, stk. 7, litra b), hvor "nyopståede politiske prioriteter" omtales) og lobbypres bør begrænses mest muligt, og i stedet bør der lægges vægt på kriterier som teknologisk innovation, merværdi og overensstemmelse med målene. EØSU insisterer på, at de delegerede retsakter bør være afgrænsede i både tid og substans.

1.7 Efter EØSU's opfattelse er det vigtigt, at de projekter, der finansieres, respekterer princippet om teknologisk neutralitet, som er en forudsætning for et virkeligt åbent internet ⁽³⁾.

1.8 Midlerne skal bruges til løsninger med åbne og tilgængelige net baseret på ikke-forskelsbehandling, der åbner markedet for nye operatører med mere effektive teknologier, der er økonomisk overkommelige for borgerne og virksomheder.

1.9 EØSU håber endvidere, at Kommissionen sikrer en bedre koordinering mellem midler bevilget under forordningen og midler fra andre initiativer, så man dels undgår overlapninger, dels ikke forsømmer områder.

1.10 Det er nødvendigt hurtigst muligt at få gennemført den kortlægning på europæisk, nationalt og regionalt niveau, som også Kommissionen ønsker, for at finde frem til, hvor der er huller i dækningen, og for at tilskynde offentlige og private investorer til at iværksætte nye initiativer.

1.11 Det er også vigtigt at åbne op for samarbejde med tredjelande og internationale organisationer, så interoperabiliteten mellem de respektive telenet styrkes.

1.12 Endelig slår EØSU igen fast, at det er helt overbevist om, at vi nu nødvendigvis må betragte internettilslutning som en forsyningspligt ⁽⁴⁾, og mener, at dette må gøres til en

prioritet, hvis EU skal blive mere konkurrencedygtig og inklusiv. Men så længe dette mål ikke er nået, skal alle borgere være garanteret offentlig eller privat bredbåndsadgang til priser, der er økonomisk overkommelige.

2. Baggrund og indhold

2.1 Den 29. juni 2011 vedtog Kommissionen nye retningslinjer for transeuropæiske telenet og offentliggjorde et forslag til en ny flerårig finansiel ramme for 2014-2020 ⁽⁵⁾ omfattende etablering af et nyt integreret instrument til investeringer i prioriterede projekter af interesse for EU inden for transport-, energi- og telekommunikationsinfrastruktur, benævnt Connecting Europe-faciliteten. Den samlede finansieringsramme for EU-medfinansiering med høj merværdi er på 50 mia. euro, hvoraf 9,2 mia. euro er øremærket til digitale net og tjenester. Behovet anslås imidlertid til at være på mindst 270 mia. euro.

2.2 Kommissionen foreslår endvidere at indføre europæiske obligationer (såkaldte projektobligationer eller project bonds) for at skabe flere muligheder for at tiltrække finansiering fra den offentlige og private sektor og dermed mindske risikoen for tredjepartsinvestorerne. EU's budget vil således blive brugt til at stille kapital til rådighed for Den Europæiske Investeringsbank (EIB) til delvist at dække den risiko, banken påtager sig, når den medfinansierer støtteberettigede projekter. EU's budget stiller altså en form for garanti, så at EIB finansierer de pågældende projekter, men banken skal påtage sig den resterende risiko. I en pilotfase (2012-2013) får EIB overført midler i størrelsesordenen 20 mio., der er en omfordeling af uudnyttede bevilgninger til de europæiske telekommunikationsprogrammer, og Kommissionen forventer, at dette vil fungere som løftestang for andre offentlige eller private investorer.

2.3 I retningslinjerne for de transeuropæiske telenet har Kommissionen opstillet nogle retningslinjer vedrørende målene og prioriteterne for bredbåndsnet og digitaltjenesteinfrastruktur på teleområdet med det sigte at

— forbedre konkurrenceevnen i den europæiske økonomi og støtte SMV'er;

— fremme indbyrdes sammenkobling og interoperabilitet mellem de nationale net og adgangen til disse net;

— udvikle et digitalt indre marked.

⁽³⁾ EØSU's udtalelse om *netneutralitet*, endnu ikke offentliggjort i EUT, og EØSU's udtalelse om *indførelse af et radiofrekvenspolitikprogram/bredbånd i Europa: Investering i digitalt drevet vækst*, EUT C 107 af 6.4.2011, s. 53.

⁽⁴⁾ EØSU's udtalelse om *overvejelser om udvidelse af forsyningspligtens omfang i forbindelse med elektronisk kommunikation*, EUT C 175 af 28.7.2009, s. 8, EØSU's udtalelse om *en digital dagsorden for Europa*, EUT C 54 af 19.2.2011, s. 58, EØSU's udtalelse om *indførelse af et radiofrekvenspolitikprogram/bredbånd i Europa: Investering i digitalt drevet vækst*, EUT C 107 af 6.4.2011, s. 53, og mange andre udtalelser.

⁽⁵⁾ Meddelelsen *Et budget for Europa 2020*, COM(2011) 500 final.

2.4 Forordningen sigter mod at fjerne flaskehalse, som hindrer færdiggørelsen af det digitale indre marked, ved at tilvejebringe konnektivitet til nettet og adgang til en infrastruktur med offentlige digitale tjenester. Målet er at løse problemerne på udbudssiden, som de mange virksomhedskrak og de færre investeringer i bredbånd og ikke særligt rentable serviceydelser af almen interesse (f.eks. e-sundhed, elektronisk id-kort, offentlige e-indkøb og disse tjenesters interoperabilitet på tværs af landegrænser) vidner om. Desuden vil efterspørgslen efter tjenester kun stige, hvis alle borgere har tilslutningsmuligheder til digitale net.

2.5 Pakken af forslag omfatter innovative finansieringsinstrumenter, der vil kunne fungere som løftestang for offentlige og private investeringer, og medfinansiering i form af tilskud til infrastruktursektorerne, således at man inden 2020 kan nå målene i den digitale dagsorden for Europa om universel dækning på 30 Mbps, og at mindst 50 % af husstandene har en tilslutning med en hastighed på mindst 100 Mbps.

2.6 De prioriterede projekter af fælles interesse er:

- ultrahurtige bredbåndsnets, der garanterer en datatransmissionshastighed på mindst 100 Mbps;
- bredbåndsnets, som forbinder ømråder og randområder med EU's centrale områder, således at disse områder garanteres tilstrækkelige datatransmissionshastigheder til at muliggøre bredbåndstilslutning på mindst 30 Mbps;
- støtte til centrale tjenesteplatforme inden for digitaltjenesteinfrastruktur;
- tiltag, der giver mulighed for at opnå synergivirkninger og interoperabilitet mellem forskellige projekter af fælles interesse inden for telekommunikation;
- projekter af fælles interesse kan også være elektroniske tjenester, der allerede er implementeret under andre EU-programmer såsom ISA-programmet (interoperabilitetsløsninger for europæiske offentlige myndigheder);
- der er bestemmelser om samarbejde med tredjelande og internationale organisationer for at fremme interoperabiliteten mellem nettene;
- Kommissionen beder om at få tillagt delegerede beføjelser for en ubegrænset periode til at kunne ændre beskrivelsen af projekter af fælles interesse angivet i bilaget.

3. Generelle bemærkninger

3.1 Som led i en strategisk vision og med henblik på at skabe synergier stiller Kommissionen for første gang forslag

om ét finansieringsinstrument for de tre sektorer, transport, energi og telekommunikation. Denne nye tilgang er af stor betydning og kan bl.a. tjene som model for medlemsstaternes infrastrukturpolitikker. Med målet om intelligente, bæredygtige og fuldt sammenkoblede net yder Connecting Europe-faciliteten også et vigtigt bidrag til virkeliggørelsen af EU's indre marked. Endelig vil der kunne tiltrækkes yderligere finansiering fra den offentlige og private sektor, da infrastrukturprojekterne bliver mere troværdige og risikoen forbundet dermed mindre.

3.2 I denne situation bliver bredbåndsnets og -tjenester særlig vigtige. EØSU har allerede understreget, hvor vigtigt det er, at borgerne garanteres tilpas bredbåndsadgang, således at det sikres, at brugerne kan drage størst mulig fordel af reel konkurrence mellem operatørerne, kombineret med medlemsstaternes politikker om støtte til investeringer i infrastruktur og innovation⁽⁶⁾.

3.3 Investeringer i telekommunikation, herunder især bredbåndsnets og digitaltjenesteinfrastruktur, er en forudsætning for intelligent, men også bæredygtig og inklusiv økonomisk vækst i Unionen. Med dette finansielle tilsagn og gennemførelsesforordningen er vi kommet nærmere målet i den digitale dagsorden (om at alle i 2020 skal have adgang til internetttilslutning med en hastighed på mindst 30 Mbps, og at 50 % skal have adgang til en hastighed på mindst 100 Mbps).

3.4 Kommissionen har endelig med sin beslutning om Connecting Europe-faciliteten reageret positivt på de betænkeligheder, EØSU⁽⁷⁾ har givet udtryk for med hensyn til den noget forvirrede og uklare handlingsplan i meddelelsen om en digital dagsorden for Europa og de utilstrækkelige investeringer i telekommunikationsnet, der kan tilskrives den ringe rentabilitet af mange offentlige forsyningstjenester og de objektive vanskeligheder i perifere regioner. Dette er en alvorlig hindring for skabelsen af et tilgængeligt, hurtigt og bæredygtigt europæisk område for lokale myndigheder, borgere, virksomheder, non-profit organisationer.

3.5 EØSU har i mange udtalelser fremhævet, at udbredt bredbåndsadgang ikke blot er en helt nødvendig forudsætning for udviklingen i moderne økonomier, men også danner grundlaget for menneskers trivsel og e-integrationen i hele områder, der er økonomisk eller kulturelt dårligt stillede⁽⁸⁾. Det er værd at huske på, at det allerede i Kommissionens meddelelse af 20. marts 2006 *Bredbånd til alle*⁽⁹⁾ blev slået fast, at "En almen udbredelse af bredbånd er en afgørende forudsætning for udviklingen af moderne økonomier og et vigtigt aspekt af Lissabon-dagsordenen".

⁽⁶⁾ EØSU's udtalelse om elektroniske kommunikationsnet, EUT C 224 af 30.8.2008, s. 50.

⁽⁷⁾ EØSU's udtalelse om en digital dagsorden for Europa, EUT C 54 af 19.2.2011, s. 58.

⁽⁸⁾ EØSU's udtalelse om overvejelser om udvidelse af forsyningspligten omfang i forbindelse med elektronisk kommunikation, EUT C 175 af 28.7.2009, s. 8, og EØSU's udtalelse om fremme af digitale kundskaber, digitale færdigheder og inddragelse i informationssamfundet, EUT C 318 af 29.10.2011, s. 9.

⁽⁹⁾ COM(2006) 129 final.

3.6 Behovet for en stærk europæisk satsning i denne sektor blev igen taget op og enstemmigt understreget på det første fællesmøde om den digitale dagsorden, der fandt sted i Bruxelles den 16.-17. juni 2011 under ledelse af Kommissionens næstformand Neelie Kroes, og hvori der deltog mere end 1 000 interesserede parter⁽¹⁰⁾: verdens førende indholdsleverandører, udstyrsproducenter, investorer og teleoperatører. Talerne var enige i Kommissionens vurdering af, at den nugældende investeringsmodel på teleområdet ikke er egnet til at levere økonomisk overkommelig bredbåndsinfrastruktur af høj kvalitet (hastighed, stabilitet, overkommelige priser, adgang for alle). I den forbindelse mener EØSU, at det er interessant at se nærmere på situationen i Indien, hvor den nationale regering har bebudet, at 600 mio. borgere i 2014 vil være tilsluttet bredbånd ved hjælp af en blanding af trådbaserede og trådløse teknologier. Omfanget af denne forpligtelse kan sammenlignes med EU's, og det indiske initiativ kunne derfor bruges som et eksempel på god praksis inden for rammerne af rundbordsdialogen EU/Indien⁽¹¹⁾.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Som projekter af fælles interesse, der kan finansieres med disse midler, nævner Kommissionen: transeuropæiske højhastighedsforbindelser for offentlige administrationer; levering af e-forvaltningstjenester på tværs af grænserne baseret på fuld interoperabel identifikation og autentificering (procedurer for etablering af virksomhed, grænseoverskridende udbud, e-Justice-tjenester, e-sundhedstjenester, først og fremmest fjernrøntgendiagnostik); fjernadgang til den kulturelle arv; internetsikkerhed for mindreårige og mod snyderi ved e-handel; intelligente energitjenester.

4.2 Disse projekter bidrager til den økonomiske vækst og fremmer udviklingen af det indre marked ved at forbedre konkurrenceevnen i den europæiske økonomi, herunder SMV'ers. De øger borgernes, virksomheders og forvaltnings livskvalitet ved at øge den indbyrdes sammenkobling og interoperabilitet mellem nationale telenet og adgangen til disse net.

4.3 Kommissionen har allerede peget på de væsentligste problemer, der skal løses, for at nå målene i den digitale dagsorden for Europa⁽¹²⁾ (et af Europa 2020-strategiens syv flag-skibsinitiativer). I den sammenhæng påpegede EØSU, at "Trægheden i den digitale økonomi, som er forårsaget af fragmentering og underinvestering, er blevet forværret af den mangelfulde gennemførelse af politikinitiativer"⁽¹³⁾.

⁽¹⁰⁾ Yderligere oplysninger om fællesmødet se: http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/daa/index_en.htm.

⁽¹¹⁾ Se erklæringerne fra AK Bhargava, adm. direktør for den indiske telekommunikationsudbyder MTNL (Manhagar Telephone Nigam Limited): For at forbedre bredbåndsdækningen skal behovet foregribes med udbredt infrastruktur overalt. Kvaliteten af tjenesten skal være høj, og ikke mindst skal omkostningerne være overkommelige, Broadband Tech India, 12.9.2011.

⁽¹²⁾ COM(2010) 245 final/2.

⁽¹³⁾ EØSU's udtalelse om en digital dagsorden for Europa, EUT C 54 af 19.2.2011, s. 58.

4.4 Udvalget er enig i Kommissionens forslag om at tilskynde medlemsstaterne til at iværksætte initiativer, der skal give borgerne i EU adgang til et integreret net af nyttigt indhold og nyttige tjenester, også selvom det endnu ikke indeholder overvejelser om muligheden for en europæisk elektronisk identitet (e-ID) til hver enkelt borger for at gøre det lettere at levere elektroniske tjenester og handle online, sådan som EØSU specifikt har anbefalet ved en tidligere lejlighed⁽¹⁴⁾.

4.5 Det af Kommissionen valgte finansieringsinstrument vil måske løse et problem, som hidtil har begrænset mulighederne for en solid infrastruktur. Ved kun at anvende midler fra strukturfondene og programmet for konkurrenceevne og innovation til digitaltjenesteinfrastrukturen - og kun til pilotprojekter - opnår man ikke en tilstrækkelig kritisk masse til, at de digitale tjenester kan udbredes i stor skala. For øjeblikket er investeringerne i bredbånd i mange regioner ikke tilstrækkelige som følge af manglen på konkurrence og den store markedsrisiko, og de offentlige tjenester er ikke særligt udviklede og ikke interoperable, fordi de tekniske løsninger er fragmenterede. Hvis man fortsætter på den måde, vil man ikke få skabt et egentligt digitalt indre marked, og mange europæiske borgere vil blive lukket ude.

4.6 Efter EØSU's opfattelse er det vigtigt, at de projekter, der finansieres, respekterer princippet om teknologisk neutralitet, som er en forudsætning for et virkelig åbent internet⁽¹⁵⁾.

4.7 I øvrigt har EØSU i flere år kraftigt slået på, at internettilslutning nødvendigvis må gøres til en forsyningspligtgyldelse⁽¹⁶⁾. Endnu en gang kan det konstateres, at Kommissionen viger uden om dette vigtige spørgsmål, eftersom kommissær Kroes i forbindelse med undersøgelsen af omfanget af forsyningspligtgyldelser har udelukket mobilkommunikationstjenester og højhastighedsforbindelser⁽¹⁷⁾. Kommissionen bygger sin konklusion på en offentlig høring fra marts 2010, der skulle have påvist en stor belastning for industrien og prismæssige konsekvenser for forbrugerne i nogle medlemsstater, hvor disse tjenester endnu ikke er særligt udbyggede.

4.8 Det er overraskende, at Kommissionen, som viser stor forståelse for behovet for et stort infrastrukturmæssigt kvalitets-spring i EU, stadig er meget forsigtig, når det gælder tilpasning af lovgivningen om forsyningspligt i forbindelse med telekommunikation, som daterer sig helt tilbage til 2002⁽¹⁸⁾.

⁽¹⁴⁾ EØSU's udtalelse om en digital dagsorden for Europa, EUT C 54 af 19.2.2011, s. 58.

⁽¹⁵⁾ EØSU's udtalelse om netneutralitet, EUT C 24 af 28.1.2012, s. 139.

⁽¹⁶⁾ EØSU's udtalelse om overvejelser om udvidelse af forsyningspligtens omfang i forbindelse med elektronisk kommunikation, EUT C 175 af 28.7.2009, s. 8, EØSU's udtalelse om en digital dagsorden for Europa, EUT C 54 af 19.2.2011, s. 58, EØSU's udtalelse om indførelse af et radiofrekvenspolitikprogram/bredbånd i Europa: Investering i digitalt drevet vækst, EUT C 107 af 6.4.2011, s. 53, og mange andre udtalelser.

⁽¹⁷⁾ Meddelelse af 23. november 2011, se IP/11/1400.

⁽¹⁸⁾ Forsyningspligtdirektiv 2002/22/EF af 7. marts 2002.

EØSU forstår godt de økonomiske vanskeligheder, som Kommissionen fremhæver, men betoner alligevel, at alle borgere, indtil dette prioriterede mål er nået hurtigst muligt, skal være garanteret offentlig eller privat bredbåndsadgang, der er økonomisk og logistisk overkommelig.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om retningslinjer for den transeuropæiske energiinfrastruktur og om ophævelse af beslutning nr. 1364/2006/EF

KOM(2011) 658 endelig — 2011/0300 (COD)

(2012/C 143/25)

Ordfører: **Egbert BIERMANN**

Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union besluttede henholdsvis den 15. november 2011 og den 29. november 2011 under henvisning til artikel 172 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om retningslinjer for den transeuropæiske energiinfrastruktur og om ophævelse af beslutning nr. 1364/2006/EF

KOM(2011) 658 endelig – 2011/0300 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informations-samfundet, som vedtog udtalelsen den 3. februar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar, følgende udtalelse med 131 stemmer for, 1 imod og 2 hverken for eller imod:

Denne udtalelse indgår i en pakke bestående af fem EØSU-udtalelser om **"Connecting Europe-faciliteten"** og retningslinjerne for den, som Kommissionen offentliggjorde i oktober 2011. Pakken består af følgende udtalelser: **TEN/468** om **"Connecting Europe-faciliteten"** (ordfører: Raymond HENCKS), **TEN/469** om **"Retningslinjer for transeuropæiske telenet"** (ordfører: Antonio LONGO), **TEN/470** om **"Retningslinjer for den transeuropæiske energiinfrastruktur"** (ordfører: Egbert BIERMANN), **TEN/471** om **"Retningslinjer for det transeuropæiske transportnet"** (ordfører: Stefan BACK) samt **TEN/472** om **"Europa 2020-initiativet med projektobligationer til infrastruktur"** (ordfører: Armin DUTTINE).

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 EØSU støtter målet om at foretage en modernisering og en omfattende udbygning af den europæiske energiinfrastruktur. En effektiv, sikker og stabil europæisk energiinfrastruktur udgør – sammen med diversificeringen af energikilder, forsyningskilder og transitruter – grundlaget for en sikker og stabil europæisk energiforsyning.

1.2 Finanskrisen har vist, at navnlig stabile industrisektorer, men også stabile SMV-strukturer er værditilvækstfaktorer, der kan hjælpe EU hurtigere ud af krisen. Begge sektorer er afhængige af at have en stabil energiinfrastruktur med høj forsynings-sikkerhed.

1.3 I fremtiden vil man hyppigere og i større omfang transportere energi over store afstande, end dette er muligt i dag. Med det for øje må man – som Kommissionen gør rede for i forslaget – skabe og gennemføre de rette betingelser.

1.4 Højspændings-jævnstrømstransmissionen skal udvikles til et stabilt net, der dækker hele EU. De lineære forbindelser, man har anvendt hidtil, er ikke fejlsikre.

1.5 Der skal skabes europæiske sammenkoblingspunkter, så man undgår kapacitetsbegrænsninger. Håndtering af kapacitetsbegrænsninger er med til at skabe forsynings-sikkerhed.

1.6 En transeuropæisk energiinfrastruktur er en forudsætning for, at alle EU-lande kan udnytte deres placeringsmæssige fordele i forbindelse med de nationale energikilder. Det gælder både for vand- og vindkraft samt for solkraftanlæg i Sydeuropa. Udnyttelsen af fossile energikilder, f.eks. kul og olie, vil også kunne optimeres på denne måde.

1.7 En veludbygget energiinfrastruktur er en forudsætning for, at omstillingen til en bæredygtig og sikker energiforsyning med lavere CO₂-udslip kan lykkes.

1.8 EØSU støtter oprettelsen af Connecting Europe-faciliteten. Endnu har man kun foretaget skøn over det nødvendige investeringsniveau. Gennemførelsen forudsætter dog konkrete beregninger af det faktiske investeringsbehov samt bedre rammebetingelser for og midler til innovationer inden for udviklingen af den europæiske energiinfrastruktur. Det bør ikke ske på bekostning af den lige så nødvendige udvidelse af distributionsnettene i medlemsstaterne og regionerne. Det er nødvendigt med netafgifter på alle niveauer, der fremmer private investeringer. På samme måde er der behov for effektive offentlige garanti- og støtteprogrammer for at tiltrække private investeringer.

1.9 Kriterierne for projekttildeling har afgørende betydning. De skal udformes, så de er gennemskuelige for netoperatørerne, de virksomheder, der producerer eller forbruger energi samt for borgerne. EØSU bifalder de strukturer vedrørende borgernes og regionernes deltagelse, der er formuleret i forslaget. Derfor tilslutter EØSU sig de kriterier for projekttildeling, der er defineret i bilaget til forordningsforslaget.

1.10 Det er nødvendigt at udvide det europæiske elnet for at optimere belastningen, men også for at udnytte energieffektivitetspotentialer fuldt ud. For at undgå, at netudvidelsen bremser væksten i EU, er man nødt til at fremskynde tilladelsesproceduren markant. Også på det område bifalder EØSU forslagene i udkastet til forordning. Medlemsstaterne opfordres til at tage de skridt på nationalt plan, der er nødvendige for at foretage den relevante lovmæssige tilpasning.

1.11 EØSU mener, at det generelt er nødvendigt at øge accepten og styrke dialogen blandt alle de berørte parter for at kunne imødegå de udfordringer, der er forbundet med netudvidelsen.

1.12 Når det gælder forskning, er der behov for yderligere tiltag for at udligne udsvingene i elektricitetsstrømmen fra vedvarende energikilder ved hjælp af intelligente net, lagerkapacitet og intelligente koncepter for energimix. Med henblik på gennemførelsen skal der skabes retssikkerhed i hele EU.

1.13 Man bør rette særlig opmærksomhed på det europæiske elnets stabilitet set i lyset af de skiftende betingelser, hvor en stigende andel af energiforsyningen stammer fra ustabile vedvarende energikilder. Der må ikke være udsving i spændings- og frekvensstabiliteten.

1.14 Der skal opnås bred opbakning blandt borgerne, hvis man vil etablere en transeuropæisk energinfrastruktur. De muligheder, der foreslås i forordningsforslaget, er et vigtigt skridt i denne retning. Disse muligheder skal udvides i de enkelte medlemsstater, hvis der er behov for det.

1.15 Der vil blive stillet høje krav til arbejdstagerne både i forbindelse med etableringen og driften af de transnationale energinet. Det er en nødvendig del af et sådant koncept, at medarbejderne har tilstrækkelige kvalifikationer og gennemgår efteruddannelse. Der er især behov for specifik efteruddannelse af højt kvalificerede medarbejdere som ledende personale og ingeniører, der fokuserer på områder som innovation, forskning og risikoforebyggelse i forbindelse med energitransport mellem forskellige lande, samt vedrørende de nationale lovgivninger, der hele tiden ændres. Man bør også være opmærksom på at overholde sociale standarder, når der tildes kontrakter.

1.16 EØSU udtrykker tilfredshed med, at ideen om et omfattende gasnet bibeholdes. Forbindelser til forskellige gasproducerende regioner øger forsyningssikkerheden.

1.17 De forskningsprojekter vedrørende opsamling og lagring af CO₂, som EU har iværksat, går meget træt fremad. Man bør allerede nu planlægge et net, der forbinder forskningsscentre og de potentielle lagringsanlæg med hinanden eller selv fungerer som lager, selv om det på nuværende tidspunkt er tvivlsomt, om dette kan realiseres inden 2020. Derfor opfordrer EØSU til at iværksætte en opfølgningsproces, der fokuserer på at udforske og afprøve denne teknologis anvendelighed (se også CESE 1203/2008 – "Geologisk lagring af kuldioxid", ordfører: Gerd Wolf⁽¹⁾).

2. Indledning

2.1 Udformningen af Europas energifremtid er en stor udfordring for EU's politikker og samfund. Konsekvent, målrettet og virkelighedsnær handling – f.eks. med udgangspunkt i gennemførlighedsundersøgelser – er en forudsætning for, at dette mål kan gennemføres. Det indebærer også, at EU må have et fælles koncept, der rækker ud over medlemsstaternes grænser.

2.2 En fælles europæisk strategi skal overordnet set have EU's tre energipolitiske mål for øje, nemlig forsyningssikkerhed, konkurrenceevne og bæredygtighed. Bestræbelserne på at nå disse tre mål indebærer dog også et socialt ansvar, nemlig at sikre, at alle EU's borgere har adgang til energi til en overkommelig pris.

2.3 Den 17. november 2010 offentliggjorde Kommissionen en meddelelse om "*Prioriteringer på energiinfrastrukturområdet for 2020 og derefter*". Her krævede man en ny europæisk energiinfrastrukturpolitik, som danner udgangspunkt for koordineringen af den transeuropæiske udvikling af nettet. Det indebærer, at man både reviderer og videreudvikler de hidtidige strategier og koncepter for de transeuropæiske energinet.

2.4 Endelig vedtog Kommissionen den 19. oktober 2011 "Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om retningslinjer for den transeuropæiske energiinfrastruktur og om ophævelse af beslutning nr. 1364/2006/EF". Målet er at etablere et indre marked for energiinfrastruktur, der skal træde i kraft den 1. januar 2013. Den transeuropæiske energiinfrastruktur indgår dermed i EU's energikoncept 2020. Konceptet omfatter bl.a. integration af alle medlemsstater i det europæiske net, fremme af bæredygtig energiudvinding, øget energieffektivitet, reduktion af udledningen af drivhusgasser samt udvikling af vedvarende energi.

2.5 Energiinfrastruktur vil fremover få langt større betydning: Den tyske forbundsregerings etiske komité for en sikker energiforsyning betegner infrastruktur som "kernen i en højteknologisk økonomi" ⁽²⁾.

⁽¹⁾ EFT C 27, 3.2.2009, s. 75.

⁽²⁾ "Tysklands energiomstilling – et fælles fremtidsprojekt", offentliggjort af den etiske komité for en sikker energiforsyning, Berlin, 30. maj 2011, s. 38.

2.5.1 Hvad angår eltransmission, indebærer dette udvidelsen af et højspændings-jævnstrømstransmissionsnet (elmotorveje), herunder koblingspunkter, videreudvikling af elakkumulatorer, udvidelse af intelligente og decentrale distributionssystemer (intelligente net) samt styring af intelligent elforbrug.

2.5.2 Gas vil også fremover spille en central rolle i det europæiske energimix for at udligne udsving i elproduktionen og sikre grundforsyningen. Man må fremskynde konstruktionen af højtryksgasrørledninger og tilsvarende lagringskapacitet. Eftersom omkostningerne for lagring på nuværende tidspunkt er relativt høje, må man overveje, om gaslagring i det mindste delvist kan erstattes af andre former for energiproduktion.

2.5.3 På mellemlang sigt vil olie fortsat spille en vigtig rolle, især i forbindelse med vejtrafik. Derfor skal transportstrukturerne også på dette område udbygges og optimeres under hensyntagen til en bred forsyningssikkerhed.

2.5.4 Derudover skal der etableres en infrastruktur for CO₂-transport. På nuværende tidspunkt diskuteres fordelene og ulemperne ved denne teknik. Her er der behov for yderligere forskning og udvikling samt større offentlig opbakning, hvorfor man må være forberedt på, at gennemførelsen bliver noget forsinket.

2.6 Medlemsstaternes nationale energikilder skal integreres i den europæiske energiinfrastruktur. Således kan f.eks. avancerede olie- og kulfyrede kraftværker bidrage til grundforsyningen og være med til at udligne udsving i elproduktionen.

3. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning

3.1 Det indholdsmæssige grundlag for det foreliggende "Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om retningslinjer for den transeuropæiske energiinfrastruktur" består i, at medlemsstaterne forpligtes til at deltage i de transeuropæiske infrastrukturforanstaltninger og samtidig at etablere effektive transportstrukturer. Set i lyset af den støt stigende energieferspørgsel er det absolut nødvendigt at etablere et transeuropæisk energinetsamarbejde. Alle energisektorer er berørt af dette.

3.2 I forslaget formuleres der 12 prioriterede energiinfrastrukturprojekter og -områder. Alle medlemslande er, afhængig af deres interesser, integreret i de enkelte projekter. Det drejer sig om:

— fire elkorridorer, herunder etablering af et offshoreelnet i de nordlige have samt et nord-syd-net;

— fire gaskorridorer, herunder bl.a. udvidelse af de europæiske gasnet med forsyningssikkerhed for øje;

— en oliekorridor, ligeledes med forsyningssikkerheden for øje;

— tre prioriterede temaområder, herunder realisering af intelligente net, anlæg af elmotorveje og grænseoverskridende CO₂-net.

3.3 Kommissionsforslaget opererer med 15 kategorier for de fire infrastrukturområder (bl.a. for elmotorveje, faciliteter til lagring af el, gasledninger, olietransport og CO₂-rørledninger). Dette er en forudsætning for, at alle berørte parter arbejder ud fra de samme, alment accepterede begreber.

3.4 Det samme er tilfældet for de bindende regler for samarbejde mellem grupper i forbindelse med den regionale gennemførelse. Disse spilleregler gælder for alle regionale grupper og har til formål at forbedre samarbejdet. Alle berørte interessegrupper skal integreres i disse grupper. Eftersom projekterne har betydelige konsekvenser, både inden for de enkelte medlemsstaterne og på tværs af grænserne, er disse regler og indikatorer absolut nødvendige.

3.5 Ikke kun elpriserne, men også netpriserne varierer fra medlemsstat til medlemsstat. Derfor bliver der formuleret en metode til cost-benefit-analyse, som kan bruges til at udvikle og sammenligne scenarier inden for de enkelte energisektorer, f.eks. vedrørende efterspørgsel, priser og produktionskapacitet.

3.6 Endelig bliver der udviklet retningslinjer for gennemsigthed og offentlighedens deltagelse. Her tages der hensyn til, at de forskellige regler, der gælder i medlemsstaterne, kræver, at der skabes en fælles procedure. Det foreslås at udvikle en procedurehåndbog. Målet er en bred inddragelse af borgerne. De bindende ordninger, der er foreslået i denne sammenhæng, bør gælde i hele EU, så procedurerne kan tilpasses til hinanden (se bilag II i forslaget).

3.7 Det giver samtidig mulighed for at gennemføre pilotprojekter vedrørende offentlig deltagelse med det formål at udvikle en europæisk deltagelseskultur.

3.8 Offentlig deltagelse af lokale og regionale myndigheder, erhvervslivet og borgerne tilføjes hermed en helt ny dimension. Det er offentligheden i de berørte medlemsstater, der deltager – og ikke bare offentligheden i en stat. Således skaber man så at

sige tværnational deltagelse, hvilket kan og bør føre til en europæisk deltagelseskultur. Regionsudvalget har behandlet dette aspekt indgående i sin udtalelse om "Prioriteringer på energiinfrastrukturområdet for 2020 og derefter" ⁽³⁾ (se bl.a. punkt 3 og 4).

3.9 Retsgrundlaget for gennemførelsen af en mulig forordning udgøres i første række af artikel 171, stk. 1 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, der er entydigt formuleret, samt den almindelige lovgivningsprocedure iht. artikel 172. Det er vigtigt at sikre, at medlemsstaterne bibeholder deres beføjelser med hensyn til energimixet. EU's beføjelser med hensyn til transeuropæiske net er nyttige i den kontekst, og bør udvides yderligere.

3.10 Der er afsat omkring 210 mia. euro til udviklingen af den europæiske energiinfrastruktur frem til 2020 ⁽⁴⁾. Omfanget af privat finansiering forventes at ligge på omkring 50 %. Kommissionen er netop nu i gang med at drøfte og udvikle finansieringsinstrumenter for at opnå en andel i denne størrelsesorden. Finansieringsinstrumenterne bliver evalueret af TEN-studiegruppen "Europa 2020-initiativet med projektobligationer til infrastrukturprojekter" ⁽⁵⁾.

3.11 Den foreslåede forordning skal træde i kraft den 1. januar 2013. Forordningens finansieringsprincipper er en del af EU's planlagte finansielle ramme for 2014-2020.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Energiforsyning med en moderne energiinfrastruktur er en grundlæggende forudsætning for den europæiske samfunds videre udvikling. På den baggrund hilser EØSU Kommissionens forslag velkommen. Det er et vigtigt element i gennemførelsen af de energipolitiske mål for 2020.

4.2 I forslaget satses der på en mellemløsning mellem gennemsigtighed på markedet, nødvendig regulering og markedsøkonomisk frihed. Det er et positivt aspekt. På nuværende tidspunkt tilgodes medlemsstaternes energimarkeder på meget forskellig vis. Der er risiko for, at der opstår interessekonflikter. Derfor søger man at tilpasse de nationale energimarkeder under hensyntagen til nationale behov.

4.3 Der er mulighed for fælles målrettet handling, særligt når det gælder de foreslåede planer om fælles indikatorer og regler, der er bindende for alle. På den måde kan man minimere uenigheder om definitioner.

⁽³⁾ EUT C 259 af 2.9.2011, s. 48-53

⁽⁴⁾ Kommissionens forslag operer med ca. 140 mia. euro til højspændingstransmissionssystemer, lagerkapacitet og applikationer intelligente net, ca. 70 mia. euro til højtrykstrøledninger til transmission af gas og ca. 2,5 mia. euro til CO₂-transportinfrastruktur.

⁽⁵⁾ Se EØSU-udtalelse om "Europa 2020-initiativet med projektobligationer til infrastrukturprojekter" (Se side 3 i denne EUT).

4.4 Målsætningen om at udvikle et superenerginet og skabe decentrale intelligente net vil få flere positive følgevirkninger:

- skabelse af flere og bedre arbejdspladser, navnlig i EU's udkantsområder;
- en sikker energiforsyning vil styrke Europas internationale konkurrenceevne, når det gælder placering af industri og tjenesteydelser, især når det gælder SMV'er;
- moderniseringen og udviklingen af den europæiske energiinfrastruktur bidrager til øget energieffektivitet;
- ved at oprette en transnational infrastruktur og samtidig udvikle de regionale net kan man bedre imødegå eksisterende begrænsninger i energiforsyningen;
- øget konkurrence på energimarkedet kan stabilisere eller ligefrem sænke priserne. Det til dels høje behov for regulering, der kan få negative konsekvenser for priserne, trækker dog i modsat retning. Man bør indlede en politisk evalueringsproces for at få fastlagt den kurs, man vil følge fremover.

4.5 Med de lokale og regionale myndigheders planlagte deltagelse vokser opbakningen til de innovationer på infrastrukturområdet, som de har foreslået. Regionsudvalget fremhævede dette aspekt tydeligt i sin udtalelse om emnet.

4.6 Netreguleringen skal justeres. Der skal findes en metode til at erstatte operatørernes profitorienterede holdning med mere omfattende koncepter. Her udgør den tekniske gennemførlighed et centralt spørgsmål, og det samme gør den økonomiske, bæredygtige og sociale gennemførelse.

4.7 Energilagring er en relevant bestanddel af en moderne energiinfrastruktur. Hidtil har dette aspekt især drejet sig om gas og olie. Den hidtidige energilagring bliver udvidet til også at omfatte lagring af el. Generelt kan man spørge, om det drejer sig om projekter af fælles interesse, eller om der er tale om nationale projekter. Der findes stadig ingen EU-lovgivning på dette område, og det giver anledning til alvorlige retlige betænkeligheder. Derfor opfordres Kommissionen til at udvikle et forslag, der skaber retssikkerhed i forbindelse med energilagring. Udover de muligheder for energilagring, der hidtil er kommet i betragtning til støtte, skal forslaget tage hensyn til alle tænkelige tekniske alternativer, f.eks. akkumulatorer, dampteknikker, brint eller metan. Desuden vil det være hensigtsmæssigt at iværksætte støttede forskningsprojekter sideløbende med gennemførelsen.

4.8 I medlemsstater med nationale økonomiske og sociale råd bør disse konsulteres og inddrages som rådgivere i planlægningen og gennemførelsen.

4.9 De nationale bestemmelser vedrørende arbejdstagernes medbestemmelse og deltagelse bliver integreret i de regionale energiinfrastrukturprojekter. Det er en central forudsætning for, at udviklingen af de eksisterende og kommende arbejdspladser i de europæiske infrastrukturprojekter får en social dimension.

4.10 Infrastrukturprojekternes medarbejdere skal have passende kvalifikationer og gennemgå efteruddannelse, så gennemførelsen kan foregå uden problemer.

4.11 EU's borgere skal have detaljeret information om de nye infrastrukturprojekter. Uden bred offentlig opbakning kan projekterne ikke gennemføres.

4.12 Infrastrukturuomkostningerne indregnes i de energipriser, som slutbrugerne betaler, og lægges i praksis oveni forbrugerpriserne. Dermed risikerer man, at nogle borgere mister adgangen til elektricitet. Det nævnes kun flygtigt i forslaget. Der skal udvikles supplerende koncepter for bekæmpelse af energifattigdom i Europa. I sidste ende er det afgørende, om det lykkes at skabe konkurrence på energimarkedet og dermed modvirke prisstigninger.

4.13 Infrastrukturuomkostningerne vil også blive optimeret, hvis man producerer den rette energi på det rette sted. Vinde-

nergi skal altså produceres i regioner med meget vind, mens solenergi skal produceres i områder med meget sol. Det vil ikke kun optimere energiproduktionen, men også energitransporten.

4.14 Industrien og SMV'erne er fortsat vigtige værditilvækstfaktorer i Europa. Også her er det en væsentlig forudsætning, at der findes en stabil energiforsyning til priser, der er konkurrencedygtige på det internationale marked.

4.15 Der er endnu ikke fundet en løsning vedrørende den planlagte udvikling af infrastruktur til CO₂-transport. På nuværende tidspunkt diskuteres fordelene og ulemperne ved denne teknik. Men eftersom fossile energikilder som olie, gas og kul på mellemlang sigt fortsat vil være en del af Europas energimix er der brug for ledsageforanstaltninger for at øge satsningen på denne teknik og skabe en tilsvarende infrastruktur for at kunne nå EU's langsigtede mål på klimaområdet. På nuværende tidspunkt er der dog næsten ingen pilotprojekter. Det er tvivlsomt, om dette kommer til at ske inden eller efter 2020.

4.16 På den baggrund bifalder EØSU forordningsforslaget om energiinfrastruktur og støtter, under hensyntagen til de nævnte henstillinger, en hurtig gennemførelse.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Unionens retningslinjer for udvikling af det transeuropæiske transportnet

KOM(2011) 650 endelig — 2011/0294 (COD)

(2012/C 143/26)

Ordfører: **Stefan BACK**

Europa-Parlamentet besluttede den 15. november 2011, og Rådet den 30. november 2011 under henvisning til artikel 172 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Unionens retningslinjer for udvikling af det transeuropæiske transportnet

COM(2011) 650 final – 2011/0294 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet, som vedtog sin udtalelse den 3. februar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar 2012, følgende udtalelse med 133 stemmer for, 1 imod og 6 hverken for eller imod:

*Denne udtalelse er en del af en pakke på fem EØSU-udtalelser om "**Connecting Europe-faciliteten**" (CEF) og retningslinjerne herfor, offentliggjort af Kommissionen i oktober 2011. Pakken omfatter følgende udtalelser: **TEN/468** om CEF (ordfører Raymond HENCKS), **TEN/469** om retningslinjerne for telekommunikationsnetværket (ordfører Antonio LONGO), **TEN/470** om retningslinjerne for energiinfrastrukturen (ordfører Egbert BIERMANN), **TEN/471** om retningslinjerne for transportinfrastrukturen (ordfører Stefan BACK) og **TEN/472** om initiativet med projekto-bligationer til infrastruktur (ordfører Armin DUTTINE).*

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) glæder sig over Kommissionens meddelelse om en vækstpakke (herefter benævnt *meddelelsen*) og dens forslag til forordning om Unionens retningslinjer for et transeuropæisk transportnet (herafter benævnt *forslaget*). Den i meddelelsen foreslåede tilgang og de reguleringsforanstaltninger, der i forslaget foreslås implementeret på transportområdet, ligger i vid udstrækning på linje med, hvad udvalget har fremført i tidligere udtalelser.

1.2 Navnlig er EØSU enig i, at multimodal og velfungerende infrastruktur på tværs af grænserne, der omfatter "slutpunktet" og indebærer gode forbindelser til tredjelande, er af vital betydning for en vellykket gennemførelse af Europa-2020-strategien og de målsætninger, der er fastsat i hvidbogen fra 2011 om en køreplan for et fælles europæisk transportområde (herefter omtalt som hvidbogen fra 2011 om transportpolitikken). EØSU påskønner ligeledes den integrerede tilgang til infrastrukturpolitikken, der af hensyn til synergier og ressourceeffektivitet omfatter transport- og energisektoren samt den digitale sektor. Udvalget skal dog fremsætte følgende bemærkninger:

1.3 EØSU beklager, at målet om at opnå synergier med andre netværk ikke fremstår som ét af forslagens højt prioriterede mål som defineret i artikel 10.

1.4 Udvalget bemærker, at der er et problem med sammenhængen mellem de meget langsigtede mål i forslaget og de mere praktiske og umiddelbare foranstaltninger i perioden 2020-2030.

1.5 EØSU tilslutter sig den tostrengede tilgang med et samlet net og et hovednet. Udvalget mener imidlertid, at det bør overvejes, om ikke hovednetkorridorerne (herefter benævnt *korridorerne*) bør betragtes som en tredje streng, som erstatter de prioriterede projekter i de nuværende retningslinjer. Begrundelsen herfor er, at forslagens kapitel IV omfatter specifikke kriterier for definitionen af korridorerne og udviklingen af dem, hvilket giver dem en særlig karakter, der klart adskiller dem fra resten af hovednettet. Udvalget bemærker, at det forhold, at korridorerne og de forud fastsatte projekter, de omfatter, er opregnet i et bilag til Europa-Parlamentets og Rådets forslag til forordning om oprettelse af faciliteten for netforbindelser i Europa (herefter omtalt som CEF-forslaget), giver anledning til problemer af planlægnings- og retssikkerhedsmæssig art, idet CEF-forslaget efter planen kun skal gælde for perioden 2014-2020, mens både korridorerne og projekterne er langsigtede og også bør være prioriterede efter 2020.

1.6 EØSU mener derfor, at ovennævnte planlægnings- og retssikkerhedsproblem kan løses ved enten at gøre listen over hovednetkorridorerne og de forud fastsatte projekter til et bilag til forslaget eller ved at fastsætte, at listen gælder lige så længe som forslaget, med forbehold for fremtidige ændringer.

1.7 Udvalget påpeger den vigtige rolle, der spilles af den koordinerings- og styringsorganisation, der er fastsat for hovednetkorridorerne med henblik på at lette etableringen af disse. EØSU påpeger imidlertid også betydningen af at sikre, at styringsmekanismen bliver så slank, funktionsrelevant og omkostningseffektiv som mulig, og at den får et klart fokus på målsætningen om at sikre, at grænsefladerne mellem landegrænser fungerer optimalt, og at korridorflaskehalse undgås. Udvalget opfordrer til at finde løsninger, der undgår parallelle styringsorganisationer og funktionsoverlap i tilfælde, hvor forskellige korridorsystemer falder sammen, f.eks. hovednetkorridorer og dele af det europæiske godsbanenet for konkurrencedygtig godstransport.

1.8 EØSU mener, at det bør overvejes at fastsætte udtrykkelige bestemmelser om mulighed for at udstyre hovednettet, herunder projekterne vedr. motorvejene til søs mellem hovednethavnene, med en koordinerings- og styringsmekanisme svarende til det, der foreslås for korridorerne, for at skabe forudsætninger for en hensigtsmæssig og rettidig etablering af hovednettet. EØSU understreger navnlig nytten af denne mekanisme, når det drejer sig om at finde en balance mellem den nationale planlægning og EU-merværdien og inddrage EU-merværdiaspektet i den nationale planlægning.

1.9 Med hensyn til fastlæggelse af korridorerne har EØSU noteret sig, at forslaget lægger vægt på korridorerne multimodale og grænseoverskridende karakter. Udformningen, der fremgår af bilaget til CEF-forslaget, er bundet op på de godstogskorridorer, der er defineret i forordning (EU) nr. 913/2010 om konkurrencebaseret godstransport. Da det er et overordnet mål i forslaget at sikre ressourceeffektiv multimodal transport, og at hver korridor skal omfatte mindst tre transportformer, bør der også tages hensyn til andre transportformer.

1.10 EØSU mener, at korridorerne bør fastlægges med udgangspunkt i en multimodal og ressourceeffektiv tilgang som anført i forslagens artikel 48 og 49, og at de bør omfatte de væsentligste grænseoverskridende strømme over lange afstande i hovednettet under optimering af anvendelsen af de enkelte transportformer og samarbejdet mellem disse. Fastlæggelsen af korridorerne bør ske ud fra costbenefitanalyser og tilstræbe effektivitet og bæredygtighed (økonomisk, miljømæssigt og socialt) med fokus på innovation og samordnet modalitet. Med udgangspunkt heri bør der, når korridorerne fastlægges, tages hensyn til samtlige transportformers behov, herunder knudepunkternes.

1.11 Udvalget tillægger det stor betydning, at det i henhold til CEF-forslaget er hensigten at øremærke yderligere ressourcer for at tage højde for samfundslandenes behov, og mener, at

den prioritering, dette er udtryk for, også bør afspejles i forslaget, f.eks. ved tilføjelse af en målsætning i artikel 4 eller af et supplerende mål i artikel 10.

1.12 EØSU bemærker, at 80 % til 85 % af de til rådighed stående budgetmidler i henhold til CEF-forslagets artikel 17, stk. 3, skal forbeholdes på forhånd fastsatte projekter, hovedsagelig inden for rammerne af hovednetkorridorerne, og opregnes i bilaget til CEF-forslaget. Udvalget beklager, at det ikke er angivet, efter hvilke kriterier projekterne er blevet udvalgt. EØSU minder om, at det i bestemmelserne i artikel 53 vedr. korridorudviklingsplanen er fastsat, at korridorerne skal være multimodale, hvilket synes at forudsætte, at der skal være en rimelig spredning i investeringsprojekter mellem transportformer, jf. forslagens artikel 53, stk. 1, litra f).

1.13 I betragtning af betydningen af den bæredygtighedsmålsætning, som er fastsat f.eks. i forslagens artikel 37 til 39, mener EØSU, at det bør overvejes at anvende begrebet Grønne Korridorløsninger som kvalitetsmærke i udviklingen af de godstransporttjenester, der er nævnt i artikel 38.

2. Indledning

2.1 De nugældende TEN-T-retningslinjer har form af en afgørelse og stammer fra 1996. Deres formål er at forbedre forbindelserne i det indre marked og derved gøre dette mere velfungerende.

2.2 1996-retningslinjerne med senere ændringer skaber imidlertid ikke et sammenhængende net. Dette gælder navnlig de prioriterede projekter, hvis formål er at afbøde kapacitets- eller andre problemer af forbindelsesmæssig art på visse dele af nettet.

2.3 Gennemførelsen af retningslinjerne har været langsom, og der er betydelige forsinkelser, navnlig i forhold til prioriterede projekter.

2.4 EØSU har også bemærket, at gennemførelsen i de nye medlemsstater i Østeuropa er utilstrækkelig.

2.5 Den meddelelse og det forslag (pakken), der nu fremlægges af Kommissionen, er et resultat af en lang høringsprocedure. EØSU har været inddraget heri og har afgivet udtalelser om grønbogen fra 2009 om TEN-T-politikken ⁽¹⁾ og, på anmodning af det polske formandskab, om "Bæredygtig udvikling af EU's transportpolitik og TEN-T" ⁽²⁾. Udvalget har også behandlet spørgsmål med relation til TEN-T i udvalgets udtalelse om hvidbogen fra 2011 om transportpolitikken ⁽³⁾.

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse om TEN-T: en gennemgang af politikken, EUT C 318 af 23.12.2009, s. 101.

⁽²⁾ EØSU's udtalelse om Bæredygtig udvikling af EU's transportpolitik og planlægningen af TEN-T-projekter, EUT C 248 af 25.8.2011, s. 31.

⁽³⁾ EØSU's udtalelse om Hvidbog: En køreplan for et fælles europæisk transportområde – mod et konkurrencedygtigt og ressourceeffektivt transportsystem, EUT C 24 af 28.1.2012, s. 146.

2.6 Pakkens formål er at skabe en integreret infrastrukturpolitik for transport, energi og digitale netværk for at opnå synergier, forbedre ressourceallokeringen samt fjerne flaskehalse, kapacitetsproblemer og manglende forbindelsesled.

2.7 Pakken tilstræber udtrykkeligt at bidrage til gennemførelsen af de målsætninger, der er led i Europa 2020-strategien, dvs. at skabe en bære- og konkurrencedygtig vidensbaseret økonomi, der er understøttet af optimale og ressourceeffektive netværk.

2.8 De vigtigste valgte foranstaltninger til opnåelse af målsætningerne er dels særskilte forordninger for hver enkelt sektor med planlægnings-, prioriterings- og gennemførelsesretningslinjer samt en fælles finansieringsramme, dels CEF-forordningen for perioden 2014-2020 med bilag i form af lister over på forhånd fastlagte projekter udvalgt til finansiering i perioden 2014-2020. CEF-forordningen falder uden for rammerne af denne udtalelse.

2.9 Forslaget opstiller en række målsætninger for transportsektoren. Vigtigst heriblandt er indførelsen af et sammenhængende hovednet, der skal skabe betingelser for ressourceeffektiv, multimodal transport i det indre marked og sikre dets forbindelser udadtil. Det er hensigten, at forslaget skal træde i stedet for de spredte foranstaltninger i de nuværende TEN-T-retningslinjer, forbedre netværkets synlighed og lette dets etablering.

2.10 I lighed med hvidbogen fra 2011 om transportpolitikken er formålet med pakken at bane vej for velfungerende transportstrømme i det indre marked, herunder logistik tjenester, for at sikre bæredygtighed og vækst. Forslaget har til hensigt at facilitere koordineringen hen over grænserne mellem medlemsstaterne ved at opstille en ramme for bedre ressourceallokering og planlægning.

2.11 Forslaget omfatter foranstaltninger til udvikling af intelligente transportsystemer, forbedring af grønne transportløsninger og innovation som en del af nettet.

2.12 Forslaget opdeler nettet i en tostrengt struktur, nemlig det samlede net og hovednettet. EU's ressourcer og styring koncentrerer sig om hovednettet, der skal være karakteriseret ved høj europæisk merværdi (manglende grænseoverskridende forbindelsesled, flaskehalse, multimodale knudepunkter). Hovednettet skal senest være på plads ved udgangen af 2030, mens det samlede net skal være etableret inden udgangen af 2050.

2.13 Inden for hovednettet udvælges der et antal multimodale hovednetkorridorer, som bliver udstyret med en stærk styringsmekanisme og får tildelt hovedparten af budgetressourcerne.

3. Generelle bemærkninger

3.1 EØSU glæder sig over meddelelsen og forslaget og er enig i, at en velfungerende infrastruktur er afgørende for et velfungerende indre marked.

3.2 Udvalget har ved flere lejligheder opfordret til en integreret tilgang til de forskellige transeuropæiske net. Derfor påskønner udvalget, at der nu fremsættes forslag, som går i denne retning.

3.3 EØSU bemærker, at forslaget kun beskæftiger sig med koordineringsmulighederne mellem forskellige net i meget generelle vendinger. Mere konkrete bestemmelser kan findes i CEF-forslaget.

3.4 Udvalget glæder sig over, at der er sammenhæng mellem forslaget og de transportpolitiske målsætninger, der er fastsat i hvidbogen fra 2011 om transport. Der er fra udvalgets side blevet peget på behovet for at sikre bedre sammenhæng mellem de i hvidbogen fastsatte strategiske målsætninger for perioden frem til 2050 og de mere konkrete foranstaltninger for perioden 2020-2030. Tilsvarende problemer gør sig gældende for meddelelsen og forslaget.

3.5 EØSU antager, at den tostrengede tilgang i meddelelsen og forslaget er valgt ud fra et ønske om at skabe et sammenhængende transportnet for de vigtigste gods- og passagertransportstrømme. Dette er en fornuftig målsætning, der ydermere er baseret på kravet om at opstille prioriteter for anvendelsen af knappe økonomiske ressourcer.

3.6 Udvalget mener, at det bør overvejes, om de hovedkorridorer, hvis rammer er udstykket i forslaget, men som beskrives i bilaget til CEF-forslaget, ikke reelt udgør en tredje streng i de forud fastsatte prioriterede projekter for budgetperioden 2014-2020. Udvalget henleder opmærksomheden på de problemer af planlægnings- og retssikkerhedsmæssig art, der kan opstå for ikke fuldt etablerede korridorer og projekters vedkommende, når CEF-forslaget udløber i 2020.

3.7 Derfor mener EØSU, at det bør overvejes at vedlægge listen over korridorer og forud fastlagte projekter som bilag til forslaget. Udvalget mener, at korridorerne som sådan er tættere kædet sammen med forslaget end med den foreslåede CEF-forordning, fordi de reguleres i medfør af førstnævnte.

3.8 EØSU bemærker endvidere, at der er et problem med samspillet mellem hovednettet og korridorerne, som forslaget udstyrer med en stærk og nyttig koordinerings- og styringsmekanisme. Udvalget kan sagtens se pointen i at opstille meget stramme prioriteter for ressourceanvendelsen, men en veludviklet koordinerings- og styringsmekanisme kunne også give god mening på hele hovednettet, hvis etableringstidsfrist i infrastrukturplanlægningsmæssig henseende på ingen måde ligger langt ude i fremtiden. EØSU understreger navnlig nytten af denne mekanisme, når det drejer sig om at finde en balance mellem den nationale planlægning og EU-merværdien og inddrage EU-merværdiaspektet i den nationale planlægning. Behovet for en stærk koordinerings- og styringsmekanisme er særlig udtalt for projekter, der pr. definition er grænseoverskridende, f.eks. motorveje til søs.

3.9 EØSU mener, at korridorerne skal være multimodale ikke blot af navn, men også af gavn. Dette kan i visse tilfælde betyde ganske brede korridorer, der omfatter både land- eller faste forbindelser og forbindelser ad søvejen, f.eks. i form af motorveje til søs. Der bør leves vejtransporten passende plads, da det er vigtigt, at nettet også baseres på de nuværende efterspørgselsmæssige realiteter. Rent faktisk forventes der en vækst på 34 % i godstransporten mellem 2005 og 2020, og vejtransporten tegner sig i dag for 75 % af transportvoluminet. EØSU finder det vigtigt, at det multimodale også afspejles i udvælgelsen af projekter, der bør omfatte alle transportformer.

3.10 Udvalget er enig i Kommissionens vurdering i meddelelsen, hvorefter tiden formentlig er moden til at fremsætte infrastrukturforslag, eftersom infrastrukturinvesteringer som følge af den nuværende finansielle krise tiltrækker sig øget opmærksomhed. EØSU bemærker imidlertid, at vurderingen af finansieringsmulighederne i et dokument, der vedrører tidsfrister frem til 2030 og 2050, bør være mere langsigtede.

3.11 Udvalget bemærker den ambitiøse planlægning for perioden 2014-2020, der er fastsat i bilaget til CEF-forslaget. Selvom EØSU påskønner den positive effekt af den koordinerings- og styringsmekanisme, der er fastsat for hovednetkorridorernes vedkommende, og den kontrol, der er fastsat i CEF-forslaget, henleder udvalget imidlertid opmærksomheden på vanskelighederne med at forudse varigheden af nationale planlægningsprocedurer, idet planbeslutninger ofte appelleres, hvorfor langvarige procedurer er ret udbredte.

3.12 EØSU har i sin udtalelse om hvidbogen fra 2011 om transport fremhævet betydningen af grænsefladen mellem langdistancetransporten og distributionen i byområderne. Udvalget kan derfor tilslutte sig forslagens tilgang på dette punkt.

4. Særlige bemærkninger

4.1 EØSU understreger, at det for så vidt angår tekniske kriterier i forbindelse med gennemførelsen af retningslinjerne er vigtigt at tage højde for lokale forhold, i det omfang sikkerheden ikke bringes i fare herved. Der bør som led i ressourceeffektiviteten være mulighed for at tage hensyn hertil.

4.2 Den rolle, begrebet motorveje til søs skal spille, er uklar, når det gælder havmotorvejsforbindelser mellem havne i forskel-

lige korridorer eller i forhold til havne med forskellig status, f.eks. mellem en hovednethavn og en havn i det samlede net eller mellem to hovednethavne, der hører til forskellige korridorer – jf. f.eks. forslagens artikel 25, stk. 2, litra c). EØSU beklager denne uklarhed, der kan give anledning til praktiske problemer ved sammenkoblingen af havmotorvejsprojekter.

4.3 Bestemmelserne i forslagens artikel 38 udmønter i realiteten det koncept med grønne korridorer, som Kommissionen fremlagde i handlingsplanen for godstransport fra 2007. Udvalget beklager, at forslaget ikke udnytter dette flagskibs-begreb som et kvalitetsmærke.

4.4 EØSU er enig i de krav, vejtransportinfrastrukturen i hovednettet skal leve op til (jf. forslagens artikel 45). Understøttende infrastruktur såsom rastepladser med ca. 50 kilometers afstand på motorveje og sikre parkeringsarealer for chauffører har afgørende betydning: Passende hvilefaciliteter er livsnødvendige for en forbedring både af chaufførernes arbejdsvilkår og vejsikkerheden. De er også et led i bekæmpelsen af den organiserede kriminalitet.

4.5 Kravet om adgang til alternative, rene brændstoffer bør skærpes, idet dette er afgørende for at kæde TEN-T-retningslinjerne sammen med den "Strategi for alternative brændstoffer" (inkl. el, biobrændstoffer, syntetiske brændstoffer, metan og LPG), som Kommissionen er ved at forberede for at skabe forudsætninger for færdsel ved rene og energieffektive køretøjer på hovednettet i hele EU. I den forbindelse mener EØSU, at der er behov for oprettelse af en passende distributionsinfrastruktur for alternative brændstoffer med henblik på væsentligt at forøge markedsføringen af rene køretøjer i EU.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af afgørelse nr. 1639/2006/EF om et rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (2007-2013) og forordning (EF) nr. 680/2007 om generelle regler for Fællesskabets finansielle støtte inden for de transeuropæiske transport- og energinet

KOM(2011) 659 endelig — 2011/0301 (COD)

(2012/C 143/27)

Ordfører: **Armin DUTTINE**

Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union besluttede henholdsvis den 17. november og den 12. december 2011 under henvisning til artikel 172, 173, stk. 3, og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af afgørelse nr. 1639/2006/EF om et rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (2007-2013) og forordning (EF) nr. 680/2007 om generelle regler for Fællesskabets finansielle støtte inden for de transeuropæiske transport- og energinet

COM(2011) 659 final – 2011/0301 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet, som vedtog sin udtalelse den 3. februar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 23. februar 2012, følgende udtalelse med 161 stemmer for, 2 imod og 10 hverken for eller imod:

Denne udtalelse indgår i en pakke på 5 udtalelser, som EØSU udarbejder om "**Connecting Europe-faciliteten**" (CEF) og dens retningslinjer, som blev offentliggjort af Kommissionen i oktober 2011. Denne pakke indeholder udtalelserne **TEN/468** om CEF (ordfører: Raymond HENCKS), **TEN/469** om "Retningslinjer for transeuropæiske telenet" (ordfører: Antonio LONGO), **TEN/470** om "Retningslinjer for den transeuropæiske energiinfrastruktur" (ordfører: Egbert BIERMANN), **TEN/471** om "Retningslinjer for det transeuropæiske transportnet" (ordfører: Stefan BACK) og **TEN/472** om "Europa 2020-initiativet med projektoptioner" (ordfører: Armin DUTTINE).

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU bifalder i princippet Kommissionens forslag om oprettelse af et risikodelingsinstrument til udstedelse af projektoptioner i den planlagte pilotfase 2012-2013. Udvalget gør imidlertid opmærksom på de risici, som er forbundet med instrumentet. Inden dette instrument videreføres i den nye EU-budgetperiode 2014-2020 bør der foretages en evaluering, som bør intensiveres, vha. en grundig samfundsdebat, og gennemføres med stor omhu. I den forbindelse bør der navnlig tages højde for erfaringerne med projekter inden for rammerne af offentlig-private partnerskaber (OPP).

1.2 Mulighederne i det foreslåede instrument ligger især i mobiliseringen af vigtige investeringer i infrastrukturprojekter på områderne transport, telekommunikation og energi til styrkelse af vækst, innovation, konkurrenceevne og jobskabelse. Med gennemførelsen af projekterne bliver nytteværdien ved den europæiske integration synlig for borgerne på konkret vis og dermed styrkes den europæiske ide.

1.3 Udvalget ser imidlertid også risikoelementer. Risiciene består navnlig i forpligtelsen til at dække eventuelle tab ved

de gennemførte investeringsprojekter. Mens der i Kommissionens lovforslag er fastlagt en klar øvre grænse for den risiko, som påhviler EU-budgettet, antages det for Den Europæiske Investeringsbanks (EIB) vedkommende, at de individuelle aftaler mellem EIB og investorerne om hvert enkelt projekt, samt EIB's risikospredning over det samlede antal projekter, vil sikre, at EIB ikke påtager sig yderligere risici. For under alle omstændigheder at forhindre, at tab får negative konsekvenser for EIB's kreditværdighed og omdømme, samt for planlægningen og gennemførelsen af klassiske EIB-projekter, anser udvalget det for nødvendigt, at EIB også for projektoptioners vedkommende anvender sine konservative evalueringskriterier for projektrisici. Det bør klart fremgå, hvilken risiko EIB påtager sig⁽¹⁾, og i givet fald bør der foretages en afgrænsning af denne risikooverførsel. Denne foranstaltning bør særligt overvejes i forbindelse med instrumentets videreførelse i den nye EU-budgetperiode 2012-2020 efter evalueringen af erfaringerne fra pilotfasen.

⁽¹⁾ Jf. også European Commission, Impact Assessment Board, DG ECFIN – Impact Assessment on a proposal for a regulation on the Europe 2020 Project Bond Initiative, point C 2 (draft version of 15 September 2011) (Ref. Ares(2011)1012531 – 23.09.2011): Her henstilles det, at der gives en mere gennemsigtig redegørelse for de risici, som pålægges EIB.

1.4 EØSU bemærker, at Kommissionens forslag ikke i tilstrækkeligt omfang behandler spørgsmål vedrørende tilbagebetalingen af privat finansierede infrastrukturprojekter. Navnlig på transportområdet bør de mulige konsekvenser af brugerfinansiering diskuteres på et bredt samfundsmæssigt grundlag. Udvalget gør også opmærksom på, at politiske afgørelser og samfundsmæssige aftaler om opfyldelse af bæredygtige økonomiske, miljømæssige og sociale mål ikke må modarbejdes af det foreslåede instrument. Iværksættelsen af OPP-projekter må ikke ske på grundlag af forkerte incitamenter. Udvalget gentager derfor, at OPP-projekters kriterier for gældsætning skal modsvare kriterierne for projekter under traditionelle offentlige kontrakter.

1.5 Udvalget har den holdning, at det foreslåede risikodelingsinstrument til udstedelse af projektoptioner kun kan tilvejebringe en del af de nødvendige investeringer i stærkt nødvendige infrastrukturprojekter. EØSU gør derfor opmærksom på nødvendigheden af, at der mobiliseres yderligere indtægtskilder i de offentlige budgetter møntet på offentlige investeringer. I den forbindelse henviser udvalget navnlig til forslagene om indførelse af en afgift på finansielle transaktioner.

2. Indledning

2.1 Kommissionen præsenterede den 19. oktober 2011 flere lovgivnings- og ikke-lovgivningsforslag om udvikling af transeuropæiske net og infrastrukturer på områderne transport, energi og telekommunikation under den fælles betegnelse "Connecting Europe-faciliteten" med fokus på den nye budgetperiode fra 2014 til 2020. Disse forslag vedrører navnlig retningslinjer for støtteberettigelse, projekter som skal modtage støtte, omfanget af de nødvendige investeringer og nye finansieringsinstrumenter på de nævnte områder. Denne udtalelse vedrører de finansieringsrelaterede aspekter. Andre aspekter tages op i yderligere udtalelser fra EØSU (2).

2.2 Det her behandlede lovgivningsforslag indeholder følgende elementer: udvidelse af anvendelsesområdet for rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation til at omfatte investeringer i bredbåndsinfrastruktur i den aktuelle EU-budgetperiode (2007-2013) og oprettelse af et risikodelingsinstrument for projektoptioner på områderne informations- og kommunikationsteknologi (ikt) og bredbånd samt de transeuropæiske net (TEN) for transport- (TEN-T) og energiinfrastruktur (TEN-E).

2.3 Det foreslåede instrument oprettes på baggrund af de vanskeligheder med at finansiere langsigtede investeringer ved hjælp af privatkapital, der er opstået som følge af den finansielle og økonomiske krise. Dermed skal der også mobiliseres midler på kapitalmarkederne til langsigtede infrastrukturprojekter. Det

foreslåede instrument er et risikodelingsinstrument for projektoptioner. Dette skal vha. et finansielt bidrag fra EU's budget til Den Europæiske Investeringsbank (EIB) sætte denne i stand til at mindske kreditrisikoen for obligationsindehaverne gennem ansvarlig indskudskapital eller ansvarlige garantier.

2.4 Lovgivningstiltaget vedrører pilotfasen i 2012 og 2013. I denne periode skal det undersøges, hvilken indvirkning risikodelingsinstrumentet har på mobiliseringen af private investeringer.

2.5 Risikodelingen sker mellem EU og EIB. I den forbindelse er det finansielle bidrag fra EU-budgettet begrænset til 230 mio. EUR. Maksimalt 200 mio. EUR skal stilles til rådighed for TEN-T i 2012 og 2013, maksimalt 10 mio. EUR til TEN-E-projekter samt maksimalt 20 mio. EUR til investeringer på områderne ikt- og bredbåndsinfrastruktur i 2013.

2.6 Overordnet set er udgangspunktet, at EIB ved hjælp af tilskuddet fra EU's budget kan afdække den såkaldte "First Loss"-risiko for alle gennemførte projekter. Det nøjagtige omfang af den maksimale risikodækning ved EIB for hvert enkelt projekt fastlægges i en kontrakt. I teorien svarer EIB's maksimale risiko til summen af de indgåede kontrakter minus bidraget fra EU's budget. Kommissionens lovforslag indeholder imidlertid ikke, på samme måde som for EU-budgettet, en nominel øvre grænse for EIB's risiko vedrørende samtlige projekter. Forslaget fastslår at: "residualrisikoen ved alle operationer bæres af EIB". Det er EIB's ansvar at definere residualrisikoen inden for rammerne af bankens risikoanalyse.

2.7 Med dette instrument søger Kommissionen at tiltrække yderligere investeringer, særligt private, og den ønsker dermed at opnå en løftestangseffekt. De investorer, som er i kikkerten, er navnlig forsikringselskaber, pensionsfonde og statslige fonde, som leder efter sikre og langsigtede investeringsmuligheder.

2.8 Mobilisering af midler fra EU-budgettet i pilotfasen skal alene ske gennem omlægninger. Navnlig skal der i den forbindelse tages ledige midler fra det allerede eksisterende "lånegarantiinstrument for TEN-projekter på transportområdet" ("Loan Guarantee Instrument for TEN-transport projects" – LGTT).

2.9 Mens der ved det eksisterende risikodelingsinstrument LGTT er tale om en risikodækning for de kommercielle långivere (banker) gennem EIB, vedrører det her behandlede lovgivningsforslag EIB's risikodækning for investorer på projektoptionsområdet. Begge steder er der tale om en risikodækning af låntagningen i projektvirksomheder, der gennemfører infrastrukturprojekter, hvilket i praksis hovedsageligt vil omfatte investeringer som projektfinsiering, bl.a. offentlig-private

(2) EØSU-udtalelse om "Connecting Europe"-faciliteten, EØSU-udtalelse om "Retningslinjer for transeuropæiske telenet", EØSU-udtalelse om "Retningslinjer for udvikling af det transeuropæiske transportnet" (Se side 130 i denne EUT).

partnerskaber (OPP). Her er det i reglen projektsponsorer som byggeselskaber, infrastrukturfonde, driftsselskaber og til dels offentlige virksomheder, der ud over anlægsarbejdet også står for drift, planlægning og især finansieringen af investeringsprojekter.

2.10 De støtteberettigede projekter til pilotfasen er endnu ikke udvalgt. Der skal gives støtte til mellem tre og elleve TEN-T-projekter, et TEN-E-projekt og et eller to projekter inden for ikt/bredbåndsområdet. På grundlag af erfaringerne fra pilotfasen skal der drages konklusioner for den nye EU-budgetperiode 2014-2020.

2.11 I lovgivningsforslaget og de ledsagende dokumenter behandler Kommissionen kun perifert aspekter vedrørende tilbagebetaling. I et dokument fra EIB om erfaringerne med LGTT fremgår det imidlertid klart, at dette risikodelingsinstrument anses for særligt velegnet til projekter, som er brugerfinansierede ⁽³⁾. Det samme må forventes at være tilfældet for de projekter, som står i centrum for det her behandlede lovforslag.

3. Generelle bemærkninger

3.1 EØSU bifalder i princippet Kommissionens forslag om oprettelse af et risikodelingsinstrument til udstedelse af projektobligationer i den planlagte pilotfase 2012-2013. Udvalget henviser i de efterfølgende afsnit til muligheder og risici samt præsenterer forslag og betingelser, særligt vedrørende videreførelsen af instrumentet efter pilotfasen.

3.2 Perspektiverne ligger især i muligheden for at tiltrække yderligere investeringer, hvorved virkningen af EU's budgetmidler kan forøges. Dette kan yde et vigtigt bidrag til skabelse af vækst og innovation, forbedring af den europæiske økonomis konkurrenceevne, opfyldelse af målene i Europa 2020-strategien og bevarelse og skabelse af arbejdspladser. Med gennemførelsen af projekterne bliver nytteværdien ved den europæiske integration synlig for borgerne på konkret vis og dermed styrkes den europæiske ide.

3.3 Udvalget ser imidlertid også risikoelementer. Udvalget henleder i den forbindelse opmærksomheden på den iboende sammenhæng mellem løftestangeffektens omfang og den tabsrisiko, som det offentlige påtager sig. Risiciene består navnlig i forpligtelsen til at dække eventuelle tab ved de gennemførte investeringsprojekter. Mens der i Kommissionens lovforslag er fastlagt en klar øvre grænse for den risiko, som påhviler EU-budgettet, antages det for EIB's vedkommende, at de individuelle

aftaler mellem EIB og investorerne om hvert enkelt projekt, samt EIB's risikospredning over det samlede antal projekter, vil sikre, at EIB ikke påtager sig yderligere risici. For under alle omstændigheder at forhindre, at tab får negative konsekvenser for EIB's kreditværdighed og omdømme samt for planlægningen og gennemførelsen af klassiske EIB-projekter anses det for tilrådeligt at foretage en hensigtsmæssig begrænsning af brugen af risikodelingsinstrumentet og EIB's risikoovertagelse med udgangspunkt i en gennemsigtig præsentation af den risiko, som overføres til EIB. Det bør klart fremgå, hvilken risiko EIB påtager sig ⁽⁴⁾, og i givet fald bør der foretages en afgrænsning af denne risikooverførsel. Denne foranstaltning bør særligt overvejes i forbindelse med den nye EU-budgetperiode 2012 – 2020 efter evalueringen af erfaringerne fra pilotfasen vedrørende instrumentets videreførelse.

3.4 Vurderingen af Kommissionens forslag afhænger af de forskellige politiske mål, som forfølges af de offentlige myndigheder ved varetagelsen af borgernes interesser, og de økonomiske interesser hos køberne af projektobligationer. Disse interesser kan gå i samme retning, men kan også være i modstrid med hinanden. Udvalget anbefaler, at samfundsdebatten om muligheder og risici videreføres og intensiveres inden oprettelsen af det nye instrument, navnlig for budgetperioden 2014-2020. I den forbindelse bør der i særlig grad tages højde for erfaringerne med projektf finansiering og OPP-projekter.

3.5 EØSU gør opmærksom på, at projektf finansiering gør det nødvendigt at tilbagebetale projektgælden vha. indtægter fra projektet. Emnet brugerfinansiering bliver herved særlig relevant. Mens energi- og telekommunikationsområdet allerede i dag er kendetegnet ved en sådan finansiering på grund af de gennemførte liberaliseringer og privatiseringer, er dette, navnlig hvad angår den motoriserede individuelle trafik, indtil nu kun undtagelsesvist tilfældet på transportområdet i enkelte EU-medlemsstater, særligt på motorveje. De mulige konsekvenser bør debatteres inden for rammerne af en bred samfundsdebat inden gennemførelsen af planlagte transportprojekter.

3.6 EØSU opfordrer til, at det overvejes at give projektobligationerne en pålydende værdi, som også gør det muligt for småsparere at deltage, så dette instrument ikke kun er tilgængeligt for institutionelle investorer.

3.7 Formålet med oprettelsen af det planlagte risikodelingsinstrument må ikke kun være at opnå den størst mulige løftestangeffekt til mobilisering af yderligere investeringer fra

⁽³⁾ Jf. European Investment Bank: Loan Guarantee Instrument for TEN-T Projects – Mid-term Review (2011), Luxembourg, 14. juli 2011, s. 4.

⁽⁴⁾ Jf. også European Commission, Impact Assessment Board, DG ECFIN, pkt. C 2, op.cit. (oplysningerne i fodnote 1).

private kilder. Det skal også sikres, at politiske afgørelser og samfundsmæssige aftaler om opfyldelse af bæredygtige økonomiske, miljømæssige og sociale mål ikke modarbejdes af det foreslåede instrument ⁽⁵⁾. Investeringsprojekter, der gennemføres vha. projektoptioner, må f.eks. ikke bero på en overtrædelse af sociale, miljømæssige eller kvalitetsrelaterede standarder. Ved projektgennemførelsen skal der tages hensyn til bygge- og vedligeholdelseskvalitet, den miljømæssige bæredygtighed, overholdelse af overenskomster og arbejdsstedprincip, støtte til SMV'er, innovationsfremme, udgiftsberegning på grundlag af livscyklusomkostninger, sociale og miljømæssige betingelser for gennemførelsesprocessen ⁽⁶⁾ samt sikring af tilgængeligheden for handicappede personer, såfremt der kan foretages en objektiv vurdering, og der er tale om ikke-diskriminerende kriterier. Det skal forhindres, at brugerne pålægges urimelige gebyrer. Dette gælder navnlig for de personer, som er afhængige af at kunne anvende en transportinfrastruktur ofte eller dagligt, og især når der ikke findes alternative infrastrukturer.

3.8 Af disse krav fremgår det, at udvalget kræver, at evalueringen af pilotfasen i initiativet med projektoptioner videreføres og intensiveres på et bredt samfundsmæssigt grundlag i rette tid, før der træffes en politisk afgørelse om anvendelse af risikodelingsinstrumentet for projektoptioner i den nye EU-budgetperiode 2014-2020. Her bør erfaringerne med lånegarantiinstrumentet for TEN-transportprojekter (LGTT) også indgå. Der skal først og fremmest være gennemsigtighed med hensyn til de støttede projekter, fordelingen af midler og de deraf følgende investeringsstrømme, hvilket kræver en vedvarende kontrol med resultaterne og en rettidig overvågning, så der i tide kan drages konklusioner. De politiske beslutningstagere på europæisk, nationalt, regionalt og lokalt niveau, arbejdsmarkedets parter, civilsundheds organisationer, organisationer fra områderne forskning, miljø og forbrugerbeskyttelse, sociale bevægelser, EØSU og Regionsudvalget bør inddrages i evalueringen. EU-lovgiveren bør træffe en afgørelse forud for den nye budgetperiode. Det fremgår implicit af Kommissionens dokumenter, at det er planen først at gennemføre en evaluering i 2016/17, hvilket udvalget anser for at være for sent.

3.9 For projektf finansiering og OPP-projekter, hvor gældens tilbagebetaling garanteres vha. offentlige midler, eksisterer der de samme finansielle forpligtelser for de offentlige myndigheder med hensyn til refinansiering af investeringsprojekterne som ved projekter i offentligt udbud, der er finansieret på klassisk vis. Med det formål at sikre en tilstrækkelig budgetgennemsigtighed, undgå yderligere budgetrisici, undgå at der skabes

forkerte incitamenter til gennemførelse af OPP-projekter og sikre, at de kompetente myndigheder frit kan vælge mellem OPP-projekter og klassisk finansierede projekter, gentager EØSU sin opfordring til, at OPP-projekternes kriterier for gældsætning skal modsvare kriterierne for projekter under traditionelle offentlige kontrakter ⁽⁷⁾.

3.10 Mange infrastrukturprojekter på områderne energi og telekommunikation er i modsætning til transportprojekter i EU generelt privatfinansierede og bliver refinansieret gennem brugerafgifter, som er underlagt en regulering. Dette gælder for hele netinfrastrukturen. I den forbindelse ønsker udvalget at vide, hvilke yderligere projekter, hvis fuldstændige refinansiering åbenbart ikke kan gennemføres via brugerafgifter, som er underkastet en regulering, EU-lovgiveren vil iværksætte inden for rammerne af det foreslåede finansieringsinstrument. Udvalget har den holdning, at der for hvert enkelt af disse planlagte projekter på energi- og telekommunikationsområdet er behov for en detaljeret begrundelse for, hvorfor man på trods af en manglende refinansieringsmulighed anser projektet for at være støtteberettiget med henblik på EU's udvikling. Det har afgørende betydning, at sådanne projekter kontrolleres af EU-lovgiveren.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Det foreslåede risikodelingsinstrument udgør en potentiel løsning på de problemer med utilstrækkelige offentlige investeringer og investeringsvillig kapital fra især institutionelle investorer, som Kommissionen beskriver. Udover de i kapitel 3 nævnte politiske krav opstår der imidlertid også en lang række tekniske problemstillinger. Udvalget opfordrer til, at disse spørgsmål afklares inden aktiveringen af det foreslåede risikodelingsinstrument, men senest inden den planlagte gennemførelse i den nye EU-budgetperiode 2014-2020.

4.2 Alt i alt har udvalget den holdning, at EIB og EU-budgettet ikke kun bør dække risici, men ligeledes bør delagtiggøres i fortjenesterne på passende vis ("fair risk sharing"). Dette bør sikres gennem en systematisk anvendelse af EIB's risiko- og prispolitik samt de her foreslåede foranstaltninger til begrænsning af EIB's risiko.

⁽⁵⁾ Således har "CER" inden for rammerne af høringen forholdt sig skeptisk til brugen af det foreslåede risikodelingsinstrument inden for jernbanetransporten. Jf. Stakeholder Consultation on Europe 2020 Projekt Bond Initiative, Response of the European Railway and Infrastructure Companies (CER), 6 May 2011, http://ec.europa.eu/economy_finance/consultation/written_responses_en.htm.

⁽⁶⁾ Jf. også EØSU-udtalelse om "Europæisk marked for offentlige indkøb", EUT C 318 af 29.10.2011, s. 113.

⁽⁷⁾ EØSU-udtalelse om "Private og offentlige investeringer", EUT C 51 af 17.2.2011, s. 59. Jf. ligeledes House of Commons, Treasury Committee, Private Finance Initiative, Seventeenth Report of Session 2010-2012, London 18 July 2011: I rapporten gøres der opmærksom på, at "PFI-OPP-projekters manglende registrering under den offentlige gældsætning skaber forkerte incitamenter, der modvirker målet om "Best Value for Money". Formanden for budgetudvalget i det britiske underhus, Andrew Tyrie (De Konservative), udtaler sig klart til fordel for deres inddragelse i reglerne for gældsætning (jf. <http://www.parliament.uk/business/committees/committees-a-z/commons-select/treasury-committee/news/pfi-report/>).

4.3 Aktørernes rolle er heller ikke fastlagt helt præcist. Navnlig er det uklart, hvem der overtager obligationsforsikrings-selskabernes (monoliners) rolle som eneste bestemmende kreditor, og hvordan dette skal ske. I den forbindelse er det særligt uklart, hvilken rolle EIB skal spille. Beslutningen herom skal fastlægges i kommende aftaler med investorerne og en traktat mellem Kommissionen og EIB. EØSU opfordrer EU-lovgiveren til, at man inden for rammerne af den kommende lovgivningsproces, og senest inden den eventuelle videreførelse af instrumentet i den nye EU-budgetperiode 2014-2020, får afklaret spørgsmålene om risikofordelingsordningens tekniske detaljer og omfanget af EIB's funktion som eneste bestemmende kreditor, så der skabes planlægningssikkerhed for investorer og offentlige myndigheder. Det planlagte risikodelingsinstrument må under ingen omstændigheder resultere i, at EIB's kreditværdighed og omdømme bringes i fare.

4.4 Erfaringerne fra LGTT-projekterne bør systematisk evalueres efter de i kapitel 3 nævnte kriterier med det formål at drage konklusioner vedrørende en passende udformning af risikodelingsinstrumentet for projektobligationer og imødegå negative følgevirkninger⁽⁸⁾. I den forbindelse bør der imidlertid

også skabes et overblik over de forskellige vurderinger, som de forskellige aktører foretog i forbindelse med bedømmelsen af OPP-projekter.

4.5 Set i lyset af de positive, men også talrige negative erfaringer og risici forbundet med OPP-projekter hvad angår kontraktforhandlingernes varighed, kompleksiteten i aftalevilkårene og forholdet mellem kontraktparterne samt usikkerheden forbundet med efterspørgselsvirkningerne, sætter EØSU spørgsmålstegn ved, om det ikke ville være den bedste løsning, at udstyre de offentlige budgetter med de nødvendige midler til at gennemføre investeringsprojekter inden for rammerne af klassiske offentlige kontrakter⁽⁹⁾. Udvalget bifalder i den sammenhæng Kommissionens forslag om at indføre en afgift på finansielle transaktioner og minder i den forbindelse om sin støtte til indførelsen af en sådan indtægtskilde for de offentlige budgetter⁽¹⁰⁾.

4.6 Udvalget henviser i den forbindelse også til, at det investeringsbehov, som Kommissionen anslår er nødvendigt til "Connecting Europe-faciliteten", ikke alene kan sikres gennem udstedelsen af projektobligationer. Udvalget opfordrer derfor til, at der findes yderligere indtægtskilder til offentlige investeringer.

Bruxelles, den 23. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁸⁾ Jf. ligeledes European Investment Bank, op.cit. (oplysningerne i fodnote 3): Talrige af de i kapitel 3 nævnte kriterier undersøges imidlertid ikke her.

⁽⁹⁾ Denne strategi for den bedste og næstbedste løsning fremgår også af udtalelsen fra Sammenslutningen af europæiske jernbane- og infrastrukturvirksomheder (CER, Community of European Railway and Infrastructure Companies), der blev afgivet inden for rammerne af høringen om det her behandlede lovforslag. Jf. CER op.cit. (oplysningerne i fodnote 5).

⁽¹⁰⁾ EØSU-udtalelse om "Afgift på finansielle transaktioner", EUT C 44 af 11.2.2011, s. 81, og EØSU-udtalelse om "de Larosièrere-gruppens rapport", EUT C 318 af 23.12.2009, s. 57.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/126/EF, for så vidt angår kørekort med et førerkorts funktioner

KOM(2011) 710 endelig — 2011/0327 (COD)

(2012/C 143/28)

Ordfører: **Jan SIMONS**

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede henholdsvis den 17. november og den 14. december 2011 under henvisning til artikel 91 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/126/EF, for så vidt angår kørekort med et førerkorts funktioner

COM(2011) 710 final – 2011/0327 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet, som vedtog sin udtalelse den 3. februar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar 2012, følgende udtalelse med 122 stemmer for, 5 imod og 12 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Med det formål at sikre en ensartet anvendelse af lovgivningen vil det efter EØSU's opfattelse være tilrådeligt at vælge en forordning frem for et direktiv, således at det forhindres, at hvert enkelt land fortolker lovgivningen på sin egen måde.

1.2 Udvalget bakker op om Kommissionsforslagets endelige mål om, at en integration af førerkortets funktioner i kørekortet skal resultere i en bedre overholdelse af de sociale bestemmelser vedrørende køre- og hviletider. Forudsætningen for en entydig, praktisk gennemførlig og effektiv lovgivning er imidlertid, at en række problemer, som sammenfattes på ikke-udtømmende vis under punkt 4 i denne udtalelse, løses.

1.3 Hvis der ikke kan findes en løsning på disse problemer, anbefaler udvalget, at der gennemføres en undersøgelse af den eksisterende relevante lovgivnings kompatibilitet, og at denne ændres på en måde, som sikrer, at der ikke opstår noget tab af funktionalitet for de forskellige generationer af digitale fartsskrivere. EØSU anbefaler, at arbejdsmarkedets parter, producenter af fartsskrivere og kontrolinstanser inddrages i denne undersøgelse.

1.4 Udvalget stiller spørgsmålstejn ved det af Kommissionen anslåede fald i de administrative byrder på 100 mio. EUR om året. EØSU mener, at det er nødvendigt at give en passende begrundelse herfor. Kommissionens konsekvensanalyse giver ikke et tilstrækkeligt grundlag for denne konklusion.

1.5 Hvis integrationen af førerkortet i kørekortet bliver en realitet, anbefaler udvalget, at der indgås effektive aftaler med ikke alene AETR-landene, men også ikke-AETR-landene, så det sikres, at de aktuelle bestemmelser håndhæves og kontrolleres på en ensartet og retfærdig måde.

1.6 Udvalget opfordrer Kommissionen til at redegøre for, hvordan den vil løse de i punkt 4 nævnte problemer vedrørende integration af førerkortet i kørekortet vha. én enkelt mikrochip. Eventuelt vil det være en mulighed at anbringe to særskilte mikrochips på kørekortet, hvilket dog højst sandsynligt ikke vil løse alle problemer.

2. Indledning

2.1 Den 11. november 2011 offentliggjorde Kommissionen sit »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/126/EF, for så vidt angår kørekort med et førerkorts funktioner« COM(2011) 710 final. Europa-Parlamentet og Rådet har i henhold til EUF-traktatens artikel 91 og 304 anmodet om EØSU's udtalelse om forslaget.

2.2 Udvalget bifalder, at det spørges til råds om dette forslag, idet dette emne efter udvalgets mening har betydning for udformningen af bedre sociale bestemmelser i den erhvervsrelaterede passagerbefordring og godstransport ad landevej.

2.3 Kommissionens forslag følger op på forslaget til en forordning om ændring af forordning nr. 3821/85 om kontrolapparatet inden for vejtransport (fartsskriverforordningen) og om ændring af forordning nr. 561/2006 om køre- og hviletidsbestemmelser for chauffører.

2.4 Hvad angår de i punkt 2.3 nævnte forordninger vedtog udvalget på sin plenarforsamling den 7. december 2011 ⁽¹⁾ en udtalelse, hvor det blev fastholdt, at »udvalget ser positivt på den af

⁽¹⁾ EUT C 43 af 15.2.2012, s. 79-81.

Kommissionen tilstræbte integration af førerkortets funktioner i kørekortet, der har til formål at øge sikkerheden og så vidt praktisk muligt mindske de administrative byrder».

2.5 Kommissionsforslaget omhandler integrationen af førerkortets funktioner i kørekortet, hvilket ifølge Kommissionen vil mindske risikoen for svindel og reducere de administrative omkostninger på lang sigt, idet der kun skal udstedes og betales for ét dokument i stedet for to. Kommissionen vurderer, at den årlige besparelse vil beløbe sig til ca. 100 millioner EUR.

3. Generelle bemærkninger

3.1 Udvalget går ind for en ensartet lovgivning, så der opstår færrest mulige misforståelser i forbindelse med fortolkningen heraf. Kommissionen har nok valgt et direktivforslag, fordi bestemmelserne vedrørende kørekortet også er fastlagt i form af et direktiv, men det giver medlemsstaterne et spillerum til at foretage egne fortolkninger. Udvalget rejser spørgsmålet, om det ikke ville være mere oplagt med en forordning.

3.2 Det bagvedliggende formål med Kommissionens forslag, nemlig en bedre håndhævelse af de sociale bestemmelser for vejtransporten i kombination med en reduktion af svindel og administrative byrder, støttes af udvalget, men det er af den opfattelse, at et antal problemer, som nævnt i punkt 4, først må løses.

3.3 Hvad angår den anslåede besparelse i de administrative byrder på 100 mio. EUR årligt, som fremgår af Kommissionens konsekvensanalyse, mener udvalget, at førerkortets integration i kørekortet ikke i sig selv er nogen garanti for denne besparelse. Integration af dokumenter betyder ikke, at der automatisk er tale om større effektivitet og omkostningsbesparelser.

3.4 Udvalget stiller spørgsmålstejn ved, om Kommissionens forslag om en integration af førerkortet i kørekortet giver tilstrækkelige garantier for chaufføren, hvis denne kører i et AETR-land uden for EU og kontrolleres der. Udgangspunktet for introduktionen af ny lovgivning må være, at der indgås klare aftaler med ikke alene de andre AETR-lande, men også med ikke-AETR-lande, om håndhævelse af og kontrol med efterlevelsen af bestemmelserne.

3.5 Hvis der ikke kan findes nogen entydig løsning på de problemer, som knytter sig til Kommissionens forslag, og som bl.a. nævnes i dette og de efterfølgende punkter, anbefaler udvalget, at der gennemføres en undersøgelse af den eksisterende relevante lovgivnings kompatibilitet, og at denne ændres

på en måde, som sikrer, at der ikke opstår noget tab af funktionalitet for de forskellige generationer af digitale fartskrivere. Det vil være hensigtsmæssigt at inddrage alle relevante aktører, nemlig arbejdsmarkedets parter, producenter af fartskrivere og kontrolinstanser.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Kommissionen gør det efter udvalgets opfattelse ikke tilstrækkeligt klart, hvordan den vil løse problemerne med integration af førerkortet i kørekortet vha. én enkelt mikrochip.

4.1.1 Et eksempel er en overtrædelse af køre- og hviletidsbestemmelserne: dette kan resultere i en inddragelse af kørekortet. I mange tilfælde vil dette være en uforholdsmæssig reaktion.

4.1.2 Specifikationer for en chip til førerkortet er ikke de samme som for kørekortet. Betyder dette, at lovgivningen for digitale fartskrivere skal tilpasses?

4.1.3 Reglerne for inddragelse af henholdsvis et førerkort og et kørekort er forskellige. Disse bestemmelser er fastlagt i såvel EU- som national lovgivning og er derfor vanskelige at harmonisere.

4.1.4 Kørekortet kan i nogle lande bruges som et identitetskort. Hvis chaufføren bruger kørekortet som legitimation, vil vedkommende være nødt til at tage kortet ud af holderen. Det er imidlertid forbudt at fjerne førerkortet fra registreringsapparatet under registreringsperioden og under kørsel eller andre aktiviteter.

4.1.5 Nogle medlemsstater anvender allerede en kombination af et bevis for faglige kvalifikationer for chauffører og kørekortet. En integration af førerkortet vil resultere i en udbredelse af det kombinerede kort.

4.1.6 Konsekvenserne af det integrerede fører- og kørekort kan få betydning for AETR-aftalen. Disse følgevirkninger skal kortlægges og afklares, inden Kommissionens forslag godkendes.

4.1.7 Ifølge Kommissionens forslag skal mikrochippen til kørekortet tillige omfatte funktionerne i førerkortet. Imidlertid udgør de to forskellige specifikationer for disse dokumenter et problem. Udvalget kunne forestille sig, at der anbringes to mikrochips i stedet for én på kørekortet.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om civilsamfundets rolle i forbindelserne mellem EU og Chile

(2012/C 143/29)

Ordfører: **Filip HAMRO-DROTZ**

Medordfører: **Francisco SILVA**

Europa-Parlamentet besluttede den 1. august 2011 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

“Civilsamfundets rolle i forbindelserne mellem EU og Chile”.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Eksterne Forbindelser, som arrangerede et studiebesøg til Chile i september 2011 og vedtog sin udtalelse den 24. januar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar 2012, følgende udtalelse med 138 stemmer for og 7 hverken for eller imod:

1. Henstillinger

1.1 Europa-Parlamentet har anmodet EØSU om denne udtalelse og bedt om en analyse af forbindelserne mellem EU og Chile, det chilenske civilsamfunds rolle og status vedrørende artikel 10 i associeringsaftalen mellem EU og Chile, som blev underskrevet i 2002. Artiklen indeholder en bestemmelse om oprettelse af et fælles rådgivende civilsamfundsudvalg EØSU-Chile. Dette udvalg er dog aldrig blevet oprettet, da der ikke findes et chilensk organ, der svarer til EØSU.

1.2 EØSU glæder sig over de gode politiske forbindelser mellem EU og Chile, som uden tvivl skyldes associeringsaftalen. EØSU bakker op om en revision af aftalen med henblik på at indføre et kapitel om bæredygtig udvikling, foranstaltninger til fremme af en reel anerkendelse og gennemførelse af ILO's grundlæggende konventioner og en omlægning af samarbejdet, således at der fokuseres på at styrke civilsamfundet og på projekter af fælles interesse om f.eks. innovation, bæredygtig udvikling, forbrugerbeskyttelse og uddannelse.

1.3 EØSU anmoder associeringsaftalens parter og de relevante internationale organisationer med hovedsæde i Chile om at yde den nødvendige institutionelle, politiske, operationelle og økonomiske støtte til en styrkelse af kapacitetsopbygningen i de chilenske civilsamfundsorganisationer, således at de kan blive en gyldig samtalepartner både i den sociale dialog og i den civile dialog på nationalt niveau samt en modpart til det europæiske civilsamfund på bilateralt niveau.

1.4 EØSU fremhæver endnu en gang den grundlæggende betydning af den sociale dialog mellem arbejdsgivere og fagforeninger som basis for den økonomiske og sociale konsensus, der er nødvendig for en udvikling med social samhørighed og som udgangspunkt for udvikling af en bredere civil dialog mellem de politiske myndigheder og de sociale og økonomiske aktører. Alt dette bør føre til en bedre omfordeling af velstand, en mere åben politik og en mere betydningsfuld rolle for arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationerne.

1.5 EØSU understreger vigtigheden af, at der etableres et økonomisk og socialt råd eller et lignende organ i Chile. Dette vil øge mulighederne for at styrke dialogen mellem forskellige civilsamfundsaktører og mellem disse og de relevante myndigheder, samtidig med at det vil skabe mulighed for at føre bestemmelserne i associeringsaftalens artikel 10 ud i livet så hurtigt som muligt. EØSU er rede til at bidrage til denne proces med sine erfaringer fra lignende aktiviteter med andre lande.

1.6 Som aftalt med de chilenske organisationer under studiebesøget i Chile (september 2011) vil EØSU arrangere et seminar med de mest repræsentative aktører fra det chilenske civilsamfund med støtte fra den chilenske regering og fra EU i forbindelse med det syvende møde mellem de organiserede civilsamfund i EU, Latinamerika og Caribien (Santiago de Chile, 2012). På seminaret vil man undersøge, om der er interesse for og midler til at oprette et rådgivende organ for det chilenske civilsamfund, som kan fungere som modpart til EØSU i henhold til bestemmelserne i associeringsaftalens artikel 10.

1.7 Man vil også behandle andre emner af fælles interesse for civilsamfundsaktørerne som f.eks. mulighederne for kapacitetsopbygning, behovet for at fortsætte og forbedre informationsudvekslingen samt muligheden for i fremtiden at arrangere fælles aktiviteter med jævne mellemrum. Dette samarbejde afhænger af økonomisk støtte fra parterne i associeringsaftalen.

2. Den politiske, økonomiske og sociale situation i Chile

2.1 Den politiske situation

2.1.1 Chile er et af de mest stabile og velstående lande i Sydamerika og er et referencepunkt på grund af sin stabile økonomiske vækst, som er skabt af råvarepriserne, repræsentative politiske partiers indtagelse af magtpositioner, landets voksende betydning på internationalt plan og dets stigende markedsorientering mod Stillehavslandene.

2.1.2 Efter to årtier med en demokratisk regering bestående af centrum-venstre-koalitionen *Concertación*, som siden 2006 blev ledet af Michelle Bachelet, indtog præsident Sebastián Piñera sit embede den 11. marts 2010 for en fireårig regeringsperiode efter valgsejren, hvor han stod i spidsen for centrum-højrepartiet *Coalición por el Cambio*.

2.1.3 I de seneste måneder er den politiske situation i Chile blevet påvirket af betydelige sociale protestbevægelser anført af studerende og støttet af fagforeningerne. Andre vigtige emner i det aktuelle politiske landskab er den sociale ulighed og regeringens støtte til det kontroversielle HidroAysén-projekt om eventuelt at opføre fem vandkraftværker i Chiles Patagonia-region. Man bør særligt bemærke demonstrationerne og besættelserne af skoler med kravet om en uddannelsesreform, der giver landets borgere fra alle sociale lag og alle geografiske områder adgang til en offentlig kvalitetsuddannelse.

2.1.4 Det chilenske civilsamfund mener, at protesterne er eksempler på utilfredshed blandt borgerne, som kræver en bedre omfordeling af velstanden, større borgerindflydelse samt større politisk åbenhed. De sociale organisationer er bevidste om den store betydning af den nuværende politiske situation i Chile, som ifølge deres ambitioner bør munde ud i en ændring af landets forfatning, som blev udarbejdet af Pinochet, en ændring af valgsystemet, som forhindrer politisk fornyelse, og en ændring af det nuværende socioøkonomiske fundament, som fremmer vækst baseret på et lille antal råvarers eksportkapacitet, hvilket fører til en manglende omfordeling af velstanden.

2.2 Den økonomiske situation

2.2.1 Indkomstniveauet i Chile er middelhøjt. Chiles vækst lå i 2010 på 5,2 %.

2.2.2 Chile er langt den største kobberproducent på verdensplan, og kobber udgør 60 % af den chilenske eksport. Banksektoren er meget stærk og har en høj indtjening bl.a. takket være en meget høj rente og forvaltning af pensionsfondene. På trods af denne og andre stærke økonomiske sektorer har det høje vækstniveau i Chile dog ikke forhindret en splittelse af andre sektorer i produktionssystemet såsom fødevarer- eller fiskeribranchen. Følgevirkningerne af den globale finansielle krise påvirkede den chilenske økonomi i 2008, men i mindre grad end mange andre økonomier på verdensplan, hvilket gør sig gældende for næsten alle de latinamerikanske økonomier samlet set.

2.3 Den sociale situation

2.3.1 Chile er et af de lande, der har den største ulighed set i forhold til indkomst pr. indbygger. Ifølge tal fra midten af 2010 steg fattigdommen i Chile mellem 2006 og 2009 til 15,1 % og den ekstreme fattigdom til 3,7 % i forhold til henholdsvis 13,7 % og 3,2 % i 2006.

2.3.2 I 2010 steg arbejdsløsheden til 9,6 %, hvilket i høj grad skyldtes følgevirkningerne af den globale krise, som påvirkede Chile i de to foregående år. Denne stigning har primært påvirket

unge og kvinder. Mange af de nyligt oprettede arbejdspladser er inden for servicesektoren, og desuden er der en betydelig andel uformelt arbejde.

2.3.3 Chile er nr. 45 ud af 169 lande på listen fra FN's Udviklingsprogram over menneskelig udvikling for 2010, hvilket gør det til det højst placerede latinamerikanske land. Landet har forbedret sine standarder for bolig, uddannelse og sundhed. Dog er indkomstforskellene steget. De 5 % rigeste husstande har en indkomst pr. indbygger, der er 830 gange større end de 5 % fattigste husstande. 75 % af arbejdstagerne tjener ca. 1 000 USD, som skal ses i forhold til et BNP pr. indbygger på 16 000 USD, hvilket vil sige, at arbejdsmarkedet ikke spiller en rolle i omfordelingen af indtægterne. Det er ikke almindeligt at have en pensionsplan. Børn, unge, kvinder og indianere⁽¹⁾ er de befolkningsgrupper, der er hårdest ramt af fattigdom og social udstødelse. Tallene viser en sammenhæng mellem fattigdom og uddannelsesniveau, fattigdom og arbejdsløshed samt fattigdom og kvinders arbejdsløshed⁽²⁾. Der er en betydelig ulighed mellem mænd og kvinder, som placerer Chile som nr. 75 ud af 109 lande inden for ulighed mellem kønnene. Generelt set er arbejdsmarkedslovgivningen svag. Der er begrænsninger for de kollektive forhandlinger og for retten til at strejke, og andelen af arbejdstagere, der er omfattet af en overenskomst, er under 6 %. Desuden eksisterer der ikke national lovgivning, der fremmer de kollektive forhandlinger. Ydermere er skatten lav, og den har en regressiv struktur.

2.3.4 Debatten om uddannelsessystemet er af afgørende betydning for den nuværende situation i Chile. Ikke kun, fordi mange familier er dybt forgældede pga. uddannelsesudgifter til deres børn, men også fordi kravet om, at uddannelse skal betragtes som en ret, som staten skal garantere for at give muligheder til alle, er blevet det centrale punkt i den nationale debat og har mobiliseret hele det chilenske samfund. Et grundlæggende problem er, at uddannelse forvaltes på kommunalt plan. Regeringen har indledt forhandlinger med de relevante aktører efter de nuværende protester om reform af uddannelsessystemet.

2.4 Chile i den nuværende internationale kontekst

2.4.1 Siden Chile vendte tilbage til demokratiet i 1990, har landet været aktivt inden for multilaterale forbindelser og har spillet en konstruktiv rolle i FN og dets agenturer samt deltaget i FN's og EU's fredsbevarende aktiviteter. I Chile har betydelige internationale organisationer som ILO, Consumers International, FN og ECLAC deres regionale hovedkvarter.

2.4.2 På internationalt plan er Chile et aktivt og konstruktivt medlem af FN's Menneskerettighedsråd. I 2009 ratificerede Chile statuten for Den Internationale Straffedomstol og den internationale konvention om beskyttelse af alle personer mod tvungne forsvindinger. Chilenerne indtager en betydelig række internationale topposter, som f.eks. administrerende direktør

⁽¹⁾ Cirka 4,6 % af befolkningen, primært tilhørende mapuchefolket.

⁽²⁾ Tal fra OECD og undersøgelse fra 2009 om nationale socioøkonomiske forhold – www.ministeriodesarrollosocial.gob.cl.

for FN's ligestillingsenhed, UN Women, generaldirektør for ILO og generalsekretær for OAS ⁽³⁾. I januar 2010 blev Chile det første sydamerikanske land i OECD.

2.4.3 Chile er medlem af forummet for økonomisk samarbejde i Asien-Stillehavsområdet (APEC) og associeret medlem af Mercosur og Det Andinske Fællesskab. I øjeblikket har landet formandskabet for Rio-gruppen og Gruppen for Latinamerika og Caribien samt medformandskabet sammen med Venezuela for Fællesskabet af Latinamerikanske og Caribiske Stater (CELAC).

2.4.4 Chiles handelspolitik har traditionelt set handlet om at underskrive så mange frihandelsaftaler som muligt. På energiområdet er Chile afhængig af import for at dække tre fjerdedele af sit energibehov. Landet råder ikke over atomkraftenergi og køber flydende gas af Stillehavslændene og af landene i Nordsøen. Chiles fossile energiressourcer er begrænsede, og landets energipolitik baserer sig på kul med de efterfølgende skadevirkninger på miljøet. På strategisk plan bør den chilenske energipolitik i højere grad fokusere på det langsigtede perspektiv og diversificeres.

2.4.5 I forhold til størstedelen af de øvrige latinamerikanske lande har Chile i dag en udviklet infrastruktur, også når det gælder ny teknologi.

3. Forbindelserne mellem EU og Chile

3.1 Forholdet mellem EU og Chile, som baserer sig på associeringsaftalen fra 2002, er overordnet set fortrinligt og omfatter en bred vifte af kontakter og koordinering inden for politik, handel og samarbejde. På nuværende tidspunkt omhandler sektordialogerne mellem EU og Chile følgende emner: regionalpolitik, katastrofeberedskab, det bilaterale samarbejdes fremtid, beskæftigelsespolitik og menneskerettigheder.

3.2 EU er en af Chiles største handelspartnere samt den største kilde til direkte udenlandske investeringer. Frihandelsaftalen mellem EU og Chile, som har medført en betydelig stigning i den bilaterale handel gennem det seneste årti, omfatter handel med varer og tjenester, investeringer, offentlige indkøb og konkurrenceforhold. EU er den største modtager af chilenske eksportvarer, og balancen er i Chiles favør, da landet har et overskud på 45 mia. EUR. Dog opfylder associeringsaftalen ikke de forventninger, den har skabt inden for beskæftigelse, samarbejde og bæredygtig udvikling.

3.3 Det europæiske marked aftager betragtelige mængder eksportvarer fra eksempelvis landbrugs-, vin- og tobaksektoren samt fra træ- og kobberindustrien. Europa er en vigtig kilde til

halvfabrikata og investeringsgoder for den chilenske økonomi. Aftalen forpligter begge parter til at gøre fremskridt inden for frihandel med landbrugsvarer og tjenesteydelser.

3.4 EU har afsat 41 mio. EUR til samarbejdet med Chile i perioden 2007-2013. Midtvejsrevisionen, som blev færdiggjort i 2010, bekræftede den store betydning af at fastholde de primære prioriteter, som er social samhørighed, innovation og konkurrenceevne, videregående uddannelse og miljø. Dog bør udviklingssamarbejdet med Chile udvides til andre områder på grund af landets fornuftige økonomiske niveau. Chile gør bestræbelser på at etablere en strategisk relation på et grundlag af partnerskab, der i større grad skal fokusere på emner af fælles interesse. EU undersøger også muligheden for at indføre elementer, der i større grad indeholder fælles værdier, i revisionen af aftalen i 2012.

3.5 Det chilenske civilsamfunds vurdering af associeringsaftalens resultater er ikke særlig positiv. Fagforeninger, små og mellemstore virksomheder, ngo'er og organisationer i den tertiære sektor (som f.eks. forbrugerorganisationerne) ser næsten aftalen som en frihandelsaftale og beklager, at de ikke er blevet tilgodeset i aftalen, end ikke inden for samarbejdsprojekter, hvor de melder om direkte regeringsinterventioner uden forudgående høring af de formodede modtagerorganisationer. Organisationerne efterlyser et større fokus på projekter om styrkelse af civilsamfundet på lang sigt, kampen mod ulighed, social samhørighed og forbrug, fremme af forenede fagbevægelser inden for en given sektor (12 000 virksomhedsfagforeninger og 39 000 arbejdsgivere alene i transportsektoren). Det ses også gerne, at de europæiske midler ikke udelukkende går til ngo'er, men også til organisationer fra den tertiære sektor, f.eks. organisationer for forbrugere og mindre virksomheder. Ud over artikel 10 er der andre artikler om samarbejde i associeringsaftalen, såsom artikel 41 og 48, hvis indhold civilsamfundsaktørerne kan bidrage konstruktivt til.

3.6 På baggrund af artikel 11 har EU hørt det chilenske civilsamfund om gennemførelsen af aftalen, bl.a. ved det første sociale forum i 2006 og det andet sociale forum i september 2011. De chilenske aktører har vist stor interesse for en mere omfattende informationsudveksling med de europæiske aktører samt for gennemførelse af aftalens artikel 10. Kommissionen og EU-Udenrigstjenesten lader til at være fast besluttet på at fortsætte høringerne og prioritere civilsamfundets rolle højt.

4. Det chilenske civilsamfund: nuværende situation og muligheder for samarbejde

4.1 De chilenske civilsamfundsorganisationers analyse af dialog og inddragelse er ikke positiv. Der mangler efter deres mening politisk vilje i Chile til at oprette et rådgivende civilsamfundsorgan, dels af politiske og ideologiske grunde, dels på grund af frygt for, at det kunne udvikle sig til et tredje lovgivende kammer i konkurrence med de nuværende. Der er ganske vist forskellige grader og typer af kontakt med civilsamfundsaktører under udarbejdelsen af ny lovgivning, men tilsyneladende meget ustruktureret. Generelt set mangler der på nationalt niveau mekanismer for borgerdeltagelse, som kan kanalisere sociale konflikter og afværge sociale eksplosioner, som dem, der

⁽³⁾ Henholdsvis Michelle Bachelet, Juan Somavía y José Miguel Insulza.

ses i øjeblikket. Det skal bemærkes, at de regionale og lokale myndigheder, der udpeges direkte af den centrale regering, ikke er repræsentative.

4.2 Chile har tre store fagforbund. Det største er *Central Unitaria de Trabajadores (CUT)*, hvorfra *Central Autónoma de Trabajadores (CAT)* og *Unión Nacional de Trabajadores (UNT)* er udsprunget. Interne stridigheder forhindrer en struktureret dialog fagforebundene imellem og med arbejdsgiverne. De er dog alle enige om, at den sociale dialog i Chile har alvorlige mangler, at oprettelsen af effektive mekanismer til social dialog og af et økonomisk og socialt råd i Chile skal støttes, og at der bør oprettes en struktur for dialog med det europæiske civilsamfund som led i associeringsaftalen.

4.3 Fagforeningstilslutningen i Chile ligger på 12-13 % med meget højere satser for mine-, bank- og handelsbrancherne samt et ekstremt stort antal faglige organisationer (ca. 12 000 fagforeninger), som primært fungerer på virksomhedsniveau. Som følge heraf er den sociale dialog i Chile fragmenteret. Fagforeningerne har en svag forhandlingsposition, særligt på sektorplan, og det manglende samarbejde mellem de største fagforbund forhindrer den koordinering, der er nødvendig forud for dialogen. Dialogerne mellem CUT og CPC, som ILO har iværksat, har ikke skabt den nødvendige tillid til at skabe en vedvarende proces.

4.4 Den største arbejdsgiverorganisation i Chile er *Confederación de la Producción y el Comercio (CPC)*, som omfatter alle store økonomiske sektorer i landet. CPC's samarbejde med fagforeningerne sker i form af punktvis dialoger, og den samarbejder med ILO i et trepartsorgan om anstændigt arbejde. Dog har organisationerne og fagforeningerne aldrig drøftet spørgsmålet om oprettelse af et økonomisk og socialt råd eller en struktureret dialog om arbejdsmarkedsforhold. De små og mellemstore virksomheder i Chile repræsenteres af organisationen Conupia.

4.5 Den chilenske småindustri er underudviklet, dårligt organiseret, har en lav konkurrenceevne, er sårbar, betaler en lav løn og står uden for eksportsektoren. Dog tegner denne sektor sig for 80 % af beskæftigelsen i såvel den formelle som den uformelle økonomi. Heroverfor er der i Chile en høj koncentration af nogle få meget store og næsten uregulerede økonomiske aktører, der påvirker samfundslivet såsom bankerne.

4.6 De største forbrugerorganisationer er Conadecus og Odecu, men de har en meget begrænset rolle og indflydelse i samfundet. Begge organisationer ønsker større deltagelse i samarbejdsprojekterne med EU inden for associeringsaftalen.

5. Konklusioner

5.1 Selvom gennemførelsen af associeringsaftalen ikke frembyder større problemer, bør den efter EØSU's mening opdateres, bl.a. for at indføre et afsnit om bæredygtig udvikling i aftalens handelskapitel, sådan som man ser det i nyere handelsaftaler. Inddragelse af civilsamfundet er afgørende for vedligeholdelsen af forbindelser, der tager udgangspunkt i respekt for

økonomiske og sociale rettigheder samt arbejds-, miljø- og forbrugerrettigheder. Samarbejdskapitlet bør sikre, at de sociale og økonomiske aktører styrkes og inddrages, og dets målsætninger bør omlægges fra et klassisk udviklingssamarbejde til at handle om områder af fælles interesse såsom uddannelse, innovation eller udvikling af produktionsapparatet. EØSU anser det for nødvendigt at inddrage de chilenske civilsamfundsorganisationer i processen med evaluering af associeringsaftalen.

5.2 EØSU er rede til at samarbejde med EU om sektordialoger med Chile inden for områder som uddannelse, virksomhedernes sociale ansvar, bæredygtig udvikling, social dialog, beskæftigelse, forbrugeroplysning og -beskyttelse samt social samhørighed.

5.3 EØSU er tilfreds med, at de chilenske myndigheder, både på regerings- og parlamentsniveau, har erkendt, at landet ikke overholder artikel 10 i associeringsaftalen, og med at de offentligt har udtrykt deres intentioner om at råde bod på dette. Udvalget har desuden noteret sig den chilenske regerings seneste projekter om systematisk at oprette procedurer for information og høring af civilsamfundet på alle regeringsområder. EØSU glæder sig over denne velvilje, men udtrykker med behørig forsigtighed er vist forbehold over for visse forslag, som snarere synes at føre til en stigning i antallet af ad hoc-mekanismer med fokus på bestemte temaer eller sektorer end til oprettelse af ét fuldgældigt og rådgivningsorgan, som kan komplettere de spredte mekanismer.

5.4 EØSU forstår, at det chilenske civilsamfund har brug for en enorm håndsrækning i form af politisk støtte og internt arbejde med fokus på at styrke de relevante organisationer, opbygge deres kompetencer og opnå anerkendelse af dem som konstruktive partnere både i forbindelse med generel institutionel høring (den civile dialog) og i forbindelse med arbejdsmarkedsforhold (den sociale dialog).

5.5 EØSU støtter oprettelsen af et chilensk institutionelt organ for civilsamfundets deltagelse, som afspejler mangfoldigheden i det chilenske civilsamfund. Ligesom EØSU bør et sådant organ bygge på principperne om de deltagende organisationers repræsentativitet, uafhængighed og legitimitet. EØSU's erfaringer viser, at det er nødvendigt at søge at skabe konsensus mellem de forskellige involverede sektorer i et civilsamfund, hvis det skal lykkes at etablere et organ med disse karakteristika. EØSU er rede til og har mulighed for at bidrage til denne proces med sine erfaringer fra lignende aktiviteter med andre lande. Positive eksempler herpå i Latinamerika er samarbejdet med civilsamfundsorganisationer som Rådet for Økonomisk og Social Udvikling i Brasilien (CDES), Det Mellemamerikanske Integrationssystem Rådgivende Råd (CC-SICA) og Mercosurs rådgivende økonomiske og sociale forum (FCES).

5.6 EØSU mener, at den sociale ulighed og de nuværende protestbevægelser i Chile er yderligere argumenter for at skabe vigtige kanaler for dialog og høring af civilsamfundet i de offentlige beslutningsprocesser og politikker.

5.7 Et rådgivende organ vil også fremme udviklingen af forholdet mellem de europæiske og de chilenske civilsamfundsorganisationer, og det vil være et positivt skridt imod en styrkelse af forholdet mellem EU og Chile takket være den forhåbentligt snarlige oprettelse af det blandede rådgivende udvalg i henhold til associeringsaftalens artikel 10.

5.8 Det blandede rådgivende udvalg EU-Chile bør bidrage til udvikling, overvågning og gennemførelse af associeringsaftalen. Udvalget vil kunne afgive udtalelser efter anmodning fra associeringsudvalget eller associeringsrådet om alle associeringsaftalens områder. Samtidig vil det kunne afgive udtalelser eller udstede

henstillinger på eget initiativ om emner, der vedrører aftalen. Med henblik på ovenstående bør det blandede rådgivende udvalg have et årligt møde med det blandede udvalg EU-Chile.

5.9 EØSU takker for interessen og for støtten fra det blandede parlamentariske udvalg EU-Chile vedrørende gennemførelsen af associeringsaftalens artikel 10. Det blandede parlamentariske udvalg og det fremtidige blandede rådgivende udvalg bør sørge for en velfungerende og regelmæssig forbindelse med henblik på at udveksle synspunkter om overvågningen af aftalen.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 726/2004 for så vidt angår information til offentligheden om receptpligtige humanmedicinske lægemidler og for så vidt angår lægemiddelovervågning

KOM(2011) 632 endelig — 2008/0255 (COD)

(2012/C 143/30)

Rådet besluttede den 28. november 2011 under henvisning til artikel 114 og 168, stk. 4, litra c), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 726/2004 for så vidt angår information til offentligheden om receptpligtige humanmedicinske lægemidler og for så vidt angår lægemiddelovervågning

COM(2011) 632 final – 2008/0255 (COD).

Da EØSU allerede har behandlet dette forslag i sin udtalelse CESE 1025/2009 vedtaget den 10. juni 2009 (*), besluttede udvalget på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar, med 119 stemmer for, ingen imod og 6 hverken for eller imod ikke at afgive en ny udtalelse om emnet, men at henvise til den holdning, det gav udtryk for i ovennævnte dokument.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

(*) EUT C 306 af 16.12.2009, s. 33.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2001/83/EF for så vidt angår oplysninger til offentligheden om receptpligtige lægemidler og for så vidt angår lægemiddelovervågning

KOM(2011) 633 endelig — 2008/0256 (COD)

(2012/C 143/31)

Rådet besluttede den 28. november 2011 under henvisning til artikel 114 og 168, stk. 4, litra c), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

"Ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2001/83/EF for så vidt angår oplysninger til offentligheden om receptpligtige lægemidler og for så vidt angår lægemiddelovervågning"

COM(2011) 633 final – 2008/0256 (COD).

Da EØSU allerede har behandlet dette forslag i sin udtalelse CESE 1022/2009 ⁽¹⁾ vedtaget den 10. juni 2009, besluttede udvalget på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar, med 135 stemmer for og 7 hverken for eller imod ikke at afgive en ny udtalelse om emnet, men at henvise til den holdning, det gav udtryk for i ovennævnte dokument.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁾ EUT C 306 af 16.12.2009, s. 18.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2004/40/EF om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes eksponering for risici på grund af fysiske agenser (elektromagnetiske felter) (18. særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF)

KOM(2012) 15 endelig — 2012/0003 (COD)

(2012/C 143/32)

Rådet og Europa-Parlamentet besluttede henholdsvis den 1. februar og den 2. februar 2012 under henvisning til artikel 153, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2004/40/EF om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes eksponering for risici på grund af fysiske agenser (elektromagnetiske felter) (18. særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF)

COM(2012) 15 final – 2012/0003 (COD).

Da EØSU går ind for forslaget indhold og ikke har nogen bemærkninger, besluttede det på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar, med 138 stemmer for, 4 imod og 9 hverken for eller imod at afgive en udtalelse til støtte for Kommissionens forslag.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1217/2009 om oprettelse af et informationsnet for landøkonomisk bogføring til belysning af indkomstforhold og driftsøkonomiske forhold i landbruget i Det Europæiske Fællesskab

KOM(2011) 855 endelig — 2011/0416 (COD)

(2012/C 143/33)

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede henholdsvis den 13. december 2011 og den 2. februar 2012 under henvisning til artikel 43, stk. 2, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1217/2009 om oprettelse af et informationsnet for landøkonomisk bogføring til belysning af indkomstforhold og driftsøkonomiske forhold i landbruget i Det Europæiske Fællesskab

COM(2011)855 final – 2011/0416 (COD).

Da EØSU fuldt ud går ind for forslagens indhold, besluttede det på sin 478. plenarforsamling den 22.-23. februar 2012, mødet den 22. februar, med 130 stemmer for og 9 hverken for eller imod at afgive en udtalelse til støtte for Kommissionens forslag.

Bruxelles, den 22. februar 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
2012/C 143/14	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om markeder for finansielle instrumenter og om ændring af forordning (EMIR) om OTC-derivater, centrale modparter og transaktionsregistre — KOM(2011) 652 <i>endelig</i> — 2011/0296 (COD)	74
2012/C 143/15	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs Udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2004/109/EF om harmonisering af gennemsigtighedskrav i forbindelse med oplysninger om udstedere, hvis værdipapirer er optaget til handel på et reguleret marked, og af Kommissionens direktiv 2007/14/EF — KOM(2011) 683 <i>endelig</i> — 2011/0307 (COD)	78
2012/C 143/16	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Socialfond og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1081/2006 — KOM(2011) 607 <i>endelig</i> — 2011/0268 (COD)	82
2012/C 143/17	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om et EU-program for social udvikling og innovation — KOM(2011) 609 <i>endelig</i> — 2011/0270 (COD)	88
2012/C 143/18	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets afgørelse om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker — KOM(2011) 813 <i>endelig</i> — 2011/0390 (CNS)	94
2012/C 143/19	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Sundhed for Vækst-programmet, det tredje flerårige EU-handlingsprogram for sundhed for perioden 2014-2020 — KOM(2011) 709 <i>endelig</i> — 2011/0339 (COD)	102
2012/C 143/20	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om sikkerheden i forbindelse med offshore olie- og gasprospektering, -efterforskning og -produktion — KOM(2011) 688 <i>endelig</i> — 2011/0309 (COD)	107
2012/C 143/21	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets forordning om en fællesskabsordning for registrering af transportører af radioaktive materialer — KOM(2011) 518 <i>endelig</i>	110
2012/C 143/22	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets direktiv om fastlæggelse af grundlæggende sikkerhedsnormer til beskyttelse mod de farer, som er forbundet med eksponering for ioniserende stråling — KOM(2011) 593 <i>endelig</i> — 2011/0254 (NLE)	113
2012/C 143/23	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af Connecting Europe-faciliteten — KOM(2011) 665 <i>endelig</i> — 2011/0302 (COD)	116
2012/C 143/24	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om retningslinjer for transeuropæiske telenet og om ophævelse af beslutning nr. 1336/97/EF — KOM(2011) 657 <i>endelig</i> — 2011/0299 (COD)	120

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
2012/C 143/25	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om retningslinjer for den transeuropæiske energiinfrastruktur og om ophævelse af beslutning nr. 1364/2006/EF — KOM(2011) 658 <i>endelig</i> — 2011/0300 (COD)	125
2012/C 143/26	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Unionens retningslinjer for udvikling af det transeuropæiske transportnet — KOM(2011) 650 <i>endelig</i> — 2011/0294 (COD)	130
2012/C 143/27	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af afgørelse nr. 1639/2006/EF om et rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (2007-2013) og forordning (EF) nr. 680/2007 om generelle regler for Fællesskabets finansielle støtte inden for de transeuropæiske transport- og energinet — KOM(2011) 659 <i>endelig</i> — 2011/0301 (COD)	134
2012/C 143/28	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/126/EF, for så vidt angår kørekort med et førerkorts funktioner — KOM(2011) 710 <i>endelig</i> — 2011/0327 (COD)	139
2012/C 143/29	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om civilsamfundets rolle i forbindelserne mellem EU og Chile	141
2012/C 143/30	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 726/2004 for så vidt angår information til offentligheden om receptpligtige humanmedicinske lægemidler og for så vidt angår lægemiddelovervågning — KOM(2011) 632 <i>endelig</i> — 2008/0255 (COD)	146
2012/C 143/31	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2001/83/EF for så vidt angår oplysninger til offentligheden om receptpligtige lægemidler og for så vidt angår lægemiddelovervågning — KOM(2011) 633 <i>endelig</i> — 2008/0256 (COD)	147
2012/C 143/32	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2004/40/EF om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes eksponering for risici på grund af fysiske agenser (elektromagnetiske felter) (18. særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF) — KOM(2012) 15 <i>endelig</i> — 2012/0003 (COD)	148
2012/C 143/33	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1217/2009 om oprettelse af et informationsnet for landøkonomisk bogføring til belysning af indkomstforhold og driftsøkonomiske forhold i landbruget i Det Europæiske Fællesskab — KOM(2011) 855 <i>endelig</i> — 2011/0416 (COD)	149

ABONNEMENTSPRISER 2012 (ekskl. moms, inkl. normale forsendelsesomkostninger)

EU-Tidende, L- + C-udgaven, kun papirudgave	22 officielle EU-sprog	1 200 EUR pr. år
EU-Tidende, L- + C-udgaven, papirudgave + årlig dvd	22 officielle EU-sprog	1 310 EUR pr. år
EU-Tidende, L-udgaven, kun papirudgave	22 officielle EU-sprog	840 EUR pr. år
EU-Tidende, L- + C-udgaven, månedlig kumulativ dvd	22 officielle EU-sprog	100 EUR pr. år
Supplement til EUT (S-udgaven), udbud og offentlige kontrakter, dvd, 1 udgave pr. uge	Flersproget: 23 officielle EU-sprog	200 EUR pr. år
EU-Tidende, C-udgaven — udvælgelsesprøver	Sprog iht. udvælgelsesprøve(r)	50 EUR pr. år

Den Europæiske Unions Tidende, der udkommer på EU's officielle sprog, fås i abonnement i 22 sprogudgaver. EU-Tidende omfatter L-udgaven (retsforskrifter) og C-udgaven (meddelelser og oplysninger).

Der abonneres særskilt på hver sprogudgave.

I henhold til Rådets forordning (EF) nr. 920/2005, offentliggjort i EU-Tidende L 156 af 18. juni 2005, er Den Europæiske Unions institutioner midlertidigt fritaget for forpligtelsen til at udarbejde og offentliggøre alle retsakter på irsk. Irske udgaver af EU-Tidende vil derfor blive markedsført særskilt.

Abonnementet på supplementet til EU-Tidende (S-udgaven (udbud og offentlige kontrakter)) omfatter alle udgaver på de 23 officielle sprog på én dvd.

Abonnenter på *Den Europæiske Unions Tidende* kan uden ekstra omkostninger rekvirere eksemplarer af diverse bilag til EU-Tidende (C ... A-udgaver). Abonnenterne gøres opmærksom på udgivelsen af bilagene ved hjælp af »meddelelser til læserne« i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Salg og abonnementer

Betalingsabonnementer på diverse tidsskrifter, som f.eks. *Den Europæiske Unions Tidende*, kan købes gennem vore salgsagenter. Listen over salgsagenterne findes på internettet:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_da.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) giver direkte og gratis adgang til EU-retten. Via dette netsted kan man konsultere *Den Europæiske Unions Tidende*, og netstedet indeholder endvidere traktaterne, retsforskrifter, retspraksis og forberedende retsakter.

Yderligere oplysninger om Den Europæiske Union findes på: <http://europa.eu>

Den Europæiske Unions Publikationskontor
2985 Luxembourg
LUXEMBOURG

DA